

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Aprilie-Mai-Iunie 2025 (Anul XVI) Nr.194-195-196

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Denisa Lepădatu
Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănilă, A. G. Secară, Adrian Talabă, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Grigore Grigore, Cristina Roșu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Rep. Moldova), Melania Cuc (Bistrița), Florin Logreșteanu (Craiova), Ana Opran (Vaslui), Carmen Racoviță (București)
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul
www.boema.edituraboema.ro
actualizat permanent de: Editura BOEMA
Email: boema@edituraboema.ro
Tel: 0726 337376
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente și comenzi:

Tel: +40 726 337376, boema@edituraboema.ro,
office@edituraboema.ro

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul tuturor materialelor publicate.

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.5), Nicolae Tzone (p.3), Lazăr Magu (p.10), Ana Opran (p.25), Vasile Dan Marchiș (p.25), Mihaela Gudană (p.26), Dumitru Cozma (p.30), Geta Muscă-Oană (p.35), Nicu Brezoianu (p.37), Ioan Ganga-Pahon (p.53), Benone Ion Păsărin (p.54), Marin Rada (p.58), Cristian Ovidiu Dinică (p.64), Cozma Cosmin Popa (p.75), Lidia Zadeh (p.76), Eugenia Rada Ioniță (p.76), Alina Beatrice Cheșcă (p.86), Doina Guriță (p.88), Anda Petrache (p.92), Nadia-Corina Căpriță (p.93), Laurențiu Drăgușin (p.94), Mónica Tóth (p.96), Marin Moscu (p.97), Adrian Talabă (p.98), Eugenia-Lucica Delcea (p.109), George Eugen Itoafă (p.110), Coralia Drăgan (p.111), Adriana Weimer (p.112), Liviu Băițel/Constantin Bidulescu (p.117)

Proză: Sherzod Artikov (Uzbekistan): Pictura neterminată (p.38), Mariana Al-Saleh: Memoriile unei broaște țestoasă (p.43), George Teșeleanu: Calculatorul uman (p.44), Angela Burtea Moșescu: Prietenii (p.47), Ana Maria Chircea: Librocubicularistul (p.63), Gina C-tin Marinescu: Invazia (fragment de roman) (p.70), Leon-Iosif Grapini: Mobilul (p.73), Ion Dulugeac: Prietenul meu Thompson (p.77) / Bunica Sofia (p.101), Florin Logreșteanu: Poveste (p.79), Angela Burtea: Pauza mare (p.81), Sasha Ivanov: Personajul doi (p.82) / Întâlnirea cu preotul (fragmente de roman) (p.99), Cristian Ovidiu Dinică: Fractalii (p.91), Cosmin Popa: Soare înghețat (p.107), Ileana Corina Ciuraș: Paznicul grădinii (p.119)

Cronică de carte: Timotei Prahoveanu: "Adaos la potirul cântării", Gândurile protosin-ghelului Ignatie Grecu (p.15), Melania Cuc: Ignatie Grecu, 40 de ani de călugărie și poezie, taina care leagă Omul de Dumnezeu (p.48) / Poemele de la Dunăre și ploaia de stele necăzătoare (p.18), Marin Rada: Tabloul unui asfințit (p.22), Iuliu-Marius Morariu: Andrei Moldovan în ipostază poetică (p.28) / Regele An și povestea lui (p.29), Lucia Pătrașcu: Mihai Vintilă - Sunt ruda de sânge a unui timp nebun (p.49), Petre Rău: O tânără poetă are curajul să ia taurul de coarne (p.55), Ana Opran: Capcanele limbajului și umorul (p.60), Lică Pavel: Aurul din "Piatra Soarelui" (p.61), Constantin Oancă: Richard Constantinescu și cartea lui recentă "Răni și renaștere. Arta dureroasă a transformării" (p.85)

Eseu: Dragoș Niculescu: Gândirea simbolică la Mircea Eliade, între "metaștiință" și reabilitare (p.11), Constantin Geantă: Mircea, Cozia și Oltul, simboluri ale dăinuirii noastre (p.24), Cristian Ovidiu Dinică: Sacrificiul Domnului de Rouă, Calea lui Traian și Cetatea Sucidava (p.90), Dan D. Gîrjoabă: Bucuria în conștiința credinței (p.118), Maria Filipoiu: Caruselul aforistic A-B-C (p.121)

Note de lectură: Leon-Iosif Grapini: Icu Crăciun nu se dezmințe (p.19), Cezarina Adamescu: Jocul de-a copilăria și aventura cuvintelor (p.45), Simona Radu: Prin mirifica Europă de George Dimitriu (p.114)

Personalități: Petre Rău: Dorin N. Urătescu - un filolog și filosof de excepție, celebrat la 80 de ani (p.20)

Eminesciana: Ștefan Andronache: În căutarea absolutului. Anii de studenție ai lui Eminescu (p.3)

Traduceri: Ignatie Grecu: Corabia beată (Arthur Rimbaud), traducere din franceză (p.36), Ligia Doina Constantinescu: Traduceri în lb engleză din poezii de Adrian Popescu și Petre Rău (p.51)

Teatru: Cosmin Popa: Castelul gotic (p.95)

Note de călătorie: Ștefan Andronache: Roma cea veșnic fascinantă - I (p.31) / II (p.65) / Tivoli sau dezmațul fântânilor arzeiene (p.104)

Dialog: Petru Ababii & Iosefina Schirger: Haosul are ordinea sa sau despre ordinea haosului din "Parcă te iubesc" (p.115)

Dedicatie: Ignatie Grecu: Poeme dedicate (p.72)

Meridiane: Luca Cipolla (Milano, Italia): Poezii Ro-It (p.17)

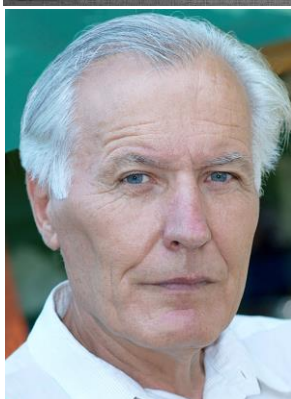
Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.122-123)

Grafică:

Coperta 1: Pixabay - Bohemian

Coperta 4: Grafică Pixabay

Interior: Elena-Liliana Fluture, grafică Pixabay

Ștefan ANDRONACHE

În căutarea absolutului. Anii de studenție ai lui Mihai Eminescu

Mihai Eminescu, acest spirit etern nelineștit și împătimit de cunoaștere, la numai 19 ani, după ce și-a epuizat peregrinările și căutările febrile pe aproape întreg teritoriul spiritualității românești, s-a hotărât brusc să înceapă o aventură intelectuală fără precedent, frecventând două dintre centrele culturale europene renumite pentru formarea și dezvoltarea tinerilor ambițioși.

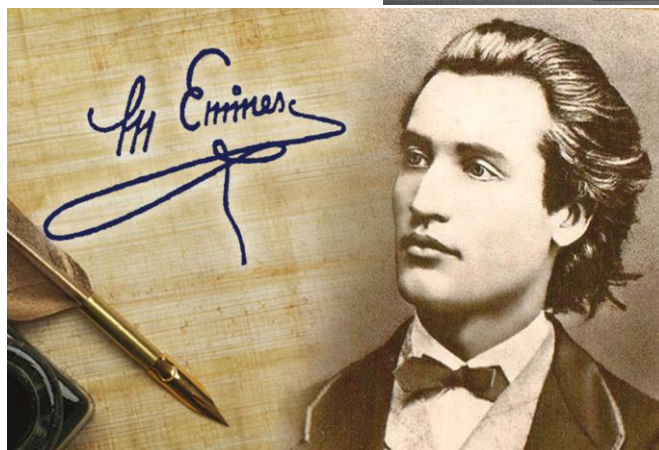
Viena, capitala „chezaro-crăiască”, căreia inepuizabilele bogății ale imperiului și muzica îi creaseră o strălucire unică în Europa, se bucura, în secolul al XIX-lea, de o excelentă reputație în privința vieții cultural-științifice, Alma Mater Rudolfină ajungând la o notorietate cu nimic mai prejos decât aceea a vechilor universități de pe continentul european. Într-o astfel de atmosferă, stimulativă și armonioasă, descinde și Mihai Eminescu și bucuria sa este cu atât mai mare când el avea să descopere, în babilonul „Windobonei”, pe câțiva dintre foștii săi colegi și prieteni din țară.

Tânărul de o frumusețe aproape demonică, cu fruntea-i înaltă de cugetător și privirea senină a ochilor săi, își inaugurează, la 2 octombrie 1869, studenția ca audient extraordinar, moment ce se va constitui într-o etapă fertilă a marilor și atât de variatelor acumulări din câmpul culturii de limbă germană, precum și din acela al civilizației universale.

Anii de studiu, pe care și-i va impune singur, din dorința de a-și disciplina gândirea încă neșcolită, aveau să-l introducă, de aici înainte, în acea nesfârșită și amețitoare libertate a tuturor opțiunilor între care urmau să prevaleze: filosofia, logica, dreptul, economia politică, istoria și, bineînțeles, literale.

Aici, la Viena, zilele i se scurg benefic și viitorul poet se străduie să-și caute cu febrilitate direcțiile proprii pentru afirmarea nestingherită a genialității sale încă latente. O grabă care-l macină pare să-l mână spre cuprinderea nesățioasă a tuturor lucrurilor demne de a fi cunoscut și apreciat. Contactele umane, parcurgerea ziarelor și revistelor, cursurile universitare atât de interesante și diverse, studiul unor cărți fundamentale, toată această activitate frenetică se succede cu o repeziciune menită parcă să oprească fărâma de viață ce-i fusese predeterminată.

Calea regală a intelectului i-a deschis-o și i-a netezit-o filosofia transcendențială kantiană care, cel puțin pentru el, dobândește caracterul unei autentice relevații: „Mintea nu mai e decât o fereastră prin care pătrunde soarele unei lumini nouă... Timpul a dispărut și eternitatea, cu forța ei

cea serioasă, te privește din fiecare lucru... Se pare că te-ai trezit într-o lume încremenită cu toate frumusețile...” („Fragmentarium”).

În ceasurile de reflecție adâncă lui Mihai Eminescu i se pun în mișcare mecanismele invizibile ale capacităților creatoare, ale fanteziei sale vijelioase. Tălăzuind printre magmele lumii sublunare, în care se simțea adesea căzut, poetul din el va striga, asemenea unui titan răzvrătit, dar și ca un demon, din simțirea-i îndurerată născându-se acele vibrații de sentiment, acele explozii de lumină: „Venere și Madonă”, publicată, pe 15 aprilie 1870, în „Convorbiri literare” de la Iași sau „Epigonii”, creații ce vor dezvălui compatrioților săi, de la „Convorbiri literare”, „un poet în toată virtutea cuvântului”: „Mortua est!”, „Înger și demon”, „Împărat și proletar”, „Egiptul” ori „Cugetările sărmanului Dionis” o ingenioasă țesătură de imaginație și realitate ce ne suscită interesul și astăzi. Așadar, din asemenea exerciții desăvârșite avea să-și tragă sorgintea, siguranța aproape mesianică a cuvântului său de mai târziu.

Tot la Viena, l-a străfulgerat gândul sărbătoririi panromânești de la Mănăstirea Putna, înglobată în Imperiul Austro-Ungar, căci, deși aflat departe de ținuturile natale, Eminescu, fiind obsedat de miticul complex voievodal, nu putea să uite chipul emblematic al lui Ștefan cel Mare. Grație inițiativei lui, studenții din străinătate aveau să-i aducă unul dintre cele mai strălucitoare omagii în zilele de 14-15 august 1871.

În scurtele sale răgazuri, el a frecventat cu nostalgie, dar și cu interes, spectacolele teatrale sau muzicale care se succedau în Capitala Imperiului Habsburgic, Shakespeare sau Wagner numărându-se printre cei mai îndrăgiți și aplaudați. Uneori i s-a întâmplat să fie invitat la recepțiile unor repute actrițe de la Burgtheater: Frederica Bognâr, o tânără tragiană patetică, și Augusta Baudias – Wildbrandt, ai cărei ochi albaștri vor face să freacă pentru o vreme lira poetului. În apartamentele strălucitoare ale acestora se întâmpla ca el să se rătăcească printre puzderia de oaspeți care întrețeseau intrigi și vânturau anecdote. Femeile „palide” priveau „cu ochi de foc”, „la streinul întristat”, fără a-l putea însă săl și consoleze.

Fiind un om al singurătății, în zilele de iarnă, atunci când puținii bani îi îngăduiau să-și cumpere cărți, cafea și tutun, Eminescu se izola complet, uitând de lume și chiar de el însuși. „În claustrul”, veșnic altul, el se scufunda în lecturi care se potriveau cu firea sa visătoare de boem. În nopțile lungi de iarnă citea, cu creionul în mână, pe marii romantici germani, îmbătându-se de suava

(continuare în pag. 4)

lor poezie ori traducea pe Schopenhauer și Kant, rămânând adesea pradă cugetărilor lor, dar și închipuirilor sale din ce în ce mai sumbre: „Pe un pat sărac asudă într-o lungă agonie / Tânărul. O lampă-ntinde limba avară și subțire..., / Nimeni soarta n-o-mblânzește, nimeni fruntea nu-i mângâie“ („Înger și demon“) „marile aspirații“ fiindu-i „reduse la nimic“.

Dar iată că în viața-i tenace, tristă și monotonă de schimnic, se ivi, pe neașteptate, o oază de lumină. Și atunci el simți că îi cresc aripile de Luceafăr, că i se eliberează, în toată deplinătatea lor forțele creatoare latente. Era la începutul primăverii anului 1872...

Solitarul întâlnește, la Viena, ființa ce avea să-i transfigureze, pentru foarte multă vreme, întreaga-i existență. O tânără femeie din Iași, ajunsă în Capitala Imperiului doar pentru a-și trata sănătatea, deveni întruchiparea misterioasei flori a lui Novalis. Cerul Vienei căpătă, dintr-o dată, pentru Mihai Eminescu, seninătatea și strălucirea privirilor celei care reprezenta în viziunea sa „răpirea minții“.

Mihai, stăpânindu-și cu greu sfiiciunea, se îndrăgostește în mod fulgerător de frumoasa Veronica Mică, soția unui universitar din Iași, punându-și sufletul rănit de solitudine la picioarele grațioase ale acesteia: „Când te-am văzut, copilă, treceai așa frumoasă / Cu ochii mari albaștri, în bolți întunecoase, / Ca marmura de albă și mâinile de ceară / Urcau pe sânu-ți mândru o mantie ușoară“ („Înger și demon“).

Cei doi tineri visători, sub acordurile valsurilor lui Johann Strauss, aveau să rățăească împreună pe largile bulevarde, să parcurgă aleile umbroase ale parcurilor din preajma Dunării, interferându-și existențele cel puțin în planul dialogului și al duetului lor sufletesc. Ei au privit împreună curcubeile de lumină arcuite peste jeturile cristaline ale fântânilor arteziene, monumentele semețe ale Vienei ori splendorile Renașterii italiene strecurate cu vădită dărnicie prin galeriile de artă.

Aflată sub starea de vrajă întreținută de florile oferite de grădinarul nopții, Veronica își dorea să afle în ce consta frumusețea religiei budiste ori adâncimea cugetărilor filosofilor germani. Uvertura iubirii celor doi, pură și neînținată, ce va inspira „Sara pe deal“, se va prelungi, pentru multă vreme, până când Veronica, „gingașa lumină a sufletului“, la un moment dat, avea să devină cu adevărat liberă. Momentul acesta benefic, care avea să-l determine să pună întreg universul în ecuație, îi va accentua căutarea demonică de absolut, în iubire și în cunoaștere, iar bolta poeziei sale începe să capete, de aici încolo, proporții galactice. În capul său de „zeu tânăr“ prind contur proiecte „vaste cât lumea“.

Rămas singur, măcinat de lipsuri și torturat de calvarul trupesc al suferințelor de care numai moartea avea să-l mântuie, spre sfârșitul verii aceluiași an, Mihai Eminescu, satisfăcându-se, ca student auditor, doar cu parcurgerea a trei trimestre, se hotărăște să se întoarcă în țară, acceptând astfel „nimicnicia“ netitrului precum și un răgaz pentru familiarizarea cu boala-i care deja i se declanșase.

Părintele spiritual al „Junimii“, Titu Maiorescu, afectat de hotărârea bruscă a discipolului său, își propune să-l trimită, bineînțeles și cu acordul membrilor societății literare, la Berlin, pregătindu-l astfel ca posibil succesor al catedrei sale de filosofie de la Universitatea ieșeană.

Eminescu student

Așadar, aventura intelectuală a lui Mihai Eminescu pare să continue, etapa vieneză marcând doar un segment al devenirii sale într-o cunoaștere care se va împlini însă cu adevărat la Berlin.

Pe 18 decembrie 1872, Mihai Eminescu devine student ordinar al Facultății de Filosofie din cadrul universității din metropola prusacă. Cum nu putea fi refractar la atâtea noi izvoare de lumină, la îndemnul mentorului „Junimii“, el se va scufunda cu o râvnă extraordinară în straturile cele mai profunde ale filosofiei germane, ale istoriei civilizațiilor demult apuse, ale etnopsihologiei și, deci, ale folclorului atât de tentant.

Studiul și reflecția gravă, pe marginea unor cărți fundamentale de filosofie și literatură, vor asigura o creștere uimitoare tulpinei vâjnoase care tânjește după soarele absolutului. Poetul va înregistra, acum, saltul decisiv întru devenire, adică dinspre tărâmul acului, saltul cunoștințelor înspre tărâmul înțeleșurilor și semnificațiilor profunde. Caietele i se umplu de notițe, rezumate sau scilipiri ale gândirii sale ardente. Citește și traduce ori adaptează scrierile lui Kant, Hegel, Goethe, Schiller, Heine etc. Acum aveau să prindă contur: „Cezara“, „Călin (File din poveste)“, „Luceafărul“, „Glossa“, „Floare albastră“... creații luminate de o nouă ordine lirică și de o riguroasă sinteză a sensibilității poporului nostru pe care încă evită să le publice. Din această clipă emanațiile spiritului său încep să fie nimbate de complexul luciferic care-l populează pe orbita universalității eterne, dezvăluind astfel lumii întregi floarea de foc a geniului românesc.

Dovedindu-se nemulțumit de tot și de toate, fiind obsedat de mitul gloriei eterne, „de iubirea de fală“, care îi crea senzația de fericire, poetul se izolează și mai mult, evitând a mai accepta să comunice cu lumea reală: „Toți

(continuare în pag. 5)

acei ce-n astă lume / Vor ceva... mă lase-n pace, / Eu nu voi nimic, nimic / Decât pace, pace, pace..." („Aducând cântări mulțime..."). „Năzuind neconținut spre un plan de viață superior etic și artistic", el caută „cu patos adevărul refuzând consecvent compromisul" (Mihail Sadoveanu).

La Berlin, Mihai Eminescu își câștigă existența lucrând la agenția diplomatică română, fapt ce avea să-i permită să se simtă oarecum independent. Dragostea, trăită cândva cu inima și cu imaginația exaltată pentru Veronica, cedă cu timpul în favoarea altor muze, aflate mult mai aproape, ce îi vor întreține treaz dorul de nemărginit. Duminica, el își permitea câteva ceasuri de răgaz, după o săptămână de lucru epuizantă la agenție, îndreptându-se cu trenul spre reședința princiară de la Potsdam, adică cât mai departe de larva Capitalei. Aici, prin interioarele rococo înalte și reci, prin camera lui Voltaire, pe aleile străjuite de nimfe și amorași sau sub pavilioanele ocrotitoare din parcul imens, fiind „mână-n mână" cu „surzătoarea Milly", Mihai Eminescu reținea frumoasele clipe ale aventurii sale vienez.

Deși Titu Maiorescu îi pretinsese încununarea celor cinci ani de studii universitare cu un doctorat, Eminescu, în urma decepțiilor, care se acumulaseră între timp, se hotărăște ca, în vara anului 1874, să-și încheie definitiv odiseia sa printre străini, concentrându-se, de aici încolo, asupra operei lui creative.

Oricum, cei cinci ani, care fuseseră și cei mai liniștiți din viața sa atât de zbuciumată, i-au fost hotărâtori pentru formarea și afirmarea-i ulterioară. Ei i-au îngăduit artistului, completat de o cultură vastă, să-și edifice lent, dar tenace, vastul și cuprinzătorul său univers.

Din acest moment temperaturile înalte ale spiritului său încins au început să topească tot ce reușise să acumuleze, de-a lungul studiilor, pentru a da naștere unor frumuseți poetice noi, nemaîntâlnite până la el de către ceilalți reprezentanți ai neamului nostru. Și astfel, genialul reformator, „alimentându-se din adâncimile fertile și insondabile ale unui fond autentic" (Emil Cioran), s-a pornit să edifice, în mai puțin de douăzeci de ani, panteonul mare și modern al culturii naționale românești.

„Porni Luceafărul, creșteau / în cer a lui aripe ..."

Bibliografie:

Călinescu, George, „Viața lui Mihai Eminescu", Editura Minerva, București, 1963;

Ciopraga, Const., „Poezia lui Mihai Eminescu", Arhetipuri și metafore fundamentale, Junimea, Iași, 1990;

Dumitrescu Bușulenga, Zoe, „Mihai Eminescu - viața", Editura Nicodim Caligraf, Putna, 2015;

Ibrăileanu, Garabet, „Mihai Eminescu", Studii și articole, Editura Junimea, 1974;

Panaiteanu-Perpesiciu, Dumitru, „Studii eminesciene", Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2001;

Petrașcu, Nicolae, „Mihail Eminescu", studiu critic, Stabilimentul grafic I.V. Socescu, București, 1892;

Vintilă, Petru, „Eminescu", roman cronologic, Cartea Românească, București, 1974.

Mihail GĂLĂȚANU

O PROBĂ DE FOC

(La marii maeștri)

La marii maeștri, nudul era o probă de foc. Ca și portretul, ca și fresca. Ca și pictura votivă. Aia bisericească.

Să pictezi un cer, ehei,
era lucru mare.

Nu mai zic
de scena judecății. Aia
de apoi, că, ce, mai există
pe lume vreo alta? Vreo judecată?

Și, nu mai spun, câte alte pietre de încercare
există. De pildă,

izgonirea din Rai. Sau Capela Sixtină. Pe Adam,
umil -

și umilit,
în spatele Evei. Pe Eva,
insolentă și nerușinată.

Nud cu flori. Și cu frunze...

De fapt, și nudul tot un fel de peisaj e... Un pastel.

Și un portret, în același timp. Un ochi întunecat,
privind de dincolo de timp. Și de spații. Păros. Care
ne privește

prin timp. Prin toate
veacurile.

Pietre de încercare. Tot asta era

și Iisus Pantocrator. Și
coborârea în mormânt. Și spălarea
picioarelor. Și Mater Dolorosa. Și Maria Magdalena
îngenunchind
în fața crucii.

Dar, dincolo de toate scenele observate,
un pictor trebuia să aibă,
în hăul penelului,
sau pensulei,
și nudul.

Toulouse-Lautrec, Modigliani,
Renoir, Boticelli, spuneți-mi care
mare maestru

n-a avut

nud

printre modelele lui?

Proslăvitori ai nudului fost-au

și Gustave Courbet

și Paul Gauguin. Cu toții,

îngregimentați în nud. Au nuri într-un nud. Au murit
într-un nud -

și acolo au și fost îngropați. De-a binelea. Psihopați.
Printre lări și penați.

(continuare în pag. 6)

Și, dacă n-aveai în față un model,
cum puteai TU să pictezi nudul? Și cum
l-ai fi intitulat nud,
din amintire?
Nud, așa cum
mi-l închipuim?
Nud,
în absență?
Nud, în loc
de preludiu? Sau,
mai bine, nud
de unul singur?
Și, chiar așa, poate că nudul
se pictează
singur. Detaliu
cu detaliu. Punct
cu punct. Cu udul.
Nuduri în poante. Pointilist. Cu tristețe.
Cu neputință. Cu melancolie. Infinit
de frustrat
și de trist. Nud
sinucis.
de artist.

OGLINDA MEA (TE MAI ȚINE MINTE)

-variantă-

Oglinda mea te mai ține minte fecioară.
Îți ține minte sânii,
desigur mici
- și caști
(caști toată ziua gura la ei)
Îți ține minte
fiecare cută,
vertebră,
fiecare roșeață
și fiecare paloare
de pe față
de unde vine
ea
și de ce
aș fi putut să te
desenez
și să rămâi acolo pe veci
prizoniera amintirii mele
încercănată
a mea
cu mine
pentru mine grea
deodată
tu nici nouăsprezece
fiindcă îți era
nu știu de ce
foarte greu să faci asta
tu fată
oglanda mea veche
dunga mea subțire
a gurii tale
amară
și de la bikini
dar surâzând
printre atâtea fragmente
oglanda

mea spartă
oglanda mea înzestrată
cu memorie
împrumutată
de la un elefant
te mai ține
minte
fecioară,
așa,
dintr-odată...

NU SUFLI ÎN TORT?

(Ai fi împlinit anii...)

Ai fi împlinit anii. Dar nu, nu i-ar fi numărat
Nimeni. Am fi făcut,
Desigur,
Poze cu tortul de ciocolată.
Am fi făcut, firește
și negreșit,
neîndoios,
poze cu tortul de înghețată.
Am fi făcut fotografii cu tortul de frișcă.
Așa cum se face. Eu
te-aș fi îmbrâncit. Tu,
cu mutra împinsă. Să râzi. Până nu mai poți. Tu
te-ai fi prefăcut că nu ești
interesată
nici măcar
să suflă în el.
Să trăiești. Să fii
Pusă pe șotii. Și ce
dacă
ai împlinit
atâtea lumânări? Sunt la VII și la MORȚI. Acum,
mai puține la vii.
Oricum, și așa
ești pusă
pe chicotit.
Te-aș fi
obligat
să-ți strângi
părul
ca să nu te arzi.
Apoi ai fi ieșit
singură pe terasă
ca să plângi
singură, tu, în liniște,
ca în voie să plângi...

Maestrul și moartea

Maestrul meu vorbea îndelung cu moartea. Unii ar
putea crede că purtau dialoguri filosofice. Ei, aș! Se
mai întrețineau și ei, acolo. Maestrul meu mai zicea
una, moartea mai zicea una. Maestrul o bătea,
prieteneste, pe umăr, ca să o mai liniștească. Avea
dreptate, moartea era anxioasă de felul ei, anxioasă
nevoie-mare. Se și sărutau, din când în când, se
îmbrățișau, dar asta cine să mai vadă, oare?

(Din vol. recent, CELĂLALT MIHAIL, Editura Vinea, 2025)

Nicolae TZONE

Grecia de Totdeauna

L-am iubit de când mă știu pe Homer. Și mi-a fost și îmi este foarte dor de Grecia de Totdeauna. Vă asigur că nu este vorba doar de o năstrușnică metaforă. Nu, nicidecum. Cu cât anii mi se adună mai mulți, mi se statornicește în memorie convingerea că Grecia este parte din mine. Chiar că nu are nicio importanță faptul că, în ziua în care scriu aceste rânduri, 15 noiembrie 2024, încă nu am vizitat-o.

Nu țin deloc să explic de ce o iubesc mai mult decât mult. Când am mărturisit că în tinerețea mea obișnuiam să alerg pe nisipurile ultrafine ale plajelor Greciei Perfecte, însoțindu-l pe Homer, cu siguranță că nu puteam scrie decât ceea ce trăiam. Că eram ucenicul lui, da, chiar așa era. Că, uneori, îi plăcea să citească unele poeme scrise de mine, este cert. Poemul, am spus de mai multe ori, și o spun și acum, nu are nimic de-a face, așa cum îl gândesc și așa cum îl trăiesc eu, cu Imaginația. Nu este nicidecum o eroare credința mea că nimic de pe suprafața pământului nu este mai real decât ceea ce cuprinde Poemul-capodoperă. Pentru Poemul-capodoperă, înainte de toate, nu există Imposibilul. Libertatea ilimitată îi este Respirație. Cu el se poate călători în timp și în spațiu, fiind împreună cu el poți ajunge, deodată, și în Egiptul care-și contruiește piramidele, și la Pisa, unde în una din cuștile de oțel îl putem zări epuizat pe Ezra Pound, și la Techirghiol, chiar în secunde în care Eminescu face băi de nămol. Să mai adaug că în Poemul-capodoperă mimarea vieții este exclusă, nu cred că are rost. Se înțelege de la sine. Că incompatibilitatea cu minciuna este legea legilor? Nu am suportat, nu suport, nu voi suporta niciodată minciuna.

Reproduc, în continuare, două dintre manuscrisele mele, primul fiind scris pe 18 august 2009. În el dezvălui, fără noduri în gât, întâlnirea mea cu autorul „Odiseei”, neorb și de o generozitate de zile uriașe: „homer m-a învățat cum să fiu viu/ și neplictisit când plictiseala/ mușcă chiar și din grecia/ cu gingii de mamut...”. Cu câteva luni mai devreme, și anume pe 13 iulie 2009, încercam să vorbesc cu mine însumi despre capodopere. De ce anume despre capodopere? Habar nu am. Dar

adevărul acesta este. Și îmi face plăcere să-mi amintesc că în preajma vârstei de 30 de ani mi-am ales ca deviză un vers al bunului meu prieten Aurelian Titu Dumitrescu: „Cuvântul de onoare este singura mea avere”. Lui îi datorăm „Antimetafizica”, incendiara carte de interviuri cu Nichita Stănescu.

ochiul lui homer

ajung în grecia antică
și numaidecât îl ajut pe ulise
să-i tranșeze pe pețitori
ajung în grecia antică
și numaidecât mă mut
în ochii lui ulise și-l ajut
s-o vadă pe penelopa
în ciuda trecerii anilor
încă foarte tânără
și foarte frumoasă
ajung în grecia antică
și numaidecât mă împrietenesc
cu penelopa și ulise
și merg îmbrățișat cu ei
în vizită în fiecare zi
la încă tânărul homer
tânărul grec homer este un bărbat
chiar mai frumos și mai strălucitor
decât ulise
tânărul homer avea ochii foarte vii
scrisa pur și simplu cu pleoapele
poeme pe nisip
privea concentrându-se vasăzică nisipul
și sub privirea lui de foc
în nisip se tăiau șanțuri prelungi
sub formă de litere
tânărul homer avea nevoie
grabnică de un ucenic
care să mute literele din nisip
pe tăblițe de lut
din prima clipă în care
ni s-au îmbrățișat ochii
ne-am și înfrățit și nici
până azi iubirea dintre noi
nu s-a destrămat
am învățat foarte repede
cum se trec fără să se piardă
nimic din înțelesurile lor
literele de nisip pe tăblițe
de lut fără număr
homer chiar că nu făcea
toată ziua nimic
și nici noaptea întreagă
nu făcea nimic
decât să se plimbe cu mine
pe țărmul mării și să privească
fericit în nisip
știi negrecule drag nu trebuie
să vrei să scrii
poemul trebuie să te presimtă
să te simtă și să te aleagă
numai poemul care te alege
și singur vine după aceea la tine
este poem

(continuare în pag. 8)

noi poeții-născuți suntem singurii
care știm să vorbim limba
cosmosului
da noi știm din naștere pe de rost
alfabetul secret al cosmosului
de nu l-am ști nu am putea alege
decât umbre de poem
decât stafii de poem
decât pulbere de poem
de fapt nici măcar pulbere
de poem nu am putea
să alegem
și când știm neprețuit homer
că poemele ne-au ales
că nu cumva se joacă ele
cu noi
că nu vor decât să fie
politicoase cu noi
că doar se prefac
că vin la noi
poemul este obligat
prin chiar natura lui
să aleagă pe cine trebuie
geniul lui chiar în asta constă
de a alege chiar pe cine trebuie
poemul nu are decât o singură
șansă de a alege
dacă o ratează dispăre
dacă alege pe cine nu trebuie pierd
alegerea lui ține după cum vezi
de însăși viața lui
și de însăși moartea lui
totul e simplu dragul meu
pe mine când mă alege poemul
e suficient să privesc în nisip
instantaneu literele poemului
sunt tăiate în nisip foarte clar
și foarte adânc e așa de simplu
așa de eficient
și totuși mai trebuie să fie și altceva
și totuși mai e vreo taină
de cunoscut și de descifrat
o sigur că da taina este ca ochiul
care se înmulțește în nisip
să fie ochiul lui homer
să știi că chiar și mie
care sunt grecul homer
nu mi-a fost deloc ușor
să-mi învăț ochiul să fie
ochiul lui homer
dar odată ce ochiul omului homer
învăță să fie ochiul poetului homer
totul se limpezește de la sine
atunci tot ce se mai poate întâmpla
e să nu fie în grecia destul nisip
pe marginea mării
pentru privirea lui homer
deseori ulise și penelopa veneau
și ei cu noi la plimbarea prelungă
de dimineață sau de seară
ceasuri întregi transcriam împreună
pe suluri de papyrus literele

de nisip cuvânt plus cuvânt
ani buni am stat alături de homer
tăpile picioarelor și buricele
degetelor și vârfurile pleoapelor
și irișii mi-au devenit de culoarea
de finețea și de transparența
nisipului grecesc
am învățat tot ce se putea învăța
de la atât de generosul cu mine
de la fabulosul poet antic homer
cum să respir cum să privesc
cerul și marea
cum să-mi pun cămașa pe trup
când să merg cu sandale
și când să merg fără sandale
pe țărmul mării sau pe străzi
de cetate
cum să stau cu poemul în brațe
fără să mă topesc în flăcări
homer m-a învățat
cum ochiul meu să-l învăț
să fie ochiul grecului
tânăr homer
homer m-a învățat
cum să privesc în mine însumi
până în clipa în care
poemul mă alege pe mine
pentru a fi tatăl lui
și mama lui și sora lui
și fratele lui și fata
și băiatul lui
homer m-a învățat cum să fiu viu
și neplictisit când plictiseala
mușcă chiar și din grecia
cu gingii de mamut
homer m-a învățat să mă ascund
în cutele timpului bun
când vreau să fiu singur
și departe de semenii mei
homer m-a învățat într-o zi
când îi venise chef să moară
cum să nu mor de tot
când moartea mă va face
una cu pământul
și cu praful lui
de asemenea homer m-a învățat
că nu tot ce-i viu e viu
că de ceea ce este viu
este înțelept să te aperi
la fel de atent ca și de ceea
ce este mort
când am plecat din grecia
pentru că fiecare dintre noi
negrecii de seamă
trebuie să plecăm din grecia
la timpul potrivit
tânărul homer a fost foarte trist
ulise și el cât este de ulise
și-a pus discret o lacrimă
la colțul pleoapelor
în ce-o privește pe frumoasa penelopa

pe minunata penelopa ea chiar
a plâns de-adevăratelea
ai să mai vii în grecia nu-i așa
m-a întregat homer
firește că am să mai vin
i-am răspuns negreșit am
să mai vin cîndva

eu am să îmbătrînesc curînd
a adăugat rîzînd homer
și n-am să mai îngădui
în preajma mea pe nimeni
altcineva dintre negreci
și chiar și dintre greci
cu tine va fi însă altceva
tu vei fi totdeauna bine venit

sângele și rănile și umbra capodoperei

an de an am supt cu nesaț
și laptele și sângele și rănile
și umbra capodoperei
an de an m-am străduit
să aflu limba secretă a pietrei
și a prafului de capodoperă
an de an mi-am antrenat simțurile
să ghicească în oricare din punctele
cardinale mirosul unic și rar
al poeziei capodoperă și în genere
al vieții capodoperă
și al morții capodoperă

elefanții soldați pisicile soldați
bursucii soldați viezurii și urșii
și lupii și vulpile soldați
la liziera poemului
la granița dintre vis și real
cuvintele soldați și silabele soldați
cu tolbele lor cu viitoarele bastoane
de mareșal frumos rînduite
lângă viitoarele sicrie de cristal
în chiar inima poemului
în atriile lui cărunte deja
înainte de naștere

uf uf viața noastră a scribilor
este cu mult mai puțin importantă
decît moartea noastră
uf uf doar poemele ce au în ele scînteii
din focul originar se transformă
în plane

poemul capodoperă e apă primordială
care curge în sus e chiar cuvîntul sus
care curge de veacuri peste veacuri
în sus

lumina și întunericul
din poemul-capodoperă
tot apă primordială sunt
și implacabil tot în sus curg
sunt și pămînt sunt și praf
care curg de asemenea în sus
poemul capodoperă e și drum
care se rostogolește dinspre tălpile

spre grumazul învingătorului mort
în brațe cu o învingătoare de altfel
moartă și ea și încă irezistibilă
e și nuntă e și sicriu care zboară
cu viteza sunetului și a luminii în sus
cum altfel pururi în sus
poemul capodoperă o dată și încă
și încă o dată dacă mai e nevoie
de spus sau de scris
e și viața și moartea atît de strîns
îmbrățișate una cu alta
că nu se va putea niciodată ști
unde începe și unde sfîrșește viața
și unde începe și unde sfîrșește
moartea din el

singur în peștera cu oglinzi
din poemul capodoperă
singur în carnea și în oasele mele
de totuși totuși muritor resemnat
dar înghit peștera aceasta uriașă
cu oglinzi cu tot
dar pun să se îmbrățișeze un poem
nou nouț cu un poem de asemenea
nou nouț poate încă nici născut
și beau cu pumnii până la ultimul strop
sângele care curge în valuri pe pămînt
și pe sub pămînt voi mai avea oare
voie să cer dreptul la înviere

singur groaznic de singur în peștera
cu oglinzi din poemul capodoperă
singur cumplit de singur în carnea
și în oasele mele totuși totuși
de nemuritor resemnat
îmi tai și azi ca și ieri singur de pe gât
capul cu un ferăstrău
cu zimții de piatră
este vechiul cutezătorul
caraghiosul meu ferăstrău
de tăiat capul timpului de azi
deodată cu fruntea timpului viitor
capul meu tăiat de pe umeri
ridicat în palma mîinii drepte
strălucește orbitor
capul meu cînd îl mut în palma cealaltă
în palma stîngă se înnegrește ca fierul
și devine absolut orbitor

un poem mai rebel cu mult mai rebel
decît orice poem rebel născut
vreodată pe mogâldeța numită
planeta pămînt îmi smulge părul
îmi dezvelește de pe față pielea
îmi smulge ochii din orbite
în fine îmi urlă disperat în urechile
pe care tocmai mi le-a retezat
vreau să fiu tu vreau să știu
cum este să fii tu norocosule
ticălosule

scriu oare ca să azvîrl afară din mine
frigul fatal să-l scot definitiv
și din viață și din moarte
să mă știu astfel puternic

(continuare în pag. 10)

și de neatacat și de nemestecat
 de viermii și de viermișorii
 clipei scabroase acaparatoare
 viermi miniștri și viermi
 prim-miniștri cu pulpele
 și cu gândurile fragede
 pururi fragede și nemuritoare
 scriu oare ca să fiu un nou dumnezeu
 un dumnezeu egoist de fapt
 cel mai egoist dumnezeu care a fost
 și va mai fi vreodată
 un dumnezeu numai și numai
 și numai al meu
 și dumnezeul acesta numai
 și numai și numai al meu
 va deveni frate de cruce
 cu dumnezeul poemului meu
 numai și numai și numai
 al poemului meu
 scriu pe marginea mării
 poate chiar și a mării negre
 poate chiar a mării moarte
 scriu pe buza umflată și roșie
 a lui dumnezeu când vorbește
 cu sine în barbă
 scriu pe marginea marginii de țigară
 pe marginea jăratecului
 care scrumește totul
 până la linia orizontului
 chiar și linia orizontului
 scriu pe marginea literei
 cu care începe poemul
 pe care numai mie însumi
 mi-l spun cu ochii închiși
 și la amurg și la miezul
 de noapte a nopților
 și la miezul de dimineată
 a dimineților
 scriu pe marginea marginii
 așteptând iubita să-mi nască
 fiica și fiul
 iată-i minunații de ei chiar imediat
 imediat după naștere aleargă
 cu piciorușele lor mici și fierbinți
 pe marginea mării
 poate chiar a mării negre
 poate chiar a mării moarte
 sunt un norocos sunt cu siguranță
 un scrib norocos
 uite și-acum în loc să mănânc
 mere și pere scriu
 în loc să lenevesc și să dorm
 în cearșafuri de mătase dulce
 și răcoroasă adusă din persia
 milenară și legendară scriu
 chiar și în loc să respir scriu
 chiar și în loc să fiu scriu
 sunt un mare norocos sunt
 cu siguranță cel mai mare
 norocos de după prietenii mei
 orfeu și homer
 uite că am scris și asta noroc

de norocul că nu mă va citi
 pe fața pământului nimeni
 înafară de prietenii mei
 generoși și onești
 orfeu și homer

(apărut în revista Bucovina literară 10-11-12/2024)

Lazăr MAGU

Interacțiune

Pe malul râului doi albi
 se bronzează de o săptămână
 să nu sperie copilul
 care va fi adoptat.
 În amonte două negrese
 spală de două zile copilul.
 Bărbații comunității au prins
 șarpele cel mare – mîncătorul de capre.
 L-au eviscerat, l-au sărat, l-au prins
 în șuruburi între doi stâlpi.
 L-au făcut frînghie pentru rufe.
 Îl măsoară cu metrul – cei curajoși
 de la cap la coadă, fricoșii
 de la coadă la cap. Pe râu urcă
 un vapor care trage apa după el.
 Peste o săptămână, vaporul se va întoarce,
 albi și copilul vor pleca, iar rufe
 vor fi luate de la uscat.

Terapie

Camera lui imita marea.
 În partea ei interioară: corăbii eșuate,
 delfini gonflabili, pești sârmoși,
 sirene din poliester, albe ca zăpada.
 Camera avea o acustică perfectă
 - tot timpul se auzea vuietul valurilor
 de vopsea albastră. Pe un perete
 atârna o insulă de catifea verde
 pe care locuia un naufragiat
 care întreținea cu oasele altor naufragiați
 un foc mic, ca un far de ceață.
 Pe tavan ardea un soare de floarea-soarelui
 cu lumina bolnavă de hepatită.
 Pe un perete scria: Oceanul Indian.
 Oceanul era vecinul lui și-n el înotau
 o mulțime de indieni care nu mai aveau
 loc în țară – creștere demografică excesivă.
 Camera aceea era Nirvana lui. În ea se trata
 de nervi. Uneori ieșea în curte, pe plajă
 și spunea că el este zeul Poseidon,
 dar, de fapt el nu era posedat nici de înalt,
 nici de adânc.

Dragoș NICULESCU

GÎNDIREA SIMBOLICĂ LA MIRCEA ELIADE, ÎNTRU "METAȘTIINȚĂ" ȘI REABILITARE

• Sacral și simbolul, parametri fenomenologici ai onticului

Se poate spune că Mircea Eliade, folosind metoda sa interpretativă proprie a ridicat sacral și simbolul la valoarea unor parametri fenomenologici fără de care onticul, încadrat firesc, neevolutiv, ci organic în reverberația lui antropologică ontologicului, nu poate exista și nu își poate juca rolul de subiect, dar în același timp și de agent al energiei transcendente. Mircea Eliade nu descompune realitatea, fenomenul emergent sau asimilator, ci o analizează, integrează în străfundul temeiurilor sale cele mai intime, iar această profunzime este dublu și sincron direcționată: atât în adâncime, în abisal, cât și în înălțime, în transcendent. Marea lui putere stă nu numai în capacitatea analitică, decelatorie, ci în convingerea cu care simte și relevă intricarea, suprapunerea domeniilor esențiale. Din această virtute rezidă modelul cultural pe care Mircea Eliade îl reprezintă și l-a impus în cultura românească și în cea universală.

Opera sa variată place, stimulează lectura, pentru că el s-a lăsat pradă nu numai scrisului, ci și aventurii, în lucrările sale este vorba atât de natura specială a lor, cât și de erudiția autorului, textul este special creat spre îndrumarea cititorului, dar și a plămădării conștiinței lui reflexive. Gîndirea filozofică a lui Eliade este înainte de toate interpretare, viziune interpretativă. Inaparentul stă la baza hermeneuticii sale, care, tratînd valori și fapte perene, general accesibile oricărei conștiințe, devine matrice pură a unei abordări aplicate, dominate de metoda interpretativă.

• De la simbolica generală la hermeneutica totală

Simbolul nu este doar o realitate lingvistică, ci este chiar *locus hermeneuticus* (A. Marino), loc de germinație al interpretării, element constant al operei lui Eliade, care sesizează obnubilarea receptării lui, consecință a vieții moderne care nu mai este atrasă nici de simbol în sine, nici de aprehendarea și înțelegerea lui subtilă. Izvorînd din fantasticul și miticul întregii societăți el nu stă numai la baza limbajului coerent între oameni, ci este absolut implicat în esența fenomenului cultural și al sferei culturale în întregul ei. Conform Tratatului de istorie a religiilor, fenomenele abstracte precum simbolul, gîndirea mitologizantă, trăirea arhaică, relația omului cu sacral sînt interrelatate, în centrul lor, ca pivot esențial, aflîndu-se simbolul: "simbolul trădează nevoia omului de a prelungi la infinit hierofanizarea lumii, de a găsi, fără încetare, dublete, substitute și participări la o hierofanie dată, mai mult, o tendință de a identifica această hierofanie cu ansamblul Universului". *Miza*

Mircea Eliade

filozofică a cercetării aspectelor misterioase ale naturii umane poate prinde contur și exista numai datorită faptului că sacral, mitul, imaginile primordiale și simbolul poartă un mesaj care vizează, în ultimă instanță, *natura umană*.

Totalitatea hermeneuticii lui Mircea Eliade, depășind sfera fenomenelor sacralității, se instituie ca virtute a demersului de rehabilitare universală a metodei hermeneutice, "hermeneutica totală" a lui Mircea Eliade trebuie deci extinsă la orice tip de sacralitate, la orice tip de creație spirituală laică sau profană. Delimitarea lui Eliade de antropologic și psihologic nu provine din desconsiderarea aportului acestor discipline la înțelegerea universurilor religioase, ci din precauții care țin de metodă, prevalentă trebuind să fie integrarea rezultatelor diverselor activități spirituale și nu confundarea lor, nu ambiguitatea născătoare de erori. Metoda cea mai sigură în istoria religiilor, ca și în toate domeniile de altfel, este să se studieze un fenomen în propriul lui plan de referință.

Arhetipul stă la baza genezei simbolului, structura sa este apriorică, are un caracter spontan, genuin, viața spirituală și existența umană neputînd fi înțelese pe deplin decît prin descifrarea și interpretarea simbolismelor. Simbolul religios este anterior și paradigmatic pentru toate categoriile de simboluri, inclusiv pentru simbolul lingvistic. Există o relație de proporționalitate între nivelul primitiv, preistoric al unei culturi și frecvența și eficiența simbolului. Profunzimea simbolului, în dimenisunea ei psihologică, nu ascultă de determinante umane aferente vieții și activității diurne ori nocturne; valoarea simbolului rămîne totdeauna transpersonală, statusul și funcționalitatea sa sînt autonome.

Gîndirea mitică are o logică proprie, care izvorăște dintr-o ordine ontologică, dintr-o restructurare esențială a realității. Simbolul exprimă o regiune ontologică inaccesibilă experienței raționale. Din ontologia simbolului se revendică hermeneutica totalizatoare aferentă funcției totalizatoare a simbolului de a uni întrînsul toate nivelurile de semnificație pe care le posedă. Experiența sacralului este accesibilă doar prin intermediul simbolului, cel care pătrunde în zona în care cunoașterea profană nu are acces. Doar prin simpla participare la simbol – spune Eliade în *Aspects du mythe* – se poate atinge sacral, chiar dacă subiectul experienței nu este consacrat printr-o hierofanie. Pe de altă parte, degradarea simbolului nu ține de conținutul lui, care este constant, imuabil, ci de înțelegerea

(continuare în pag. 12)

sensului său abscons. "Am văzut că miturile se degradează, iar simbolurile se laicizează, dar ele nu dispar niciodată, cum n-au dispărut nici în cea mai pozitivistă dintre civilizații – cea a secolului al XIX-lea. Simbolurile și miturile vin de mult prea departe, ele fac parte din ființa umană și este cu neputință să nu le găsim în oricare ipostază existențială a omului în Cosmos" (M. Eliade, *Imagini și simboluri*). Hermeneutica aici sondează și lucrează, în redescoperirea, reconsiderarea și reevaluarea simbolurilor care prin "degradare" și erodare au trecut în uitare. Semnificarea și interpretarea simbolului sînt permanente, restaurarea lui permițînd ieșirea la lumină a noi și noi niveluri de înțelegere și apreciere.

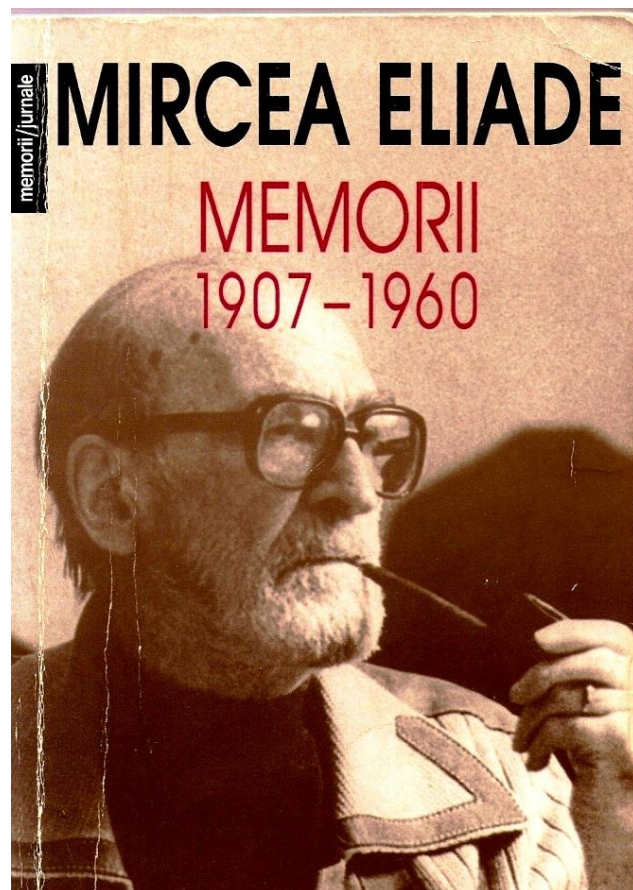
Referitor la desacralizarea evidentă a simbolului, variantele laice fiind predominante, în viziunea lui Eliade sacrul se inserează deghizat în profan. Drumul înapoi, în trecutul îndepărtat, relevă o densitate simbolică incomparabilă, istoria primitivilor fiind o istorie care se bazează fundamental pe mit, conservînd numai gesturi și evenimente arhetipale revelate de zei, strămoși sau eroi civilizatori.

• Despre funcția totalizatoare a simbolului în orizontul misterului

În *Mituri, vise și mistere* Eliade susține că atît timp cît sacrul străbate hierofaniile, teofaniile și epifaniile, cît timp fiecare dintre ele prezintă aceeași structură și se explică prin aceeași dialectică a sacralului, vom înțelege că nu există nici o ruptură esențială în viața religioasă a umanității. Bineînțeles însă că *manifestarea* sacralului înseamnă *limitare, istorizare*. Coincidența oppositorum are loc în cadrul simbolului, căci el deține funcția totalizatoare de a face să coincidă, să fuzioneze contrariile, împlinind astfel misterul umanității. Este un mare mister acceptarea sacralului de a se limita, iar prin limitarea sa de a intra în istorie. Exemplul lui Iisus este relevant în acest sens. El a intrat în istorie ca om, făptuitor a toate cele omonești în afară de păcat, fiind de fapt Dumnezeu Neatputernic, existînd mundan ca Dumnezeu limitat. "Bineînțeles că nu sînt mari deosebiri între nenumărate hierofanii, dar nu trebuie niciodată pierdut din vedere că structura și dialectica lor sînt mereu aceleași."

Este suficientă atingerea, conștientizarea simbolului pentru a pătrunde sensul sacralului, care nu poate fi exprimat prin concepte; cu alte cuvinte, simbolul, dezlegat de orice altceva, actant sau adjuvant, este suficient ca vehicul către și prin dimensiunea sacră. Pentru că natura simbolului se află în acord cu incapacitatea sacralului de a fi livrat, exprimat, ci doar intuit parțial, reprezentat aluziv, încifrat, adică *simbolizat*. Iată punctul în care pare că Eliade conectează simbolismul cu sacralitatea. Nu hiero-

fania este cea care creează solidaritatea sacralului cu profanul – căci hierofania presupune o discontinuitate -, ci simbolul. El este cel care realizează solidaritatea permanentă a omului cu sacralitatea (deși ea nu este conștientizată mereu de către om).

• Sistemul de semnificații în cadrul metodei de interpretare și a dialecticii fenomenului simbolic

Simbolul este instrumentul esențial al oricărei hermeneutici, al oricărei interpretări, în înțelesul lor de căutare a sensului, a semnificației, sau a semnificațiilor ideilor și fenomenelor. Hermeneutica fiind, de asemenea, descoperirea sensului din ce în ce mai profund al acestor expresii religioase. În acord și cu metodologia prescrisă de Adrian Marino, operația hermeneutică principală, care este descifrarea progresivă a sistemului de semnificații prin ridicarea lui pe planuri de referință tot mai înalte, în funcție de un "cod simbolic" universal, nu poate avea loc înaintea descoperirii elementelor componente ale sistemului de semnificații și articularea lor coerentă, precum și de stabilirea centrului său și a sursei sale pentru identificarea sensului. Aceasta, desigur, în condițiile în care metoda de interpretare se edifică pe parcursul lucrului, al procesului hermeneutic, căci ea își extrage substanța și structura din chiar dialectica fenomenului simbolic, după cum a susținut și Ștefan Afloroaiei.

De bază însă în metodologia eliadiană rămîne principiul cultural-antropologic al oricărei cercetări: *raportarea fenomenului cercetat la propriul plan de referință*. Abia după aceea Eliade trece mai departe, "codul simbolic" comun, transcultural dar și supracultural, permițîndu-i utilizarea exemplelor și comparațiilor. Surprin-

(continuare în pag. 13)

derea originarului și a ceea ce este comun în desfășurarea de fapte este realizată de Eliade prin contextualizarea ideii unității de fond a universului simbolic. Carl Gustav Jung, ca și Eliade, susține importanța contextului, subliniind că simbolurile nu pot fi rupte din contextul lor. Spre diferență de Freud, care recomanda în cadrul interpretării asociația liberă, Jung utilizează „prelucrarea fantasmei prin observarea materialului fantasmatic care îi este asociat în mod natural, seria de fantasme aduse la suprafață ușurînd inconștientul și reprezentînd un material bogat în forme arhetipale”. Aceasta este, de fapt, *metoda amplificării*, cea pe care Jung a folosit-o și a cărei condiție este crearea de *paralele istorice*, valide, naturale, al căror conținut și structură seamănă cu materialul arhetipal sau presupus arhetipal.

• Relația dintre simbolul universal și simbolul mitic în dimensiunea semnificației lor funcționale

În acest orizont, semnificația funcțională a simbolului universal trebuie să corespundă semnificației funcționale a simbolurilor mitice. Metodologic, Jung și Eliade sînt foarte apropiați. Legat de interpretarea simbolului în cadrul psihologiei abisale, C.G. Jung a contribuit la scoaterea din impas a acestor domenii, regîndînd inconștientul în termeni mai apropiați de cei ai tradiției indiene decît de vechea psihanaliză (a lui Freud), de care s-a dezis. Adrian Marino remarcă ironic: „Mircea Eliade nu vorbește niciodată de simbolul propriu-zis lingvistic și – decepție! – nu amintește nici măcar de *semiotică*. De fapt, el nici nu avea nevoie, după cum nici unul din fenomenologi și istoricii religiilor, din hermeneuții simbolismelor spirituale nu trebuie neapărat să citească (să spunem) pe Roland Barthes ca să afle de existența (atît de tradițională, de istorică) a polisimboliei, a polivalenței semnificațiilor”.

Depășind, în sensul profunzimii, polivalența simbolului, simultaneitatea și coexistența sensurilor simbolice, Eliade se distinge prin căutarea semnificațiilor transcendente ultime, sacre, cele mai puțin evidente experienței imediate. Apropierea dintre Eliade și Jung în acest sens este evidentă, ea plasîndu-i pe cei doi în categoria filozofilor despre care vorbea Gadamer, cei care și-au asumat misiunea filozofică nu doar de a prelua adevăruri și a le folosi pentru propria memorie și folosință, ci de a le distribui și altora, iar acest demers a-l face cît mai convingător. Lucrul cu sistemul semnificațiilor, și nu cu simple semnificații izolate, elimină aparentele contradicții dintre ele, izvorîte din concentrarea lor în interiorul sistemului (care le și sintetizează și structurează).

• “Dumnezeul viu și adevărat” vs. “Dumnezeul filozofilor și savanților”

Originea sacră a simbolului îi determină acestuia sacralitatea și caracterul paradigmatic. Eliade se plasează în acord cu teologul și istoricul religiilor german Rudolf Otto, care în lucrarea *Sacral (Das Heilige)* pune accentul pe experiența religioasă a omului, pe percepția “Dumnezeului viu” (Luther), “teribila putere” și “groază divină”, și nu pe Dumnezeul filozofilor, precum este la Erasmus. Asemenea, Blaise Pascal suferă, în noaptea de 23 noiembrie 1654, o teofanie, în urma căreia el reneagă același “Dumnezeu al filozofilor și savanților” în schimbul “Dumnezeului adevărat”, cel copleșitor. Pentru

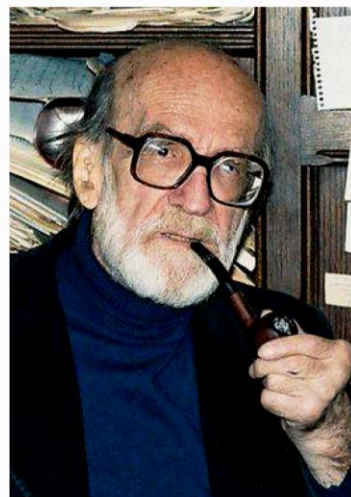
că experiența religioasă a sacralului este de natură irațională, religia aferentă ei fiind disjunctă de discursul raționalizat, de esență teologică. Caracterul dual al sacralului – benefic și terifiant – este surprins în *Dicționarul mitologiilor indo-europene* al lui Jean Vertemont, unde este prezentat simultan atît ca energie, putere, forță divină, cît și ca dimensiune interzisă omului, dar venerat printr-un cult ce trebuie respectat și niciodată încălcat. Termenul “sfînt”, din limba română, surprinde primul aspect al semnului. Dar această venerație – subliniază și Rudolf Otto dificultatea – poate fi oficiată, în schimb, proximitatea sacralului este inexprimabilă, nici un cuvînt putînd descrie tulburătoarea, copleșitoarea trăire interioară a omului care încearcă mistica experiență.

DORIN DAVID

MIRCEA ELIADE

La marginea labirintului

corespondențe între opera științifică
și proza fantastică

E I K O N

Cuvîntul este legat de experiența profană, naturală a omului, el este singurul pe care omul îl are la îndemîna pentru a caracteriza, a descrie, analogic, desigur, sacral. Dar aceste cuvinte sînt tocmai simboluri, cele care, prin abstractizare, încearcă să surprindă sensul ascuns, inexprimabil clar, concret, ci doar vag și aluziv, încercînd să atingă calitatea esenței atît de greu tangibilă și comunicabilă. Termenul “mister” este el însuși un simbol folosit pentru a surprinde eternul ascuns. Rudolf Otto subliniază încă de la început incapacitatea de comunicare a limbajului raționalizat. Nu poate fi astfel comunicată decît reacția sentimentală pe care o încearcă subiectul la contactul cu sacralul. Descrierea senzației se realizează prin utilizarea *expresiilor simbolice*.

• Dubla funcție a simbolului și metoda lui Eliade, cu iradiație europeană

După cum a remarcat și Paul Ricoeur, simbolul are, astfel, dublă funcție – revelatoare și de ascundere, provocînd o înțelegere a dublului sens. Concepția, de

(continuare în pag. 14)

fapt, o preia pe a lui Eliade, Ricoeur fiind singurul hermeneut care a asimilat metoda lui Eliade în spațiul francez.

Cu siguranță că Eliade are un cuvânt greu de spus și în contextul actual al studiilor de psihologie abisală de inspirație jungiană, în măsura în care el creditează înconștientul colectiv cu o forță sanogenă, pe care o susținuse pentru prima dată Jung și o teoretizase în cadrul concepției sale despre arhetipuri, ca fiind acel sediu al înțelepciunii noastre filogenetice. Este remarcabilă luciditatea cu care Eliade formulează convingerea ce vizează atât ramura antropologilor, cât și a psihologilor și fenomenologilor, dar și pe cea a teologilor: "Omul areligios al societății moderne încă mai este influențat și ajutat de activitatea înconștientului său, fără a ajunge însă la o experiență și la o viziune asupra lumii cu adevărat religioase. Înconștientul îi oferă soluții pentru dificultățile proprii sale existențe, îndeplinind, în acest sens, sensul religiei, deoarece, înainte ca existența să fie creatoare de valori, religia îi asigură integritatea. Într-un anume sens, aproape că s-ar putea spune că la modernii care se declară areligioși, religia și mitologia s-au *ocultat* în tenebrele înconștientului – ceea ce înseamnă, de asemenea, că posibilitățile de reintegrare a unei experiențe religioase a vieții zac foarte adânc în asemenea ființe".

Nu numai că originea sacră a simbolului este relevantă de permanența lui în viața omului, dar caracterul său originar pentru toate celelalte categorii trimite la sacru și la aspecte ale sacralității. Sacrul nu poate fi deslușit fără percepția simbolului și decelarea interpretărilor sale, de aceea simbolistica și hermeneutica s-au articulat inițial în jurul temelor religioase, găsind în simbol cel mai potrivit instrument, chiar dacă imperfect, pentru aceasta. Dualitatea revelării și ascunderii sacralității rămâne esența simbolului, variantele sale profane emanând obnubilat din această esență sacră.

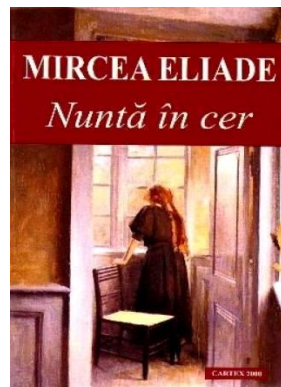
De asemenea, simbolul funcționează după o trăsătură internă și logică proprie, ceea ce determină lipsa oricărei fracturi esențiale în viața religioasă a umanității. O logică ce nu se lasă explicată prin apelul la alte logici, ci se dezvăluie treptat și fragmentar, prin demersuri hermeneutice multiple. Constanța în timp și spațiu a sacralului ne determină să credem că gândirea simbolică va funcționa atâta vreme cât va exista în om propensiunea pentru sacru. Mircea Eliade reabilitează gândirea simbolică din desconsiderarea ei în fața gândirii teoretice, și, prin el, realizăm acest lucru și noi.

• Continuitatea fără ruptură a sacralității în existența omenirii

Trebuie cu toții să înțelegem pînă la capăt că gândirea rațională este ulterioară filogenetic iraționalului, iraționalul colectiv cuprinzînd în extinsa lui plasă, dimpreună, suma iraționalului individual de natură simbolică, mitică, arhetipală, în esență sacră. Conotația depreciativă a termenului "irațional" a fost urmarea acestei dezavuări a gândirii simbolice. A fost confundat, în mod total eronat, *iraționalul* cu *iraționalul*, ori dacă luăm în discuție și ca exemplu numai intuiția declanșatoare de ipoteze teoretice verificate apoi prin experiența îndeobște furnizatoare de noi cunoștințe, avem lesne dimensiunea erorii.

Hermeneutica lui Eliade ne transmite că gândirea simbolică nu va putea fi niciodată înlocuită cu, sau convertită complet în gândire rațională, dar aceasta nu înseamnă că

ea este un simplu rudiment, un atavism intelectual al omului civilizat, estompîndu-se treptat pînă la dispariție. Constanța prezenței gândirii arhaice, mitice, primitive în istoria omenirii și evoluția omului pînă astăzi, garantează necesitatea și importanța prezenței ei în aceste dimensiuni ale existenței și în conștiințele individuale și colective, care fac inevitabil apelul, de cele mai multe ori înconștient, la ea. Civilizația și omul acestei civilizații estompează, obnubilează, lucrează la trecerea în uitare a acestui tip ancestral de gândire, lucru pe care Eliade îl relevă și deplînge.

Dar el are convingerea și susține că gândirea simbolică, chiar și în aceste condiții de discreditare și pierdere a rațiunii, nu poate dispărea, căci ea reprezintă *partea anistorică a ființei umane condiționate istoric*: "Gîndirea simbolică nu este apanajul exclusiv al copilului, al poetului sau al dezechilibratului, ea e consubstanțială ființei umane; precede limbajul și gîndirea discursivă. Simbolul revelează anumite aspecte ale realității – cele mai profunde – care resping orice alt mijloc de cunoaștere. Imaginile, simbolurile, miturile nu sînt creații arbitrare ale psihicului, ele răspund unei necesități și îndeplinesc o funcție: dezvăluirea celor mai secrete modalități ale ființei. Astăzi începem să înțelegem că partea anistorică a fiecărei ființe umane nu tinde să se piardă în regnul animal și, pînă la urmă, în Viață, așa cum se credea în secolul al XIX-lea, ci că, dimpotrivă, se desparte de ea și se ridică mult deasupra ei".

Filon îndepărtat, gândirea simbolică se instituie drept cale de părăsire posibilă a rațiunii strict individuale a omului către o dimensiune sacră, imuabilă, perenă, sigură și supraindividuală. Ea reprezintă astfel un vehicul, o cale și o salvare. Această viziune străbate întreaga operă a lui Eliade, de la începuturile structurilizante pînă la finele bogate în documentări, sensuri și dezvoltări. Repetăm ce am mai spus: constantă rămîne în întreaga sa viziune și operă ideea că nu există nici o ruptură în relația omului cu sacralitatea.

Gîndirea istoricului religios și a hermeneutului este continuă și consecventă, putînd prin sine constitui dovada elongației neștirbite a gândirii simbolice prin timp, judecăți, opere, existențe. Căci apelul la simbol permite nu numai accesul la taina unor înțelesuri ascunse, ci deschide și o fereastră înspre înțelesurile deja fixate în arhetipul ce le asigură transportul nealterat prin vreme, cu puterea iradierii de noi și noi explicații și contaminări abstractizant-justificative.

Timotei Prahoveanul

„Adaos la potirul cântării”. Gândurile protosinghelului Ignatie Grecu

Peregrinând printre chinoviile istorice ale Arhiepiscopiei Bucureștilor, am poposit la Mănăstirea Cernica, veritabil reper de viață spirituală pentru credincioșii din Țara Românească. Viața monahilor de aici este plină de lupte în arena duhovnicească, de gânduri înălțate către Dumnezeu și de o permanentă răstignire a duhului înstrăinării de Dumnezeu. Această arenă în care se cultivă dorința de a locui întru cele înalte, unde gândul se desprinde de lume așa cum vulturul se ridică spre zenit, a adus multe bucurii tainice viețuitorilor ei și pele-riilor care îi trec pragul.

Cât de prețioase devin astfel de lăcașuri pentru sufletul nostru zbuciumat, care caută trăirile duhovnicești autentice la fel cum cerbul însetează după izvoarele apelor! Așa este dorința noastră de a ne apropia de Dumnezeu, Cel ce este pretutindeni.

Popasul meu de rugăciune la Mănăstirea Cernica în ziua de sfârșit a lunii februarie 2025 îmi oferea întâlnirea cu ascultarea îndelungată a unui monah cernican care l-a slujit două decenii pe Episcopul Roman Stanciu Ialomițeanul.

Un exemplu din obștea recentă a Mănăstirii Cernica, în care unii monahi s-au evidențiat prin jertfire și ascultare, iar alții prin smerenie, lacrimi și o dăruire totală. Unii dintre ei au uitat de familiile lor, au uitat chiar de sine, s-au înstrăinat de cele lumești, pentru a se apropia de cer.

La sfârșitul slujbei de prohodire a părintelui Teofan Milia, poetul Ignatie Grecu, și el printre monahii vechi ai lavrei cernicane, cu vreo 40 de ani de nevoință, mi-a dăruit o altă carte recent tipărită la Editura Boem@ în 2024, intitulată „Adaos la potirul cântării”.

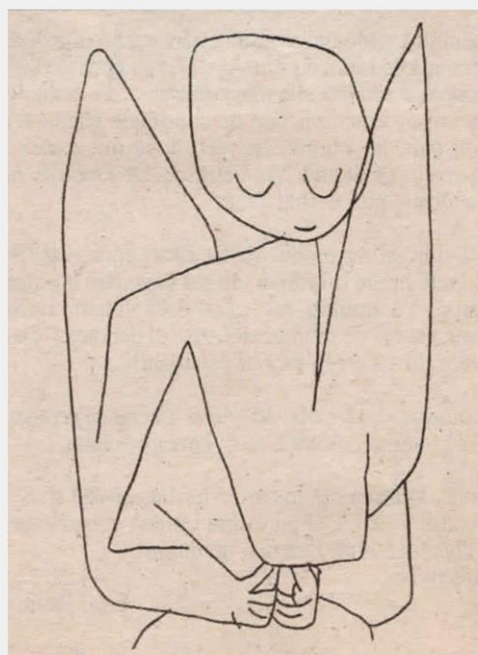
Volumul părintelui Ignatie cuprinde pagini cu aforisme și cugetări care ne invită la gândirea dincolo de lucrurile trecătoare.

Aceste reflecții își au, cu siguranță, izvorul în cuvintele Sfintei Scripturi și în scrierile Părinților Bisericii. Unele dintre ele sunt împrumutate din Sinaxare, altele din tradiția paisiană și din învățăturile bătrânilor monahi cernicani, și ne invită la privirea într-o altfel de notă a efemerei noastre existențe. Unele dintre aceste aforisme au valoare literară, par chiar a fi rupte din poemele stihuitorului Ignatie Grecu.

De altfel, ni se spune că *părintele s-a lăsat fascinat de puterea cuvintelor și de capacitatea lor de a crea realități nemaiîntâlnite.*

El ne împărtășește gândurile sale prin poezie, prin atâtea poeme, prin cele peste 20 de cărți pe care le-a

Ignatie GRECU

ADAOS LA POTIRUL CÂNTĂRII (gânduri)

încredințat tiparului, dar și printr-un dialog fructuos pe care l-am descoperit și de această dată în întâlnirea cu protosinghelul poet, cu scriitoarea Aura Christi, cu cărturarul Andrei și cu alți iubitori de cuvinte înalte.

Pe marginea acestor aforisme și cugetări, în general se cuvine să păstrăm tăcerea. Părinții Bisericii ne spun că a tăcea cu privire la taină *este fără de primejdie*, dar și cuvintele ne ajută să înțelegem mai mult cele pe care le-am citit undeva ori le-am auzit. Sunt mulți oameni marcați până la sfârșitul vieții de un cuvânt rostit sau scris, care a rămas asemenea unei nestemate de mare preț în existența lor.

Dintre aceste aforisme, mă voi opri asupra unora. Toate au frumusețe și descopăr, uneori, când ni se propun astfel de cugetări din scrierile unor ierarhi, ale unor cărturari, ale unor iubitori de înțelepciune, universul sufletului lor. Nu toți au aceeași vastă erudiție și aceeași capacitate de sinteză a cunoștințelor, dar unele din aceste maxime aduc atâta bucurie și lumină, încât cuvintele sunt de prisos. Pe de altă parte, comentariile ne ajută să înțelegem mai bine un subiect, o temă și chiar o simplă enunțare oferită de aceste dictoane.

Voi începe cu unul notat chiar la pagina 33. Știm ce înseamnă, fără să aprofundăm prea mult, acest număr plin de semnificație. La această pagină, Ignatie Grecu ne spune: „Câte cărți bune scrise, atâtea păcate iertate se spune. Mare lucru să știi că pentru câteva pagini scrise ți s-au iertat atâtea păcate. Înseamnă că scriitorii sunt iertați, mai ales cei care au privit către lumină”.

(continuare în pag. 16)

Amintim o altă însemnare: „Tu să semeni binele, Dumnezeu îl va face să crească”. Sămânța așezată în pământ bun aduce rod însutit, așa cum ne învață Domnul Hristos în Pilda semănătorului. Dumnezeu face să crească. Ceea ce pare infim la început - anumite semințe nici nu se vad în podul palmei - poate deveni copac umbros în ramurile căruia se ascund mulțime de păsări.

„Ce sunt norii? m-a întrebat un copil. Umbrele grădinilor din paradis, am răspuns.” Aici observăm poezia. Și continuă: „inima, o fântână, ochiul, o ciutură. Ridică din adânc la lumină apa cea mai clară”. Inima, o fântână. Iar ochiul, o ciutură, cum se întâlneau de demult pe la marginile ulițelor fântânile care ostoiu setea celor care veneau de la truda câmpului.

Iubitorul de aforisme scrie mai departe: „Sunt rare și foarte scumpe acele lacrimi când sufletul se roagă, suspinând din adâncul inimii. Mult mai de preț decât cuvintele”. Când este vorba despre rugăciune și despre lacrimi, mai ales cele izvorâte din adâncul inimii, cuvintele pălesc, pentru că cei care se roagă într-un astfel de mod nu așteaptă comentarii, ci așteaptă răsplata întâlnirii aievea cu Dumnezeu.

„Pe suprafața apei tremură efemeră spuma. În adânc strălucește pururi perla.” *Hoțul de mărgăritare*, cuvinte pline de frumusețe ale unui poet ierarh care a înțeles că în adâncul mării erau perle, iar cineva le-a găsit mergând adeseori cu fiul lui să le scoată la suprafață. Perla strălucește de-a pururi în adânc. Spuma se risipește, dar valoarea și frumusețea perlelor nu pot fi vreodată înlocuite.

„Așa cum soarele absoarbe umezeala pământului și îl face să fie roditor, la fel Hristos ne-a cuprins în Sine spre curățire și mântuire veșnică.” Aceste slove radiază de bucuria pe care o simte un om cuprins de Hristos când cugetă la Jertfa de răscumpărare pe care Soarele dreptății a săvârșit-o pentru noi, cei aflați în mocirlă și în umezeala pământului.

Poetul se întreabă: „Vrei să scrii versuri? Suferă în singurătate și tăcere. Roagă-te, plângi și apoi cântă”. Cântarea monahului-poet nu este asemenea cântării marilor psalți, ci o psalmodiere imnografică, care ne vorbește în vers melodios despre Cuvântul Care S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi.

Despre vederea lui Dumnezeu, autorul ne spune că este hrana îngerilor. „În Împărăția lui Dumnezeu, care nu este hrană și bătură, îngerii se bucură de comuniune deplină cu Cel care i-a creat. Ei îl laudă neîncetat cu glasuri de bucurie, îi aduc mereu cântare, spunând: Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de mărirea Lui”. Noi avem alte vederi. Ce bine ar fi să ne asemănăm îngerilor!

Urmărind, probabil, în zilele calde mersul avioanelor, deasupra ostrovului Cernicăi, poetul s-a întrebat: „Ați auzit zgomotul pe care l-a făcut acel avion zburând pe sus? Este opera oamenilor cea mai avansată - dar ne face o propunere mult mai tentantă: priviți la păsări, apoi coborâți încet ochii voștri, privind în taină florile, cum cresc și înfloresc. Este creația cea mai simplă a lui Dumnezeu. Cât de tainică și plăcută este! A oamenilor, mult mai zgomotoasă și supărătoare, deși în sine folositoare”. Mare adevăr! Cine poate înlocui frumusețea florilor și privirea către păsările cerului? Și totuși, de multe ori preferăm lucrurile mai zgomotoase, dar mai puțin încăr-

cate de taina lui Dumnezeu.

Despre isihie ne spune că este adiere de vânt lin și subțire, briza Duhului Sfânt, lucrarea Duhului Sfânt în viața noastră. „Ce fericiți sunt iubitorii de isihie, adică de liniște! Mai mult decât iubitorii, însă, sunt fericiți cei care au dobândit-o”.

Poetul mărturisește: „Multe lacrimi am plâns, hrisov la temelia unui poem”. Despre lacrimi am găsit o prefrumoașă mărturisire, îndemn și teologhisire la Sfântul Ioan Scărarul - „Despre fericita întristare”, despre lacrimile aducătoare de bucurie. Părintele spune că lacrimile lui sunt asemenea unui hrisov dintre cele pe care le așază episcopul în Masa Sfântului Altar pentru a se săvârși acolo neîncetat Liturgia.

Unele îndemnuri parcă sunt desprinse din scrierile marilor Părinți. Între altele, este și cel care ne spune: „Vino în cimitir să-ți arăt munți de slavă deșartă”. Cred că este cugetarea cu cel mai mare realism, deși toate au adevăruri sau frânturi de adevăr și cuvinte pline de înțelepciune.

Slava deșartă a omenirii de până acum este mai înaltă decât munții despre care am învățat cândva. În cimitir, deși nu îi vedem, sunt astfel de munți. Pe de altă parte, cred că sunt și cimitire unde întâlnim mireasmă de crini și de lăcrămioare, care nu se împuținează vreodată.

Despre cei care au trecut prin mari încercări, poetul ne spune: „Voi ați suferit în temnițe și în umbră adâncă, în beciuri umezite, înfometate și singuri, bătuți, înfrigurați, dar nu înfrânți” - o definiție dintre cele care se pot da martirilor neamului românesc și îndeosebi a celor trecuți printr-un ev aprins, care a însemnat atâta ostilitate și față de Biserica lui Hristos de la noi.

Ne mai îndeamnă părintele Ignatie, spunând: „Simțul măsurii la porumbei, al armoniei la pești, al strălucirii la îngeri, toate cele trei oferite ca model, fără comentarii”.

Păstrez, așadar, cu mare bucurie „Adaosul la potirul cântării”, pe care l-am primit în ultima zi a lui Făurar de la părintele Ignatie Grecu. Mă rog, după citirea acestor aforisme, izvodite dintr-un pisc al sufletului, ca autorul lor să găsească mereu timp de a scrie și de aduce fraților întru Hristos noi astfel de cugetări, care să înalte pe cititor la lumina și slava cerească.

Articol publicat pe site-ul <https://ziarullumina.ro/>.

03 Martie 2025

Luca CIPOLLA (Italia)

Notte d'estate

I cembali
richiamano un'altra estate
mentre l'aureola di luce
ne disegna il contorno
e l'amore di fieri giovani
gli estremi..
sotto l'amara voglia
del tiglio
si presenta intatta l'erba
pestata da mille esseri
notturni,
la cicala smette di frinire
in attesa del risveglio di Helios
o di un umile arcobaleno
ed io,
io ti aspetto e sono sereno,
è già tutto scritto
sopra la volta celeste
il destino non ha segreti
per chi, oltre il velo,
ci guarda dall'alto.

Gli ignavi

Nascosti dalla gialla rosa
che il grembo della madre terra partori,
refusi d'un passato indimenticato,
eccoli galleggiare
come piccole formiche
su di una pozzanghera
le cui bianche rughe colsero
pallide,
accolte dalla quiete divina
ora accenti di lemni abulici
rivolti al cielo,
ignari del loro potenziale,
artisti pavid
che si distinguono dalla massa
e pescano da un sottile risveglio
cercando un'eco
per farsi riflettere,
a volte con successo insperato
sussultano
e spiegano il perché del loro restare a galla.

(continua a pagina 18)

Poet italian și traducător în limba română din italiană și invers. Trăiește în Milano. Italia. Este redactor și colaborator la mai multe publicații literare românești, printre care și revista Boem@. A publicat în numeroase reviste literare românești.

Volume publicate: "Monade/Monadi" - poeme în limba română și italiană, împreună cu Melania Cuc, Editura Karuna, Bistrița, septembrie 2014; "Exilul" - poeme în limba română, Editura Rafet, Râmnicu Sărat, septembrie 2016; "In viaggio per dove/ În drum spre unde" - poeme în limba italiană și română, Edizioni DrawUp, Latina (Italia), sept. 2017.

Traducere de Luca CIPOLLA

Noapte de vară

Cimbalele
evocă o altă vară
în timp ce aureola luminii
îi desenează conturul
și iubirea tinerilor mândri
extremele..
sub dorința cea amară
a teiului se arată intactă iarba
călcată de o mie de ființe
nocturne,
cicada se oprește din țârăit
așteptând trezirea lui Helios
sau a unui curcubeu smerit
și eu,
eu te aștept și sunt liniștit,
totul e deja scris
deasupra bolții cerești
destinul n-are secrete
pentru cine, dincolo de vâl,
ne privește de sus.

Nepăsătorii

Ascunși prin trandafirul galben
pe care pântecul mamei pământ îl nascu,
greșeli ale unui trecut de neuitat,
uite-i plutind
ca furnici mici
pe o băltoacă
ale căror riduri albe culegeau
palide,
primate din liniștea divină
acum accentuate de leme abulice
ațintite spre cer,
ignare de potențialul lor,
artiști fricoși
care se disting de masă
și pescuiesc dintr-o trezire subțire
căutând un ecou
pentru a se reflecta,
uneori cu succes nesperat
tresar
și explică de ce ei rămân pe linia de plutire.

(continuare în pag. 18)

Anestetica

Impietosa,
disconosce ogni senso,
e non sono più padre né figlio..
dalla terra germogliano fiori
ma non ne sento il profumo.
E' intangibile l'emozione
come un sole al tramonto
privo di poesia.
Silenziosa
non si accende la candela
che ne annuncia l'arrivo,
vibrano le rotaie
al passaggio d'un treno fantasma
e l'ombra insiste
ai bordi della massicciata.
Circòndati di anime
qualunque
nella nebbia di eventi
che bigia linfa scatena.

Anita

Sottovoce
fremono gli aceri
ad ogni scintilla
che si fa carne,
tra i covoni
la coscienza traspare,
intarsio di
motivi a nastro odo
il giullare della vita,
questa ruota
che a volte appare e compare
e la civetta stride
ove Anita ride
nella fievole penombra
che ci accompagna
sussurrando..

Eroe della notte

Eroe della notte
al passo col tempo,
tremula luce
vibra sulla lattea
e serena presenza
che luccica e si dipana
come un gomito
di stelle
e rimandi l'eterno.

Luca Lipolla

Anesteziă

Nemiloasă,
dezavuează fiecare simț,
și nu mai sunt nici tată nici fiu..
din pământ florile răsar
dar nu simt mireasma lor.
Intangibilă este emoția
precum un soare la asfințit
lipsit de poezie.
Silențioasă
Nu se aprinde lumânarea
care anunță sosirea ei,
vibrează șinele
la trecerea unui tren fantomă
și umbra insistă
la marginea balastului.
Înconjoară-te de suflete
oarecare
în ceața evenimentelor
care limfă cenușie dezlănțuie.

Anita

Pe șoptite
freamătă arțarii
la fiecare scânteie
care se face carne,
printre snopi
conștiința transpare,
intarsie a
motivelor pe fâșie aud
jonglerul vieții,
roata aceasta
care uneori apare și dispare
și cucuveaua strigă
unde Anita râde
în penumbra slabă
care ne însoțește
în șoaptă..

Eroul nopții

Eroul nopții
în pas cu timpul,
lumină tremurătoare
vibrează pe prezența
lăptoasă și senină
care lucește și se deapănă
ca un ghem
de stele
și restitui eternul

Luca Lipolla

Leon-Iosif GRAPINI

Icu Crăciun nu se dezmințe

Acum mai bine de doi ani, scriind despre volum *Tentația teatrului*, spuneam că Icu Crăciun „este scriitorul care tace și face”, care „editează anual o carte”. Iată că cele spuse atunci s-au confirmat încă o dată, Icu Crăciun a publicat între timp două volume: *Spiritul cărților*, Editura PIM, Iași, 2023 și *Traian Rusu, Monografia comunei Maieru*, Editura PIM, Iași, 2025, aceasta din urmă trebuind să apară anul trecut, dar, din considerente care nu prezintă relevanță, abia la începutul acestui an a văzut lumina tiparului.

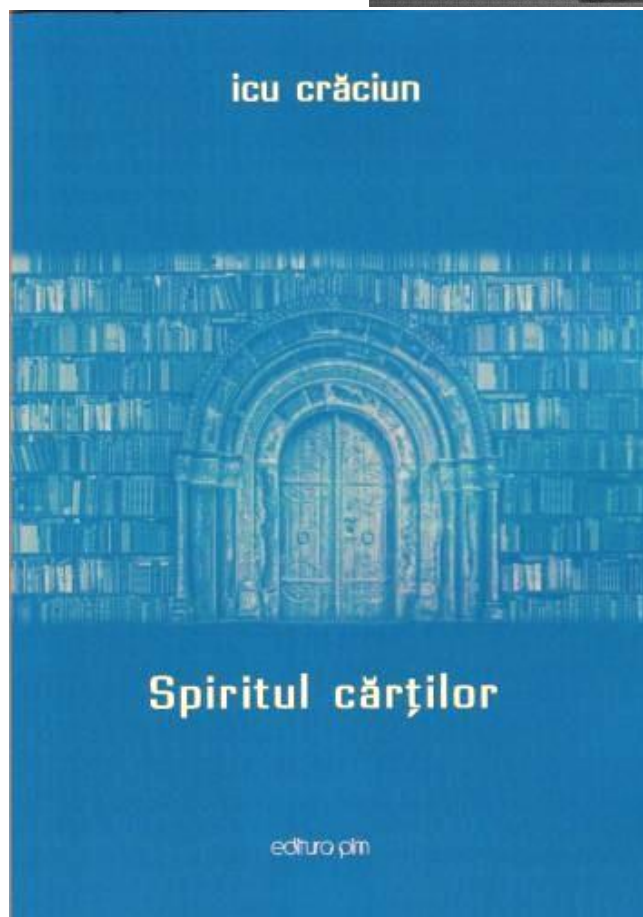
Prozator, dramaturg, eseist, publicist, critic și istoric literar, Icu Crăciun are în inventar 23 de titluri de autor și alte 4 în calitate de editor și îngrijitor de carte: *Scrisori de pe front*, de Octavian Hodoroga, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2007, *In Honorem Emil Boșca-Mălin (1913-2013)* – comunicări, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2013, *Ioan Partene – Viața și operele lui Anton Pann* (împreună cu Ana-Maria Partene), Editura PIM, Iași, 2022 și *Monografia comunei Maieru*, de Traian Rusu (editată alături de Adrian Onofreiu), Editura PIM, Iași, 2025, la aceasta din urmă voi face, pe scurt, câteva referiri mai la vale.

Înainte de a trece mai departe, țin neapărat să spun că trei dintre cărțile sale au fost nominalizate la premiile Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România, este vorba de romanul biografic *Când vor înflori mălinii* (2018), și volumele de istorie literară *Liviu Rebreanu între contemporanii săi* (2019) și *Tentația teatrului* (2022).

Icu Crăciun este un cititor de cursă lungă, dovadă și cele șase volume de publicistică literară: *Întoarcerea la clasici* (2007), *Izbăvirea prin cultură* (2008), *Scrieri incomode* (2008), *Împreună* (2014), *In brevis* (2017), *Scrieri referențiale* (2020), la care se adaugă *Spiritul cărților* (2024). Sigur, un istoric și critic literar de calibrul lui nu se dă în lături de la a scrie eseuri, cronici de întâmpinare, prefete de carte, o face de plăcere, cu profesionalism, dar, cred, în calitate de redactor-șef al revistei *Cuibul visurilor*, de redactor la *Răsunetul cultural* și de colaborator statornic al unor reviste literare, fără doar și poate primește sarcini suplimentare, ca să nu mai spunem că, sufletist cum e de fel, nu este în stare să refuze un autor care are nevoie de girul său în editarea unei cărți.

Spiritul cărților cuprinde, de-a lungul a 284 de pagini, 47 de articole. Suntem informați pe coperta a patra că eseurile și cronicile din carte au fost publicate între anii 2020 și 2023 în câteva reviste literare, dintre care amintesc: *Mișcarea literară*, *Neuma*, *Caiete Silvane*, *Alternanțe*, *Convorbiri literare*, *Apostrof*, *Nord literar*, *Discobolul*, *Răsunetul cultural* și altele.

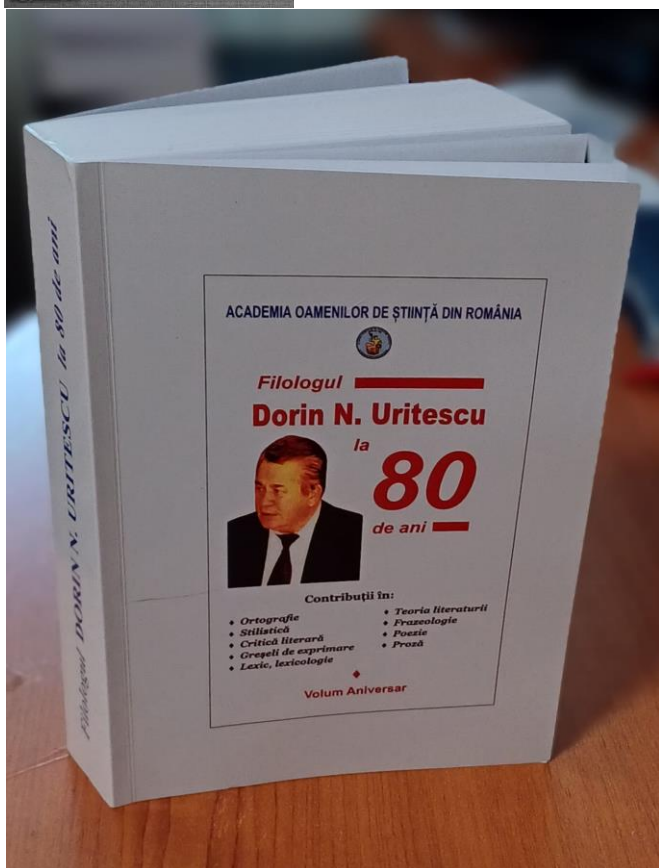
Mulți autori se regăsesc în cronicile adunate în volum, poeți: Elena M. Câmpăan („poetă de certă vocație”), Menut Maximilian („poezia sa are un efect terapeutic purificator”), Mirela Bălan, Ion Radu Zăgreanu; roman-cieri: Mihai Zamfir, Dan Bundi, Flavia Elvireanu, Marian Danci („un prozator talentat”), Grigore Avram („de apreciat este, în primul rând, talentul de povestitor”) și Bogdan Brătescu („suflet de artist, bun povestitor”); autori de proză scurtă: Olimpiu Nușfelean („scrisul său este viguros și profund”),

Leon-Iosif Grapini („știe să conjuge realitatea cu ficțiunea cum rar întâlnești la autorii contemporani”), Cosmin Andrei Tudor, Valeriu Stancu („dincolo de subiectele atrăgătoare, fiecare text are un tâlc aparte”), Răzvan Nicula („are cuvântul șlefuit și așezat unde trebuie”) și Aurel Podaru; esești: Damaschin Pop-Buia („autor cu adevărat îndrăgostit de viață și de semenii”) și Vasile V. Filip („ultrasensibil, aplecat uneori la reverie”); Iacob Naroș – istoric literar; Liviu Păiuș – folclorist („unul dintre cei mai competenți autori în domeniul folclorului”); Grigore Cotul – epigramist („autorul are talent și în alte specii ale genului liric”). La cronici se adaugă eseurile substanțiale: *Regina Elisabeta alias Carmen Sylva* (38 de pagini), *Graalul, Parsifal și Merlin, Viața literară maghiară din România între anii 1918-1989, în viziunea universitarului clujean Gavril Scridon, Mai are audiență publicul român la romanul polițist?*, dar și alte materiale tot atât de bine documentate, care demonstrează preocuparea istoricului literar pentru lucrul bine făcut.

Din scurta introducere a lucrării *Monografia comunei Maieru*, de Traian Rusu, semnată de îngrijitorii acesteia, Icu Crăciun și Adrian Onofreiu, aflăm că Maieru, frumoasa localitate de pe cursul superior al Someșului Mare, nu duce lipsă de scrieri monografice apărute de-a lungul vremii în presă și în diferite volume, scrieri ale căror autori sunt: preotul Iuliu Pop, Emil Boșca-Mălin, învățătorul Demetriu Boșca, Olimpiu Barna, profesorul Sever Ursă, jurnalistul Dan Popescu, însă nu are o monografie „valoroasă, mult așteptată de contemporanii noștri”. Din cele cunoscute până în prezent, manuscrisul volumului de față, aflat în Arhivele bistrițene, poate fi considerat prima monografie a comunei Maieru.

(continuare în pag. 20)

Dorin N. Uritescu – un filolog și filosof de excepție, celebrat la 80 de ani

Apariția volumului aniversar *Filologul Dorin N. Uritescu la 80 de ani* marchează un moment de referință în cultura română, aducând un omagiu unei personalități de prim rang în domeniul filologiei și filosofiei. Cu o impresionantă carieră științifică și literară, profesorul Dorin N. Uritescu s-a impus printr-o operă vastă, solidă și profundă, care a influențat generații de lingviști, literați și cercetători.

Volumul, impresionant prin dimensiunea sa – 712 pagini –, cuprinde o frescă a vieții și operei sale, structurată în multiple dimensiuni: evocări ale ținutei umane și intelectuale a cercetătorului, consemnări biografice și evaluări academice, aspecte inedite din viața profesorului, interviuri și albume memoriale. Mai mult decât atât, sunt aduse în prim-plan contribuțiile sale remarcabile în domenii esențiale ale filologiei: ortografie, stilistică, critică literară, lexic și lexicologie, teoria literaturii, frazeologie, poezie și proză.

Dorin N. Uritescu nu este doar un erudit, ci și un spirit rafinat, un model de rigoare și eleganță intelectuală. Cercetările sale în domeniul limbii române au adus clarificări esențiale asupra unor probleme de exprimare, de stil și de normă lingvistică, iar lucrările sale lexicografice și de frazeologie rămân repere esențiale pentru specialiști. Criticii literari și filologii consacrați îi confirmă importanța, iar includerea numelui său în bibliografia academice și volume de referință atestă valoarea operei sale.

Volumul aniversar devine astfel nu doar o colecție de documente și mărturii despre un om de știință, ci un veritabil monument al unei cariere de excepție. Diplo-

mele, medaliile și aprecierile comentatorilor de prestigiu subliniază impactul pe care Dorin N. Uritescu l-a avut asupra mediului academic și literar românesc. La 80 de ani, profesorul Uritescu rămâne un reper al culturii noastre, un om de aleasă ținută morală și intelectuală, un mentor și un model.

Aducem, așadar, un omagiu acestui mare filolog și filosof, celebrându-i opera și viața cu admirație și recunoștință.

A consemnat **Petre RĂU**

(urmare din pag. 19)

Traian Rusu, când a alcătuit această scurtă lucrare monografică, în 1912, era elev de clasa a VII (clasa a XI-a în zilele noastre), la Gimnaziul Superior Fundațional din Năsăud, și a citit-o în adunarea societății literare Virtus Romana Rediviva, în 15 aprilie 1912, colegul lui, Niculae Pop, „i-a făcut *recenziunea*”. În alcătuirea acesteia, elevul a avut ca model *Monografia comunei mari Rodna-nouă* a preotului greco-catolic al comunei Șanț, lucrare considerată monumentală la acea vreme, apărută, în 1903, la tipografia A. Baciș din Bistrița.

Așadar, în cele 160 de pagini, volumul cuprinde monografia și *recenziunea* (manuscris editat), dar și, în două anexe, fotografii digitale cu textul olograf al autorului și cu Statutele Societății „Virtus Romana Rediviva” din anii 1872 și 1878. În cea de-a treia anexă a volumului, cele 37 de fotografii alb-negru preluate din fototeca digitală a Muzeului „Cuibul visurilor” ne poartă în timp, începând cu anul 1935, printre oameni, obiceiuri și locuri măierene. O carte de certă valoare documentară pentru măiereni și nu numai.

Scriitor și publicist veritabil, Icu Crăciun merge mai departe și, sunt convins, ne va surprinde plăcut și cu alte scrieri remarcabile.

Melania CUC

Ignatie Grecu, 40 de ani de călugărie și poezie, taina care leagă Omul de Dumnezeu

Este un privilegiu să colaborez literar cu scriitorii de la Dunăre, un spațiu ce fascinează orice creator care trăiește, ca mine, pe colinele Transilvaniei. Scriitorul Petre Rău și Boema sa Literară, fac parte dintr-un exercițiu de prietenie culturală, de încercarea mea de-a cunoaște mai îndeaproape opera și viața scriitorilor din Sud-Estul țării. Astfel, facem schimb de idei, ne bucurăm unii de realizările celorlalți. Și realizările literare abundă dinspre Dunăre. În acest context, am primit și cele mai recente cărți publicate de scriitorul și editorul Petre Rău. O bucurie, pentru că numărul volumelor semnate de domnia sa este impresionant, iar temele ricoșează în mai multe direcții, semn că nu doar documentarea, ci și harul participă la nașterea operelor noi.

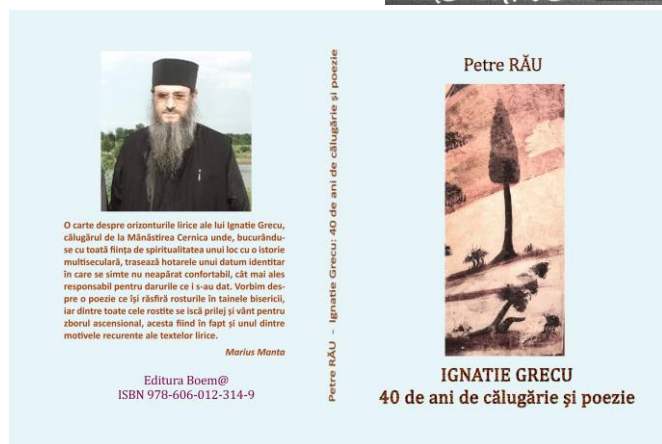
De data asta m-am oprit cu lectura la o splendidă monografie, un demers de cercetare aș zice, dacă nu ar fi literar, carte care ne aduce în prim plan viața monahală și viața poetului Ignatie Grecu. Fără o afinitate cultural-spirituală cu distinsul monah, această reușită editorială nu ar fi reușit să atingă cota aceea a comunicării dintre doi poeți, fie ei și prieteni încă din timpul liceului. „Eu sunt poet mirean, el este poet-monah, spune autorul, Petre Rău, și astfel clarifică de la început, ca să știm cum stau lucrurile.

Am mai întâlnit, mai mult în cărți decât în viață, poeți-călugări, și de fiecare dată, am avut rețineră când am încercat să pătrund dincolo de ceea ce ne oferă în prim plan opera lor, a fost ca și cum, în biserică dacă aș fi intrat, nu s-ar fi cuvenit să iscodesc nici cu privirea dincolo de ușile împărătești ale altarului, loc de taină și unde se roagă pentru enoriași, doar preotul.

De data asta am înțeles că există o legătură pe viață între cei doi poeți, că fiecare își duce Crucea creației în felul său, și că îi slujesc, din locuri diferite, pe Dumnezeu.

Petre Rău, om al cifrelor și altgoritmiilor, este încă o enigmă pentru mine, nu știu cum face, cum translatează de la matematică la lirică, apoi întocmește monografii, scrie cronici de carte, face istorie literară, este un prozator de excepție, mentor și editor. Monahul Ignatie Grecu etalează în paginile cărții de față, 40 de ani de călugărie și poezie, dovadă: cărțile, diplomele obținute, dar ceea ce este cel mai important, concretizarea celui creuzet poetic care place și oamenilor și lui Dumnezeu. În Prefață, autorul susține că „...un astfel de poet talentat, genial, nu poate rămâne necunoscut.”

Așadar, cartea de față este o restituire, un dar făcut cititorilor care încă nu s-au bucurat de lirica monahului de la Mănăstirea Cernica. Să nu credem că poetul în rasă

monahală este rupt de lumea literară; criticii de seamă au scris, de-a lungul timpului, despre opera sa remarcabilă.

Autorul cărții de față profită de tema pe care și-a propus-o și înadresează destinul literar al lui Ignatie Grecu în corola istorică a mai multor poeți, cărturari, din confreeria canonică. Extrem de bine echilibrată, pe mai multe planuri, cartea deține capitole interesante nu doar cu referință la poezia religioasă a subiectului ales, ci și a habitatului în care s-a născut Poezia părintelui călugăr. Istoria Mănăstirii Cernica este ca un poem dramatic, un câmp de bătălie pentru credința ortodoxă și pentru continuitatea tradițiilor culturale. La pagina 66, atât de clar se cuvintează, încât chiar dacă în parte, noi am fi știut acest fapt, ne bucurăm să ni se confirme că poeții monahi îmbină frumusețea literară cu adâncimea spirituală. Se exemplifică cu părintele cărturar Bartolomeu Valeriu Anania și nu doar cu el.

Cartea apărută la Editura Boem@, în 2024, este densă și interesantă. Nu ai cum să sari peste rânduri, pentru că fiecare pildă și afirmație devin litera pe care se sprijină cuvântul, iar Cuvântul, știm că zidește. Nu vom enumera aici cărțile tipărite și semnate de părintele de la Cernica, sunt multe, un raft de bibliotecă și fiecare titlu de carte semnifică o stare specială. Unele sunt volume de poezie în proză, și este de înțeles pentru că prinosul și harul omului se revarsă și nu îi mai sunt suficiente jaloanele versului clasic. Un poet modern! Am putea spune și astfel, dar fără să ne pierdem în detalii, și ele atât de valoroase! Fără să zăbovim prea mult pe sintagmele ce ne pot surprinde cu propețimea verbului, ne încredem în ele, îi dăm cezarului ce-i al Cezarului.

În acest volum de forță, stau față în față doi poeți de calibu, Petre Rău și Ignatie Grecu. Care pe care îl pune în valoare? Este ca și cum ar răsări soarele și genozitatea lui face să se daurească întreg pământul. Fiecare cu valorile sale, doi poeți ce vorbesc în limba Poeziei. Cartea de proză, Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă, carte primitivă excelent de critica anului 2015, este o lucrare nu doar literară, și astfel, domnul Petre Rău notează: „...itinerarul repetă un ceremonial original, prin secvențele căruia timpul real, obiectiv, istoric fuzionează cu timpul original, mitic (...).”

Trecând la poezia religioasă scrisă de monahul Ignatie, autorul cărții se apleacă asupra ei cu seriozitate și chiar cu o cunoaștere, aș zice, duhovnicească; demonstrează că poezia religioasă a monahului de la Cernica poate fi rugăciune, sau slavă adusă în timpul litur-

(continuare în pag. 22)

ghiei.

În general, un poetul monah este considerat ca un personaj mitic, o persoană sihastră care își duce viața în post și rugăciune, doar că poetul, erou al acestei cărți care ni-l destăinuie, este peste tot și toate un om al cetății, un părinte care vindecă sufletele celor în suferință. Că ruga sa fierbinte și renunțarea la multe dintre atracțiile lumii de dincolo de zidurile mănăstirii, sunt în bună înțelegere cu misia pe care a ales-o din tinerețe și și-o asumă, este ceva firesc pentru Omul care și-a dedicat viața Credinței. Când credința este dublată și de harul scrisului, talanții primiți de la divinitate se cade a fi înmulțiți prin truda umană și lumina culturii care duce omenirea pe calea cea bună.

O mulțime de fotografii completează această carte de căpătâi a unui scriitor ce nu și-a ales ca erou pentru cartea sa, nici cosmonauți, nici manechine de top, nici generali de armă; Petre Rău a fost îndrumat către lumina candeliei, sub care călugărul-monah se roagă, unde și scrie în cea mai frumoasă limbă a îngerilor.

Volumul „Ignatie Grecu, 40 de ani de călugărie și poezie” se citește și se recitește precum psalmul, la Mănăstirea Cernica, locul unde încă din anii 80 ai veacului trecut, s-a stabilit, înțelegând pe deplin chemarea și litera Evangheliei.

Eu cred, totuși, că acest demers literar semnat de Petre Rău este rodul și coroana unei prietenii în care, Poezia ca mântuire, poate fi profană, dar rămâne în esență o Rugăciune.

Marin RADA

TABLOUL UNUI ASFINȚIT

Mihaela Poduț lenuțaș este la a treia carte... Până acum, cititorul a cunoscut-o ca pe o ființă timidă care pipăie cu sufletul „Lumea de sub pleoape”, așa cum se și numește primul său volum de versuri, apărut la Editura Ceconi, în anul 2020.

Ca „Cineva grăbit / Prin mulțime, / Împrăștiind / Același parfum, / Râzând la fel, / Ori poate plângând”..., Mihaela Poduț lenuțaș, de acum poetă în toată legea, dezvoltă, în dulcele stil clasic, câteva acorduri nemuritoare în cea de a doua sa carte de versuri „Romanțe pentru prea târziu”.

Dar cum niciodată nu este prea târziu, iată, aici de față, un mesaj de mare finețe în contextul liricii contemporane, al treilea volum de versuri al său intitulat „Pe prispa unui asfințit” apărută la Editura CECONI, 2022, cu o copertă după o pictură de David Croitor.

Cartea reprezintă ea însăși un tablou plin de semnificații, prin care lumina, pământul, oamenii, viața își duc existența „Acolo pe prispa unui asfințit / Ascultând lacrima cum pică / Pe dinăuntru”... Venind parcă din miezul materiei sau de niciunde, poeta se întoarce mereu la același tablou care preamărește clipa de poezie: asfințitul.

„Dintr-un caier de umbre mă voi toarce / Acolo pe prispa unui asfințit”...

Apoi, simțind nevoia să se autodefinească și să-și desăvârșească menirea sa de femeie și de artist, spune:

„Voi fi femeia cu multe (...) vieți netrăite / Cu multe întrebări închise cumini / În casete cu inele de argint”...

Poezia este pentru ea un joc pe care îl inventează, în acel moment, pentru alungarea singurătății:

„Păcăleala asta mică mă va face să / Aștept încă ceva / Poate cerul trecând pe uliță / Poate râsul tău de copil”...

Încă de la început suntem invitați în universul său spiritual, în care păsările s-au prefăcut în cuvinte, cuvintele în cercuri și stele căzătoare în nopți albe, gânduri căzute-n iarbă, de unde se vor auzi, prin fereastra deschisă, greierii...

„Pare că / Lunatice păsări / Și mute / S-au făcut / Cuvintele / E un cerc / Un cerc de nopți albe / (...) / Am să-mi înverzesc gândurile / (...) / Dar poate treziți / Se vor auzi atunci / Măcar / Greierii / Și tu vei dormi / Cu fereastra deschisă”

Poeta derulează în carte o căutare de sine, la care îl îndeamnă și pe interlocutorul său imaginar: „Ascultă-mi descântecul / Lipește-ți urechea / De inima mea și / Apoi / Va fi bine”.

În fața unor elemente încărcate de semnificații precum lumina, iarba, pământul, viața, cartea este ea însăși o poezie a vieții, în care păsările se hrănesc cu „visuri încă vii”.

„Ochii mei agățați de lumină / Pierdeau umbre prin cuiburi pustii / Păsări sure le hrăneau cu / Visuri încă vii”...

Măiestria versurilor autoarei provoacă pe cititor la reflecții departe de prejudecăți, întregind tabloul ideal al dragostei și al compasiunii:

„Am să îți țin / Tălpile în palmele calde / Să adoarmă și / Poate să spună în vi / Pe unde au fos / Și de pe care cărări / S-a prins / Pustiul de ele”

Aceste reflecții sunt redată expresiv în gingășia dialogurilor dintre natură și om, mai ales între natură și femeie, ca element al candorii și frumuseții în poezie:

„Crescând din ultima tăcere / Fumicile cărau bucați de suflet / lască (...) / Lemn de cruce / Căzută într-o rână / O pasăre a țipăt în întuneric (...) / Agonic și mut / Che-

(continuare în pag. 23)

mându-l pe mâine *

Dimineața a izbit / Ușa de perete obosită / Nu voia decât să / Tragă draperiile și Să doarmă / Dar / Ochii nu mai aveau / Pleoape...

Meditația lirică este îndreptată spre misiunea poetei care, prin contemplare extrage esența, frumosul din lucruri și îl transpune în imagini poetice captivante, pline de culoare și semnificații:

„Acum / Am să-mi pun îndoelile-n palme / Și am să le spăl / Într-un petic de albastru”...

Nu lipsește gingășia jocului în care poeta, asemenea unui copil, rememorează jocul umbrelor la care participă și păsările, și iarba, și greierii, toate puse pe șagă, ca nu cumva să apuce soarele *“să plece de tot”* și să se termine jocul:

„Umbra mea / Punea din spate palmele peste / Ochii umbrei tale(...) / Dar / Nu îndrăzne / Dacă / Asfințitul trecea / Pe lângă ele și / Le vedea (...) // Așa că / Pe vârfuri tiptil a pornit / Își ținea răsuflarea să nu / Miște norii cumva / Dacă / Soarele apuca să plece de tot/ Ochii cui / Mai/ lubea / Și apoi nu ar mai fi / Existat / Nici ea”.

Elementele de decor autentice care întregesc tabloul poetic unde, spre exemplu, luna se aseamănă cu o *“Tigaie ruginită agățată de cer”*, nu reușesc întotdeauna să alunge tristețea, singurătatea poetei care își găsește, în cele din urmă, modalitatea de a se debarasa de încărcătura emoțională:

„Dar măcar sub duș nu / Te aude nimeni dacă / Cântii fals / Sau dacă / Plâng”

Poeta își conturează o viziune personală originală asupra lumii, în spiritul propriei sale trăiri:

“De fapt cerul e o colivie mare / Pe fiecare stea căzătoare are / Câte o privighetoare ce își / Cântă lacrima când / Îi vine rândul”

De asemenea, evocă la un moment dat, în creații de o frumusețe aparte, oameni și locuri care i-au marcat existența:

„Măriuco / Ții minte cum / În cimitir creșteau // Cele mai frumoase flori / De câmp”, sau:

„Sunt locuri cu ferigă frântă / Soarele își face culcuș aici // După ce se spală pe mâini / De fiecare zi / Roua de pe otăvi / Uneori mai apucă doar / Să-și ștergă palmele de genunchii / Obosiți / Și adoarme așa ...)

** Pe dunga dealului / Printre ferigi bate / Un vânt pustiu”...*

Mesajele, trăirile alese cu delicatețe feminină se înscriu într-o căutare a sinelui, invocând elementele de credință dragi sufletului său:

“Ușa aceea puțin lăsată-ntr-o rână / Cu mirosul lemnului vechi // (... Mâna Maicii Domnului peste vreme / Și rost / Apoi pragul / Pragul acela care o dată trecut / Începe să dispară”...

Predilectă rămâne pentru autoare tema iubirii, o temă omniprezentă în poezia modernă, iar forma preferată este, de această dată, monologul:

“Marea / Doar nisip și apă / Alunecă amândouă / Dar / Poți să o iei de la început / La nesfârșit / Adică nu chiar / Doar până când / Tu însăți devii / Pulbere și / Aluneci în neant(...) / Poate în / Surăsul unei iubiri”...

Asemenea unui pictor contemplativ, poeta creează tablouri de o frumusețe rară în natură:

“Privește asfințitul / Azi are culoarea ruginei / (...)peste umbrele lungi / Cu degete încă încheștate-n lumină /

(...) De afară se simte iz de jivină / Ce adu-mecă luna // Știi / Pumni mici strivesc flori / De mătrăgună / Un hohot plutește în aerul greu / Oh / Nu e decât / O nebună”

Aidoma trenului fantomă care trece cu noaptea, poeta vede viața ca pe încă un călător alergând în neant:

„Compartimentele cu lumină obscură(...) / Noaptea alergând / Și viața / Doi călători / Prin neant”

Iată cum este descris un colț de rai într-un sat românesc, într-o zi, după ploaia de vară:

“ploaie de vară / limpezit / ochiul imens al cerului / prisma veche / mirosul de câine ud / tinda / mămăliga fierbinte / laptele rece și lingura de lemn/ bunica / peste amintiri / curcubeul”

În general, poezia Mihaelei Poduț lenuțaș se axează pe metaforă și descriere, o descriere ce se remarcă prin detalii. Scrisul ei este istorisirea unui univers spiritual bine conturat, complex și profund, reliefat printr-un tablou liric personal, cald și plin de prospețime.

Poeta are propriile sale viziuni asupra lumii, elementele naturale care o alcătuiesc fiind doar simboluri prin care se rafinează textul înainte de a se așeza în pagină.

Volumul de față trăiește prin frumusețea imaginilor poetice și a metaforelor atinse de un cromatism pictural. Cromatica poemelor autoarei, inefabilă, este alcătuită din esențe fine cu o notă de neliniște și mister.

“În firul ierbii / Tăcerea e plâns fără glas”, subliniază poeta cu sfială, cu oarecare durere, mizând pe jocul cunoașterii de sine, al meditației și al unei inedite stări de inspirație pură.

Încărcătura de esențe este mare atunci când poeta surprinde firul ierbii care își plânge *“Cu ultima picătură de rouă / Destinul”*.

Sunt unele poezii care pot fi privite ca o singură alcătuire lirică, o metaforă de la început până la sfârșit, stăruind prin inedit și frumusețe:

“uneori ierbii îi e frig/ visele au tăpile reci când / o calcă-n picioare / uneori suflă vânt dinspre lună / și umblă lupi pe Calea Lactee / privind galben și urlând a pustiu / fără glas / pe dinăuntru / doar urmele ningându-și peste umbrele prinse în pânze / de păianjen / roua e rece / ierbii îi e frig”

Poemele Mihaelei Poduț lenuțaș nu au semne de punctuație, fiecare vers separând mereu planurile expunerii, mizând pe harul pe care îl au cuvintele de a fi chiar ele materia fluidă, curgere a existenței, cunoașterea. Măiestria stilistică a poetei cheamă la reflecții păstrând simplitatea, înțelegerea, puterea creației și nu în ultimul rând, meditația lirică.

În ultima parte a volumului său de poezie, autoarea scrie în stil clasic, cu rimă, parcă dorind să reazeze în matca lor, toate cuvintele care alcătuiesc fluxul liric al poeziei.

Misiunea asumată de poetă este aceea de a transpune în limbaj liric imagini poetice captivante dezvoltând o viziune originală asupra lumii, a concepției despre existență, despre credință și viață, despre frumos.

N-am să pot să epuizez nici pe departe multitudinea de simboluri care alcătuiesc demersul liric al poetei Mihaela Poduț lenuțaș și închei aici, lăsând intenționat cititorului, cale deschisă către cunoaștere.

Constantin GEANTĂ

MIRCEA, COZIA ȘI OLTUL SIMBOLURI ALE DĂINURII NOASTRE

Mircea cel Bătrân, sau cel Mare este un simbol pentru istoria noastră națională. A fost una dintre cele mai importante figuri din istoria României, atât datorită longevității domniei sale, cât și a războaielor purtate împotriva turcilor, dar mai ales a faptului că el a desăvârșit unitatea teritorială a Principatului, căreia i-au fost integrate stăpâniri mai vechi sau mai noi pierdute de înaintașii lui. A fost fiul lui Radu I din dinastia Basarabilor, și al doamnei Calinichia.

A fost domn al Țării Românești între 23 septembrie 1386 și noiembrie 1394 (sau mai 1395) și între ianuarie 1397 și 31 ianuarie 1418.

În timpul domniei lui Mircea cel Bătrân, Țara Românească a cunoscut o importantă dezvoltare economică, o consolidare militară și o afirmare politică la nivel internațional, în special în sud-estul Europei. În plan extern, Mircea cel Bătrân a realizat alianțe importante menite să păstreze independența țării, cum ar fi cea cu Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei. Aceasta era o relație se bazată pe interesul reciproc în lupta împotriva extinderii Imperiului Otoman.

Pe plan intern, domnitorul s-a concentrat pe întărirea puterii centrale, consolidarea și perfecționarea instituțiilor statului, precum și pe organizarea fiscală și administrativă. El a încurajat și comerțul, care genera venituri importante pentru vistierie, prin acordarea unor privilegii comerciale negustorilor polonezi din Liov (în 1403 sau 1404 și 1409) și sașilor din Brașov (în 1413). Mircea cel Bătrân a fost un susținător al culturii, sprijinind activitatea călugărului Nicodim de la Tismana. Mircea a fost ctitorul câtorva biserici și mănăstiri, iar cea mai cunoscută dintre ele este Mănăstirea Cozia, care a fost construită între 1386 și 1388. A mai ridicat Mănăstirea Cotmeana (1388-1389) și Mănăstirea Snagov (1408) și a sprijinit material și financiar și alte lăcașuri de cult din țară, dar și de la Muntele Athos.

Memorabile au rămas confruntările sale militare cu Imperiul Otoman, dar și alianțele sale cu Sigismund de Luxemburg, Petru Mușat, Vladislav al II-lea al Poloniei, Alexandru cel Bun, Musa Celebi (fiul lui Baiazid I), șeicul Bedr-ed-Din, despotul Serbiei, Ștefan Lazarevici ș.a. Prin acestea marele domn a încercat să salveze Țara Românească.

Din copilărie, ascultând poveștile, străbunicului și ale bunicului, ambii din partea mamei, citind diferite cărți și vizitând Mănăstirea Cozia, am o venerație deosebită, pentru marele voievod și domn Mircea.

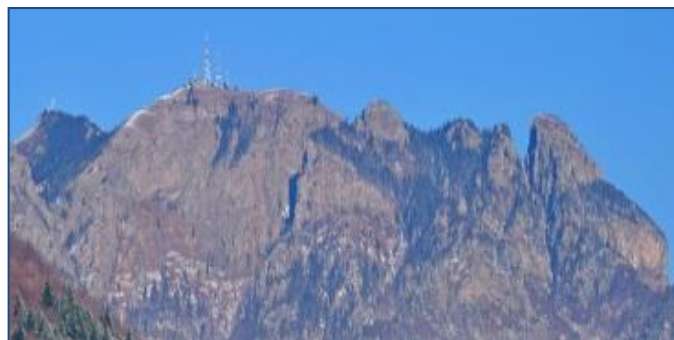
Cozia este muntele care mi-a adumbrit copilăria și pe care îl privesc în fiecare dimineață când ies din curtea

casei.

Masivul Cozia se găsește în Grupa Făgăraș, situată între Dâmbovița și Olt, care este cea mai înaltă grupă montană din Carpații Meridionali, având pe lângă cele două vârfuri Moldoveanu (2544 m) și Negoiu (2533 m) mai multe înălțimi de peste 2500 m. Vârfurile Moldoveanu și Negoiu fac parte din grupa Munților Făgăraș, cu pasul Transfăgărășan (la peste 2000 m). În sudul acestei grupe se înșiruie câteva culmi mai mici: Cozia, Frunții, Ghițu și Iezer. Masivul Cozia are înălțime de 1668 m și se învecinează cu Oltul la est și mărginește la sud Depresiunea Loviștei.

Oltul, care izvorând din Hășmașul Mare, străbate inima Transilvaniei, desparte Oltenia de Muntenia și se varsă în Dunăre, este râul pe malurile căruia mi-am petrecut peste o jumătate de secol din această existență pe tărâmul deziluziei și al speranței.

Oltul și Cozia au constituit repere ale existenței mele. Încă din primii ani ai copilăriei am fost familiarizat cu

(continuare în pag. 25)

frumusețile acestui fragment din, "spațiu mioritic". Am călătorit cu bunicul la mănăstirile de la Stânișoara, Turnu, Cozia, Ostrov. Am poposit la Masa și la Peștera lui Traian (azi aflate sub apele Oltului). Am vizitat Lotrișorul cu frumusețile sale. Am cunoscut splendoarea de pe Vârful muntelui Cozia în anul 1978. Am făcut poze în locul unde se află releul, cabana, dar și stația meteorologică. După mulți ani împreună cu preoții Rogoz (din Șerbănești) și Ovidiu (de la Berislăvești), dar și cu Ion Rizea (poetul din Sălătrucel) în anul 1994 am revenit pe muntele Cozia. Drumul a trecut prin Șerbănești, de unde am urcat prin locurile numite Durduc și Vlădeasa. După ce am ajuns la releu am pornit cu toții spre ceea ce se cheamă Bulzul sau Grădina Florilor. Eu și Ion Rizea ne-am întors pe drumul care ducea spre Călimănești, iar preoții Rogoz și Ovidiu s-au înapoiat pe ruta Șerbănești. Împreună cu străbunicii am mers pe dealurile din jurul orașului Călimănești. Am cunoscut legende ale locului cum ar fi: Comoara lui Mircea, Legenda construirii bisericii din Șerbănești, Comoară din Bulz, Legenda balaurului și multe altele.

De mic m-am jucat pe malul Oltului, am pescuit cu tata, sau am ajuns la Ostrov unde treceam cu bacul plutitor pe celălalt mal unde se află Jiblea. Mergeam cu bunicii sau părinții la grădinile pe care le aveam în apropierea Oltului.

Copilăria este perioada în care mulți ne trăim starea paradisiatică. Speranțe, iluzii, vise... Privind în trecut totul pare a fi sub semnul fabulosului. Azi, într-un prezent incert, având în față un viitor cețos, căutăm un echilibru, iar acest echilibru se regăsește în zona amintirilor.

Pentru mine Mircea, Cozia Oltul au un rol deosebit.

Ana OPRAN

A mai trecut o zi

A mai trecu o zi și umbra mea
e mai subțire cu o rază,
cu foșnet moale-o aripă de stea visează
cum se închid pleoapele sub ea.
A mai trecut o noapte încă,
secundele s-au cuibărit tăcut
și somnolează-n timpul revolut
iar minutarul se topește-ncet
-frumos ne-nduplecat ascet-
în liniștea adâncă...

Vasile Dan MARCHIȘ

La început

(sau muza mi se destăinuie)

Când am crezut că muza
vrea să se îndepărteze de mine,
aceasta a vehiculat insistent:
"Dacă te-am purtat în lumea inspirației
prin toate tufele de urzici,
am făcut-o să te conving că lumea nu-i ca ele,
însă tu trebuie să fii exact ca ele
împotriva defăimărilor,
adică nu prin pori urticari și iritanți, ci prin cuvânt.
Dacă la început au fost urzicile,
apoi învățătura de minte
prin primordialele expresii: *ioi, vai
ce m-au iritat...!*"
Păi, cine e de vină?
Desigur nu aceste plante,
când ele stau nemișcate,
în legitimă apărare,
ci "Tura Vura" care s-a atins de ele fără
prevenție,
umblând printre ele, ca mai alaltăieri "Vodă" prin
lobodă,
sau ca defăimătorii căutând nod în papură,
fără nicio legătură cu creația cuiva:
*Uite ce haine și încălțăminte au unii poeți
de parcă umblă prin urzici...*"
Poate prin urzici umblă,
că de aceea sunt echipați astfel
și mai ales pentru a încadra la norme standard
prevenția în poezie..."
Ce îndemnuri din partea muzei,
de parcă statornicia urzicilor,
cu porii lor urticari și iritanți,
cu care îi irită pe nepricepuții ce
se avântă asupra lor, fără prevenție,
este unitatea de măsură cu care se măsoară
metaforele.
"Păi, exact așa este. Scrie!"

Dimensiuna crizei

În timpul în care am consumat
o sută de porții de ceai din plante universale-
de urzici vreau să zic
și tot pe atâtea porții
de ciorbă de același fel de plante
am scris o poezie...
Apoi am mai scris peste o sută de poezii
în lipsa acestora...
Ce aveam să fac altceva pe timpul crizei
când însăși muza transformându-se în fantasmă
m-a inspirat să scriu
ca să nu-l ia pe Dumnezeu minunile înainte,
să facă minuni cu urzici,
sau să nu fac eu vrăji cu același fel de plante...
Asta ar fi fost finala concursului de mirări...
Dumnezeu cu minunile, eu cu vrăjile...
Ultima soluție la această criză este
să se constituie un centru de reciclare a mirărilor

Mihaela GUDANĂ**Neschimbare**

Ce nu poți să schimbi
 va umple paharul cu primăvară.
 Aerul cald va dansa
 pe marginea lumii,
 într-un dans cald,
 sub raza sufletului tău.
 Ceva se va uni
 asemenea clipelor
 ce dictează trecerea,
 pașii reci vor dezveli călcâiul necunoscut.
 Ce nu poți să schimbi
 va deveni durerea cu care umbli
 prin zilele ce le voi număra.

Acolo

Acolo era frumos, tare frumos
 Și-un dor încăpea de la carne la os
 Avea miros de floare plecată
 Și forma de apă secată
 Îi curgea de pe margine timpul
 Petrecea în preziceri răstimpul
 Era tare frumos într-o seară
 Și pe tâmpla de ceas primăvară
 Cu o limbă de cuc din apus
 Miezul nopții scria ce s-a dus
 Până-n zori tot cea fost mai frumos
 A fost aer de sus până jos.

Întunericul

Întunericul se strecoară,
 ne privește pe geam
 când tu îmi strângi în brațe lumina.
 Un pled pare supărat pe brațul fotoliului,
 pe care doarme corpul amurgului.
 Ochi lui roșii au stat la pândă
 să caute flacăra lămpii din trecutul nostru.
 Aud cum respiri orele pe care le petrecem
 și nu risipești nicio geană a somnului.
 Cred că trebuie să facem liniște
 când noaptea se pregătește să plece.
 Întunericul ne privește pe geam
 și lumina din brațele tale
 se strecoară pe gaura cheii.

Mi-ai spus

Mi ai spus ieri că-i primăvară,
 Când mi-ai pus o rază-n păr
 Floare de cireș pe-afară,
 La ureche flori de măr.
 Eram anotimpul zilei
 Avem chipul zâmbitor
 Un desen pe rândul filei
 Era semnul meu de dor.
 Iarna pe mânerul ușii
 Ne vorbea despre plecare
 Din culorile cenușii
 Ieșea visul cel mai mare
 Ce vestea iubiri de floare

Muguri noi, neîmpliniți
 Strigau pe o creangă mare
 Că suntem mereu iubiți.
 Mi-ai spus ieri că primăvara
 Vine iar... și iar... și iar...
 Un parfum aprinde seara
 Orelor fără hotar.

Înălțimi

Atâtea creste!
 Și munții ne suportă.
 Stăm la poalele lor,
 cu ierburile și stâncile bătrâne.
 Ne încredem în tăria lor,
 ne dorim neclintirea.
 Mai vine câte-o pală de vânt
 ce ne scutură visurile,
 ne coboară din vârful
 cu privirea în suflet.
 Să-l credem!
 Să-i simțim slăbiciunea și frumusețea
 de floare de munte unică.

Trecere

Mână în mână cu răbdarea melcilor
 calc pe ziua de azi,
 pas la pas cu ropotul unui val nou.
 Sulițele fierbinți cântă a primăvară,
 un scaun sapă în nisip
 cu greutatea trupului învelit cu dorințe.
 Sufletul zilei, o pală de vânt
 răspândită dintr-o suflare
 peste cuibul plin cu singurătate.
 Trec prin ferestre crăpate
 iau un voal de gânduri în cap
 și părăsesc ziua cu drumul din ea.
 O femeie apune,
 o lună sparge întunericul,
 o noapte ne cuprinde de tot.

Locul din gând

Stau în patul
 celui mai frumos gând
 în care mă porți.
 Silabele se transformă
 în mângâieri șoptite
 la cercelul urechii
 dezvelite pentru auz.
 O țesătură, din cel mai frumoasă hârtie,
 îmbracă în povestea cu tine.
 Mi-a crescut de atunci un poem,
 Apoi, o grădină întreagă,
 o livadă cu poeme,
 o pădure cu poeme singulare,
 cu ritualuri respectate.
 Aici e frig și îmbătrânesc,
 din cauza poemelor nescrise,
 o mie de lucruri cad diferit.
 Fără muguri noi,

(continuare în pag. 27)

mângâierile vechi mor
pe trupuri străine.

Zadarul de azi

Prea mult zadar e în lume!
Pe fiecare creangă de copac
frunzele ies din noduri,
așa cum calendarul crește
în mâna sufletului zburător.
Va veni risipa de noi!
Ne vom înșira pe drumurile cu primăvară,
după alt anotimp al zadarului.
Buzele noastre se vor umple
cu alt fel de răbdare,
până când ploaia sfârșește
la fereastra cu cântec.
Ascunsă în aceeași tăcere,
o streășină străină
mă va ține-ntr-un dans al minții.
Dintr-un zadar vor curge mereu
doar tăceri despre ploi.
Un alt gând va răsări într-o mare imensă.

Absență

Sunt lipsa ta,
știind că pentru veac
o primăvară-n tine mă prefac.
Sunt totul eu,
și știu că pentru loc
mai ai nevoie
de un suflet pentru foc.
Sunt cer și nor
și aflu pentru timp
că limbile de ceas
simt anotimp.
Mai știu că dacă sunt
absență-n rost
sunt pentru că îți sunt
tot ce-am mai fost.
Și-s lipsa ta,
dar știu că pentru leac
îți trebuie
o primăvară cât un veac.

Curcubeu

Suntem două curcubeie:
Tu bărbat și eu femeie
Arcul mare prins de cer
Legăna-n culori mister.
Roșu prinde în iubire
Ochi albastru-n devenire
Galben auriu din noapte
Cheamă în cercel iar șoapte.
Verde-i iarba unui pat
Pentru trupul de bărbat,
Unde-n două curcubeie
Legeni trupul de femeie.
În oranj, un măr zemos
Poartă un păcat frumos.

Apoi albul de îngheață
Soare-n curcubeu dă viață.

Luna ta

Când ți-am găsit luna
m-am urcat în ea!
Uneori mi-e străină
în somnul cu noaptea,
alteori fuge !
Uneori mă lasă fără aer,
alteori fără mine.
Mi-ai spus:
"Pune-ți mâinile pe suflet!
S-ar putea să te doară visarea!"

Noapte însetată

Noaptea bea ceaiuri cu mine.
Somniferele ei sticloase
sunt hrana Lunii întregi.
Totul stă treaz și fiecare ochi
dezvelește povești
pentru adormirea norilor.
Noaptea bea visele noastre
să își poată spală mintea cu dorințe.
Mușcăm din lună
pentru pierderea foamei de noi,
dar nu ne rămâne nimic viu
din vreo noapte.
Numai gândul merge
cu ochii deschiși,
între noapte și zi,
când noi respirăm iubirea
cu toți plămânii tăcerii.
Un deget al lunii poartă inelele
unor povești de iubire.

Regăsire

Cât de întreg poți să rămâi
la sfârșit de alb?
Găurile pământului prind rădăcinile
care mi-au crescut de la suflet în jos,
să nu mă smulgă vântul,
când mă prinde de trup.
Fără brațe întinse
nu știu ce să mai opresc
din verdele ierburilor,
din fructele pomilor,
din ouăle goale ale păsărilor.
Puii au învățat zborul,
ghearele vulturilor se agață
de norii victorioși.
Un stol de cocori străbate
într-un bun venit aerul,
un plămân nu mai are loc
pentru cuvinte reci.
Dar în fiecare anotimp
există o poveste fără sfârșit.

Iuliu-Marius MORARIU

Andrei Moldovan în ipostază poetică

Recenzie la: „Andrei Moldovan, *Cântec spre seară*, ed. Ioan Pinteș și Menuț Maximilian, Editura Școala Arde-leană, Cluj-Napoca, 2024.

Andrei Moldovan (1949-2020) a fost cu siguranță un nume de referință pentru critica literară din județul Bistrița-Năsăud și cea românească în general¹. O dovedesc deopotrivă ecourile postume ale operei sale, cât și faptul că, o parte dintre manuscrisele rămase nefinisate sunt publicate postum de către cercetători precum Menuț Maximilian, el însuși un autor important al literaturii contemporane.

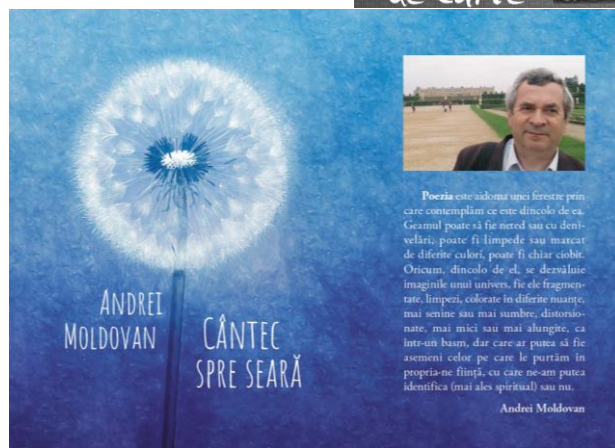
Între recente titluri postume se numără și *Cântec spre seară*². Editată de către părintele scriitor Ioan Pinteș și mai-sus pomenitul autor și jurnalist bistrițean, și publicată cu prilejul comemorării a 75 de ani de la nașterea celui comemorat, ea vine să invite la descoperirea lui Andrei Moldovan într-o nouă ipostază, aceea de poet. După cum ține să arate prefațatorul Menuț Maximilian (p. 5-8) în cuvântul de întâmpinare³, demersul comemorativ se petrece ca o formă de împlinire a dorinței scriitorului plecat prematur din viață:

„La dorința autorului, de a-și „deconspira” latura poetică abia postum, publicăm volumul *Cântec spre seară*, construit din două părți – *Exodul poezilor* și *Elegii în Grădina albă a Sfintei Maria*. Suntem convinși că poemele din această carte vor avea ecouri în rândul criticii și vor stârni comentarii care vor reliefa și noua ipostază literară a lui Andrei Moldovan”⁴.

Lirismul lui Andrei Moldovan e unul marcat de aceeași acribie precum activitatea lui de critic literar. Sursele de inspirație sunt dintre cele mai diverse. Bunăoară, el nu se sfiește să se apropie de textul biblic pe care-l prezintă într-o manieră originală, prin prisma unor procedee stilistice îndătinat. Un astfel de exemplu poate fi considerat poemul *Cântecul apei*:

„ca să treacă pe țărmul de dincolo
unde numai Iacob a mai rămas
în așteptarea Îngerului
a trebuit să renunțe mai întâi
la tot felul de bagaje
care de fapt
nici nu mai erau ale lui
a fost nevoie să se declare străin
apoi să fie
și să sufere pentru asta
pentru ca apa să îi cuprindă picioarele
cu rost în urmă cântecul apei
sfâșietor
în care apă nu mai e
nici sălcii și nici râu nu sunt
iar sorii cerurilor dintâi
tocmai se îneacă
curgerea curgere nu-i
pentru că numai oamenii curg
undeva curg
ca o lamentație deplină”. (p. 17).

S-ar crede că un om care lasă să se transpără din scrisul său o vocație mistică genuină nu are apetențe pentru un lirism precum cel erotic. Dimpotrivă. În cazul său, acesta se regăsește. Dezbat de trivialitatea, ori carnalul cu care și-au obișnuit unii autori contemporani publicul, vine să lase ca dragostea să se exprime prin prisma unor imagini

puternice și de impact. De exemplu:

„cerul se trezește atât de înalt
numai când apa se tulbură de privirea ta
nici floarea macului nu s-ar împurpura
în verzile câmpuri
de nu ți-ar fi soră
privighetorile
mai ales ele
nu ar ferma noaptea
cu cântecele lor de iubire
dacă nu ți-ar vorbi înadins
când aerul leagănă lumea
doar știind că te cuprinde”. (p. 23).

Cu un mesaj profund și un veșmânt aparte, volumul domnului Andrei Moldovan se cere citit, recitat și analizat. E meritul celor doi editori acela de a se fi preocupat de moștenirea postumă a unui mare scriitor contemporan, fapt pentru care se cuvin felicitări, iar lucrarea recomandată cu căldură.

¹ Între volumele publicate de dânsul se numără și: *Coșbuc sau lirismul pragurilor*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1997; *Erezii lirice*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004; *Aruncarea în haos*, Editura Arcade, Bistrița, 2004; *Întâmplări literare*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005; *Liviu Rebreanu prin el însuși*, în colaborare cu Nicolae Gheran, Editura Academiei Române, București, 2008; *Pretexte, dicționar-antologie de scriitori din Bistrița-Năsăud*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2008; *Butelia cu oxigen. Consemnări critice*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010; *Măhnirile limbii române*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2011; *Poezii române de azi. Alte erezii*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2011; *Coșbuc sau lirismul pragurilor*, ediția a II-a revăzută, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2012; *Un Rebreanu hăituit*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2013; *Ephemeride*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2016; *Consemnări critice*, Editura Cartea Românească, București, 2017; *Literatură tradițională din Nord, 3 volume*, Editura Charmides, Bistrița, 2017; *Scriitori din Bistrița-Năsăud. Dicționar critic cu 55 de parodii și o postfață în versuri de Lucian Perța*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018; *Fragmente critice*, Editura Charmides, Cluj-Napoca, 2019; *Istorie și literatură*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2019; *Mare kalthoz. Ephemeride II*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2020; *Cărți și autori din Bistrița-Năsăud, 2021 și Romanele poezilor*, 2022, volume postume îngrijite de Ioan Pinteș și Menuț Maximilian, publicate de Editura Școala Ardeleană din Cluj-Napoca.

² Andrei Moldovan, *Cântec spre seară*, ed. Ioan Pinteș și Menuț Maximilian, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2024.

³ Unde, alături de alte aspecte, vorbește și despre misiunea pe care a asumat-o, de a edita postum operele lui Andrei Moldovan: „Andrei Moldovan a plecat spre veșnicie, lăsând ca testament literar manuscrisele cărților sale, în format electronic, în diferite stadii de editare, eu luându-mi personal angajamentul că vor fi publicate. Proiectele sale erau multe și întinse pe mai mulți ani. Amintim aici *Istoria literaturii din județul Bistrița-Năsăud, de la origini până-n prezent*, lucrare care a rămas neterminată. La fel și o carte despre opera lui Baudelaire, știut fiind că Andrei Moldovan era un francofon asumat. În ceea ce privește cărțile bine structurate și considerate încheiate de autor, acestea au fost deja pregătite pentru tipar”. Menuț Maximilian, „Prefață”, în Andrei Moldovan, *Cântec spre seară*, ed. Ioan Pinteș și Menuț Maximilian, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2024, p. 5-6.

⁴ *Ibidem*, p. 8.

Iuliu-Marius MORARIU

Regele An și povestea lui

Recenzie la: Daniela Floroian, *Povestea regelui An și a Celor Patru Anotimpuri*, Editura Ecou Transilvan, Cluj-Napoca, 2022.

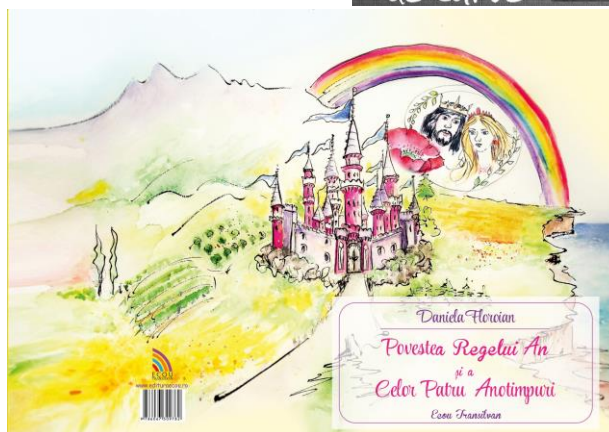
Doamna Daniele Floroian e un nume cu rezonanță deopotrivă pentru Cetatea Unirii, cât și pentru spațiul cultural românesc. Bibliotecar cu experiență, manager, om de televiziune și radio și scriitor, dânsa are un profil complex. Lucrarea: *Povestea regelui An și a Celor Patru Anotimpuri*, apărută la editura Ecou Transilvan din Cluj-Napoca în anul 2022 vine să o deconspire și într-o altă ipostază. Aceea a povestitorului. Nu a oricărui fel de exponent al tagmei. Al celui care, folosindu-se de experiența acumulată pe durata a mai multe decenii de interacțiune cu oameni de diferite formații, reușește să explice lucruri importante pentru mersul vieții într-o tonalitate ludică.

În fapt, întreaga lucrare se prezintă ca o înșiruire de metafore și personificări în cadrul căreia, povestea anului și a celor patru anotimpuri e expusă pe înțelesul celor mici. E adevărat, ilustrația vine să crească valoarea întregului demers și să ofere o perspectivă sinestezică asupra celor prezentate. Regele numit, defel întâmplător, precum o perioadă de timp, se vede în ipostaza de a-și găsi aleasa inimii. Cele patru pretendente poartă și ele, precum era de așteptat, numele anotimpurilor care vin, în climatul temperat continental, să dinamizeze viața oamenilor, având fiecare specificul său. Astfel, după cum ține să arate povestitoarea, dorința de a se căsători și de a avea urmași este cea care creează pretextul întâlnirii dintre personaje:

„După multe frământări și neliniști, o geană de lumină s-a ivit în sfârșit în gândurile sale. Fără să mai piardă timpul, i-a chemat la el pe Solii Pețitori și le-a spus cum trebuie să arate mireasa lui și ce au aceștia de făcut. Solii Pețitori au plecat imediat, val-vârtej, la drum, iar vestea s-a răspândit ca vântul și ca gândul. Fiecare fată din regat spera ca Solii Pețitori să se oprească la ușa ei, dar, rând pe rând, fetele erau respinse pentru că nu îndeplineau fie una, fie mai multe dintre dorințele Regelui An. Cu fiecare zi care trecea, regele devenea din ce în ce mai îngândurat și mai posac iar speranța că-și va găsi perechea potrivită scădea văzând cu ochii. Dar Solii Pețitori continuau să caute cu râvnă, până când, într-o bună zi, au găsit ceea ce căutau: patru fete inteligente și harnice, de o frumusețe ireală și care nu semănau deloc una cu cealaltă. Acestea erau cele patru anotimpuri: Toamna, Iarna, Primăvara și Vara.” (p. 9).

Istorisirea însăși e brodată ca un șir de narațiuni din lectura cărora tinerii cititori au cu siguranță multe lucruri frumoase de învățat. Autoarea reușește să dea povestirii nu doar o formă atractivă și să o transforme într-un adevărat tablou, menit a-l transpune pe cititor în vremuri de poveste, în care legile firii pot fi uneori suspendate, și să-i dea senzația că participă activ la cadrul narativ, construit pe baza unor procedee stilistice complexe.

Bine scrisă și acompaniată de o ilustrație bine aleasă și de un mesaj moral, lucrarea doamnei Daniela Floroian, intitulată: *Povestea regelui An și a Celor Patru Anotimpuri*, apărută la editura Ecou Transilvan în anul 2022 se constituie deopotrivă într-o invitație la lectură și visare, dar și într-o încercare reușită de a transmite, folosind cărări bătorite, precum cele ce țin de structura basmului, a

unor valori de o relevanță aparte. Tinerii care-și vor găsi răgazul de a adăsta asupra ei vor avea cu siguranță multe lucruri de învățat și vor câștiga bucuria unei zăbave cu folos. Pentru efortul de a ilustra atât de frumos, prin intermediul personificării, a poveștii anului, autoarea merită felicitată. Nădăjduim că acest volum va constitui doar debutul unora similare, care vor stârni atenția celor mici.

Dumitru COZMA**Războiul mut**

E liniște și pace pe stradă pe la noi
 Orașul furnicar e palid și e mut
 Dar camarazi de-ai noștri se află în război
 C-un inamic minuscul aproape nevăzut
 Se mută zarva străzii în sufele la noi
 Pe mine mă preface nesigur și năuc
 Și zăngănit de arme precum într-un război
 Se-aude și se vede mai mult pe Facebook
 Și generalii noștri în funcții sunt mirați
 Că nu văd inamicul și că războiu-îi mut
 Și de-aia aruncă-n luptă soldați neînarmați
 Doar în halate albe și fără niciun scut
 Iar eu rămas în casă, nu pot decât să lupt
 C-un inamic parșiv, în mână c-o mânășă
 Cu clorul îmbibat într-un prosop mai rupt
 Cu care-mi șterg și teama și clanța de la ușă
 Și deodată-n stradă se reînvie larma
 Apare și soldatul adevărat, cu cască
 Și care-și tine-n mâini obișnuite arma
 Și-îi ia la țintă pe cei ce poartă mască
 Noi nu uităm din toate nici ziua de Crăciun
 Nici sufletele noastre ce vor amnistiere
 Nici Paștele ce vine cu Domnul nostru bun
 Cu lumânări aprinse în noaptea de-Înviere

Anotimp rătăcit

Te-am revăzut în martie de dimineată
 În primul sfert de oră după zece și
 Țineai în mână lesa unui cățeluș deși
 Să fiu cinstit nu te-am văzut la față
 Ți-am cunoscut doar pardesiul mov
 Ce se mula prea bine pe carură
 Și „bună ziua” ce ți-a ieșit din gură
 La „sărut mâna” zisă de un „tov”
 Ne-am întâlnit dup-aia pe „platformă”
 Ne-am injectat cu gânduri și speranță
 Ne-am pus un anotimp în siguranță
 Să nu-i vedem imaginea diformă
 Ne rătăcim ca proștii pe coclauri
 Tot așteptând cumva de sus o veste
 Și temerile noastre sunt niște balauri
 Nescoborâți din file de poveste

Despre tine

Am privit un timp spre acel apus
 Din noaptea mea de dincolo de zi
 Să te mângâi, eu aș fi vrut nespus
 Că te-am văzut, dar nu erai să fii
 Da, te-am văzut în clipa de lumină
 Ce răzbătea cu greu prin storul rupt
 Al amintirilor din viața mea senină
 Și ale sufletului meu, atunci corupt

Din raiul tău grădină te-am cules
 Atunci când încă erai floare
 Și mă întreb și-acum de ce-ai ales
 O dulce mângâiere care doare
 Când gânduri despre tine îmi revin
 Sunt trist și beau pahar după pahar
 Din tot ce a fost, niciunul de pelin
 Dar tu, în lumea ta tăcută n-ai habar

Ploaia și Noi

Plouă lin și plouă tandru
 peste florile de leandru
 Plouă peste EL și EA
 cu parfum de micșunea
 Plouă cu miros de floare
 peste MAME și izvoare
 Plouă-n râuri mici de picuri
 peste marile nimicuri
 Plouă-n ropot renăscut
 peste viitor trecut
 Plouă-n multe situații
 peste OM și peste nații
 Ploaie e și-n alte stări
 peste OAMENI, peste țări
 Ploaie ce în noi se pierde
 și usucă ce e verde
 Plouă cu păsări de fier
 peste OAMENI care pier
 Plouă-n lacrimi genuine
 peste noile ruine

.....
 Las ferestrele deschise
 și fac baie-n ploi de vise
 Părăsesc apoi odaia
 și aștept să vină ploaia
 Ploaie multă, ploaie caldă
 stropii ei speranța-mi scaldă

Recurs la „izolare”

Vreau să hoinăresc în luna mai
 Îmbărbătat de firea mea zbanghie
 Într-o trăsură veche cu doi cai
 C-un vizitiu cu șapcă fistichie
 Pe capră la trăsură să-mi fii tu
 Tu, îmbrăcată-n blugi și cu jabou
 Să fim oriunde, nu cu paspartu
 Și să vorbesc cu tine în argou
 Și-aș vrea să ni se „rupă-n patru”
 Când ne-om iubi în locuri mai stranii
 Dar să nu fim trimiși la psihiatru
 Că vreau să facem și-alte nebunii
 Să-ți pun cerceii din cireșe roșii
 Din liliac o cingătoare la buric
 Să „moară” de necaz invidioșii
 Când te miros și te „mănânc” un pic
 Și să dansăm desculți într-o agoră
 Chiar de-om primi oprobriu mai târziu
 Că vreau ca tu să fii o Isadoră
 Și eu, Ted Shawn aș putea să fiu

Ștefan ANDRONACHE

Roma cea veșnic fascinantă

Ajungând „în această Capitală a lumii“, precum bine spune Goethe, și știind că am la dispoziție doar trei zile și jumătate, mi-am propus ca să parcurg Roma doar cu piciorul. De altfel, aceasta mi s-a părut a fi singura modalitatea de a cunoaște cu adevărat orașul nostalgiai noastre latine, de a diferenția cât se poate de clar așezarea veche de cea nouă.

Dacă în alte metropole ale continentului nostru trebuie să depui ceva efort pentru a descoperi lucrurile mai importante, aici, dimpotrivă, ți se întâmplă să fii asaltat, chiar copleșit de ele din care motiv te simți adesea răvășit. Iată, într-un fel, principala motivație a aventurii hipnotice în care se prind cu bună știință turiștii veniți de pretutindeni.

După ce m-am instalat la hotelul „Galeno“, din Via dei Villini, pe care l-am identificat ușor din cauza unui splendid palmier aflat în preajma sa, am revenit nerăbdător în strada Nomentana care m-a călăuzit în piațeta dominată de Poarta Pia (desenată de Michelangelo), iar de aici am pornit de-a lungul străzii XX Settembre. La nici o oră de mers printre clădiri monumentale (între care și Palatul Quirinale) sau mici grădini cu gust îngrijite am ajuns în zona cea mai seducătoare a „cetății eterne“, acolo unde continuă să supraviețuiască tezaurul de istorie și de frumusețe al unei civilizații fantastice ce se află la fundamentul Europei moderne de astăzi.

Dispun între Piața Veneția și Piața Porții Capena, imensul spațiu (de cca. 300 ha) al centrului civic de acum două milenii conservă nenumărate vestigii ale antichității de la simple coloane, statui, temple sau arcuri de triumf, la construcții de mari dimensiuni.

Întâiul reper întâlnit a fost Columna lui Traian, cilindrul de marmură (înalt de 38 metri) pe care rafinatul artist și neîntrecutul narator, Apolodor din Damasc, l-a împodobit cu un amplu reportaj al campaniilor victorioase (101-102 și 105-106) ale împăratului roman în Dacia, metopele de aici constituindu-se, totodată, în actul de naștere al poporului român. Nu m-am putut apropia prea mult de ea pentru că autoritățile italiene s-au decis să o protejeze cu un gard înalt din fier întrucât spirala ascendentă a episoadelor sculptate - ce redau cele 2500 personaje - a avut mult de suferit, mai ales în partea sa inferioară, din cauza petardelor aruncate de tinerii adunați în Piața Veneția cu prilejul nopții dintre ani.

O scufundare benefică în trecutul civilizației

Pe latura stângă a străzii Alexandrina se găsesc: complexul de clădiri din cărămidă roșie al Pieții comerciale a lui Traian și Forumul lui August, pe care acesta și-l construise în cinstea propriei victorii (din anul 42 î.Hr.) obținută în lupta împotriva lui Cassius și Brutus, asasinii împăratului Cezar.

Dincolo de strada Forum-urilor Imperiale, identific cel mai vechi forum al Romei. Aici, creatorul său, Cezar, (în anul 48 î.Hr.) ridicase un templu în cinstea zeiței Venus. Din acest sanctuar nu s-a mai păstrat decât un simplu pedestal și trei coloane ce par să domine piața rectangulară din jur.

Privind Forumul Roman, invadat deja de turiști, am impresia că întrezăresc, printre ruine, figuri de împărați sau de gladiatori, de proconsuli sau hetaire. Arcul pe care și l-a înălțat Septimiu Sever, pentru a-și marca cei zece ani petrecuți în fruntea Imperiului, pare pregătit să-și sărbătorească venerabila vârstă de peste 1800 de ani de

Roma – Forul și Columna lui Traian

existență! Printre deschiderile sale, delimitate de patru coloane în stil corintic, se desfășoară o fantastică priveliște ce te incită să te scufunzi în timpurile imemorale. Arcul a fost plasat între clădirea vechiul Senat Roman (de curând restaurată) și Templul monumental al lui Saturn. De undeva din dreapta, poate chiar din fața Rostrei (pedestalul de unde obișnuia Cicero să se adreseze maselor), începe binecunoscuta Via Sacra devenită astăzi principala cale de pelerinaj prin autentică pădure de ruine. Drumul acesta a fost parcurs de personalități ca: Petrarca, Dante, Goethe, Byron, Wagner, Stendhal, Vasile Pârvan etc.

Odată ajuns aici, mă las și eu antrenat de puhoii pelerinilor care și-au propus să nu le scape niciun element important al vastului muzeu de sub cerul liber. Așa se face că am văzut, rând pe rând, ruinele

(continuare în pag. 32)

templelor lui Castor și Polux (fiii lui Jupiter), al zeiței Vesta, al lui Antonin și Faustinei (integrat Bisericii San Lorezno în Miranda) și Templul lui Romulus porțile sale din bronz datând din secolul al IV-lea.

Fecioarele - ce urmau să întrețină zi și noapte focul sacru din Templul cicular al zeiței Pământului - erau adăpostite în Casa Vestalelor, palat (construit în jurul unei grădini) ce cuprindea 50 de încăperi dispuse pe trei niveluri. Acum, în atriumul său, se văd câteva statui de vestale, una întreagă și alte câteva desfigurate. Pe lespezile din piatră din fața faimosului Templu al Vestei se opresc, uneori, grupuri de femei pentru a-și immortaliza chipurile în semn de prețuire a spiritului lor de sacrificiu.

La un moment dat, am întâlnit și o biserică (Santa Francesca Romana) cu fațada barocă și cu o campanilă în stil romanic. Alături de aceasta, se profilează Arcul lui Titus (cuceritorul Ierusalimului și inițiatorul diasporei ebraice), inconfundabil prin modestia și sobrietatea sa. Înfațișarea albă a arcului contrastează puternic cu culoarea întunecată a pământului sau cărămizilor zidurilor din preajmă dezgropate de curând. În clădirea atașată Sfântului lăcaș ființează Antiquarium Fornese, un muzeu ce expune obiectele descoperite de arheologi numai în incinta Forum-ului, de la urne funerare din Epoca Fierului și până la frize ce au aparținut diverselor temple.

Milenara Via Sacra mă conduce, mai spre capăt, pe lângă una din laturile vastului Templu al lui Venus pe care o reconstituie șirul perfect simetric al celor zece coloane. Pașii rătăcitorilor lumii prin acest straniu univers răsună tot mai apăsător atunci când ajung în porțiunea lespezile din piatră excesiv de șlefuite.

Arcul lui Constantin, mult prea împodobit, îmi amintește atât de ziua de 21 Mai, sărbătorită în fiecare an de toți creștinii, cât și de victoria, din 312, asupra lui Maxențiu, rivalul său. Monumentul a fost ridicat, în anul 315, de către „Senatul și poporul Romei” cu puțin timp înainte de mutarea Capitalei Imperiului de la Roma la Bizanț. Cea mai mare parte a decorației arcului provine însă de la monumentele din preajmă cu mult mai vechi motiv pentru care specialiștii îl consideră a fi primul muzeu al sculpturii oficiale romane.

Simbolul „Romei eterne”, Colosseum-ul - care se deosebește de absolut toate construcțiile întâlnite până acum - a fost conceput din ordinul lui Vespasian în anul 72 d.Hr. În „cilindru de piatră” de formă eliptică (188 x 156 m) și înalt până la 55 metri sunt cuprinse: „Douăzeci de veacuri și mai bine de ură, / De revoltă, de scrâșnet, de cruzime, de sânge” (Ion Frunzetti). În cel mai mare amfiteatru roman realizat vreodată se puteau aduna peste 50000 de spectatori în ordinea rangurilor lor. Cu ocazia inaugurării făcută de Titus, pe timpul celor două zile cât a durat această sărbătoare, prin fața oamenilor entuziasmați au defilat 2000 de gladiatori și s-au perindat mai mult de 9000 animale sălbatice! Mult mai târziu, spectatorilor dornici de cruzime li s-au adus, pe podiumul central, și primii creștini asupra cărora au fost asmuțite fiarele flămânde.

Cu patru-cinci secole în urmă, atunci când cerul Romei fusese pe punctul de a-și pierde una din pecetele sale de vechime, uriașul amfiteatru devenise cariera de piatră cea mai la îndemână. Părți întregi din structura sa au fost deplasate, treptat-treptat, pe șantierele multora din palatele faimoase ale Romei. La un moment dat, pe

ruinele sale reușise să se înrădăcineze tot felul de plante ale căror semințe fusese aduse de vânt. Un botanist englez, într-o lucrare pe care le-a consacrat-o, „Flora Colosseum-ului”, identificase 420 specii!

Partea restaurată îți permite să apreciezi adevăratele dimensiuni și frumusețea elementelor decorative create de cele trei șiruri distincte de coloane, doric la parter, ionice la primul etaj și corintice la cel de al doilea. Înăuntrul, dacă nu ești îndrumat, riști să te rătăcești pe coridoarele de acces. O dată ajuns la ultimul nivel, ți se desfășoară în toată splendoarea amfiteatrul conceput pentru spectacolele de circ.

Roma - Arcul lui Constantin

Parcul „ruinurilor”, cum se mai numește Palatinul (al cărui nume vine, pare-se, de la Palas, zeița păstorilor) este, la rândul-i, un compendiu de istorie. Sunt atras nu numai de cel mai agreabil situ arheologic întâlnit până acum la Roma, ci și de atmosfera puțin misterioasă pe care acesta reușește să o răspândească. Lupoaița din legenda întemeierii orașului aici i-a hrănit pe cei doi gemeni ai săi: Romulus și Remus. În acest loc, atât de căutat de aristocrația romană, s-au înălțat cele mai fastuoase palate și vile între care se remarcă cele ale lui August (mărit, ulterior, de Septimiu Sever și devenit, vreme de trei sute de ani, reședința oficială a stăpânilor imperiului) și al soției sale Livia, al lui Domițian și Septimius Sever, ale lui Catul sau Cicero, oratorului. Majoritatea construcțiile s-au deteriorat în timpul Evului Mediu. Printre ruinele acestora și-au găsit, adesea, sălaș călugării. Ulterior, cardinalul Alessandro Farnese a transformat toată coasta colinei dinspre Forumul Roman într-o admirabilă grădină.

Colosseumul, simbolul Romei eterne

Continuându-mi drumul, prin calea Circului Massimo și via della Consolazione, ajung și în Piața Bocca

(continuare în pag. 33)

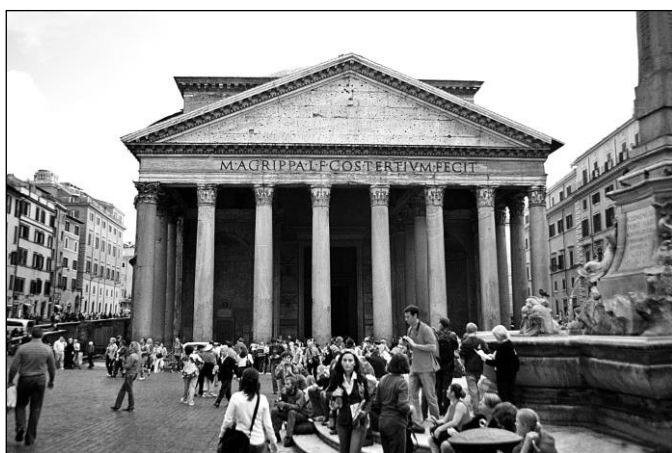
(urmare din pag. 32)

della Verità al cărei nume a fost împrumutat de la binecunoscutul disc din marmură „gura adevărului” (vechi de peste cinsprezece secole) încastrat în peretele porticului frumoasei Biserici Sfânta Maria in Cosmedin. Conform legendei, dacă ești mincinos și-ți strecuri cumva mâna în gura divinității fluviiale, care joacă rolul unui autentic detector de minciuni, riști să n-o mai recuperezi întreagă.

Aici, întâlnesc arcul masiv din cărămidă pe care l-a ridicat Janus, în secolul al IV-lea, exact la intersecția drumurilor ce dădea în piață și la umbra căruia obișnuiau să se tocmească cumpărătorii cu negustorii. Din vechiul Forum Boarium supravețuiesc, în cadrul unei mici grădini ce dă spre malul Tibrului cel liniștit: Templul lui Portunus, dedicat zeului protector al fluviilor și porturilor și cel mai rotund (dar și mai vechi din cele câte există la Roma!) dintre templele închinat lui Hercule învingătorul. Acesta din urmă este o reconstrucție din timpul lui August a unui sanctuar păgân. Cella sa din marmură este acoperită cu olane roșii, coperțina de formă circulară sprijinindu-se pe douăzeci de coloane svelte în stil corintic, perfect conservate.

Roma - Capitolul

Roma - Panteonul

De pe podul din apropiere, ce leagă Palatinul de cartierul Trastevere, se vede arcul altui confrate, al celui ce poartă numele lui Aemilius (ce datează din sec. al II-lea î.Hr.), care a rămas după inundațiile din anul 1598, precum și singura insulă locuită de pe albia fluviului unde ajunseseră ale lui August (mărit, ulterior, de Septimiu Sever și devenit, vreme de trei sute de ani, reședința oficială a stăpânilor Imperiului) și al soției sale Livia, al lui Domițian și Septimius Sever, ale lui Catul sau Cicero, oratorul. Majoritatea construcțiile s-au deteriorat în timpul Evului Mediu. Printre ruinele acestora și-au găsit, adesea, sălaș călugă-

rii. Ulterior, cardinalul Alessandro Farnese a transformat toată coasta colinei dinspre Forumul Roman într-o admirabilă grădină primii sclavi de origine evreească pe care îi adusesse cu el împăratul Titus după îngenuncherea definitivă prin forță a Ierusalimului.

Cu pașii din ce în ce mai grei, mă îndrept spre Campidoglio, locul de deosebită frumusețe ce aparține unei epoci mult mai apropiate de noi. În centrul religios al vechii Rome, acolo unde pe fruntea lui Petrarca, în anul 1300, a fost așezată cununa cu lauri, Michelangelo a creat, în secolul al XVI-lea, din ordinul Papei Paul III, Piața Capitolului și scara largă „La Cordonata”, având grijă să deseneze și fațadele palatelor care urmau să o delimiteze: cel Nou (numit și Capitolino ce avea să devină, pe parcurs, primul muzeu public din lume!), Conservatori (unde, în prezent, funcționează o foarte valoroasă Pinacotecă cu tablouri de Veroneze, Tintoretto, Caravaggio și Tițian) și al Senatorilor (sediul Primăriei Capitalei).

Prin demersul său mare sculptor și arhitect a readus Capitolul la stadiul de cel mai important centru arhitectural al orașului. În mijlocul pieții, marcată de benzi albe dispuse într-o formă radiar-convergentă, pe un soclu, conceput tot de Michelangelo, tronează statuia ecvestră din bronz (replica originală din aur fusese turnată în secolul al II d.Hr.) a lui Marcus Aurelius. Ea privește în direcția celor doi dioscuri din marmură, Castor și Pollux, fixați în capul scării. Întreaga compoziție axială reprezintă una din inovațiile notabile ale arhitecturii renascentiste din care motiv ea avea să fie scrupulos imitată de mulți dintre arhitecții europeni.

Coborând treptele scării regale, am descoperit, imediat pe partea dreaptă, o altă scară mult mai abruptă și cu... 124 trepte capabile să te conducă spre austera Biserică Santa Maria in Aracoeli (secolul al VI-lea).

Dar cum nimeni dintre cei ajunși aici nu-și încheie insolita călătorie prin Roma eternă fără să facă un popas și la Pantheon, iată-mă ajuns, după nici o jumătate de ceas, în Piața Rotonda, acolo unde, mai întâi Agrippa (27-25 d.Hr.) și, mai apoi, împăratul Hadrian (118-125 d.Hr.) au ridicat mărețul „templu al tuturor zeilor”.

Numeroși turiști stau încolonați în fața peristilului clasic ale cărui coloane corintice din granit par să ascundă ciudata construcție a celui mai bine conservat dintre toate edificiile antichității existente la Roma. Conceput după structura templului atenian pentru a oferi un spațiu interior cu proporții perfecte, Pantheonul se remarcă, datorită cupolei sale uriașe (cu diametrul de 43,3 metri!). Prin ochiul ciclop din centru acesteia pătrunde lumina naturală de afară care crează o atmosferă extrem de propice reculegerii. Impresionat, mă închin în fața mormântului divinului Rafael și omagiez numele monarhilor Italiei ale căror rămășițe se află depuse în niște sarcofagii impunătoare.

La ieșire din mauzoleu, o trăsură cu doi cai negri și cu un surugiu pus pe glume îmi atîrnă parcă ostentativ calea, dar simțindu-mă deja beat de atâtea frumuseți antice, cum spunea, undeva, Marin Sorescu, mă hotărâsc să închei, totuși, cu fruntea sus, primul meu

(continuare în pag. 34)

traseu de aproape douăzeci de kilometri prin metropolă.

Ideal ar fi fost ca itinerariul acesta să fi putut include și o plimbare pe Appia Antica (croată cu 300 de ani î.Hr. de cenzorul Appius Claudius) numită și „regina viarum”, și de-a lungul căreia se înșiră nu numai o splendidă alee de chiparoși, ci și o suită de monumente, de la Biserica „Quo Vadis Domine”, la mormântul atribuit lui Romulus și de la Catacombe, la mormântul impresionant al Ceciliei Metella. Dacă voi reveni aici, cu siguranță că nu o voi ocoli așa cum nu-mi va rămâne indiferentă nici Ostia, renumitul port dinspre mare. Deci, nici într-un caz nu sunt dispus să împărtășesc decizia categorică a lui Jean Cocteau care își încheia poezia inspirată de șederea sa în Capitala Italiei cu versul „Adio Roma per sempre”.

De la Castelul Sant' Angelo la muzeele Vaticanului

Revenind la legendarul Tibru, a doua zi, m-am oprit, după ce am traversat impunătorul pod roman pe ale cărui balustrade se înșiruie îngerii lui Bernini, la Castelul Sant' Angelo.

Construit între anii 117-139 d.Hr., inițial ca mauzoleu pentru a adăposti rămășițele pământești ale împăratului Hadrian (ulterior au mai fost înmormântați aici și alți împărați de la Antoniu la Caracalla), pe parcurs, datorită poziției sale strategice, el și-a schimbat destinația devenind fortăreață sau închisoare a Vaticanului. Datorită configurației sale circulare, construcția a rezistat mult mai ușor asalturilor vizigoților din anul 410. Diverși papi s-au refugiat aici, în vremurile de restriște, fapt ce avea să conducă la accentuarea funcțiilor sale militaro-defensive. În secolul al XV-lea, castelul fusese chiar unit cu Palatul Sf. Scaun printr-un pasaj suspendat care se mai păstrează și astăzi.

Roma – Vedere spre Castelul Sant'Angelo.

Roma – Cetatea Sf. Scaun

În momentul în care pătrunzi în „curtea de onoare” sau atunci când urci pe treptele din piatră, ai impresia că te afli chiar la Castelul Bran din România. Spațiul prin care te miști este destul de strâmt. Tot ce întâlnești în cale pare să te înfioare. Zidurile circulare sunt extrem de groase, dar încăperile - unde sunt îngrămădite diverse piese de mobilier și chiar arme de epocă - sunt destul de mici. O singură excepție pare să facă sala bibliotecii. Lumina care pătrunde atât de discret înăuntru iluminează frumoasa decorație în frescă de pe pereți sau de pe plafon. La ultimul nivel o expoziție de etnografie specifică zonei Amazonului pare să dea un plus de culoare sumbrei construcții.

Terasa superioară, dominată de statuia uriașă din bronz a arhangelului Sf. Mihail (se spune că, acesta, i s-a înfățișat papei Gregorie I, în timpul unei proceiuni religioase din secolul al VI-lea, cu care prilej l-ar fi anunțat de sfârșitul ciumei ce decimase populația Romei) - surprins în momentul când și-a scos sabia din teacă - îți oferă o splendidă panoramă atât asupra centrului Capitalei de astăzi cât și asupra Catedralei Sf. Petru a cărei cupolă o văd pentru prima oară. Totodată, admir salba podurilor aruncate peste fluviul care curge atât de lin, oglinda pe care o formează acesta permițând arcurilor și fațadelor palatelor de pe chei să se reflecte în apa limpede. De la înălțimea parapetului s-a aruncat Tosca, eroina lui Puccini. Pe terasa care străjuie intrarea în pasajul de trecere al papilor au fost instalate mai multe tunuri pentru a reconstitui atmosfera din epocile îndepărtate.

Ieșirea din castel mă conduce spre scuarul din Piața Pia dominat de umbrelele mărețe ale celor cinci pini la umbra cărora s-au aciuat mai mulți negustori de suveniruri. De aici, reperez ușor via della Conciliazione (strada Concilierii, croată în anul 1937) o cale de acces largă cu corpuri de clădiri moderne cu doar patru etaje. De-o parte și de alta a străzii se înșiruie stâlpi albi cu felinare precum și vasele uriașe din lemn cu plante ornamentale, frunzele verzi ale acestora suprapunându-se pe fațadele din cărămidă roșie.

Monumentul care domină fundalul superbului decor urbanistic mă atrage ca un magnet. După nici cinci minute de mers, pe artera sărbătorească împodobită, iată-mă ajuns într-unul dintre cele mai râvnite locuri de către toți pelerinii creștinătății. Somptuoasa Bazilică Sf. Petru a fost ridicată în timpul pontificatului lui Iuliu al II-lea pe locul altei biserici creștine ctitorită, în anul 320 d.Hr., de către Constantin cel

Mare, chiar pe locul Circului lui Caligula în interiorul căruia, ceva mai înainte, fusese martirizat primul dintre apostolii lui Iisus.

Construcția catedralei – desenată de Bramante – a început pe 18 aprilie 1506 și a durat peste o sută douăzeci de ani (sfințirea făcându-i-se pe 18 noiembrie 1626 de către papa Urban al VIII-lea), la edificarea sa contribuind mai multe generații de arhitecți. Doi artiști și-au pus puternic amprenta geniului lor asu-pă edificiului și, respectiv a pieții, Michelangelo și Bernini. Primului i se datorează nava centrală și cupola (1546), celuiilalt piața.

(continuare în pag. 65)

Georgeta MUSCĂ-OANĂ

Lumina Învierii

Credința glăsuiește în inima gândirii
Și-n mii de piepturi saltă dorința mântuirii;
Cu lumânări în mână, cu sufletele-n floare,
Pornim spre Catedrală, la Sfânta Sărbătoare.

Mireasmă de magnolii se-nalță pe Domnească,
Ne însoțește pasul cu dragoste firească.
Pe clapele iertării alunecă trăirea
Și-n clipa cea de taină degustă împlinirea.

În cântecul de slavă, trecut prin calde șoapte,
Lumina năvălește în pântecul de noapte.
Cu glasuri îmbăiate în aura iubirii
Și clopotele cântă în psalmii fericirii.

Pe ramuri înflorite trec îngeri de lumină
Și-n viscol de petale copacii se închină.
Natura ațipită în rugă se trezește,
Cu ochii plini de stele și noaptea ne zâmbește.

Parfumul de Lumină învăluie simțirea
Și-n ruga înflorindă ne botezăm iubirea.

Sărbătoarea Luminii

Se topesc tristeți caduce,
Urma nopții cade frântă,
Cu izbânda de pe cruce
Clopote de rouă cântă.

Zori plutesc fără de teamă
Prin petale de glicină,
Beau culori și-n rugă cheamă
La ospățul de lumină.

În veșmânt de sărbătoare,
Toți copacii fredonează,
Vântu-și pune frac de soare
Și-n miresme se botează.

Cu sfială dă binețe
Prin altarul primăverii
Și-mi șoptește cu blândețe
Imnul Sfânt al Învierii...

Inima greu încercată,
Cu smerenie blajină,
Stă în rugă-ngenunchată
Și se-nfruptă din lumină.

În noaptea Sfintei Învieri

Stau îngerii la porți de cer,
Pământul îl veghează;
Cu stelele, în cor sublim,
Natura-n cânt vibrează.

Rugându-se cu noi, smeriți,
Se pleacă-n floare merii,
Miresme fragede aduc
La Slujba Învierii.

În simțuri crinii își desfac
Petalele-nnoirii
Și-n slava bucuriei beau
Din psalmii fericirii.

În noaptea-nvăluită-n har,
Cu inima senină,
La Catedrală împărțim
Lumină din Lumină.

Din mii de piepturi, spre înalt,
Iubirea-n cânt se-avântă,
O candelă se-aprinde-n cer
Și heruvimii cântă.

La harfele luminii cânt

Îmi lăcrimează timpul tăcere peste foi,
Trec nopțile trudite și umerii mi-s grei,
Da'-n ierburi de speranță, cu miros de trifoil,
Las tâmpla-ncărunțită pe lujer de idei.

Iernatica simțire visează ghiociei,
Neprihănite clipe pun straie de cuvânt
Și vreau să uit de noapte, de scâncete de stei,
La harfele luminii cu sufletul să cânt!

Simțirea-nviorată, stropită-n zori cu mir,
Revigorează rima și ritmul, mai vioi,
Aleargă prin catrene cu glasul de zefir
Și se-nfrățește-n rugă cu cântecul din ploi.

Ca salcia, smerită, plecată spre pământ,
Așa și eu, Părinte, cu sufletul Te cânt!

Trezire

Din cafeaua aburindă sorb tăcut, pe îndelete
Și, uitând tristeți mărunte,
Ias aroma-i să mă-mbete.
La fereastra din balconul - tainic loc de regăsire,
M-adâncesc în reverie privind cerul cu uimire.

Ies din noaptea somnolentă energii
ce-mi luminează
Mintea ce-a zăcut în umbră
și simțirea-mi se filtrează.
În căușul năzuinței mă ridic spre-a Ta iubire;
Regăsind pierdute sensuri, caut căi spre înflorire.

Cât pierdut-am, Sfânt Părinte,
nu știu de-oi afla vreodată!
În trezirea mea târzie plânge fibra-ncercănată,
Nu cu lacrimi de durere, nici cu susur de regrete;
Vălul neștiinței cade peste gânduri desuete.

Din cafeaua amăruie sorb aromele-i discrete,
Iar în inima-mi deschisă, ruga curge pe-ndelete.

Corabia beată
Arthur Rimbaud (1854-1891)

1. Cum coboram liniștită pe fluvii la vale,
N-am mai simțit că-s trasă de edecari:
Piei roșii țipând îi luaseră drept ținte,
Țintindu-i goi de stâlpii boiți în culori.
2. Alunecam așa fără nicio grijă de echipaje
Purtând flamande grâne sau englezești bumbacuri.
Când edecarii au sfârșit întreaga hărmălaie,
Fluviile m-au lăsat în voie să plutesc.
3. În plescăitul plin de furie al mareelor,
Eu, iarna trecută, mai surdă decât creierul țăncilor,
Fugii! Niciodată peninsule desprinse
N-am suferit vreo babilonie mai triumfală.
4. Furtuna mi-a binecuvântat trezirile pe mare.
Mai ușoară decât un dop dănțuiam pe valurile
Aname purtătoare de victime eterne,
Zece nopți fără să regret nătângul ochi al farurilor.
5. Mai dulce decât par merele acre în gura copiilor
Apa verzuie pătrunse carcasa mea de brad
Și albastre pete de vin și de vărsături
M-au spălat dispersându-mi cârma și ancora.
6. Și de atunci m-am scaldat în Poemul
Mării, infuzat cu înstelări și lactescent,
Devorând azururi verzi; în care, palid plutind
Vreun înecat gânditor coboară adeseori.
7. În care umplând de râie brusc albăstrimile, deliruri
Și ritmuri lente sub irizări de ziuă,
Mai tari decât alcoolul, mai mari decât lirele voastre,
Dospesc amare roșeți ale iubirii!
8. Știu ceruri brăzdate de fulgere, trombele,
Torenții și curenții: cunosc înserarea,
Zorii exaltați precum în popor de porumbel,
Și am văzut adesea ceea ce nimeni n-a visat!
9. Soarele scund, pătat de mistice orori,
Iluminând lungi împietririi violete,
Asemeni unor actori de străvechi drame,
Valurile ducând până-n zări fioruri de jaluzele!
10. Am văzut noaptea verde cu orbitoare omături,
Sărut urcând încet până la ochii mărilor,
Curgerea de nemaiauzile seve
Și trezirea galben-albastră a fosforilor cântând.
11. Luni de-a rândul am urmat turma valurilor
Isterice, hula asaltând recife,
Fără să mă gândesc că luminoase tălpile Mariilor
Ar putea îmblânzi botul întărit al oceanelor.
12. Știți, m-am izbit în cale de incredibile Floride
Amestecând cu flori ochi de pantere cu piei
De oameni! Curcubee ca niște hături încordate
Sub orizontul mărilor, la turme verzui!
13. Văzut-am imense mlaștini fermentând năvoade
În care un ditamai Leviatan în trestii putrezea!
Prăvăliri de ape boncăluind peste liniști
Și îndepărtări în cădere peste prăpăstii fără fund!
14. Ghețari, sori de arghint, valuri de sidef, ceruri de jeratec,
Împotmoliri hidoase pe fundul găurilor brune
În care gigantici șerpi sfâșiați de ploșnițe
Cad din arbori sfârtecați de miasme negre.
15. O, cât aș fi vrut copiilor s-arăt aceste dorade marine
Din valul albastru, acești pești aurii, repezi cântăreți.
Spume de flori îmi legăneau rătăcirile
Și inefabile adieri mă-ntrariuau din când în când.
16. Uneori, martir sătul de poli și zone,
Marea, al cărui suspin făcea să mă clatin ușor,
Urca spre mine flori umbroase cu galbene ventuze
Și încremeneam precum o femeie în genunchi.
17. O insulă aproape, legănând la bord ciorovăieli
Și găinațuri de certărețe păsări cu ochi blonzi,
Și am tot plutit, când prin funiile-mi slăbite
Cei înecați coborau înapoi să adoarmă.
18. Ori eu, navă rătăcită în împletiturile golfurilor,
Zvârlită de furtună în văzduhul fără de păsări,
Eu, ai căror Monitori și veliere Hanseate
Nu ar fi reușit să-mi pescuiască coaja beată de apă;
19. Liberă, fumegând, învăluită în brume violete,
Eu care străpuns-am cerul de jar precum un zid,
Ce poartă, dulceață delicată pentru poeți blajini,
Lichenii solari, răpciugi de azur;
20. Alergând, pătată de electrice semiluni,
Nebună, plută trasă de negri hipocampi,
Când iluli făceau să se prăbușească sub ciomăgeli,
Ultramarine ceruri în pâlnii uriașe arzând.
21. Eu, care tremuram, simțind cum răsar la zeci de leghe
Rutul Behemonților și al trudnicilor Maelstromuri,
Veșnică torcătoare de neclintiri albastre,
Regret Europa cu străvechii parapeți!
22. Am văzut siderale arhipelaguri, insule
Ale căror ceruri în delir se deschid marinarilor:
Să fie oare aceste nopți adânci dormind în singurătate,
Milioane păsări de aur, o viitoare Forță?
23. În adevăr, prea mult am plâns. Sfâșietori sunt zorii.
Orice lună atroce și orice soare amar.
Acra iubire m-a umplut de amețitoare toropeli.
De-ar fi să-mi crape chila! În mare să mă scufund!
24. De mai doresc vreo apă în Europa, e-acea băltoacă
Rece, neagră, unde într-un îmbălsămat amurg,
Chircit pe vine, un copil, plin de tristețe, lasă-n joacă
Un vaporăș plâpând precum un fluture de mai.
25. Eu nu mai pot, o, valuri scaldat de-a voastre lăncezeli,
Să mă iau după cei care cară bumbacuri,
Nici să îndur trufia steagurilor și a farurilor,
Nici să plutesc pe sub ochii cumpliti ai pontoanelor.

În românește de **Ignatie Greco**

Nicu BREZOIANU

Dorință

Și cât de mult aș dori să ningă peste nurii tăi
vapoși, cu fulgi naivi care poartă la gât
virilitatea debordantă a unui neutrino galant,
spilcuit cu eternitatea sfâșietoare a unei energii

vindecătoare. Și cât de mult aș dori să scutur cu o
furie oarbă fructele otrăvite, rodite din licoarea
incoloră, cu miros înțepător, ce se scurge prin
urechile unor monștri nesățioși, brute macabre în

viscerele căroră sunt ucise iubirile inocente ale
copiilor botezați în undele triste ale Niprului.
Și cât de mult aș dori să pot șterge cu un burete

îmbibat în uitare egoismul atroce al imperiilor
revărsate haotic peste granițele hărților muribunde
și cât de mult aș dori să pot sfârși această urâtă poveste!

Realitatea carnivoră

În jurul meu jungla trepidează, colții fiarelor scrâșnesc,
sub verdele eucaliptilor grațioși, jugulara antilopelor
sacrificate pictează cu sânge violaceu ochii orizontului
purpuriu. Reptile indolente, își odihnesc trupul răsucit

ca un resort oțelit, îngurgitând atemporal ultima respirație
precipitată a vulcanului Kilimanjoro. Voci stridente răzbat
prin hăul riftului est-african, lovesc nucile de cocos agățate
ca niște mărgele diforme. Maimuțe jucăușe, rup repetitiv

lianele răsucite din orgasmele noastre arcuite
peste trunchiurile
ascuțite ale arborilor cauciucați, și le înfig în timpane rigide
Tehno-magnații libertarieni, înzăuați în softurile mercantile

ale utopiei lui Nozik, ne urăsc.
Îmi ascund fața în lotusul timid
înflorit între coapsele tale cantabile;
petalele excitate se închid
ca o jucărie mecanică, suntem victimele realității carnivore.

Noul șerif

Când mă trezesc, corpul meu corodat
de întrebări pestilențiale,
refuză să articuleze primii pași, sunt un transformer ruginit,
incapabil să decodeze conținutul știrilor subversive,
o bombă

cu dispersie ale cărei fragmente ucigașe
îmi zgâlțâie inuman
tabieturile îmbibate într-o fericire efemeră,
languroasă și
iluzorie. Un ocean imens, în care s-au înecat
promisiunile
lipicioase, ca o mazăgă urât mirositoare,
promisiuni agățate de minciunile altoite în mințile
noastre credule, minți leneșe și comode,
din al căror somn ignobil au încolțit fantasme
flămânde și avare,
ne desparte acum de mitul bunului samaritean,
de umbrela ciuruită
a unchiului Sam, plictisit de scâncetele noastre
săcăitoare. Cinci zile,

doar atât, și poate au fost chiar prea multe,
haos. Noul șerif este rege,
tună și fulgeră, promite mios pacea,
taxează înzecit dreptul la viață,
deșiră granițe, gratulează escroci.
Nu-i treaba ta Sam, eroii rămân eroi!

Doamne,...

Nu ! Doamne, nu mai vreau să fiu o umilă
incantație
din care se condensează lacrimi tăvălite prin
sângele
libelulelor cu aripi străvezii,
nici o stimă de sine utopică,
condamnată de inchiziție
să înghită conținutul sulfuros din
lingurinta ademenitoare a împărășaniei sărăcită
în energii
mirobolante. Doamne,
nu mai vreau să fiu ochiul supus,
cititor al miturilor stivuite
pe rafturile Bibliotecii din Vatican,
din care se hrănesc copios furnici habotnice,
în pântecul căroră

se ascund prelați pedofili,
obișnuiți cu ghiorțăitul constipat
al euglenelor verzi. Doamne, nu mai vreau să
mă agăț de speranța
iluzorie a mântuirii, nu pot să mai fac
genuflexiuni inflexibile,

gonartroza genunchiului drept este o eretică
convertită la intoleranța
corecțiunii politice. Doamne, mă bucur că nu
exiști, sinapse labile
se vor reconfigura, voi putea sfida
chipul dictatorilor mesianici.

Sherzod ARTIKOV
(Uzbekistan)

Pictura neterminată

Am intrat în studioul meu o zi mai târziu. De cum am deschis ușa, răsucind cheia, m-a cuprins un inexplicabil sentiment de nostalgie. Locul meu favorit m-a întâmpinat din nou cu căldura unei îmbrățișări. Lucrurile din fiecare colț care-mi erau familiare și valoroase încercau să-mi restabilească entuziasmul pierdut. Stând în cadrul ușii, priveam picturile de pe pereți și schițele înșirate pe masă, șevaletul din mijlocul camerei și perdeaua trasă albastruie de la fereastră. Pierdută în entuziasm, nu știam dacă să intru sau nu.

Am intrat, după un timp. M-am așezat în fața șevaletului meu scump, care adunase praf. Pe scaunul de alături, vopselele de pe tava de cupru se întăriseră și prinseseră mucegai, pictura pe care o începusem cu un an înainte devenise neclară din pricina prafului. Am apropiat-o și am suflat de câteva ori, ca să înlătur praful, apoi am curățat-o cu batista. Pictura a devenit clară: un cais în floare... Mi-am amintit. Ultima dată mi-ar fi plăcut să desenez aici un cais înflorit. La vremea aceea, era sfârșit de martie. Deschizând larg ferestrele, am fost fascinată să-l văd și am desenat cu maximă inspirație. Mugurii lui mi-au stimulat starea de spirit, pe de altă parte m-au ars de dorința coplesitoare de a trăi. Totul mi-a rămas în memorie. Cum să nu-mi fi amintit!

După ce mi-am schimbat hainele în dormitor, am coborât scările. Aziza intrase deja în studioul ei. Chiar dacă își luase cheia camerei ignorându-mă, eram sigur că se află acolo. Poate din acest motiv, m-am grăbit să ajung acolo imediat. Ușile camerei erau deschise, stătea acolo tăcută și abătută. Chiar dacă nu mă observase intrând. Urmând-o, când i-am pus mâinile pe umeri, s-a cutremurat, dar după ce mi-a aruncat o privire, a continuat să stea la fel.

Șevaletul din fața ei înfățișând un cais înflorit era incomplet și neterminat, în opinia mea. Privindu-l, mi-am amintit totul. Aziza începuse să picteze un cais în floare în grădină, cu sânguință și curiozitate, dar nu putuse să-l termine, din cauza izbucnirii bruște a bolii.

„Este zăpadă căzută pe ramurile caisului?” întrebam de cele mai multe ori când mă duceam să o văd, arătând spre un copac.

Așezându-și capul pe umărul meu și mângâindu-mi părul ondulat care îi plăcea, Aziza spunea râzând: „Ești nebun, nu-i așa? Cais înflorit, Mr. Jokey!”

Simțind mâinile lui Shamshod (soțul meu) pe umeri, mi-a crescut nevoia de a mă înviora. Când m-a îmbrățișat din spate, mi-am închis ochii cu plăcere. Era mijlocul lui februarie, deși era un pic rece, întrucât camera nu fusese încălzită, iar cel care ar fi stat acolo un timp mai îndelungat ar fi răcit. Probabil de aceea, văzându-mă tremurând, și-a dat jos vesta și m-a acoperit.

- Nu te apuci de treabă? m-a întrebat, sărutându-mi fața.

- Nu, nu mă apuc, am oftat, arătând spre o pictură și afară. Primăvara încă n-a venit. Pot termina asta numai când caisul este înflorit. Nu pot începe un altul, fără să-l fi terminat pe cel dinainte. Ce obicei ridicol mai am și eu!

Zicând aceasta, m-am ridicat și am început să-mi aranjez schițele pe masă. Dar m-a luat amețea. Soțul meu de-abia a reușit să mă prindă de talie, ca să mă susțină.

- Termină cu hărțile astea! a zis, îmbrățișându-mă strâns. Sănătatea îți e șubredă... le voi aranja eu mai târziu.

Dar am rămas fermă. Am stivuit schițele una câte una. Erau schițe ale unor peisaje pe diferite subiecte, pe care plănuiam să le folosesc mai târziu ca ciorne pentru picturile în ulei, când am mers la Muntele Chimgam. Fiind ocupată cu ele, îmi pierdusem un pic speranța pe care o câștigasem anterior. Momentan am oftat. Capul mă durea îngrozitor. M-am abținut să nu gem și l-am rugat pe soțul meu să mă ducă în dormitor. M-a legănat grijuliu și a ieșit din cameră.

Respirând greu, Aziza a rămas întinsă pe sofa din dormitor un timp îndelungat. Își ținea ochii închiși, ținându-și capul cu o mână și perna, cu cealaltă. După cum arăta, am presupus că are un atac al bolii. Stând pe marginea patului, simțeam milă, ca de obicei. În momentul acela, am simțit o înțepătură în inima mea frântă.

- Dragă, spuse Aziza, cu ochii deschiși. Indiferent cât de mult doare, oricât aș țipa în agonie, te implor să nu mă duci la chimioterapie.

- Te-am înțeles, am zis, uitându-mă către ușă, ca să nu o privesc pe ea.

- Am locuit un an în Turcia, a continuat. M-am saturat de chimioterapie, nu mai vreau să mă chinuiesc!

Privindu-i ochii înfundați, fața subțire și uscată, mâinile slăbite, buzele remurătoare și șalul albastru care îi ascundea chelia, mi-am amintit urletele ei care îmi strigau numele în timpul chimioterapiei. Mi s-a părut că ceva mi s-a lipit de gât.

După ce soțul meu a plecat să pregătească masa de prânz, am fost moartă pentru lume. Chiar dacă durerea din cap mi s-a intensificat și voiam să țip, am încercat să mă controlez și să mă distrag. În momentul acela, am văzut pictura din studioul meu. Neterminată, dar tema e bună, va fi o pictură mare, când va fi gata. Mi-a căsunat că trebuie s-o termin. Mi s-a părut că prind putere în corpul meu slab și hotărârea mea fragilă a devenit fermă.

„Februarie e pe sfârșite, în curând va fi primăvară”, mi-am zis, privind calm grădina. Voi putea să continui la primăvară. Poate am s-o redesenez. În orice caz, trebuie s-o termin și s-o aduc în stadiul final. Gândindu-mă la asta, m-am umplut de bucurie că acel mic sens a intrat în viața mea care se stinge ca o lumânare. După o vreme, mi-am ignorat durerea de cap. Am planificat cum să schitez pictura. Va fi una cu caiși înfloriți. Așa va fi, neîndoios. O voi schița în direcția impresionismului meu favorit. Indiferent ce spun ei. Impresionismul îmi curge prin sânge. Cubismul lui Picasso, suprarealismul lui Dali sau René Magritte sunt străine inimii mele. În artele plastice, pot să produc ceva valabil doar în stilul impresionist.

(continuare în pag. 39)

După un timp, pictura mea neterminată mi-a readus gândurile spirituale și curajul, prospețimea în corp. Am luat analgezicul din sertar și l-am înghițit. Cu ajutorul pastilei, durerea m-a mai lăsat, iar gândurile și imaginația s-au clarificat. Nemaiconsiderându-mă a fi pacient, arătam ca o persoană absolut sănătoasă. Cu multă voință și îndrăzneală, m-am ridicat. Am ieșit pe hol, îndreptându-mi poziția. Din bucătărie se răspândea un miros plăcut de mâncare. Ignorându-l, am făcut un pas către studioul meu. Așezată în fața șevaletului, am pregătit cu sârguință culorile necesare. Când acestea au fost gata, am luat o pensulă pentru pictură. Dar am realizat curând că nu o pot atinge, deoarece afară vântul continua să bată. Nu eram în stare să schițez nici măcar un mic detaliu al unui cais înflorit, fără a-l vedea cu proprii mei ochi. M-am supărat dintr-odată. Acum, când am făcut un efort să mă ridic, eram dezamăgită că nu puteam să o fac. Oricât de ciudat ar părea, eram dependentă de primăvară. Pentru a vedea înflorirea caisului din ultimele zile ale lui martie, trebuia să-mi țin ochii deschiși în această lume strălucitoare pentru încă cel puțin o lună și jumătate, iar inima mea nu trebuia să se oprească.

N-am văzut femeie mai încăpățânată decât Aziza. Probabil, calitatea aceasta m-a atras cel mai mult la ea. Când am intrat în studioul ei, stătea uitându-se la pictura de pe șevalet, iar ochii îi erau numai suflet.

- Te-ai trezit degeaba, am zis, stând în ușă.

- Asta-i condiția artistului, zise ea, cu voce spartă, fără a se întoarce spre mine. Te-am chinuit, mai întâi cu temperamentul meu artistic, apoi cu boala mea.

- Nu mai spune nimic! Am făcut clătite. Mâncăm?

- Bineînțeles!

În timp ce mâncam, am fost uimit de cât era de revigorată. La început, fusese destul de puternică, dar înainte de a veni aici, acea hotărâre dispăruse fără urmă și ea căzuse într-o depresie adâncă. De aceea, era o mare diferență între Aziza care era cu mine acum câteva ore și Aziza care mânca acum cu mine.

- Trebuie să mănânc bine, zise, ciugulind din clătite cu furculița. Trebuie să-mi refac forțele. Apoi îmi pot termina pictura, nu-i așa?

- Cred că ar trebui să te odihnești, i-am zis, privind-o cu atenție.

- Aș zice că nu e bine să stai întinsă în același loc de dimineața până seara. E mai bine să creez ceva, imaginând în fața șevaletului.

Zicând aceasta, mi-a oferit un zâmbet. Mi-a plăcut zâmbetul acela pe fața ei. Când am întâlnit-o prima dată, am fost fascinat de zâmbetul ei și am rămas sub influența acestuia zile întregi.

Bine, am spus, încuviințând din cap. Sau vom modifica scaunul din camera ta într-un fotoliu. Te poți relaxa când ești obosită sau chiar poți moțai. Îți voi aduce și o pătură calduroasă, să-ți acoperi genunchii.

De data aceasta, Aziza mi-a aruncat o privire amabilă. După un timp, a devenit brusc serioasă.

- Dar există o problemă.

- Care-i aceea?

- Încă mai e până când caisul va înflori... Îl voi atepta acolo și voi vorbi cu pictura mea.

Am izbucnit în râs.

- Îl poți aștepta să înflorească și din dormitor... stând lungită în pat.

Aziza se încrunță, îmbufnată.

- Asta nu se poate! Poate nu va trebui să aștept înflorirea caisului... voi picta atunci când sunt inspirată.

Pentru că nu mai venisem aici de multă vreme, în prima noapte nu am putut dormi până spre miezul nopții. Shamshod dormea liniștit, cu spatele la mine și respirația lui se auzea bine. În cameră era liniște, în ciuda tic-tac-ului de la ceasul de perete.

Am început să mângâi părul soțului meu. Mi-am plimbat degetele prin părul lui ondulat și moale. M-am apropiat de umerii lui și l-am adulmecat îndelung. L-am sărutat părul și gâtul de câteva ori. Dar n-am mers mai departe. M-am forțat să mă opresc. După un timp, am vrut să plâng, îngropându-mi fața în pernă. Am vărsat câteva lacrimi. A durat doar câteva minute. M-am controlat imediat și am început să visez la pictura mea. Pictura mea neterminată mă distrăgea serios. Pentru a doua oară în zi, m-a împiedicat să-mi aduc aminte că nu-mi trăiesc viața la maxim din pricina bolii serioase, devenind invalidă. Când mi-am imaginat-o (a nu știu câta oară), tot adevărul despre mine însămi a devenit limpede ca lumina zilei. Am visat la artele plastice și mi-am uitat complet viața care se stinge treptat, asemeni unei lumânări.

În timp ce degetele ei îmi mângâiau părul, un impuls incontrollabil mi-a apărut în corp. Desigur, credea că dorm. În realitate, doar stăteam întins, cu ochii închiși. Când m-a sărutat pe umăr și pe gât, întorcându-mă spre ea cu viteza fulgerului, am simțit o dorință copleșitoare să o strâng lângă corpul meu arzând și să-i dau sărutări fierbinți; dacă nu m-aș fi putut controla, asta s-ar fi întâmplat. Dar, cu ajutorul voinței, mi-am învins tentația. M-am prefăcut adormit, închizând ochii. În același timp, am auzit cum Aziza a început să suspine. În scurtă vreme s-a calmat și aparent privea spre tavan, șoptind despre picturile artiștilor ei favoriți: „Edouard Manet - Mic dejun în iarbă”, „Claude Monet - Dimineață pe Sena”, „Vincent Van Gogh - Podgoria roșie din Arles”...

În ziua următoare, m-am trezit înaintea ei. Voiam să-i pregătesc o supriză. Am mers în camera ei și am făcut o schimbare majoră. Am adus un fotoliu în fața șevaletului și am pus o pătură peste el, am mutat masa cu schițe aproape de șevalet. Va fi mai ușor pentru Aziza. Nu va mai trebui să se ridice. Am adunat cărțile (dintr-o valiză - le cumpărasem în Turcia) pe masă. Acum va putea ajunge la scaunul cu picturi și la masa cu schițe și cărți.

Studioul meu se schimbaseră mult când am intrat în el. Văzând asta, eram deosebit de încântată și l-am tot lăudat pe soțul meu. Când m-am așezat în fotoliu, am simțit căldura de la încălzitorul electric de sub picioare. O vreme, am stat nemișcată, acoperindu-mi genunchii cu pătura. Am privit la pictura mea și la imaginea întunecată și sumbră a iernii. Ninge ușor. Cu cât mă uitam mai mult afară, cu atât primăvara părea să se topească. Îmi frângea inima și am tras draperiile. Reîntorcându-mă pe locul meu, am văzut cărțile pe masă. Erau „Istanbul” și „Mă numesc Roșu” de Orhan Pamuk, o carte despre viața și picturile lui Claude Monet, o colecție de scrisori adresate de Van Gogh fratelui său și cărți științifice populare despre Edouard Manet. Toate erau în turcă și soțul meu le cumpărase din librăria din Istanbul. De atunci, le luam cu mine oriunde mergeam. Fiecare își avusese timpul și locul pentru citit, aveam

(continuare în pag. 40)

amintiri transparente legat de acestea.

Uneori, obișnuiam să mergem de cu zori, împreună cu soțul meu, la una dintre cafenelele de pe coasta Mării Negre din Istanbul. Cafeneaua se afla în spațiu deschis, iar mesele și scaunele erau din lemn. Patronul acesteia, un ins îndesat și cu mustață groasă, ne întâmpina călduros, zicând „Gun ayden”. Acolo, mâncam o prăjitură cu ciocolată, sorbind din cafeaua cu lapte. Sunetul mării și ciripitul păsărilor marine care zburau deasupra valurilor creeau un peisaj feeric neobișnuit în jurul cafenelei. Privind marea, mă uitam la peisajele lui Claude Monet, răsfoind cartea cu plăcere.

În weekenduri, ieșeam adeseori cu mașina noastră închiriată afară din oraș și mergeam pe plajă. Sub soarele de iunie, îngenuncheam, desculță pe nisip, citeam scrisorile triste pe care Van Gogh le-a scris fratelui său, în timp ce soțul meu înota în mare, țipând. Uneori, îi trimiteam un zâmbet, ridicându-mi ochii din carte, iar el îmi făcea cu mâna. Din când în când, el se avânta spre fundul mării și dispărea, iar eu mă apropiam anxioasă de țărm, îl strigam și mă scufundam până la talie. Apărea brusc lângă mine, îmbrățișându-mi picioarele de sub apă.

- Fi-ți-ar gluma! ziceam, scuipându-mi în sân, superstițioasă.

În pragul primăverii, citeam romanul lui Orhan Pamuk - *Istanbul* – în timp ce eram în spital. Asistenta îmi interzicea de cele mai multe ori să citesc, soțul meu mă mustra și el, dar continuam să citesc, oricum. Sunetul cântecului blând al unei femei bolnave plutea prin curte, lectura mă consola și acest cântec promițător; dacă nu aș fi citit acea carte și nu aș fi auzit cântecul turcesc al femeii pe care nu o văzusem niciodată, speranța mea pentru viitor ar fi arătat ca o lumânare care se stinge. Așa că așteptam cu nerăbdare să apară acea femeie, ținându-mi cartea.

Stătea nemișcată, privind cărțile. N-am vrut să trec pragul și să intru. M-am mulțumit să o privesc. Cu siguranță, cărțile îi reaprindeau amintiri dulci în suflet. Stând rezemat de perete, m-am uitat înapoi către ziua în care am întâlnit-o pe Aziza pentru prima dată pe acel hol care era bizar în amintire. A coincis cu prima ei expoziție. La vremea aceea, mă dusesem să estimez costul reparației clădirii unde se ținea expoziția (firma noastră de construcții obținuse la licitație dreptul de a renova clădirea). Văzând expoziția în derulare, m-am oprit un pic în hol și m-am uitat cam neplăcut la artiștii care stăteau în mijloc. Sincer, nu mi-au plăcut deloc tipii ăia artiști. Parcă îi văd pe pictorii aceia purtând pălării, bărbi, jeans și jachete sport, pantofi de bale-rini în picioare și rucsacuri de piele pe umeri; am devenit agitat. Probabil pentru că, datorită stilului meu ordonat și responsabil de a mă îmbrăca, nu puteam să accept stilul acesta amestecat și lipsit de bun gust. E clar că nu aveam zâmbetul pe față privindu-i.

- Ți-au plăcut picturile? – m-a întrebat unul dintre ei, apropiindu-se de mine.

Văzându-mă pregătit să răspund, alții împreună cu două fete s-au alăturat.

- Miroase a bălegar, am zis, privind în jur.

Ca urmare, au rămas cu gura deschisă, în special o fată de înălțime medie cu părul lung, purtând o rochie strălucitoare violet, s-a înfuriat. Dar și-a revenit curând și a zis, zâmbind:

- Noroiul a fost adăugat la vopselurile picturilor, ca să zicem așa.

Picturile care-mi atrăseseră atenția erau uimitoare. Practic, picturile cu peisaje naturale mă atrăgeau pe mine dar de acestea artele plastice nu erau interesate, dar, în primul rând, datorită misiunii mele plictisitoare, iar în al doilea, aspectului efeminat al artiștilor, nu mă puteam alătura lor, așa cum aș fi dorit; puțin gust al plăcerii estetice, ca să fiu sincer.

Mai târziu, am întâlnit-o pe Aziza într-o librărie. Librăria din oraș era singurul loc în care îmi doream sincer să merg duminică. Puteam refuza să merg la cinema pentru a vedea un film, sau să merg la piscină, dar niciodată nu rezistam să merg acolo în mod regulat. De fiecare dată aș fi cumpărat o carte de proză de acolo și aș fi cheltuit mai puțini bani pe cărțile de poezii, deoarece nu erau tocmai prioritatea mea.

- Miroase și aici a bălegar? – întrebă Aziza în ziua în care ne-am intersectat.

M-a recunoscut imediat și mi-a adresat un zâmbet ironic.

- Nu, se simte parfumul unui trandafir alb.

În mod surprinzător, a roșit și a adăugat jenată:

- E parfumul meu atât de evident?

Este o tragedie să eșuezi într-un moment în care numele tău este recunoscut și toată lumea te aplaudă, recunoscându-ți talentul. Când Aziza a primit diagnosticul cumplit, se pregătea intens pentru a doua expoziție și lucra la comenzi. Dar această suferință a devastat-o. De aceea, nu a luat nimic din studioul ei când a mers în Turcia. În Istanbul, a făcut tot posibilul pentru tratament și recuperare. Alte medicamente după chimioterapie au chinuit-o mult.

Luând cărțile în mâini, am vrut să le miros. Obișnuiam să fac asta și în Turcia, de multe ori. Înainte de a le citi, îmi apropiam nasul de ele și le miroseam, simțind cât de mult urăsc cărțile electronice. Nici atunci nu mă săturam de parfumul lor îmbătător.

Răsfoind cartea care înfățișa peisajele lui Claude Monet, mă simțeam extraordinar de înălțată. Ochii îmi sclipeau văzând peisajele din carte și picturile atașate șevaletului. Pe de altă parte, inima mea tânjea după primăvară. Mergând în grădină, îmi venea să plâng îmbrățișând caisul gol și îl imploram pe Dumnezeu pentru primăvară. Pierzând faima pe care începusem să o câștig și iubirea de oameni, suferința mi-a pecetluit soarta. Trecându-mi degetele peste peisajele lui Monet, i-am șoptit sorții mele oarbe să-mi dea șansa să termin măcar această pictură. Pur și simplu nu voiam să las o pictură neterminată în urmă. Era ca și cum aș fi născut gemeni siamezi sau un copil cu dizabilități. Dându-mi seama că momentele din viața mea se apropiu de sfârșit, eram cuprinsă de dorința de a-l realiza.

Am continuat să stau în hol. N-am mai suportat să privesc înăuntru nicio clipă. Mi-am dat seama că mi-ar fi frânt inima s-o văd pe Aziza în halul ăla, iar apoi nu aș mai fi fost în stare să ies din dispoziția asta sumbră tot restul zilei. În plus, trebuia să merg la muncă. Timp de aproape un an, îmi condusesem afacerile imobiliare de la distanță, nu-mi arătasem fața la birou. Poate că mă așteptau mormane de lucrări. Probabil mă voi duce astăzi. Dar îmi înghețaseră picioarele. Și nu voiam s-o las pe Aziza

(continuare în pag. 41)

(urmare din pag. 40)

singură în casa aceea mare. M-am dus în camera mea și mi-am sunat secretara, ca de obicei, ca să aflu cum stăteau lucrurile.

Simțind că Aziza era în pragul morții, nu am văzut clar că încerca să se distragă cu pictura neterminată. Dar eu? Eu cum pot fi distras? Din păcate, nu am avut astfel de mijloace. Așteptam cu teamă ziua aceea, totuși străduindu-mă să-mi dau speranță. Cu toate acestea, nu am căzut în genunchi să mă rog lui Dumnezeu, dar tânjeam din toată inima ca Aziza să mai trăiască puțin. Astfel că, atunci când m-am trezit de dimineață și am văzut-o dormind liniștită lângă mine, mă puteam considera cel mai fericit om din lume. M-am bucurat să o văd stând în cameră, răsfoind cartea, încercând să-și realizeze pictura ca și când nu ar fi fost bolnavă, părea sănătoasă, atât mental, cât și fizic, ca în zilele noastre pline de armonie, dar această reverie ca un vis frumos a durat câteva minute, apoi a revenit adevărul amar, răbindu-mi inima.

Zilele-mi treceau în fața acelei picturi. Acoperită cu pătura călduroasă în fotoliu, așteptam cu nerăbdare primăvara, privind pe fereastră, draperiile fiind trase în părți (nu le mai voiam închise), tânjind după primăvară și uitându-mă la caisul din curte.

Citeam cartea de pe masă, uneori dormeam la prânz. În timp ce mâncam cu soțul meu, repetam bucurioasă cuvintele: „Încă cinci zile până la primăvară”, „după trei zile, va fi primăvară”, numărând zilele. Dar, cu toate că râdeam, cu primăvara apropiindu-se, corpul îmi slăbea pe zi ce trecea, presiunea durerii de cap creștea și vederea mi s-a încețoșat brusc. Când am plecat într-o zi la izvor, ochii mi s-au întunecat, nemaiputând să văd la doi pași. Ca urmare, a trebuit să port ochelari. Când am purtat ochelarii antici pe care i-a adus Shamshod, am glumit: „Acum arăt mai mult ca un profesor decât ca un artist”, apropiindu-mă mai mult de el. Problema cu ochii mei își găsise astfel soluția.

Dar durerea de cap a rămas tot acolo, neinfluențată de medicamente, deși am luat doze mai mari decât normal. Am întâmpinat primăvara în scaunul cu rotile, când am început să am dificultăți de mișcare, soțul meu și cu mine am luat această decizie. Acum mă mișc între birou și atelier în scaunul cu rotile, cu ajutorul soțului meu, schimb scaunul cu un fotoliu și toată ziua stau uitându-mă la pictura mea între acești patru pereți.

Cu toate acestea, sosirea primăverii m-a încântat foarte mult. Deși cerul era adesea înnorat la începutul primăverii, cu vânt puternic și zile ploioase, mă înveseleam imaginându-mi caisul care va fi în curând alb și înflorit și mă bucuram că-mi voi termina pictura. Cel mai important era că venise primăvara. Nu mai rămăsese decât să înflorească pomul. În unele zile, când cerul era senin, soarele sus și cald afară, deschideam larg fereastra. Gândindu-mă că vederea aceea va accelera înflorirea caisului, îmi frecau palmele, zâmbind. În acele zile însoțite, încercam să nu pierd prognoza meteo la TV, să aflu dacă va fi însoțit câteva zile, strigam de veselie și ștergeam zilele din calendar, de parcă astfel aș fi grăbit momentul înfloririi. Uneori burnița câteva zile fără să se oprească, ceea ce mă deranja, iar atunci mă așezam în fotoliu, strângându-mi buzele. Gândind la pictura cu un cais în plină floare pe o pânză albă, mă plângeam că nu reușesc să-l pictez fără să-l văd în realitate. Zilele ploioase mă făceau nervoasă, făceam crize strigând:

va înflori caisul?” și-mi venea să rup pânza în bucăți. În astfel de momente, mă plângeam, îmbrățișându-mi soțul, și deveneam tot mai slăbită, de parcă m-aș fi sfârșit.

Privind-o pe Aziza, admiteam că durerea mea s-a du-blat. Eram amorțit și încordat văzând-o purtând ochelari și imobilizată într-un scaun cu rotile de douăzeci de zile. Credeam că i se apropia sfârșitul, dar momentul era greu de prevăzut complet din pricina schimbării sale de stare, contrar presupunerilor. Nu-și lua ochii de la grădi-nă întreaga zi, respirând aerul proaspăt al primăverii, strângând pensula, dar fără să se atingă de pictură. În astfel de momente, nu observa nici măcar atunci când intram în cameră, și după multă vreme, când se prindea, începea să se lamenteze: „Când va înflori caisul, Sham-shod?”, îmi cerea să-i citesc un fragment din „Istanbul”, de Orhan Pamuk, iar când începeam să citesc, ador-me. Văzând-o că moțâie, închideam fereastra, dacă se făcea curent. Acolo, atunci, privind cerul, eram recunos-cător lui Dumnezeu pentru fiecare zi adăugată vieții sale. Uneori, când o auzeam țipând în studio, dădeam fuga din camera mea și o linișteam cu toate cuvintele care-mi veneau, în timp ce ea plângea, aruncând schițele în jur și gata să-și facă pictura bucăți.

„E dureros să pici când toată lumea aplaudă, publicul începe să vadă valoarea artei tale”, zicea Aziza în astfel de momente dureroase. „De ce se întâmplă asta, dragu-le? Nici măcar n-am împlinit douăzeci și cinci de ani! Un-de-mi sunt susținătorii? Unde-mi sunt prietenii? Unde îmi sunt clienții? Unde sunt criticii de artă care mă com-parau cu Claude Monet sau Edgar Degas? Au dispărut... am fost îngropată de vie în lumea artei de când am mers în Turcia, la tratament. De fapt, nu sunt vie. Am murit deja. Doar umbra mea se mișcă greu, cu teamă... Uită-te la mine! Uită-te de aproape, te rog! Nu mai am părul auriu pe care-l iubeai. A căzut, după chimioterapie. Port ochelari fiindcă m-au lăsat ochii. Zilele-mi trec într-un scaun de invalid. Nu e nicio diferență între stomacul meu și o farmacie. Și soarta se joacă cu mine în ultimele mele zile. Ce spui de asta? Martie s-a dus pe jumătate. De ce n-a înflorit caisul? Nu mă lasă să-mi termin pictura și să pot muri. Înțelegi? Nu mă lasă!”

Am reușit cumva să-i smulg tabloul, ea s-a clătinat și am cărat-o până în dormitor. Apoi, pentru câteva zile, ră-mânea întinsă, fără cuvinte, apoi când își revenea, cal-mându-se, se grăbea către atelierul ei uimindu-mă. Cum era jumătatea lui martie, uneori exploda nervos, dar își revenea repede. Nu-mi găseam locul, gândindu-mă că acea zi teribilă se apropia. Casa noastră semăna cu o colibă strâmbă, ca a celor sărmani. Când au sosit părinții mei și ai Azizei, au spus: „Casa voastră parcă-i pustie...”

Dormeam în dormitor când au venit părinții mei. Nu mă putusem duce în studio timp de două zile, din cauza stării mele care se înrăutățise. Mama a adus sumalak și kuksomsa* când Navruz** se apropia. De obicei, vă-zând asta, aplaudam, încântată. De data aceea, am acceptat-o cu indiferență. Imposibilitatea de a-mi termina pictura mă doborâse mental, așa că stăteam întinsă și tăcută, să nu mă enervez. Și-au dat seama cât sufeream. Mama vărsa lacrimi, tata ofta. După ce au plecat, nu m-am ridicat pentru alte două zile. Chiar m-am

(continuare în pag. 42)

oprit din a mai lua medicamente. Durerea atinsese punctul culminant și gemeam până dimineața. Shamshod nu se odihnea nici el, stând cu mine toată noaptea și făcând ture prin cameră.

- Încă nu a înflorit caisul? – îl întrebam în zori.

Din zori până în amurg, puneam aceeași întrebare de douăzeci – treizeci de ori. De fiecare dată când îl vedeam clătinând din cap și clipind, închizând ochii, începeam să blestem soarta. Acum voiam s-o scuipe în față și să ripostez. Încercând să mă ridic, m-am răsturnat în pat și nici măcar n-am avut puterea să mă scol. În cele din urmă, în ziua de după Navruz, mi-am revenit cât de cât, mi-am ridicat capul de pe pernă și i-am cerut lui Shamshod să mă ducă în studio. M-a dus legănându-mă pe brațe, nu în scaunul cu roțile. După ce m-a așezat în fotoliu, a vrut să-mi citească din romanul lui Pamuk, aflat pe masă, de unde rămăsese.

- Nu acum, i-am spus, aruncându-i o privire rugătoare. Îmi voi termina pictura astăzi. Nu mai aștept caisul să înflorească.

- Bine, zise el, închizând cartea. Te las singură.

După ce a plecat, m-am tot uitat la peretele din față. Părea foarte palid ochilor mei încețoșați. După un timp, ignorându-l, mi-am pus ochelarii și mi-am îndreptat atenția către pictură. Cu ajutorul imaginației, am încercat să vizualizez imaginea unui cais înflorit. Însă capul mi-a căzut într-o parte. Brusc, am început să am dificultăți de respirație, am șuiat și am tras adânc aer în piept. În zadar, m-am sufocat, gâfâind. Strângând pensula în mână dreaptă, m-am uitat înspre ușă și l-am chemat pe soțul meu. Cred că de-abia puteam șopti. O dată, de două, de trei ori. Apoi, n-am mai putut să-mi mișc buzele. Privind tabloul, mi-am lăsat capul pe fotoliu, ținând pensula în mână.

Peretele din fața mea a devenit negru. Părea că s-a lăsat bezna în cameră. În întunericul acela, doar pictura mea strălucea. Deodată, în fundal, a dispărut o jumătate din imaginea caisului înflorit și a apărut o formă dreptunghiulară asemănătoare cu un ecran de televizor. În stradă, se afla o fetiță veselă. Sunt eu, mi-am zis, uluită. Îmbrățișându-mi păpușa, purtând rochița de satin. Sunt în stradă. În mâini țin o acadea și o pâine fierbinte coaptă de mama în tandir***. Copilăria mea... Ce bucurie a fost să-mi petrec copilăria fără griji în Fergana! Ce greu e să crești, câtă suferință... Înainte să mă obișnuiesc cu imaginea copilăriei mele, pe ecran mi-au apărut zilele studenției. O fată stând în bibliotecă, fără să-și ridice capul din cărțile de Arte Frumoase. Ce fată inocentă și însetată de viață, am gândit. Apoi, am apărut în rochie albă de mireasă. Beatitudinea feminină e atât de dulce, nu-i așa? – mai ales când ești cu cel iubit. Una câte una, s-au perindat: prima mea expoziție, zilele întunecate când am pierdut sarcina, zilele în care am plâns când am fost diagnosticată cu cancer la creier, momentele bune și rele din Turcia. Toată viața mi-a apărut în față. Douăzeci și cinci de ani, cu sușuri și coborâșuri.

Mă împrăștiu sub presiunea amintirilor, părți din corpul meu păreau înghețate, nu mă puteam înțelege. Apoi am uitat de mine. S-a lăsat întunericul în jurul meu. La fel se întâmpla în copilărie, când se stingeau lumina în cameră accidental. Întuneric, întuneric, lumină pe nicăieri... „Mor” - m-am gândit după un timp. Oricum, caisul n-a înflorit, am zis, abia trăgându-mi respirația și neluându-

mi ochii de pe grădină. Apoi, l-am chemat pe soțul meu. Buzele mi-au șoptit ușor, dar vocea îmi era înăbușită.

Avusesem o zi destul de agitată, cu rapoarte trimise prin e-mail până la vremea prânzului. Era multă muncă de făcut. Le-am revăzut unul câte unul și am estimat starea financiară actuală a firmei. Oricum, munca la firmă s-a petrecut on site și nu au fost consecințe negative ale lucrului la distanță. După verificări, m-am simțit puțin ușurat. Mă întrebam ce să pregătesc pentru prânz. Azizei îi plăcea friptura de vită, poate ar trebui să pregătesc asta, totuși m-am hotărât s-o întreb mai întâi. M-am dus în studio. Stătea lungită pe fotoliu, cu capul întors spre fereastră. În mână ținea o pensulă. La început, am crezut că doarme. Dar ochii îi erau deschiși.

- Aerul e de nerespirat, am zis, apropiindu-mă de fereastră și deschizând-o. Dacă mă chemi în astfel de situații, vin să deschid fereastra.

Ea tăcea. Stătea liniștită, cu fața la fereastră. N-am acordat atenție inițial, pentru că mi-am amintit că în ultima vreme preferase să rămână tăcută. Dar caisul din grădină mi-a atras atenția. Îi înmuguriseră ramurile. Am fost entuziasmat văzând asta, pentru că ar fi urmat curând înflorirea.

- Caisul e gata să înflorească, am zis, bucurându-mă, privind grădina și pe Aziza.

Încă era tăcută. Mi-a stat inima când m-am apropiat, am îngenunchiat și i-am ținut mâinile pe genunchi. Erau înghețate. Ochii, privind spre fereastră, nu dădeau niciun semn de viață. Ținea strâns pensula în mâna dreaptă, iar picioarele îi păreau lipite.

- Aziza, am spus, îmbrățișându-i genunchii și cu lacrimi în ochi. Caisul e gata să înflorească. Auzi?

Ea tăcea și acum.

*Sumalak, kuksomsa – mâncăruri naționale uzebe pregătite pentru Navruz. / ** Navruz – cea mai veche sărbătoare a popoarelor din Asia Centrală și de Est. / ***Tandir- cuptor de lut

Traducere din engleză în română:

Florentina Loredana DALIAN

Traducere din uzbekă în engleză:

Nigora Dedamirzayeva

Sherzod Artikov: născut în 1985, în orașul Marghilan din Uzbekistan. A absolvit Institutul Politehnic Fergana. Este unul dintre câștigătorii concursului literar național „My Pearl Region” proză, 2019. În 2020, prima carte: „Simfonia toamnei” publicată în Uzbekistan. În 2021, lucrări publicate în antologiile **World Writers in Bangladesh, Asia sings și Mediterranean Waves in Egypt**, în engleză. A participat la Congresul Internațional al Scriitorilor, organizat în Argentina, la conferința internațională de literatură sub denumirea „Mundial insurgencial cultura”, dedicată vieții și operei lui Federico Garcia Lorca, la Festivalul Internațional de Poezie din Tunisia, la Târgul Internațional de Poezie din Singapore. În 2025 a fost premiat drept „Ambasador al Păcii Globale” de către Fundația Iqra, „Ambasador Internațional al Păcii” de către Forumul Literar Mondial pentru Pace și Drepturile Omului și a primit „Certificat de prietenie”, și alte certificări de la „Revista Cardenal”, în Mexic. Este consultantul literar al site-ului cultural din Pakistan, „Sindh Courier”, reprezentantul și delegatul în Uzbekistan al revistei de literatură a Mexicului – **Revista Cardenal** – la revista de literatură și artă Chile – **Casa Bukowski**. Scrierile sale au fost traduse în limbile rusă, engleză, turcă, sârbă, slovenă, macedoneană, spaniolă, italiană, poloneză, albaneză, română, franceză, greacă, ebraică, portugheză, bengaleză, arabă, chineză, indoneziană, persană și urdu.

Mariana AL-SALEH

Memoriile unei broaște țestoase

A fost o vreme când mă chema Kika, dar vremea aceea a rămas în trecut. Acum nimeni nu mă mai strigă în niciun fel, chiar dacă uneori mai trec oameni pe lângă mine. Alți oameni. Pe ei nu i-am mai văzut niciodată.

Sunt o broască liberă, însă mi-e dor de zilele când am locuit în grădina lor...

Tocmai scăpasem dintre roțile unui tir, în ziua aceea de la sfârșitul verii, când au apărut ei. Au oprit pe marginea drumului, dar eu mergeam așa de încet, că nu m-a ajutat prea mult oprirea lor. El a coborât repede și m-a luat de pe șosea. A rămas cu mine în mână până a trecut și următorul tir. Însă veneau altele, în viteză. Vrusesem să traversez, să ajung în partea cealaltă, spre pădure. A coborât și ea, apoi cei trei copii. Toți se adunaseră în jurul meu și voiau să mă atingă. Copiii au zis că n-au avut niciodată o broască țestoasă și au insistat, cum numai copiii știu, să mă ia cu ei. La început le-au spus că pentru mine e mai bine în libertate, dar copiii n-au vrut să audă. Au zis că dacă nu se opreau ei eram deja moartă, că nu toți șoferii iubesc animalele și sunt atenți, unii le ucid fără milă, că au văzut ei câini și pisici pe marginea drumului...

În final s-au lăsat convinși. Am călătorit pe genunchii ei. Simțind atingerea fină a degetelor pe carapace, mi-a dispărut teama.

În scurt timp am ajuns la casa lor. Acolo i-am cunoscut pe ceilalți. Un alt bărbat, un băiat care în unele seri cânta la vioară, două femei tinere și una în vârstă. Toți erau curioși să mă vadă. Am uitat să spun că aveau o mulțime de pisici, fiecare cu numele ei, și cinci câini, care m-au adulmecat curioși. Atunci m-am speriat puțin și m-am retras în carapacea mea, dar în scurt timp m-am obișnuit.

Locul meu a fost grădina mică, unde se afla și fântâna. Acolo mi-au pus un vas cu apă. Nu era o grădină cu flori, dar lângă fântână se afla un pomișor, mai degrabă o tufă de lăstari, în care am descoperit că-mi place să mă ascund în zilele care au urmat. Mă cățaram până pe la jumătatea lui și-mi găseam un loc bun de dormit. Ei nu mă mai vedeau și mă căutau peste tot.

Pomișorul era chiar lângă curte, dincolo de care era drumul, dar după experiența pe care o avusesem cu mașinile, nu-mi doream să-l văd. Mă ascundeam și la rădăcina tufelor pitice de fasole. Îmi plăcea gustul frunzelor îngălbenite. Aveam și alte variante în grădină - roșiile, ardeii, dovleceii, tufa de leuștean, pătrunjelul, firele de trifoi și de iarbă, tufa mare de mentă din stânga fântânii...

Era o viață nouă, captivantă! Ei veneau în fiecare dimineață să mă caute, iar când nu mă găseau, le strigau pe cele două cățelușe, Cora, cea cuminte, cu blana neagră, scurtă, lucioasă, și Lady, în antiteză totală cu numele ei, mai mică decât Cora, roșcată și zbârlită, mereu în mișcare și-n dispută, cu câinii din curte și cu alții care se-ntâmpla să treacă pe drum sau care aveau ideea să latre în curtea lor. Le întrebau: Unde-i Kika? Și începea căutarea. Mă botezaseră Kika, fiindcă trebuia să am și eu un nume, așa cum aveau toate în curtea aceea.

Lady mă găsea prima, camuflată la rădăcina unei tufe de fasole sau de roșii, ori în colțul cu mult trifoi. Dar nu-

mi făcea niciun rău, chiar dacă era un câine afurisit. Mă mirosea, arătându-le unde eram, apoi pleca. După ea, se apropia Cora, care mă studia o vreme, dădea din coadă prietenoasă, după care pleca și ea. Îmi plăcea de Cora și mi-am dorit să pot să dau și eu din coadă, ca să-i arăt că vreau să fim prietene, dar era mai dificil cu carapacea. În afară de asta, eram atât de mică pe lângă ea...

Nu v-am spus de pisici. Erau de toate culorile și foarte curioase, chiar tupeiste. În prima noapte, s-au ținut după mine prin grădina studiindu-mă, la un moment dat încercând chiar să mă răstoarne cu lăbuțele lor, ca să mă vadă mai bine, însă n-au reușit. Au sfârșit prin a mă adopta. În după-amiezele călduroase dormeau și ele printre tufe din grădină, iar odată cu seara începea zbuguiala.

A fost o perioadă cu totul diferită de ce trăisem până atunci. Diminețile începeau cu apa scoasă din fântână. Apoi îi vedeam pe terasa din spatele casei, unde își beau cafeaua. Când se trezeau copiii, veneau și ei să mă vadă. Erau zile frumoase. Și bătrâna care locuia în camera de jos venea să mă vadă. Ieșea sprijinindu-se în baston și se plimba pe sub bolta cu viță-de-vie din fața casei, uitându-se cu atenție la strugurii încă necopți și turnând câte o cană de apă la rădăcina fiecărei vițe. Apoi se oprea lângă tufe de trandafiri care se înălțau de-o parte și de alta a aleii. Erau florile ei preferate. Și la rădăcina lor puneam apă zilnic. Și-i curăța de petalele uscate. O femeie scundă, cu părul alb și fața senină. Zâmbea ori de câte ori privea trandafirii și strugurii ale căror boabe începuseră să capete o transparentă aurie. Purta capoate înflorate, cu danteluță la guler și la buzunare. Și ea fusese curioasă în legătură cu mine.

Le povestise că a avut demult, după ce se-ntorseseră la țară, fugind din calea bombardamentelor care asaltaseră Bucureștiul, o broască țestoasă care trăise câțiva ani în grădina cealaltă, cea mare, până-ntr-o zi când n-au mai găsit-o.

În scurt timp, s-a terminat vara și toți ceilalți au plecat. În peisaj a apărut o femeie nouă, care venea în fiecare zi să aibă grijă de casă.

Mă obișnuisem să-i văd și-mi părea rău. Și câinii erau mai triști. Pe Lady o luaseră cu ei și dintr-odată se făcuse prea liniște. Se schimba vremea. Noptile deveniseră mai reci, începuse să bată vântul, uneori ploua. Bătrâna de la parter nu mai ieșea în fiecare zi să se plimbe. Nici nu mai era nevoie să ude vițele și trandafirii. Strugurii se copseseră, iar petalele trandafirilor se scuturaseră pe alee. Dar în fiecare dimineață când apărea femeia, înainte să se apuce de treabă, o trimitea să se asigure că sunt în grădină. Uneori, când era vreme frumoasă, venea ea să mă vadă. Îmi atingeu ușor carapacea cu bastonul, ca și cum m-ar fi mângâiat, fiindcă îi era foarte greu să se aplece, și vorbea cu mine. Îmi spunea că am rămas amândouă și că în curând o să vină iarna și va trebui să-mi pregătesc un culcuș, într-un colț al grădinii, în care să dorm până la primăvara următoare.

Mi-ar fi plăcut să-i aștept să se întoarcă, însă mă gândeam tot mai mult la viața mea dinainte. Într-o noapte am săpat pe sub gardul grădinii și am plecat. Nu spre drum, ci spre curte, de unde am trecut în grădina mare, din care am ieșit direct pe deal. M-am oprit și am privit în jurul meu. Într-o parte a satului se vedea lunca întinsă,

(continuare în pag. 44)

George TEȘLEANU

Calculatorul uman

Aud ca prin vis alarma. Fire de umbră și lumină încă se întrepătrundeau. Cu greu reușesc să mă conving că trebuie să mă ridic din pat. Că trebuie să muncesc. Că undeva, cineva se bazează pe rezultatele muncii mele. Că pur și simplu trebuie.

Îmi spun orice minciună, numai să mă ridic și să îmi îndeplinesc sarcinile. Orice urmă de procrastinare mă poate împinge în brațele melancoliei, singura alternativă. Între o procrastinare melancolică și o mediocritate zilnică, prefer mediocritatea. Măcar mediocritatea zilnică îmi mai oferă o șansă de salvare, pe când procrastinarea doar pierdere în neant.

Mă dau într-un târziu jos din pat și mă îndrept cu greu spre chiuveta de la marginea patului. Mă uit în oglindă și văd o față obosită și îmbătrânită, brăzdată de șanțurile timpului. Fără să vreau, gândul îmi fuge la ce am de făcut. La munca repetitivă pe care o fac zilnic. Nu este dificilă, dar rutina a început să lase urme adânci în entuziasmul meu.

Toată activitatea se desfășoară într-un cub fără uși sau geamuri. Singura sursă de lumină este tavanul. O sursă de lumină albă care umple fiecare colțisor al încăperii. Combinată cu pereții albi dă senzația de spital. Dacă asta nu era suficient pentru a înnebuni un om, mobilierul este dintr-un plastic care se asortează cu pereții. La început mă consola gândul că va îngălbeni în timp, dar spre ghinionul meu, mobilierul rămâne și astăzi de un alb imaculat.

Singura sursă de culoare din încăperea este manualul după care lucrez. O carte nu foarte groasă, ponosită și cu coperti de un albastru marin deschis. Un albastru care mă liniștește de fiecare dată când mă uit la el. Singura oază într-un ocean de alb cu urme de negru.

În ciuda aspectului său pricăjit, manualul reprezintă sufletul muncii pe care sunt obligat să o îndeplinesc. Dacă la început filele scârțâiau când le răsfoiam, acum ele sunt roase la colțuri, iar unele sunt îndoite sau parțial rupte. Scrisul era de un negru intens, dar acum unele simboluri de abia se mai pot distinge. Nu știu ce o să fac atunci când nu le voi mai putea descifra. Oare ce se va întâmpla cu mine atunci?

N-am prea mult timp de reflecție deoarece o serie de hârtii încep să cadă prin fanta din stânga biroului. Dacă nu mă apuc repede de muncă, nu voi reuși să le finalizez decât foarte târziu. În timp, mișcările mele au devenit din ce în ce mai lente. Nu vreau să pierd și cele câteva clipe de somn de care am parte. Clipe în care mă pot decupla. Decupla de rutina apăsătoare. Singurele mele momente în care gândurile încetează și angoasele dispar.

Zgomotul filelor care cad pe podea mă trezește repede la realitate. Fiecare hârtie conține de obicei două rânduri egale de simboluri și un rând gol. Simbolurile sunt compuse fie din linii șerpuitoare, fie din linii drepte, fie

dintr-o combinație. Lucrez cu ele de atâta amar de vreme, dar nu am reușit să le deslușesc sensul. În tinerețe pierdeam multe ore de somn gândindu-mă la ce ar putea să însemne, dar odată cu trecerea timpului am început să mă resemnez. În cele din urmă, oboseala și frustrarea au învins curiozitatea.

Încep să descifrez simbolurile desenate pe hârtie și apoi cu ajutorul manualului deduc răspunsul pe care îl consider corect. Nu știu niciodată dacă ofer sau nu răspunsuri corecte. Singurul ghid pe care îl am sunt pașii descriși în carte. O serie de pași lipsiți de cunoaștere.

Conform manualului trebuie să încep cu primul simbol din prima linie. Acesta îmi spune capitolul la care trebuie să mă duc. Apoi, cu ajutorul primului simbol din linia doi localizez subcapitolul aferent. Subcapitol este mult spus, deoarece conține doar o pagină. Odată identificat subcapitolul, copiez simbolul desenat pe pagina corespunzătoare în al treilea rând.

Repet procesul până epuizez toate simbolurile de pe prima linie. În cazul în care cele două linii nu conțin același număr de simboluri, pur și simplu copiez simbolurile suplimentare. Odată terminat procesul, introduc rezultatul printr-o fanta situată în partea dreaptă a biroului. Cel mai simplu, și cel mai rar, caz pe care îl întâlnesc este atunci când hârtia primită este goală. Atunci pur și simplu redirecționez hârtia primită.

Cum vi se pare acest proces? Ce părere aveți? Credeți că voi ați suporta monotonia?

Așa îmi petrec ciclurile lumină-întuneric. Dacă inițial mă revoltam și aveam perioade când refuzam să muncesc, acum am învățat că acest comportament nu îmi este deloc benefic. Din plictiseală, la un moment dat, tot începeam să procesez hârtiile. Nimic nu este mai îngrozitor decât plictiseala într-un spațiu steril. Un spațiu în care singurul lucru care îți poate ține mintea ocupată sunt hârtiile. Ai de ales între monotonia plictiselii și cea a rutinei. Nu știu care este mai îngrozitoare.

Tot ce mai pot să fac este să sper. Să sper că atunci când simbolurile din manual vor dispărea, voi primi un alt manual. Unul cu mai multe capitole și subcapitole. Sau chiar mai bine, unul care să aibă și subsubcapitole. Sau, dacă sunt norocos, poate voi primi chiar mai multe manuale colorate. Simt că sunt pregătit pentru sarcini mai complexe. Dar nu știu dacă voi mai apuca astfel de vremuri. Rutină și vise într-un mediu asept, asta e tot ce a mai rămas din mine...

(urmăre din pag. 43)

râul și șoseaua de dincolo de el. De-acolo venisem, dar era prea departe și mă pândeau prea multe pericole, să mă întorc acum. Mai aproape era pădurea de pe deal. Aici puteam să-mi găsesc adăpost pentru iarnă. Poate chiar aveam să întâlnesc alte surate. Am mai privit o dată în urmă, spre grădina prin care trecusem. Printre crengile înalte ale nucilor abia zăream acoperișul casei. În rest nimic. Dar toate celelalte aveam să le duc cu mine, în mintea mea cu viață lungă, adăpostită sub carapacea pe care doar mașinile ar putea-o distruge, dacă aș mai risca să traversez drumul.

Cezarina ADAMESCU

JOCUL DE-A COPILĂRIA ȘI AVENTURA CUVINTELOR

Angela Burtea-Moșescu, *Ilinca și Matei*, Editura Istros a Muzeului Brăilei "Carol I"

Nici că se putea un dar mai frumos de Crăciun, decât o carte pentru cei mici! Doamna Angela Burtea-Moșescu, membră UZPR, a decis să-și bucure, nu doar nepoții, ci pe toți copiii care vor citi cartea și vor admira deselele și rebusurile din ea. Aceste delicii literare sunt toate cu folos didactic dar și amuzant, ca într-un joc de-a visele și de-a copilăria. Personajele scurtelor povestiri sunt copii din zilele noastre, au nume comune: Andrei, Matei, Ilinca, Angela, Ancuța, Vasilică, Ioana, Denisa, iar anotimpul nu poate fi decât cel al sărbătorilor hibernale, când cu toții îl așteaptă înfrigați pe Pruncușorul Isus să coboare în iesle, alături de Familia Sfântă.

Să pornim așadar, în Aventura cuvintelor și a desenelor, a jocurilor minții și inteligenței umane, alături de autoare și de cei doi prichindei, Ilinca și Matei, ba și de prefătorul cărțiței, prestigiosul scriitor Gheorghe A. Stroia, membru UZPR.

Prima poveste poartă numele protagonistului, *Andrei* și se petrece, așa cum se întâmplă în toate poveștile, "unde, departe, într-un loc plămădit cu lacrimă dumnezeiască". Dar când s-a petrecut aceasta? "La două-trei ceasuri trecute de vremea prânzului". Destul de exact ca să putem stabili cadrul poveștii. Era un ciobănaș vrednic de numele lui, sprijinit în toiagul mai mare decât el. Își păzea vacile, pe Marțolea și Vinerica. Era un omuleț foarte serios. Nu stătea mult la vorbărie ca să nu piardă vitele. A doua zi, autoarea avea să-l întâlnească din nou și să-i ofere câteva dulciuri. Andrei mergea la școală în clasa a doua și în vacanță, își dăruia timpul vacilor lui. Avea gânduri mari pentru când va crește. Voia să construiască multe case. Povestea lui era aidoma multor copii care fuseseră lăsați în grija bunicilor. Dar era un copil modest și fericit pentru că-și dorea puțin. A doua povestire e una de sezon. Se intitulează: "Bradul de Crăciun". În sat ninsese toată noaptea iar casele căpătașeră căciuli albe. Zvon de glasuri de colindători se auzeau de undeva, în surdină. De data aceasta, Ancuța, o fetiță de zece ani are o sarcină majoră: aceea de a o îngriji pe mama ei, bolnavă la pat. Ancuța îi redă mamei încrederea că Isus va veni foarte curând, chiar în noaptea aceea, aducându-i sănătatea pierdută și pacea în inimă. Oftatul bunicului și lacrimile lui, prelinse pe furis, îi zdrobeau inima. După ce au pregătit împreună scutecele Domnului, fetița s-a așezat în genunchi, la rugăciune. Nu aveau brăduț, nici măcar o crenguță. Duminică, drumul lor ducea doar la biserică. Brazil falnici, împodobiți în biserică îi provocară mai întâi o bucurie imensă, iar apoi o întristare, fiindcă ea nu avusese niciodată brăduț

Poveștile Angelei Burtea nu sunt precum cele de odinioară, ci ele sunt din zilele noastre, cu personaje obișnuite, la fel ca și noi. Copiii se regăsesc în ele și se bucură. Se știe că Sărbătoarea Crăciunului vine întotdeauna cu daruri și bucurie maximă. Odată cu predica preotului celebrant, veni și surpriza. Icoanele pictate de Ancuța au fost premiate și, prin gestul generos al unui preot din străinătate, micuța a primit și o sumă de bani. Dar bunătatea copiilor, de multe ori o întrece pe aceea a oamenilor mari. Micuța merse la preot și-i spuse că nu e drept să se bucure doar ea și familia ei de acest dar neașteptat, ci e mai bine ca bradul să rămână în biserică, să fie admirat de toți copiii. Care copil renunță de bunăvoie la cadoul lui pentru altcineva? Preotul găsi însă, o metodă de a o răsplăti și pe ea pentru munca depusă. Îi dăruie brăduțul din altar, care încăpea perfect în căsuța joasă a familiei Davidescu. Astfel, Iisus Hristos Prunc îi șterse lacrimile fetei, dar și pe cele ale bunicului ei. Și fiindcă Sărbătoarea Crăciunului este una magică, Iisus Hristos mai făcu familiei Ancuței o minune: mama ei vedea acum bine și se ridicase chiar din pat, făcând câțiva pași. Iată cu ce daruri vine Pruncul Iisus la cei care-L cinstesc. Acesta este o poveste foarte emoționantă, din care copiii pot trage învățăminte. Următoarea povestire o are protagonistă pe bunica. Ea are o livadă fermecată, la marginea satului, din care se înfruptă mulți oameni din sat, pentru că bunica era o femeie generoasă deși ea se mulțumesc cu puțin. Îi erau de ajuns roadele pământului crescute în livada ei. Chisălița din caisele din livada bunicii nu avea asemănare. Toate aceste minunății curate și naturale astăzi sunt prilej de aduceri aminte și nostalgii, pentru că nici bunica, nici livada ei nu mai sunt. O altă povestire se

(continuare în pag. 46)

intitulează *"Raiul copilăriei"* și face parte din ciclul *"Magia iernii"*. Este scrisă la persoana a I-a și protagonistă este zăpada copilăriei. Autoarea ne poartă prin lumea mirifică a anotimpului alb, a omuleților de zăpadă. Gândul îi poartă pașii spre ulița și căsuța copilăriei. Fântâna din fața casei joacă un rol important în poveste. Lângă cumpăna ei înfloresc cele mai frumoase povești. Numai că, de data aceasta, nici la fântână, nici în curte nu e țipenie, nici de om, nici de copil. Dar, de îndată ce pășești spre grădinița cu flori auzi șoaptele porțitei și toate lucrurile din jur se însuflețesc. Zăpada dispare subit și întreaga grădiniță se umple de miresmele floricelelor de primăvară. Sunt florile Raiului copilăresc în care ai văzut lumina zilei. Toate zâmbesc și se scutură de bucurie de această întâlnire mult așteptată. Sunt doar florile plantate cu mâna ta, odinioară. Poarta, nu e una ca oricare alta, ci e poartă fermecată. Cu ea conversează autoarea, ei îi cere voie să rupă un buchet de floricele. Dar poarta îi permite să ia doar una, altfel se rupe vraja. Poarta e o bună interlocutoare și drept răsplată, va primi un ghiocel legat de un șnur în două culori, ca măștișor de aducere aminte. Întoarsă acasă la ea din visare, doamna are parte de o altă surpriză: doi copilași veniseră să o sorcovească după datina străbună. Soarele, norii, zăpada, ploaia, devin personaje vii sub pana grijulie acestei scriitoare. Următoarea povestire este despre Ploaie. De data aceasta, Soarele a făcut ravagii în grădină, livadă, curte, încingând acoperișurile. Pământul se crapă și el, frunzele se răsucesc, florile devin palide, fructele se stafidesc și cad obosite. Apa fântânii e din ce în ce mai puțină. Bunicul e îngrijorat, abătut. E nevoie de ploaie și numai Dumnezeu știe să potolească pârjolul ce s-a instalat.

În toiul acestei arșițe nesfârșite izbucnește un incendiu grozav, iar oamenii priveau neputincioși, neavând apă să-l stingă. În clipa aceea, norii s-au dezlegat, semn că Dumnezeu a auzit strigarea disperată a oamenilor și a eliberat ploaia binefăcătoare și aducătoare de belșug în casă. Personajul principal al următoarei povestiri este *Mițu*. Ștefan, prietenul pisicului, este cel de-al doilea personaj. Mițu e tare nostim. Frumos și neastâmpărat. El cam smântânea oalele apoi se lungea pe botic în ciuda lor. Iar bunicăi nici acum nu-i trecuse supărarea, de la ultima smântâneală. Dar în final, băiat și pisic au rămas tot prieteni.

"Omul de zăpadă" este următorul erou de poveste. Cine nu a ridicat din zăpadă un om, în copilărie? Într-o zi, Matei are surpriza să-i apară în curte un asemenea omuleț cu mantie albă. De fapt, noaptea trecută, zăpada se așternuse blând, peste săniuța lui Matei și rezultase acest om alb. Tot bunicul îi deschise ochii copilului, arătându-i isprava fulgilor de nea. În aceeași zi, cei doi ridică un pui de om de zăpadă. Dar, de mila lui, să nu înghețe de frig, hotărâsc să-l ia în casă, în ciuda muștrărilor bunicii. Desigur că acolo, în albia în care fusese pus și dând de căldură, omulețul începu să transpire și să curgă apa de pe el. În cele din urmă, hotărâsc să-l dea din nou afară și să-l așeze lângă mama lui. O altă poveste, intitulată *"Floarea din glastră"*, o are drept eroină pe Ilinca, o fetiță care se află în prima ei vacanță de școlărită. Și aici copiii învață cum să intre în legătură cu natura, să descifreze limbajul florilor și al viețuitoarelor, precum și obiceiurile acestora. Floricica din glastră îi

cere fetei apă, fiindcă i s-a făcut sete. Floarea poate fi o bună prietenă și ascultă tot ce-i spui. Important e să nu uiți de ea, să-i pui apă, îngrășămintă, să-i alegi un loc preferat, la lumină. Și ea îți oferă frumusețe, culoare, parfum și oxigen în camera. Unii oameni vorbesc zilnic cu florile din glastră ori cele agățătoare. Atunci, de ce nu ar putea și floarea Ilincai să intre în vorbă cu fetița?

În următoarea poveste, autoarea face referire la o virtute care nu ar trebui să lipsească nimănui: *lubirea de semenii*. Două fete, Ioana și Denisa luptă să-i facă viața frățiorului Ioanei mai bună, prin cele câteva pahare de lapte și cornului pe care zilnic îl aduceau acasă. Însă, un elev mai înstărit care are acasă vacuță nu dorește laptele de la școală, o agresează pe Ioana pe stradă, vârsându-i laptele. Pus în fața clasei, Matei este cuprins de muștrări de conștiință și-și recunoaște greșeala. Învățătorul ia atitudine, spunându-i în același timp: *"Azi ți-ai deschis inima, iar un fir de iubire a pătruns în ea"*. În același timp, Mihai află care este valoarea prieteniei, prin intervenția Denisei. Băiatul, nu numai că-și cere iertare de la Ioana și de la întreaga clasă, dar de atunci, zilnic îi aducea fetei la poartă câte un bidon cu lapte pentru frățiorul ei. Iată că și faptele vorbesc, nu numai vorbele. Concluzia: *"Din ziua aceea, Mihai a îmbrăcat haina omului bun, înțelegând fața minunată a iubirii de semenii"*.

Și între copii se pot isca neînțelegeri. Unii sunt aroganți și chiar răi. *Ioana*, protagonist următoarei povești cu acest titlu, vrea să joace șotron cu colegele ei. Dar Magda, Ica și Loredana îi răspund urât și o refuză. Orgoliul, trufia fetițelor își spun cuvântul și fetele o iau în râs pe cea care e mai modestă. Ioana e tare mândrită. Colegele continuau s-o respingă, iar hohotele de râs răsunau puternic în spatele ei. Coechipiere la un concurs de matematică, pe care-l câștigă împreună, Ioana și Magda ajung să fie concurente la etapa finală. Însă doar una trebuie să meargă mai departe. Fiindcă părerile clasei erau împărțite asupra celei care-i va reprezenta clasa și școala, e nevoie de glasul hotărât al colegului de bancă al Ioanei, Alex care le spune că acest lucru nu trebuie făcut pe bază de noroc și tras la sorți, ci trebuie făcute alegeri eficiente. Se știa că Ioana nu putea face față din punct de vedere financiar, unei deplasări în țară pentru concurs. Nu numai cu vorba dorește Alex să-și ajute colega de bancă, ci și cu un sprijin concret, în bani. A doua zi, colegii Ioanei au fost unanim de acord că ea trebuie să-i reprezinte. Inclusiv Magda, care recunoaște că Ioana e mai bună la matematică și mai calculată. Și tot Alex punctează concluzia: *"... să dăm prioritate științei, apoi celorlalte aspecte. Învățătoarea zâmbi cu subînțeles"*. Povestirile Angelei Burtea-Moșescu au toate, o învățătură prețioasă. Înțelesul lor trebuie căutat în fiecare din ele. Cartea beneficiază și de alte forme de adresare și cultivare a gustului estetic, pentru elevii mici și mai măricei: Desenele semnificative, realizate de Daniela Burtea și Cuvinte încrucișate cu elemente din povestirea respective.

Angela BURTEA MOȘESCU

Prietenii

-Un fluture, un fluture! strigă plină de entuziasm Tania. Stai, măi fluturașule, nu fugi, hai să ne jucăm!

Dar fluturile se făcu nevăzut, continuându-și zborul.

-Cip! Cip! Cip! răsună cristalin un ciripit de pe ramura de jos a unui copac.

-Vrăbiuțo, te-ai trezit atât de dimineată? întrebă fetița. Hai să-ți cânt un cântec frumos, săptămâna asta l-am învățat.

Păsărea părea că n-o aude, preocupată fiind de insectele care mișunau în jurul său. Micul-dejun fusese cam sărăcăcios, iar acum găsise un loc în care hrana era din belșug.

-Vrăbiuțo, de ce nu răspunzi? Este nepoliticos! Eu vorbesc cu tine, iar tu ciugulești întruna! Proastă educație, parcă ai fi soră cu fluturile! Și cu el am încercat să vorbesc, dar a zburat repede. Nici n-am putut să mă țin după el! A, uite-l, a apărut din nou, s-a așezat pe aceeași floare! Stai, fluturașule, vino aici în palma mea să te mângâi puțin. Din ce lume vii?

Fluturile își luă din nou zborul, iar vrăbiuța se înălță spre vârful copacului, neluând în seamă cuvintele fetei.

-Ce lume! se tângui Tania. Cred că nu-mi cunosc limba, altfel mi-ar fi răspuns.

Un iepuraș alb ca spuma laptelui apărură ca prin minune din spatele unei grădini plină cu tot felul de legume, vedetă fiind chiar varza, atât de iubită de micul urecheat. Bietul de el pășea încet, nici vorbă de salturi grațioase, privind îngrijorat în toate părțile. Tania îl zări. Făcu un pas spre el, apoi se opri și-l urmări cu atenție. Iepurele dădea semne de oboseală. Se așeză în pragul unei magazii, respirând din greu. Oare ce se întâmplase? Un picior din spate părea că sângerează, iar lăbuța aproape că nici nu atinge pământul.

Fetița se apropie din ce în ce mai mult:

-Dragă iepurașule, al cui ești? De unde vii? Până azi, nu te-am mai văzut în curtea noastră. Ai pățit ceva?

Speriat, musafirul se făcu una cu pământul, lăsându-și urechile pe spate. Inima-i și respirația greoaie trădau durerea. Fetița dădu un pas înapoi... E bolnăvior, săracul, e chiar rănit! își spuse în sine ea. Fugi iute în grădină și ceru ajutor tatălui său. Un iepure se pripășise în curtea lor. Oare ce se întâmplase?

Câteva zile mai târziu, iepurașul se zbenguia într-o veselie fără margini, urmând-o pe Tania pas cu pas. Lăbuța nu-i mai sângera, o așeza nestingherit pe pământ, iar urechile ciulite arătau vigilența sa permanentă. În tot acest răstimp, Tania îi devenise prieten de nădejde, deși nu-i fusese prea ușor să se apropie de ea. Spaima de care avusese parte în ziua aceea, zi în care și-a găsit adăpost în curtea ei, și lupta aprigă pe care o dăduse ca să scape din colții aceluia câine n-o să le uite niciodată. Poate de aceea devenise atât de ascultător în ultimul timp.

-Măi Urechilă, îi întrebă Tania într-o zi, cum ai ajuns tu în gura aceluia dulău, căci tare îndurerat și speriat mai erai?

-Lăcomia, dragă prietenă!

-Lăcomia?

-Exact! În curtea vecinului, nu departe de casa noastră, era o parcelă plină cu morcovi. Pentru că venise vremea, stăpânul îi scosese din pământ, urmând să-i depoziteze. Cum nu m-am mulțumit cu ceea ce furasem, am continuat, gândind să fac și eu ceva provizii.

-Și câinele?

-Câinele? Tot lătrând spre mine, a rupt zgarda și... gata-gata era să mă lase fără picior.

-Ha-ha-ha! Fără picior? Bucură-te că ai scăpat cu viață! Cât despre morcovi, acum înțeleg eu de ce devii atât de neliniștit când îi vezi, zise Tania.

-Bine că nu există vreun câine prin apropiere, altminteri fugeam de mult, adăugă iepurașul, gudurându-se grozav.

După masa de prânz, Tania ieși în leagănul din fața casei. Din înaltul copacului, vrăbiuța coborî pe căsuța lui Urechilă, unde găsi câteva resturi de semințe. Ciugulea și ciripea! Era atât de veselă, încât i s-au alăturat încă vreo trei surate. Ce cântec, ce bucurie! Fluturile apărură ca prin minune, zburând într-o veselie continuă, și-ntr-o mișcare artistică îi atinse boticul iepurașului. Urechilă se sperie și o zbughi în cușcă, apoi ieși din nou, așteptând, parcă, sărutul fluturului.

Din leagănul care scârțâia ușor, Tania privea spectacolul zilei. Pe fața ei, o rază de soare accentua nemărginita ei bucurie. Una sau mai multe vrăbiuțe, un fluture multicolor și-un iepuraș fericit făceau deliciul acelei zile. De-abia atunci a înțeles fetița că fiecare vietate își urmează viața după un program, că nimic nu este făcut întâmplător, iar ea își învăța lecția zâmbind a plăcere.

În ușa casei, rezemat de tocul ușii, tatăl fetei privea și retrăia clipe unice venite dintr-o copilărie apusă. Cântecul Taniei curgea suav și melodios, unindu-se cu ciripitul păsărilor și coloritul acelei zile fără pereche.

Melania CUC

POEMELE DE LA DUNĂRE și ploaia de stele necăzătoare

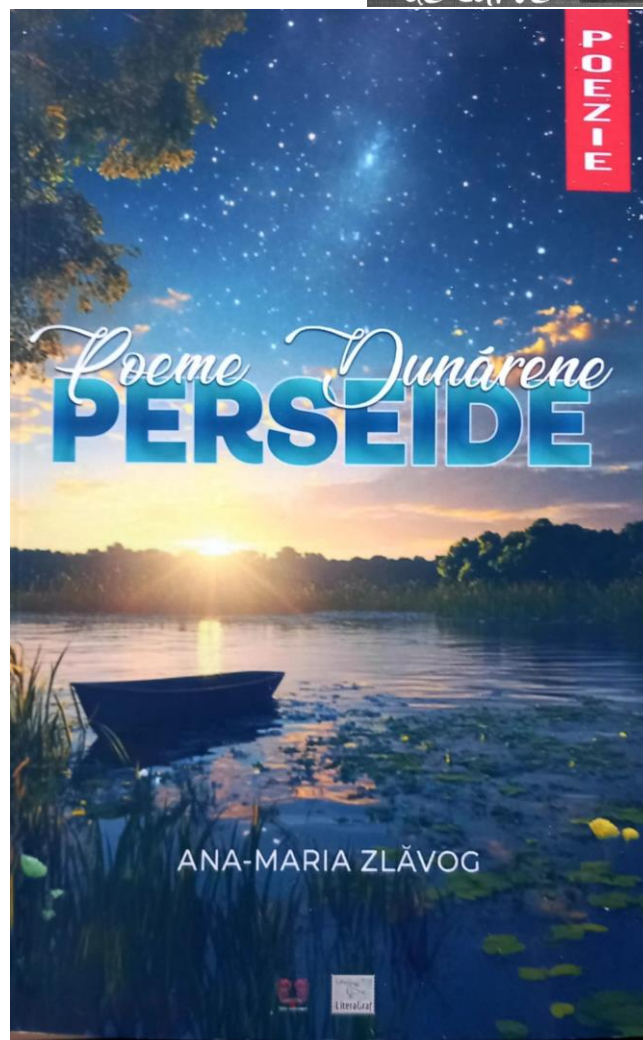
Perseide, *Poeme dunărene*, Editura Literagraf, București, 2024, este o lucrare editorială interesantă, îngemănând ilustrația grafică a Constanței Abălașei, - o Carte semnată de poeta Ana-Maria Zlăvog, un eveniment cultural ce se integrează în opera colectivă a unui spațiu căruia scriitorii i-au adus și îi aduc ofrande, alcătuind, astfel, un memorial cultural, în speță, liric, dar nu doar atât. Istoria literară locală are distincție clară iar poeta de care vorbim, are un destin literar ce merită toată lauda și respectul și dincolo de apele Dunării. Cartea aceasta este structurată pe dimensiunile Brăilei, tipar de spațiu urban cu aureola unei istorii fabuloase, nu doar cu arhitectură și legendă cosmopolită, dar și cu generațiile contemporane ce nu pregetă să evoce eroii trecuți prin spirala vieții și cea a morții. Locul, beneficiind și de vecinătatea unor spații mirifice, întregeste legământ cu apele Dunării. Într-un astfel de context au apărut PERSEIDE doamnei Ana-Maria Zlăvog, poeme-mărturie prezente în chiar clepsidra Timpului. Mostră de cultură (scrisă), volumul pare să țină loc de prag, atunci când apele fluviului cresc, cocorii revin din pribegie și Omul vrea să lase în urmă sa urme palpabile. În acest sens Poeta oficiază, oscilează între mit, romantism și documentare. Pare să ia pulsul locului, lumii pe care o cunoaște foarte bine, și cartea întregită astfel, ne incită la lectură, ne îndeamnă să privim acest puzzle citadin prin lentila unor poeme reușite.

Că nu e... brailean care să nu fi scris o poezie, parafraz și îmi zic nu doar cu respect pentru colegii din breaslă, dar și cu acea bucurie a scriitorului trăitor pe colinele transilvane și pentru care, Brăila este și va rămâne mereu o fascinație, un fel de Fata Morgana care atrage hipnotic. Pentru Ana-Maria Zlăvog nu un stil literar anume contează, ceea ce este important pentru poetă este dezvoltarea imaginilor, a întâmplărilor atemporale, a sentimentelor, a emoției, nemurirea obârșiei. Dacă și reușește să creeze dimensiune o literară clară, personală, este un plusvaloare pe care cititorul avizat îl va lua desigur în seamă.

Cuvinte din cuvinte, fire de povești mai mult sau mai puțin cunoscute, și tainele doar de oamenii locului știute, toate acestea devin versuri, fac cerc în jurul conglomeratului urban și mai departe merg spre unda Fluviului. Orașul de la Dunăre ne este redat cu o eferescență de poet sigur pe sine.

Citesc poemele unul câte unul, descopăr locul de unde, crede poeta că se vede cel mai bine ploaia de stele. Dar, ce ar fi spectacolul stelelor-căzătoare fără poezi? A.M.Z. știe cum să consemneze un eveniment cosmic în pagini de epopee contemporană.

Perseidele din aceste poeme se reflectă și în luciul

nocturn al Dunării, apoi se prefiră, se cern peste acoperisul orașului fără vârstă.

Poeți cu cărțile lor tixind raftul de onoare al Literaturii Române, dar și costelații de condeieri anonimi, menestrelii de ieri, scribii cancelariilor de azi (de ce, nu?), mai toți romanticii și răzvrățiții locului, adolescenții sau filosofi la senectute, șleparii, bărbații din haiducie, elevule de liceu și poate că, și doamnele de poveste... tot acest popor complex și mustind de talent se regăsește în paginile cărții de față.

Ana-Maria Zlăvog își pune amprenta literară pe biografia literară a locului.

Între dimensiunile acestea, de real și magic, a apărut volumul său de poeme intitulat PERSEIDE. Este o carte importantă prin amprenta lirică și dimensiunea filosofică. Cosmosul, lutul, apa, Omul.

Nu este o surpriză editorială pentru că Ana-Maria Zlăvog a trecut demult proba focului, poemele sale anterioare publicate fiind bine primite de critică și de cititori. Îi sunt apreciate atât temele abordate cât și stilul inconfundabil.

Autoarea a ajuns la o formulă lirică, aș zice, personală, / pentru a-și susține ideile, folosește cuvinte-liant, face legături de sintagme curajoase dar elegante. Nu trișează. Uneori surprinde, intervine în cursul poemului, rupe inerția exact atunci când trebuie, și astfel, evită monotonia discursului. Te ține în „priză”. Temele abordate sunt diverse dar coerente, interesante, și sunt dublate în armonie și tehnică literară de consistență

(continuare în pag. 49)

profesionistă.

Locurile preluate din cetate, topos celebru sau nu, toate sunt prinse ca într-un carusel al sintagmelor, fac parte intrinsecă din toposul orașului ce s-a născut și crescut direct din coasta Dunării, așa precum femeia-bibică, din coasta bărbatului.

Cartea de față este Fluviul tutelar însuși, curgerea continuă cu mierea și otrava poveștilor sale halucinante, apoi, mai este și urbanul cu locurile-i de promenadă și cu cearcănul legendelor, care, fără intervenția poezilor nu ar mai avea nici un farmec, nici identitate. Fără poezie nu am putea respira în lumea asta din ce în ce mai tehnologizată. Toată geografia prinsă între copertele cărții este ca ploaia de stele prinsă într-un năvod pescăresc. Imaginar, real? Pescar de stele căzătoare este Poeta? Desigur. Mai mult, Ana Maria Zlăvog deține taina legământului prin literă, scrie și așa se simte în echilibru cu cerul, cu pământul. De cum deschizi cartea ești invitat să cutreieri orașul, să înveți pe viu și inteligent, cultural, geografia locului.

Rostul nostru, cel al iubitorilor de poezie, este să interactionăm cu autoarea, care, ca un ghid, ne poartă pe traseul poetic, istoric, mitologic și geografic.

Am citit și recitit volumul în speță încât, acum am senzația că am primit „buletin de Brăila, „! Mă fascinează orașul, liric și carnal totodată, mi-l imaginez ca pe un port cosmic pregătit pentru barcazul poezilor cum este și doamna Ana-Maria Zlăvog.

Nu voi exersa tehnic, critic, pe texte, spun ceea ce cred: sunt aici poeme pentru minte și inimă. „Cu birja la șosea, „.. Iată, îmi zic, un poem universal valabil, atemporal și bun motiv literar pentru a ne recupera amintirile, de a transcede prin istoria locului.

Fizic am fost o singură dată la Brăila, cu ani în urmă, pentru a primi un premiu pentru Poezie. Acum, am „revăzut” Brăila în poezia din volumul Perseide, spiritual, virtual, am intrat în poveste, în legendele și baladele cu femei curajoase, cu hoți de cai, cu vapoarele ce treceau cândva în amonte și în aval pe Dunăre...

Poezia din cartea aceasta ne poartă, ca și toate strazile brăilene, de altminteri, cuvântul ne duce precum sângele prin artere sau ca seva primăverii, prin trunchiul sălciilor, coborâm spre Fluviu. Dunărea este motivul puternic de inspirație pentru poezii autohtoni sau pentru cei veniți aici de aiurea. Autoarea „Perseidelor, „, nu face excepție. Se inspiră din toate acestea.

Nu este vorba despre poezie de dragul poeziei, este mai mult, este talentul ca o datorie de onoare, talantul pe care îl fructifică scriind și o face cu eleganță, cu stil. Uneori zici că bate în clopot de aramă, alteori, atinge clapele unui clavecin. Filă cu filă ne atrage în povestea cetății în care trăiește și se desăvârșește. Îmi place cum, în acest demers cultural este acompaniată de grafica Constanței Donose, un alt spirit frumos al locului.

Un obiectiv azi turistic, dar care ar putea fi definit ca punctul de referință a trecerii universale a Timpului; ceasornicul-albastru, vedeta urbei, beneficiază de atenție și de „dulci evlavii” cum spunea autoarea însăși. Erudiția și puterea de asimilarea a datelor de tot felul, definesc poemul.

Brăila ca un basm perpetuu! Fără poveste nicio pagină nu are avea sens, nu ar sta în atenția cititorului. Astăzi, mereu grăbiți, nu mai suntem atenți la detalii. Da,

cartea de față deține secretul care face dintr-un text liric, un proiect de marketing. Cu uneltele sale de scriitoare, autoarea ne introduce în atmosfera orașului. „Perseidele” doamnei Ana-Maria Zlăvog sunt o constelație la îndemâna noastră, nu trebuie decât să citim ca într-un ghid-turistic modern pentru a descoperi comorile locului.

În poemele acestea se ascund și lupii-balților, „lupi de sticlă”. Desigur, sticla simbolizează, în vers, fragilitatea speciei noastre în contrapunct cu vortexurile universului, vânătorile și vânatul de tot felul. Exemplele de frumusețe poetică și experiență în mănuierea condeiului acestei autoare, ar putea să continue.

Lucia PĂTRAȘCU

Mihai VINTILĂ - SUNT RUDA DE SÂNGE A UNUI TIMP NEBUN

O nouă carte de versuri, „*Sunt ruda de sânge a unui timp nebun*”, semnată de Mihai Vintilă, publicată la Editura InfoEst, pe care autorul o păstorește cu atenție, are prefața intitulată *Un timp înainte*, semnată de criticul literar gălățean A. G. Secară.

Mihai Vintilă este remarcat ca poet cu mai multe volume de versuri publicate (*Primii pași*, 2005; *Fiare și oameni*, 2012 și 2013; *Ordine în gânduri*, 2013; *Sensul cuvintelor*, 2014; *Adevăruri mari scrise cu litere mici*, 2015; *Dirijorul de cuvinte*, 2017) și, iată, *Sunt ruda de sânge a unui timp nebun*, 2023). Deasemeni, este autor al volumului de proză scurtă *Generalul de hârtie* (2024), dar și al unor volume de specialitate economică sau articole sociale și politice apărute în diferite publicații. Este fondator al *Mișcării Litera 13* și redactor-șef al revistei *Litera 13*.

Această nouă carte de poezie poate părea o filadă de numai 29 de poeme, uneori minimaliste și acestea, însoțite de detalii din lucrările semnate de pictorul spaniol cubist Juan Gris. Nici nu se putea o alegere mai bună! Sunt detalii imagistice interesante, ce cheamă atenția privitorului spre întregul lucrării respective, înțeleg ce se cere descoperit și analizat. Aceeași atitudine o va avea cititorul și pentru versurilor poetului Mihai Vintilă, cititor care trebuie să accepte ca valabilă ideea consacrată în limbajul obișnuit, aceea cu „esențe tari, în recipiente mici” și să fie atent la mesajele subliminale pe care le transmite poetul în versurile sale cu aceeași claritate pe care am întâlnit-o și în celelalte scrieri ale sale, deoarece în maniera „non mult sed multum” și în acest volum versurile au o concentrare lirică specială.

Prin însuși titlul ce îmbină cele două sintagme „*ruda de sânge*” și „*timp nebun*” cititorul este avertizat că în lectura versurilor va întâlni lucruri neașteptate. Iar dacă cităm și considerațiile criticului literar brăilean, Dumitru Anghel, care arată că: „*Realmente, obsesia lirică a poetului Mihai Vintilă este Timpul, „clepsidra” implacabilă a scurgerii fără întoarcere, ca un percept filozofic al neșansei și a faptului împlinit într-o ritualică a Veșniciei fără început și fără sfârșit...*”, fiecare cititor va înțelege de ce poetul Mihai Vintilă este dispus să facă mărturisiri dureroase atunci când își analizează ascendența și

(continuare în pag. 50)

(urmare din pag. 49)

descendența, stabilindu-și locul și timpul existențial: „**Sunt aici și azi / Secunda de acum.**” (*Rude*, pag. 35), ca o „**rudă de sânge a unui timp nebun**” (idem). Este timpul său, dar este și timpul unei generații întregi, nevoită să trăiască și să accepte regulile pe care această conștiință le schimbă și le impune neașteptat de repede.

De aceea, ca cititor de poezie, nici nu știi dacă să te mulțumești să admiri măreția unui apus de soare, ori să cauți să înțelegi dacă poetul glumește atunci când mărturisește nonșalant că, în acest timp *nebun*, simte că trupul și spiritul său nu mai sunt într-o armonie perfectă, iar omul, care nu este decât: „...**un punct / Un bob de nisip al Saharei**”, (*Umbra fără om*, pag. 17) și umbra, ce: „**Îmi gusta din mâncare / lubea iubirea mea**” (*Omul fără umbră*, pag. 20) nu mai conlucrează împreună la realizarea unui tot unitar, de parcă dispariția individuală urmează neabătut calea risipirii pe care timpurile actuale nu numai că nu reușesc să o stopeze, dar, parcă, o alimentează. Sentimentele poetului pot fluctua între polii pozitivi sau negativi, însă precumpănitoare rămâne convingerea că: „**S-au prăbușit în sine zilele / Și anii simt că-s găuri / Iar printre toate cele / Un timp nebun / Se râde printre dinți.**” (*Timp nebun*, pag. 45). Într-o disperare totală, poetul ar putea trece la fapte extreme: „**Am ucis omul / Care se ținea de mine**” (*Umbra fără om*, pag. 17), ori „**Am ucis umbra / Care se ținea de mine**” (*Omul fără umbră*, pag. 20), cum mărturisește în poemele citate, sperând să găsească o rezolvare a problemelor conflictuale, ce îl nemulțumesc.

Mai avem un alt poet brăilean, este vorba despre Lazăr Bobi, care, în versurile sale, este preocupat de umbre și de urmele umbrei, încât ne putem întreba până unde merge interesul unui creator de a depsi ca în patru firul personalității individuale și influența pe care aceasta o are asupra traiectoriei vieții sale. Deoarece, nu este simplu nici să rezolvi aceste probleme, nici să trăiești cu ele.

Și dacă se ia în considerare faptul că acum, acest poet modern, care vine după aproape 100 de ani de la Tudor Arghezi, are nevoie de convingeri, pe care le construiește și le recunoaște în puterea creației: „**Vă scriu acum poezii // Prin plete-mi curg râuri de lauri / Când în sfârșit răcnesc: Este!**” (*Irealitatea cu balauri*, pag. 50), la fel ca în lirica lui Tudor Arghezi, care în volumul *Cuvinte potrivite* (1927), poemul „*Psalm – Te drămuiesc în zgomot și-n tăcere*”, are un strigăt de dorință revelatorie: „*Vreau să te pipăi și să urlu: Este!*”, cititorul va înțelege că fiecare condeier își caută devenirea, ce nu poate fi decât în strânsă legătură cu actul creator coborât din divinitate la un moment dat.

Viața tuturor este din ce în ce mai grea și colorată **anormal**, ceea ce conduce la o apatie a trăirilor, în care inimile rătăcesc și „**Sufletele străzii / sunt peste tot triste**” (*Tramvaie de cristal*, pag. 33), astfel încât expresia poetică a acestui condeier sensibil este în concordanță cu trăirile sufletului său și universul versurilor sale se hrănește cu sentimentul de căutare, aflare și dezvăluire până la revoltă.

Așa cum și-a obișnuit cititorii, poetul Mihai Vintilă aduce în poezia sa un regal de figuri de stil, cu totul neașteptate, surprinzând prin ineditul alăturării unor cuvinte ce îmbracă o haină nouă. Astfel, un melanj de metafore, comparații, personificări: „**Strada își poartă paltonul de gropi; Timpul respiră astăzi ciudat; Un timp nebun/ se**

râde printre dinți; Masa se plânge... c-o doare un picior; Șoarecii timpului rod... în colț de galaxie; Soarele râde trist la coadă la pâine.

Doar creația, poezia adevărată, nu „**cea fără stele**” (*Poezia umbrei mele*, pag. 39) are puterea de a vindeca sufletul de atâtea tristețe. Este necesară și obligatorie: „**Acum, / Eu zic, / Că tocmai a venit, / A venit vremea poeziei!**” (*Timpul poeziei*, pag. 38).

Personalitatea scriitorului, cu caracteristicile sale prezente, dezvăluie luciditatea și spiritul analitic prin care înțelesurile proprii sunt dezvoltate cu franchețe, fără pudori inutile, fără sensibilități gratuite: „**sunt un lup ce s-a săturat de oi**” (*Ce sunt eu*, pag. 28). Poetul recunoaște și acceptă încercările vieții: „**Sunt ce mi-a fost dat la dus**” (idem), deoarece niciodată nu va renunța la calitatea sa de om corect ancorat în trenul vieții: „**Sunt ceea ce am fost să fiu / Și poate mult mai mult / Sunt eu. / Sunt viu!**” (ibidem). Poetul Mihai Vintilă și-a obișnuit cititorii cu versuri scrise cu impetuoșitate, cu patimă uneori, cu un conținut de idei susținut de realitatea imediată exprimată într-o formă specială. Acum parcă o umbră a sinelui său rămâne nedefinită, conducând la o confuzie și poate fi considerată o poezie strict individuală, deoarece se exprimă prin personalitatea poetului, prin trăsăturile sale. O individualitate estetică, cu nuanțe profunde, din care cititorul va afla că poetul Mihai Vintilă privește echidistant devenirea sa: „**Sunt secunda de ieri / Și viitoarea secundă de mâine. // Sunt aici și azi / Secunda de acum.**” (*Rude*, pag. 35) și acceptă fireasca datorie ce trebuie plătită. O face prin creația sa viguroasă și plină de neprevăzut.

Ligia Doina CONSTANTINESCU

Santa Maria Gloriosa dei Frari, Adrian Popescu¹

Ades, îmi amintesc basilica dei Frari,
La prima messă, când dai zor pe Calle
Dei Botteri, și-o vezi cum se trezește
Cetatea Apei, deja-s în bănci pescarii
(Cu ude pelerine, care miros a pește)
Fecioarei să-i dedice sacra lumii oră.

În roșu Tizian în glorie o-nveșmântă
Și Ea spre cerul plin, prea lin plutește,
Jos, stau apostolii, cu brațele-O adoră,
Dar n-O ajung, îi vezi cum se frământă,
Pescari și ei cândva, cor mut, imploră.
Dar totuși, ca un fir de apă, ceva cântă

Santa Maria Gloriosa dei Frari

Often, I can recall the basilica dei Frari,
During the first Mass, when you're hastening along
the Calle
Dei Botteri, and you're sensing it waking up
The City of Water, in boats already are the fishermen
(their wet raincoats on, fish smelling)
To Virgin Mary the hallowed hour of the world to
devote.

In Titian red in magnificence/s are they cloaking Her
While She to the replete sky, only too gently is
gliding,
Adown are staying the Apostles, with their arms to
Her-worshipping,
Without getting to Her, you can see them being
upset,
At one time fishermen they were as well, a voiceless
chorus, they're beseeching.
Yet nevertheless, like a grass-blade, something is
chanting.

Pe țărmul Mării Galileii, Adrian Popescu

Îi așteaptă pe țărm. Focul e aprins. Ei sunt în larg.
N-au prins nimic toată noaptea degeaba au aruncat
plasele, au scos doar rădăcini și ierburi și nisip alb.

La mâini mai are, necicatrizate, rănile de atunci,
de culoarea florilor de măceș ivite în luna aprilie.
"Nu ati prins pește? Nu, nu am pescuit nimic!"

"Aruncați mrejele în partea dreaptă" le strigă omul
Ioan îl recunoaște primul, dar Chefas plonjează spre
El. Dacă l-a iertat, n-au rost scuze sau justificări, nu?

Trag iar năvodul gata să se rupă de cât au în el acum.
Pe jarul dintre pietre, tilapia fript bine "Luați, mâncați!"
Au ajuns și ceilalți între timp cu barca lor joasă, veche.

"Mă iubești tu?" "Da, știi că te iubesc!" De trei ori.
Intru cu picioarele goale în apa Ghenizaretului, rece,
printre bolovanii de lângă mal ceva strălucește în apă.

E un sestert, un aureu, o drahmă, să-l iau? Un șekel?

On the Shore of the Galilee Sea, Adrian Popescu

He's awaiting them on the shore. The fire is on. They
are out at sea.
Hardly anything have they caught the whole night
without avail have they cast
their nets, they only drew up roots and weeds and
white sand.

About His hands there still are, without getting scarred
yet, the then wounds,
the shade-colour of the eglantine flower shooting up
in April.
"Haven't you caught any fish? No, we've fished out
nothing!"

"Cast your nets on the right side" is calling out the man
John is the first to recognize him, but Cephas¹ is
plunging towards
Him. If He has forgiven him, there's no point in
apologizing or in explanations, is there?

They're pulling again the fishing net on the point of
giving way now with the load in it.
On the embers between the stones, well fried tilapia¹
"Help yourselves! Eat it!"
There have in the meantime arrived the others on their
old low boat.

"Do you hold me dear?" "Yes, You well know I do!"
Three times
Am I bare-footed getting into the Ghenizaret water,
cold,
among the pebbles near the bank something is
glittering in the water.

Is it a sestertius, an aureus, a drahmi, shall I take it?
A shekel?

Libertate de înger, Petre Rău²

Ieri mi s-a părut că eram liber
ca o pasăre pe cer aveam
libertatea să-mi desfășor aripile
în orice direcție fără să mă ating
de nori de stele de visele mele

(continuare în pag. 52)

aveam predispoziția
 să mă gândesc la îngeri
 din nou mi-aminteam
 cândva îmi trecuseră câțiva
 pe deasupra capului
 dar mintea îmi era pe atunci
 într-o încleștare cu nemurirea
 aveam atâta drag în mine
 încât preaplinul a trebuit să-l răstorn
 de mai multe ori în apele rare din Valea Rea
 iubirea nu poate fi fără casă aflam
 uneori de la unii
 care sigur nu erau îngeri
 la rândul lor casele sunt de piatră
 și trebuie apărute
 cu toate mijloacele moderne
 o atâta iubire aveam încât
 inima mea nu mai voia să se dezumfle
 și-mi venea un dor ca de un mileniu
 încât mai că eram în stare să-mi întorc
 inima pe dos
 să-i văd și partea cea nevăzută

Cherub Freedom

Yesterday I had a feeling of being free
 like a bird in the sky I was indulging into
 the freedom of unfolding and stretching out my wings
 in any direction without messing around
 with the clouds the stars my dreams
 I was experiencing the propensity
 of thinking about cherubim
 again I was recalling
 some time ago several of them had been passing
 over and above my head
 but my mind was at the time
 grappling with immortality
 there was so much fondness about myself
 that the overflow was to get tossed over
 more than once in the unusual waters from the Wicked
 Valley
 fondness can hardly thrive in the absence of a house I
 learned
 now and then from some people
 who for sure were far from being cherubim
 in their turn the houses are made of stone
 and have to get defended
 by all the modern means
 so intensely was I experiencing this fondness that
 my heart wouldn't cool down
 and I felt such a longing as from a millennium
 that I almost was on the point of turning
 my heart inside out
 so as to be able to also see its unseen side

Rugăciune, Petre Rău

Dumnezeul meu mamă
 adu pace restului zilelor mele
 și nu te mai prefacă că ești departe

știi că ai plecat din cauza greșelilor mele
 dar m-ai iertat de aici și de acolo și de unde ești
 că nu singur m-am lăsat dus de ispite
 și n-am ținut seamă de blândețea
 vorbelor tale
 acum nu-mi rămâne decât să
 să le îngrămădesc scump în textele mele haotice

Adu liniștea în cuvintele mele
 să nu mai țipe la lumea din afară de mine
 singurul vinovat de trădare sunt
 de nesăbuiță sunt
 și parcă nici nu mai sunt

Mamă
 vie împărăția ta facă-se măcar de acum înainte
 voia ta precum la sânul tău la fel și unde
 vremelnic sunt
 că mai bine decât mi-ai dorit tu nu mi-a dorit
 nimeni pe lume
 ajungă-mi ceasul zilelor acestea
 Amin

Prayer

My God mother
 bring about tranquility to the other days left for me
 and stop pretending to be far away
 I know you've left because of my mistakes
 yet you've forgiven me from over here and over there
 and over where you are
 as not by myself have I lapsed into inveiglements
 without taking heed of the tender-heartedness
 of your words
 so much so that now I have but
 be cramming them dearly in my chaotic texts

Bring about tranquility to my words
 so that they should stop screaming to the world outside
 myself
 the only one to be charged with treason am I
 with imprudence am I
 and I'm afraid I'm no longer alive

Mother
 thy kingdom come¹ thy will at least hence
 be done thy will on your bosom as it is also the place
 where
 ephemerally am I
 as better than you wished me has wished
 nobody in the whole world
 let it suffice the hour of these days
 Amen

¹ *Planeta dificila*, Junimea, 2021, p 40

² *Neostoitele izvoare*, InfoRapArt, 2021, p 47

Ioan GANGA-PAHON**Ego**

Unii sunt plini de sine
numai lumea lor
ocupă...
un pământ imens închis
în gol,
cum o gaură neagră
la alții irumpe
lumi concentrice,
una din alta repede,
cum îți iese din gură bule de aer,
în lumea lor rece,
tot mai mică
până dispare,
în imensitatea
neliniștii...

Îngeri, aproape

Plânsul tău,
ploaia ochilor conștiinței,
urmele incompletitudinii
și a nemișcării
ce nu vrea să mai doară
și roata aceasta de piatră
tot mai mare,
se oprește.
Când două stări rare
și asemănătoare,
se rup
și rămân una singură,
roșul se face alt roșu,
incandescent...

Cântec de departe

Durerea,
îmi rămâne
în piept,
cum un diamant
nu moare,
sângele ei monstruos.
Învăț să mor...

Fărăme cu tine...

Mici fărăme,
imaginile cu tine,
fără de limite
în miezuri de cântece...
când tot ce am
sunt ale tale,
și nu se fac teamă

că nu mă mai recunoști,
un vânt bătut de idei
și mirosuri...
măinile tale apucând soarele,
ca pe un măr de aur
și mi-l aduci,
cu toate întoarcerile nereușite,
cum după o noapte lungă
de huruieli și rotiri,
de certitudini zdruncinate,
mai rămâi întreagă-
o stea...
în trăirile mele ce ning
și se uită...

Într-o zi

O să vă caute pe acasă
niște copii,
când sunteți cu sine și ceilalți
dragi,
cum un snop de simțiri...
Acești micuți sunt boabe
de liniște
aruncate de întâmplări,
să vă întâlnească
în dulcele amiezii
de pâine coaptă...
cum bucuriile revin
dintr-o dată,
acești copii întorși
din timp,
ce nu-l mai știți,
prin nici un gând...
au fost al vostru
trainic simț,
adânc, neîndoelnic,
urmașii firii voastre...
să nu vă fie silă
când vor sosi,
să îi primiți,
ca pe copiii voștri
întorși de undeva.
Căci moartea nu vine
din afară...

Cântec

Când voi sfârși
călătoria,
mă voi topi într-o mirare
cum zăpada,
pe gâtul firav al ghiocelor...
într-o primăvară rotundă,
iar cei care nu au sosit,
se vor face păsări,
care vor zbura
sub formă de semințe
de lumină...
carnea iubirii cerești...

Benone Ion PĂSĂRIN**Întunecare în cercuri concentrice**

Noaptea acelea erau aspre
 și flămânde de veghe
 apoi
 lipsite erau de nume
 și istovite
 parcă
 de zborul fluturilor
 dinspre trupuri
 către cearcănele
 oglinzilor
 de abanos...

Erau nopți de lungi umbre
 nopți cu vise seci
 și amare
 asemenea semințelor de foșnet și silabe
 cu miez fără de rod
 amestecate printre secundele ornicului
 cu lanțuri sfioase și ruginite...

Ăstimp
 doar buzele tale
 numai ele
 din cântec alb și piersici
 îmbălsămau cuvinte
 în pulberi firave
 de născociri
 și sudoare
 fierbinte.

Veghe și joc cu păsări și ploaie

Atunci
 era în vremea de după amiază
 era cald
 ploua mărunț
 însă păsări
 negre
 asemeni unor convoaie
 frânte
 de tâmpla cerului
 întunecaseră deja apa ferestrei
 cernând umbre
 subțiri
 peste umbrele cuvintelor noastre.

Era prea mult pentru acea zi
 din acel miez de Apriele
 spuneai...
 cineva ne fura asfințitul
 deși ploaia zidea văl alb
 înspre zborul păsărilor de abanos
 ademenindu-le
 cu ofrande de liniște și firimuturi

rostogolite
 către uitatele cuiburi.

Astfel
 în jocul acela
 de păsări și apă
 abia am mai putut zări cerul
 pășind ușor către pământ
 în vreme ce fereastra da în tăcere
 scufundată până către creștet
 în întuneric
 mai înainte ca soarele serii
 să prefire
 printre degete
 trupul ultimului pom
 risipit în candelabre
 limpezi
 de floare.

Ferecarea fântânilor și alte jocuri de cuvinte

*Motto: În mine, în minele acesta, o fîntînă crește în sine
 înlăuntru, iar rotocoale de piatră sufocă sufletul...!*
 Mariana Fulger

Către vară,
 diminețile se scurg foșnitor
 și alene
 de pe pleoapele păsării-iederă.

Cuminte
 precum un cântec îngenuncheat în flaut
 mă furișez în locul acela gol
 dintre ridurile anotimpului
 adun line zgomote și bătaie de aripi
 încercănate în abur cernit
 căci vine sorocul ferecării fântânilor
 iară zeii vor porni vânătoarea de izvoare.

Nu
 tu nu trebuie să te prăbușești
 împodobită de iriși plânși
 și de ciuturi seci
 în mirarea albastră a acelor fântâni
 cu cuiburi
 părăsite..

Nu
 așează-ți doar fluturile de lumină
 al buzelor
 și fruntea de porțelan
 în urma firavă de sare
 iscată de plecarea apelor ucise...

Urcă-ți apoi degetele în rugăciune
 alungând setea doar prin tăceri de oglinzi
 și umeri albi
 dați în floare...

Petre RĂU

O tânără poetă are curajul să ia taurul de coarne
(Aura GOLOMOZ - "Umbre fertile de taur",
editura Boem@, Galați, 2025)

Voi începe pledoaria mea cu o interpretare personală asupra titlului volumului de versuri al tinerei poete Aura Golomoz, "Umbre fertile de taur", căci, asistând la recenta lansare a acestei cărți, am putut constata că au existat mai multe interpelări pe această temă.

După mine, titlul este unul foarte sugestiv și curajos, mai ales pentru o carte de poezie, căci prin puterea metaforică mare pe care o comportă ar cere să fie pe măsură - adică vii, consistente emoțional și imagistic, să nu pară nici „prea mici” și nici „prea mari” față de intensitatea pe care o promite titlul cu pricina, ceea ce, de fapt, se poate confirma cu ușurință odată cu lecturarea întregului volum. Desigur, acest titlu poate incumba totodată și ca poeziile componente să fie și ele pe aceeași dimensiune metaforică, de preferință pe tema dragostei, ceea ce este iarăși foarte adevărat.

Așadar, titlul are o forță cu totul și cu totul aparte. Interpretând punctual, am putea ține seamă că „umbre” sugerează ecourile sau consecințele unor gesturi sau emoții care persistă discret lângă clipa trăită, „fertile” adaugă o nuanță pozitivă și vitală că umbrele nu sunt sterile, misterioase, ci nasc sentimente, noi începuturi - iar în poezia de dragoste asta poate însemna regenerarea sufletului - puterea iubirii de a transforma și, în fine, „taur” ce reprezintă un simbolic bine încărcat, taurul fiind arhetipul forței brute, al pasiunii, al vitalității primare, dar și al încăpățânării și dorinței fizice, fiind totodată asociat în multe culturi cu fertilitatea, iată deci motive suficiente care, îmbinându-le, conduc la un titlu care face trimiteri la amprentele adânc și fertile lăsate de o iubire puternică, la combinația dintre instinct (taur) și creație (fertilitatea urmelor), la o lume lirică, deci la o poezie intensă, senzuală, vie, care vorbește despre trăiri fundamentale și primordiale.

Volumul include o prefață generoasă, semnată de binecunoscuta poetă Alina Beatrice Cheșcă, care reprezintă de fapt o deschidere caldă și primitoare, ca de altfel și o invitație pentru cititor, creând un ton de apropiere și disponibilitate față de universul poetic propus.

Eu am participat la această carte în primul rând în calitate de editor. Și chiar dacă am semnat scurta referire de pe coperta a IV-a, în cele ce urmează mă voi raporta la experiența mea - cred eu, suficient de importantă - în domeniul creației literare, dar și al analizelor și recenziilor de carte românească pe care le-am realizat de-a lungul multor ani de zile.

Pe Aura Golomoz nu o cunosc de multă vreme

Aura GOLOMOZ

UMBRE FERTILE DE TAUR

Abia în urmă cu circa două săptămâni i-am văzut chipul pentru prima dată. A fost ziua când a trecut pe la editură împreună cu soțul său să-și ridice cartea proaspăt ieșită de sub tipar. Am avut ocazia să-i simt atunci emoțiile, fiindcă era prima sa carte, primul ei copil născut pe tărâm literar, deși îl avea cu ea și pe adevăratul lor copil, Sebastian, o minune de sufletel de numai un an și jumătate.

O știam însă pe Aura de mai bine de un an, de pe când i-am întâlnit numele pomenit într-o care bizară, surprinzătoare, a tânărului însurătel, cel care i-a devenit soț, poetul și prietenul meu Sebastian Golomoz. Deja v-ați dat seama că fac referire aici la volumul de poezie al poetului amintit, intitulat, cu destulă emfază, dar cu mult bun gust "Aura lui Sebastian", pe care am avut ocazia să-l răsfoiesc suficient de interesat să aflu ce-l poate determina pe un poet să-și elogieze într-atât iubita lui soție, dedicându-i o întreagă carte de poezie, lucru mai rar întâlnit, aș îndrăzni să zic, în vremurile noastre. E adevărat că titlul cărții sale ascunde și un subînțeles cu mult mai profund și mai înțelept, care poate totuși păcăli cititorul neatenț la sensurile multiple.

Urmărindu-i de la distanță pe cei doi tinerei îndrăgostiți, m-am bucurat să aflu că și în urbea noastră se întâmplă lucruri minunate într-ale iubirii, desigur, poate nu de talia unor povești veroneze, ba chiar shakespeariene, ale inimilor înfierbântate în focul dragostei. M-am bucurat la modul cel mai sincer. Pentru că, în afara dragostei, ce alt sentiment este mai tentant, mai admirat și mai dorit de noi oamenii? Ca să nu mai adăugăm aici și faptul că, povestea aceasta a ajuns la urechile multora și sunt convins că pe mulți i-a bucurat,

(continuare în pag. 56)

admirat și mai dorit de noi oamenii? Ca să nu mai adăugăm aici și faptul că, povestea aceasta a ajuns la urechile multora și sunt convins că pe mulți i-a bucurat, la fel ca și pe mine. Ea a devenit una aproape publică, lucru mai puțin obișnuit, cum spuneam mai sus, în vremurile noastre.

Manuscrisul pe care îl primisem la redacție a fost unul surprizător și el. Pentru că, mai rar ai ocazia, ca editură, să primești un manuscris atât de îngrijit, atât de atent tehnoredactat, încât redacția nu a mai avut mare lucru de făcut la el.

Acum, am să-mi permit să încep discursul meu propriu-zis cu câteva incursiuni prin volumul de poezie al poetei Aura Golomoz, volum pe care, pe 24 aprilie, și-a săvârșit prima sa aniversare. Mă voi opri mai întâi la câteva poeme pe care le-am remarcat în mod deosebit în acest volum. Doar la câteva, desigur, pentru că timpul și spațiul nu ne-ar permite să fim prea generoși cu selecțiile dorite.

Iată, de pildă, cum este descrisă femeia-taur în poemul de debut al cărții: *“fiecare gest al ei / este un jurământ de iubire o promisiune de neclintit / ochii ei sunt ca iarba / în care îți poți încredința destinul”* (femeia-taur). Personal, nu știu sigur dacă așa spune și la zodia asociată, sau doar este invenția splendidă a poetei noastre. Astfel de versuri surprind, în imagini concise și sugestive, forța afectivă, loialitatea și stabilitatea feminină. Metaforele pun preț pe o iubire profundă, instinctivă, de încredere totală, în care femeia devine refugiu și destin totodată, asemenea unei forțe telurice de neclintit. Desigur, titlul ales al cărții o obligă pe autoare să aducă multe explicații în această direcție. Și cred că, de-a lungul cărții, Aura Golomoz o face cu prisosință.

Într-un altfel de poem, se pare că autoare ne poartă prin câte o poveste pe zi, poveste aleasă cu mare grijă dintr-o tolbă de imagini care i s-au oferit în toată plenitudinea privirii sale lacome: *“astăzi am învățat / că vântul nu împinge norii / doar îi convinge să plece / că timpul nu curge / ci doar se așază diferit / în fiecare respirație”* (Lecția zilei). Contemplația, în primul rând, dar și substratul filosofic al acestor versuri, sunt exprimări de o simplitate maximă ale unor adevăruri subtile despre natură și timp, într-o tonalitate meditativă și revelatorie.

Vom încerca să analizăm mai profund poemul *“Cafeaua cea de toate diminețile”*. M-am oprit asupra acestui poem pentru că este unul care mi-a plăcut tare mult. Iată-l aici expus în întregime: *“diminețile aveau mereu același ritm / apa fierbea aroma se ridica încet / iar mâinile mele știau deja drumul / turnam cafeaua în căni / fără să mă gândesc prea mult / simțeam privirea ta mereu acolo / urmărindu-mi fiecare gest / de parcă în clipa aceea / nimic altceva nu conta / tu erai tăcut dar / ochii tăi vorbeau / într-o limbă pe care o învățasem demult / era o liniște între noi / mai caldă decât aburul ce se ridica / între degetele mele / și în fiecare dimineată / înainte ca lumea să ne ceară / să ne grăbim să urmărim ceva / rămânea acel moment / în care eu îți pregăteam cafeaua / iar tu mă sorbeai din priviri”*.

Vom observa mai întâi că poezia este o meditație tandră asupra intimității zilnice, în care gesturile banale capătă o valoare ritualică. Versurile evocă cu delicatețe tăcerea complice dintre doi oameni care se iubesc, iar cafeaua devine un simbol al afecțiunii tăcute și al prezen-

ței profunde. Avem de-a face cu exprimări pe un ton cald, nostalgic și subtil senzual, cu imagini vizuale și olfactive care sugerează iubire tihnită, cotidiană, dar plină de sens.

Poezia aceasta surprinde, cu multă finețe și sensibilitate, magia gesturilor mărunte care, în intimitatea zilnică a unui cuplu, devin un fel de declarații de iubire nerostită. Ritmul lent, calm, aproape ritualic al dimineții este evocator pentru o stare de armonie tăcută și conexiune profundă, în care fiecare mișcare este încărcată de semnificație afectivă. Cafeaua, element central al poemului, transcende simpla funcție practică și devine simbolul unei iubiri constante, tăcute, care se manifestă prin grijă, prezență și atenție. Poeta reușește să redea intimitatea unei relații stabile, în care comunicarea nu are mereu nevoie de cuvinte, pentru că ochii, gesturile, chiar și tăcerea sunt deja limbi bine cunoscute de amândoi.

Versurile sunt clare, directe, dar profund încărcate de emoție. Poezia vorbește, în esență, despre iubirea care nu are nevoie de gesturi spectaculoase pentru a fi autentică, ci se întemeiază pe continuitate, rutină împărtășită și prezență reală - toate condensate într-un moment aparent banal, dar plin de sens: cafeaua de dimineață.

Următoarele versuri, pe care le-am preluat din poemul „Aura plină de mister”, reușesc cu prisosință să ne transmită o senzație de volatilitate și profunzime interioară, conturând o prezență feminină greu de cuprins, dar absolut magnetică: *“mă atingi / dar nu mă prinzi / sunt acolo / dar mereu departe / ca un fum subțire / ce scapă printre degete / ca un vis / pe care încerci să-l ții minte / dimineța mă privești / și știu că sunt mai mult decât mă vezi / că în tăcerile mele / se ascund povești / pe care doar tu le poți descifra”*. Pe un ton delicat, impregnat de melancolie, iată dintr-odată o îmbulzeală de metafore care zidesc o poezie a distanței minime, în care tăcerea devine limbajul cel mai personal. Un joc verbal șagălnic, i-am putea zice, cu mult talent și duioșie compus de poetă.

Se vede de la mare distanță că poeta deține o mare sensibilitate artistică: ea scrie versuri pentru a spune altfel ceea ce are de spus important celor din jur, scrie pentru descătușare cu mare, mare încredere că, abia în poezie versul ei se evidențiază cel mai bine, își conturează substanța și-și dezvăluie conținutul subtil și select. De fapt, toate acestea sunt aduse la lumina chiar de poetă în mai multe versuri din volum.

Iată, de pildă, cum definește ea, poeta, însăși poezia într-un poem sublim: *“poezia este tot ce nu pot spune altfel / tot ce se zbate în mine fără formă / până când prinde contur pe hârtie / e zbucium / e liniște / e întrebare / e răspuns / e clipa în care mă regăsesc / și în care mă pierd”* (Tăcerea ce se aude). Da, exact așa vede poezia Aura Golomoz. Pentru că, desigur, din noianul de îndoieli care-i bântuie adesea gândurile, un poet nu are cum să nu se întrebe ce este ceea ce face chiar el. Iar Aura răspunde simplu, elegant, atotcuprinzător. De fapt ea reușește să dea un răspuns și celorlalți, nu numai ambițiosei sale curiozități.

Parcurgând cu atenție întregul volum, vom observa, cu siguranță, că avem de-a face cu o poezie de dragoste. Aproape întregul volum este înțesat de senti-

(continuare în pag. 57)

(urmare din pag. 56)

mentul unic al iubirii, dar cu preponderență sesizăm asta în a doua parte a volumului.

Iată, de pild, un astfel de poem, intitulat "Iarnă solitară": *"fulgii se risipesc în vântul rece / luminile palide tremură-n noapte / dar nicio strălucire nu poate umple / golul lăsat de absența ta / pașii tăi lipsesc din omătul proaspăt / un surâs nu topește gerul / iar tăcerea trosnește sub bocanci / și orele curg lent / ca fulgii prinși în dansul lor obosit / iarna fără tine chiar și ninsoarea / pare mai tristă / chiar dacă albul îmbracă pământul / inima mea rămâne înghețată / așteptând să o încălzești"*. De departe se vede că avem de-a face cu o meditație lirică despre absență, dor și melancolie, folosind iarna ca metaforă pentru starea interioară a eului liric. Ideea se concentrează pe singurătate și lipsa persoanei iubite, care amplifică gerul emoțional („inima mea rămâne înghețată”). Iarna devine un simbol al izolării, iar ninsoarea, deși albă și pură, este „tristă” fără prezența celui alt.

Structurat într-un flux liber, fără rimă strictă, poemul creează o atmosferă rece și apăsătoare, dominată de imagini vizuale și tactile: „fulgii se risipesc”, „luminile palide tremură”, „tăcerea trosnește”. Stilul este unul minimalist, cu versuri scurte și imagini simple, dar evocative, care accentuează sentimentul de vid („golul lăsat de absența ta”). Tonul este melancolic, cu o notă de speranță timidă în final („așteptând să o încălzești”).

Așadar, un poem intim și sensibil, care surprinde durerea absenței printr-o metaforă a iernii, îmbinând imagistica naturală cu profunzimea emoțională.

Poemul „Câtă iubire, atâta poezie” ar putea fi considerat ca o odă romantică a legăturii dintre iubire și creația poetică. El prezintă iubirea ca sursă de inspirație infinită. Printr-o structură liberă, fără rime stricte, se accentuează fluiditatea sentimentelor, iar repetiția versului-titlu creează un ritm care subliniază ideea centrală: iubirea și poezia sunt inseparabile: *"câtă iubire atâta poezie / în fiecare cuvânt în fiecare clipă / îți simt prezența gândurile îmi dansează / ca niște versuri ce se scriu singure / din dorul ce mă cuprinde"*. Tematica gravitează în jurul iubirii idealizate, care transformă viața într-o poezie continuă („iubirea noastră e ritmul meu”). Într-un stil cald și melodic, cu imagini senzoriale („bătaie a inimii”, „melodie fără sfârșit”) și metafore („fiecare frază poartă numele tău”), iubirea devine un act creator, fiecare emoție fiind transpusă în versuri („gândurile îmi dansează ca niște versuri ce se scriu singure”).

Pe un ton pasional și contemplativ ce reflectă o adorație profundă, suntem puși în fața unui poem delicat și vibrant, care glorifică iubirea ca forță creatoare, transformând viața într-o operă poetică.

Cam pe acest ritm decurg versurile de dragoste ce îmbogățesc semnificativ forța intrinsecă și sentimentele eliberatoare întâlnite în acest volum.

Totodată, cu destulă ușurință, cred, am putea observa ceva anume în creația lirică a poetei Aura Golomoz: poezia sa este o poezie în care nota optimistă este la ea acasă. Așadar, avem de-a face cu o poezie îndrăzneată, căci poeta vede lumea cu ochi frumoși și curajoși. Singurul lucru de care s-ar putea teme cu adevărat este îndepărtarea de iubire, sentiment pe care-l mărturisește în mai multe rânduri. Dar cine nu iubește și nu tremură la gândul că într-o bună zi iubirea s-ar putea risipi?

Per ansamblu, întregul volum ar putea fi caracterizat printr-o căutare profundă a sinelui, împletită cu introspecție, lirism și meditație filosofică, explorând practic călătoria

interioară a ființei.

Din tematica și viziunea poetei este de remarcat puterea cuvântului și a tăcerii, femininul ca taină și inspirație, o dualitate remarcabilă dintre rațiune și suflet. Evident, toate acestea împletite cu multe interacțiuni simbolice precum iubirea, inspirația, mentoratul și chiar condiția umană.

Ca stil și expresivitate sunt demne de remarcat contemplația, metaforicul și meditativul, prin versuri libere, stil care o prinde bine pe autoare...

Acum, nu trebuie să considerăm că întreaga poezie a Aurei Golomoz se ridică la nivelul aprecierilor făcute până acum! Să nu uităm că avem în fața noastră o poetă aflată la început de drum, deci fără o experiență probată, incluzând aici și o oarecare nesiguranță a exprimării. Dacă tematica preferată de autoare pare a fi una destul de laborioasă, micile ezitări între tonuri apar totuși ici-colo, în câteva poeme, ca și lipsa de mesaj la altele. Mai sunt, foarte rar, și unele sintagme clișeice și expresii puțin mai uzate.

Dar sunt ferm convins că o lectură variată și atentă a poeziei contemporane și clasice, alături de un exercițiu constant și o revizuire lucidă a propriilor texte o pot determina pe poetă să depășească toate aceste mici inconveniente.

Personal, cred că Aura Golomoz scrie de multă vreme poezie. Dar a stat deoparte și n-a avut curajul să și-o expună. Mă gândesc poate că este totuși o norocoasă că l-a întâlnit pe Sebastian Golomoz, un poet pe care nu mai are nevoie de prezentare pentru că este deja bine cunoscut, cel puțin în arealul nostru gălățean, dar nu numai. Bănuiesc că astfel a căpătat curaj și și-a prezentat public compozițiile. Și foarte bine a făcut, pentru că, într-un timp relativ scurt, a reușit mai multe performanțe: să debuteze într-o revistă literară, de fapt chiar în revista Boem@, iar eu personal mă felicit că am fost nașul ei în ale debutului, apoi a scos o carte de poezie, cea pe care o serbăm azi împreună, așadar asistăm împreună la un debut editorial, a mai publicat un ciclu de poeme într-o antologie literară colectivă și cine știe câte alte performanțe n-a mai atins între timp, dar pe care le puteți afla cu ușurință chiar din gura poetei.

Apreciez că Aura Golomoz va avea un viitor luminos în poezia românească. Și dacă mă cunoașteți bine, mă veți și crede, pentru că știți că nu prea am dat greș cu previziunile mele în această direcție. Să-i urăm noroc și să-i fie mereu muza aproape!

Marin RADA**VITRALII**

Precum mobila la comandă,
viața mea,
are toate ușile colorate,
sus, jos,
de la stânga la dreapta,
geamuri reflexive
ca un cor de sentimente
cărora nu le lipsește
sclipirea...

Am să urc odată cu ea
pe scara de dragoste,
să prindă cerul
într-un cuib neatins,
ca și cum prinzi în palme tăcerea
și nu mai poți s-o ignori,
ea poate zbura
sau poate să rămână cu tine,
între două ferestre tulburătoare,
vitrailii, ori flăcări devenite oglinzi...

POEMUL CARE SE SCRIE SINGUR

Cum se sprijină pe iarba înaltă
stropii de rouă,
așa se ridică peste sufletul meu
lumina ce înfloare amurgul...
Pe masa de lucru, ea rescrie poemul
și lasă peste ape
câte un semn de-ntrebare,
tulburând pietrele și adâncul.

Niciodată nu se va tulbura
umbra mea, ca o apă
peste care trec păsările
înainte să înceapă tăcerea .

Tu știi
că de când au plecat fluturii
și mireasma părului tău
răscolește pădurile,
nimeni nu mai crede în nimeni
și singurătatea râde în hohote,
fără să mai scrie cineva,
vreodată poemul...

CALEA ROBILOR

Astăzi voi trimite
în cele mai îndepărtate
colțuri ale pământului,
cuvintele mele de dragoste,
nerostite,
la care nu voi aștepta răspuns

niciodată,
voi continua să trăiesc cu gândul
că le-aș fi putut așterne
pe Calea Robilor
ori pe drumul mătășii
care, oriunde ar fi rămas,
ele există
ca două picături de sânge
din care se revarsă lumina...

INCERTITUDINI

Abia începusem să cred
că numai eu știu
să construiesc o singurătate
și să ascund clipele iluzorii,
într-un alt anotimp .
Abia începusem să cred,
și văd aripa unui înger
de care îmi e teamă
să mă ating.

De câte ori cad,
el îmi întinde o fâșie de cer,
răvășit.

Abia începusem să cred
și tu mă întrebi,
dintr-o nouă tăcere,
dacă m-am risipit...

POEMUL

Încerc să așez câte o inimă
în fiecare literă a poemului,
acolo unde liniștea
este premergătoare iubirii,
unde centrul de greutate
ne eliberează spiritele,
treaptă cu treaptă,
până la tăcerea dintre cuvinte .

Pentru rugăciune,
mă veți găsi în aerul
care umple ferestrele,
doar ascultând chemarea,
cu propriile voastre bătăi
ale inimii...

BUNA VESTIRE

Întind mâna
peste vremea semințelor
încolțite în chihlimbar,
cu un pas mai înainte,
îngerul vede umbra femeii
peste iarba cosită
și lumina lichidă
din cuvintele pline de har.

El îi va spune
că, din ziua aceasta,
Cuvântul va rămâne,
o vreme,
cu ea să rodească
din lumină-n lumină,
țesută cu straie de crini,

(continuare în pag. 59)

fața lui îngerească.

Întind mâna
peste vremea semințelor
și un înger
stă să-nflorească...

NIMIC

Acesta este nisipul
clepsidrei mele,
cea mai tragică
formă de încolonare
a nimicului

Tot ce este real
mă amenință,
din neant,
ca un cuțit
golit de semnificație
în fața oglinzii.

Tu ai primit dreptul
de a suferi,
de a fi fericită
și de a rosti
în marile catedrale,
tăcerea.

Nu știu
dacă ai învățat
pe dinafară plânsul,
respirația
gură la gură a nopții,
nimicul...

LĂCRĂMIOARE

Curg clipele
pe bolta stelară,
parcă sunt râuri
întrupate în ploi,
se sprijină cerul
pe corzi de vioară,
ploaia râde și plânge
în noi,

Țin ochii închiși
și văd mai departe,
mugurii vin din moarte
precum mieii în crâng ,
un zvon nenăscut
suflarea desparte,
crinii țin roua-n potire
și plâng...

Trăiesc mai multe vieți
deodată,
aud bătăile inimii-n lut,
curg clipele
de pe bolta înaltă,
vioara de lemn
lăstărește-n pământ...

CERCUL

Prelungire a gândului,
cuvântul nerostit,

respirația tăiată a materiei,
ritualul mâinilor
sculptând pasărea,
zborul.

Totul este un cerc.
Dincolo de marginile lui
nu există întoarcere...

CUVINTE

De prea multe ori
cuvintele nerostite
nu mai duc nicăieri...

În spatele zidului
tăcerea întemeiază icoane
și altare de fum,
clipele trec în liniște,
precum umbra păsării
care învață plutirea .

Dacă mi s-ar îngădui
să rămân înlăuntrul,
aș rupe eu însumi
acest labirint,
ca un orb
care aprinde lumânări
de ceară curată,
dăruind fiecăruia
dintre semeni,
lumina...

METAMORFOZE

De cele mai multe ori
zidul vorbește cu mine,
mă așteaptă să deschid ochii
ori să-i închid,
pentru el, piatra
este piatră de temelie,
de sub care pândește
șarpele casei, perfid.

Între mine și zidul de piatră,
lumina,
cheamă păsări și fluturi, și flori,
un licăr de viață a prins
și grădina
când vântul aruncă petalele-n nori...

Doar copilăria mea
a rămas în ogradă,
un salcâm își întinde floarea
pe drum,
măine, pietrele zidului
or să vadă,
cum se scurge viața din el,
ca un fum...

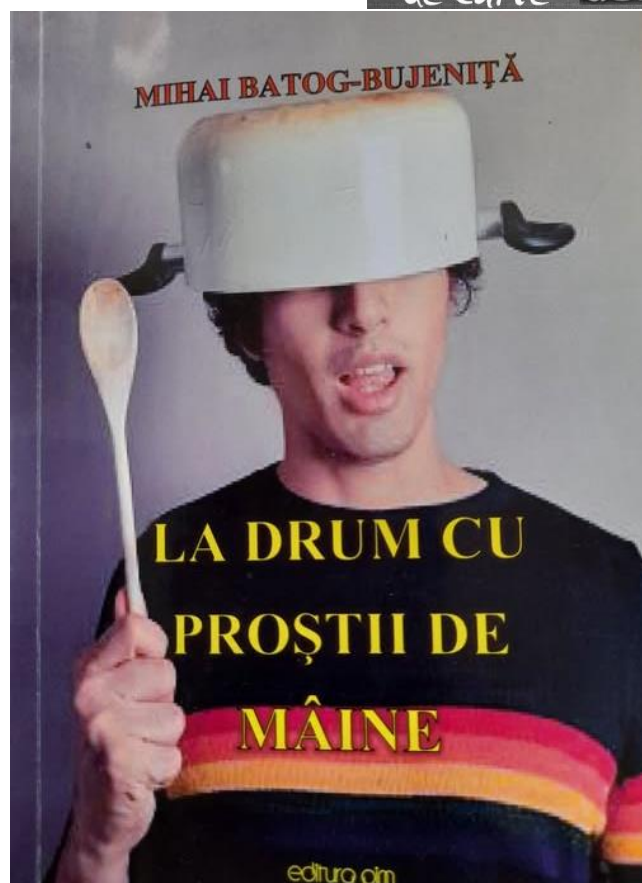
Ana OPRAN

Capcanele limbajului și umorul
(„La drum cu proștii de mâine”, Mihai Batog Bujeniță)

Culegerea de schițe umoristice „La drum cu proștii de mâine”, (ed. pim, Iași, 2023), este o carte incitantă atât prin titlu, prin condițiile grafice dar mai ales prin conținutul său. Scrisă în cheie SF, ea este de fapt de o actualitate stringentă. Dacă, acum două secole, scriitorul și filozoful moralist La Bruyère cu ale sale *Caractere* dorea să pună în fața lumii sale o oglindă în care aceasta să-și vadă toată hidoșenia defectelor (lăcomia, prostia, lăurădoșenia, ipocrizia, snobismul, corupția, îngâmfarea, prețiozitatea...), scriitorul Mihai Batog-Bujeniță vizează aici, într-o manieră impregnată de un umor fin uneori, debordant alteori, aceeași finalitate moralizatoare față de contemporanii săi, trăitori într-o epocă a inteligenței artificiale și a atotputerniciei internetului.

Cele 37 de narațiuni plasate aparent într-o lume a viitorului, sunt adevărate șarje umoristice prin care scriitorul dinamitează prin râs toate aspectele societății de azi, începând cu alimentația de tip american, datorate de fericire și dependență („Rex hamburger”), cea prin care „obezitatea devenea nu o problemă de sănătate socială ci expresia fericirii sociale” și terminând, într-un ritm ascendent, cu „Programul de înarmare” din care aflăm că „omenirea se afla în una din acele fericite perioade ale existenței sale pe această planetă în care toți vorbesc despre război, măceluri, distrugerii și, evident, victorie! Asta cu victoria fiind doar așa, pentru prostime, că nu se putea spune cine pe cine a învins, sau dacă a învins cineva. Isteria părea că aduce bucurie tuturor mai ales că era bine întreținută de producătorii de arme, muniții și pulberi explozive, însă ei se aflau, ca întotdeauna, discret, în spatele uriașelor afaceri din zona”(„La drum...” p. 233). Între aceste două puncte limită, unul sugerând inconștiența îmbuibării nesănătoase într-o societate consumeristă, iar celălalt, consecința ei logică (războiul), se aliniază toate celelate aspecte ale acestui „drum” al prostiei, prinse de autor cu o varietate de mijloace mergând de la comicul blajin-îngăduitor până la grotescul sulfuros.

Odată cu trendurile de comportament și de fizionomii umane, ironia autorului destructurează stereotipurile verbale fie că vin din trecutul limbaj de lemn al comunismului sau din cel tehnologizant împănate cu anglicisme. În „Familia celula de bază a societății” psihologul Esmeralda Borș, consilier în probleme maritale, are ocazia să constate cum o familie el+el din anul 2050 suferă de aceleași sfîșieri generate de infidelitate și gelozie ca și familia tradițională, ca și cuplul interetnic și intercultural.

Propria căsnicie este un fiasco lamentabil năclăit în indiferență și rutină ceea ce o face pe d-na psiholog în problemele familiei să se gândească la oferta profesionalistă a celor două fete meseriașe, dansatoarele exotice Eleonora și Climentina. Comicul de situație cu trimitere spre absurd, comicul de caracter și mai ales savurosul comic de limbaj cu amestrecul sau de expresii vulgare și prețiozități, cu calchieri lingvistice și elemente de argou face deliciul lecturii. Vena lingvistică a umorului, venind dinspre Caragiale, cel poreclit „moș virgulă, maestrul incontestabil al suculenței cuvântului și al capcanelor sale semantice și sonore, alimentează pitorescul și picarescul fizionomiilor umane.

„Electric car, full options”, „Cadoul”, „Enigma robotului telefonic”, „Odiseea spațială 3501” fac o captivantă translație estetică dinspre ambianța de birt sau de alcov a personajelor caragialiene spre comicul absurd al prozelor lui Urmuz precum cel din „Pâlnia și Stamate” sau „Ismail și Turnavitu”. Căci, dacă epoca lui Caragiale, în datele sale strict temporale, a apus, caragialismul continuă să domine aspectele vieții noastre sociale, politice și literare „îmbracat în mantie urmuziană cu trena lungă a unui Auto-Kosmos infinit și inutil”(Nichita Danilov, „de la Caragiale la Hurmuz”, în România literară, nr.32 din 19 iulie, 2019).

În „Școala altfel” formalismul, care înăbușă orice urmă de creativitate în venele acestui concept ivit tocmai spre a deschide calea unui învățământ creativ, conduce, printr-o evoluție logică inversă, la absurdul macabru: după ce „în lumea următoare elevii au recuperat orele de matematică pierdute din cauza unor sărbători legale, marți pe cele de fizică, miercuri pe cele de chimie”, vizita de joi la muzeu este o secvență de teatru savuroasă cu un comic de situație și de limbaj

(continuare în pag. 61)

suculent înserată în „feedback-ul” hilar oferit de compunerea lui Neluțu „cum am fost io la muzeu și ceam văzut acolo”.... „Poate data viitoare când vor merge la muzeu vor fi și ceva morți sau măcar răniți grav, așa că ei așteaptă cu mare interes altă perioadă a programului „Școala altfel...”

Moda securizării casei prin „implimentarea unui sistem de protecție antifurt și anti-vandalizare cu comandă prin voce” conduce la un dezastru când „Gligole Lămuleanu” întors de la o petrecere bine matolit își pronunță numele stălcit provocând reacția severă a sistemului anti-efracție finalizat cu arestarea lui și a însoțitoarei sale

În „Colierul” umorul subtil de suprafață maschează sub un surâs viperin un aberant tablou al manevrelor de spoliere și de crimă organizată ale așa zisei Autorități de Supraveghere Financiară, în fapt o organizație mafiotă de o cruzime, perfidie și cinism fără replică. Aici, ca și în alte schițe, șarja socială cu țintire directă spre realitățile actuale este năucitoare. Cititorul are sentimentul acut că aceste lucruri nu se petrec în 2025, așa cum avertizase naratorul, ci chiar în acest prezent bulversant. Sau, poate că el însuși s-a teleportat în acel viitor, cu o trimitere complice la avertismentul plasat de autor la începutul cărții, avertisment mustind de acea fină ironie cu care se savurează înțeleșurile și subînțeleșurile fiecărui cuvânt: „Literatura de anticipație este, în general vorbind, o simplă ficțiune. Uneori atât de bine gândită încât devine viitor.” Aceeași viziune hurmuziană a unui viitor dezumanizat, dominat de inteligența artificială și împins până la limitele halucinante ale destructurării oricărui sens existențial umanist se regăsește în „Viitorul de aur”. La Hârlău, în 3514, președintele Concernului Hârbotica World Corporation (de sesizat comicul de limbaj rezultat din asocierea localității insignifiante cu numele anglicizat), un android de ultimă generație, rezumă în limbajul standardizat al conducătorului economic istoricul întreprinderii și consecințele sale. „Umanitatea, în marea ei majoritate, era scoasă din circuitul economic, deci și din cel social și nu mai avea niciun drept să ia hotărâri, indiferent de domeniu: politic, de mediu, de securitate socială, etc... Devenind astfel inutilă, putea fi considerată o turmă, cu toate consecințele de rigoare!” (ibid.p.56)

În replică, nici prototipul uman nu este iertat: prin aplicarea planului de exterminare Exodul „se împlinea visul de aur al omenirii, descoperirea unor noi spații de jefuit”.

Savanții androizi, căutând cauzele degenerescenței umane pentru a fi evitate de noua civilizație, găsesc repede că acestea erau „trufia mârănească, dorința neghioabă de îmbogățire fără limite de bun simț, ura tuturor indivizilor față de semenii lor, lăcomia, îmbuibarea și risipa, războaiele neconținute sau afișarea unui lux inutil” (ibid.p. 59).

De la caractere individuale, la prototipuri etnice inovația lingvistică și precizia definirii prin nume este la fel de neiertătoare la scriitorul Mihai Batog Bujeniță ca și la ilustrii săi predecesori I.L. Caragiale și Hurmuz.

Înălții demnitari adroizi ai MegaX, MochX, NaziX, RusX, CatoliX, ScamiX stau sub semnul aceleiași adecvări nume – caracter ca și confratii lor Tipătescu, Farfuridi, Brânzovenescu sau, și mai exact, sub semnul

aceleiași atracții magnetice nume-destin ca și personajele hurmuziene Ismail, Turnavitu, Stamate, prinse în esența lor.

Deosebirea ține de distanța în timp, de schimbările sociale (inclusiv cele de limbă și limbaj), de prototipurile umane aflate în vizor, condiționate, fără doar și poate, de epoca istorică în care trăiesc și care le conferă specific și culoare dincolo de tipologia lor universală. Fauna Miticilor caragialieni, cu limbajul lor neaoș, savuros, cules de pe stradă, din birturi sau piețe publice, cu exprimarea lor eliptică și jocul de mimică plin de subînșelesuri, evoluează la Hurmuz spre absurdul unor indivizi cu fizionomii discrepante priviți de aproape, totuși logici în unitatea lor privită de la distanță, precum o pictură cubistă.

Diferența rezidă și din atitudinea critică a autorului, atitudine în care indulgența bonomă, comicul de factură moralistă, ironia acidă mergând până la ură, grotescul și absurdul se îmbină în proporții diferite și ia forme stilistice absolut originale pentru fiecare.

Caragiale, privindu-i cu ochii mijiți de ironie pe miticii și moftangii săi, izbucnea înveninat: „îi urăsc, mă!”

Despre Urmuz Sașa Pană scria: „Clocotul contra celor în mijlocul cărora trebuia să-și mestece viața, a profitorilor ale căror mâini mușcăte trebuia - cu o grimasă a sufletului - să strângă [...] le-a sublimat în scrâșnete, le-a proiectat pe reverul logic ca o cascadă văzută într-un tavan de oglinzi.”

Scriitorul Mihai Batog- Bujeniță își privește lumea creată cu detașare, savurându-i diversitatea „prostiei”, gustându-i inadvertențele, trăind din plin și împărtășind cititorului plăcerea estetică a acestui „bălci al deșertăciunilor”.

Aproape fiecare schiță își propulsează fauna de „proști” ai viitorului prin acele portrete atent schițate, în care se realizează un aliaj unic al comicului de situație, de caracter și de limbaj. Acesta din urmă este de fapt un corolar al tuturor, celorlalte; scheme frazeologice, stereotipii verbale, construcții populare, pronunții regionale, punctuația, suspansul lingvistic, termenii cu înțeles ambiguu, barbarismul, limbajul profesional, jargonul electoral, jargonul științific coabitează eliberând când zâmbetul tăios, când valul de râs descătușat.

Stilul, de o oralitate cultă încântătoare, cu întorsături subtile, cu pauze și accente de înțeles subțiri, mărturisesc un condei deplin stăpân pe arta persuasiunii inoculată - amestec de elixir și otravă – în cuvânt.

Lică PAVEL

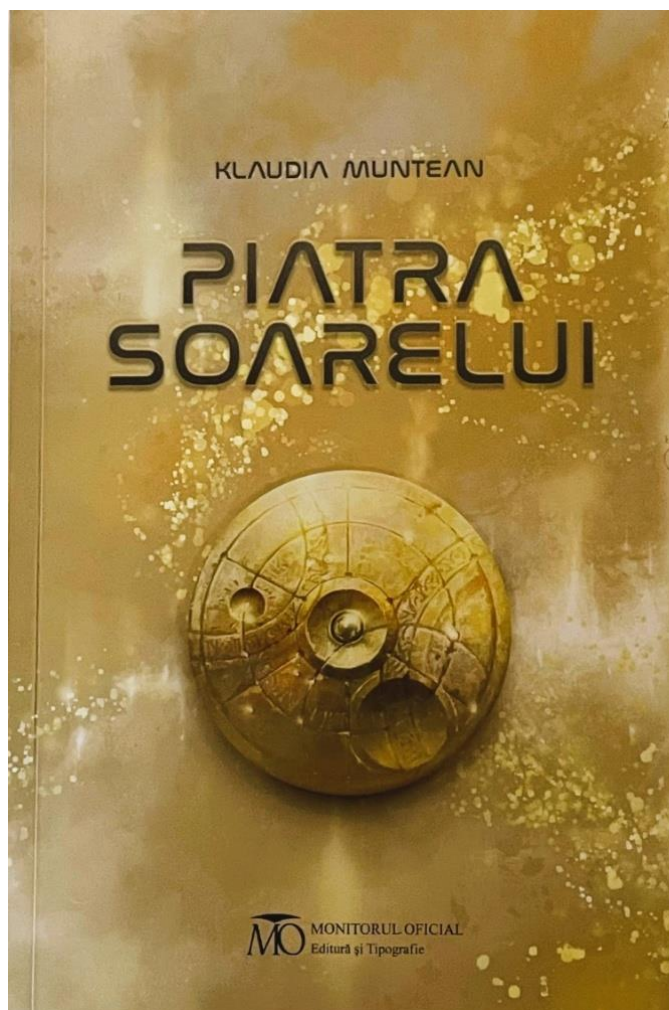
AURUL DIN „PIATRA SOARELUI”

Este de la sine înțeles că formația intelectuală a unui scriitor își pune amprenta, inevitabil, asupra oricăreia din creațiile sale, dar, în egală măsură, un rol determinant îl are și mediul în care activează într-un folosul societății.

Această convingere mi-a fost reconfirmată, citind recenta carte a scriitoarei Klaudia Muntean – PIATRA

(continuare în pag. 62)

SOARELUI, în fapt un basm modern de o originalitate indiscutabilă. Fiindcă autoarea nu se dezmințe, prin plasarea acțiunii în locuri exotice, imaginare desigur, într-un spațiu și un timp imprecis, ca în orice poveste, dar și prin numele mai puțin întâlnite pe meleagurile noastre, purtate de eroii cărții, deloc surprinși în fața aparițiilor generate de tehnica modernă a acestui secol, cum ar fi hologramele.

Poate doar cititorul trecut de o anumită vârstă să fie surprins, nu însă și copiii de azi.

Spun acest lucru, cunoscând și alte lucrări ale Klaudiei Muntean prezentate la întâlnirile cenaclului Filialei Literatură pentru Copii și Tineret la care participă uneori și la care s-a întâmplat să fiu și eu.

Acolo am aflat și despre jocurile educative create de dânsa – „Colecționarii de Scrisori Rare”, menit să-i atragă pe copii spre cunoașterea operei eminesciene și „Colecționarii de Artă”, inventat pentru a le stimula interesul în descoperirea frumosului din patrimoniul cultural al spațiului românesc.

Firește, faptul că distinsa doamnă Klaudia Muntean a lucrat și lucrează cu îngerii trimiși de Dumnezeu pe pământ – a fost mulți ani educatoare și continuă să desfășoare și acum cu ei activități educative – explică, așa cum spuneam mai sus, amprenta didactică asupra scrierilor sale.

Este ceea ce se întâmplă și în basmul PIATRA SOARELUI, un basm din care copiii, și nu doar ei, pot învăța valoarea iertării, a dreptății și a iubirii față de semenii dar

și a trecutului care își pune amprenta asupra existenței noastre.

Sub pretextul găsirii fiicei regelui Yevghenislav, conducătorul poporului slavghen, dispărută inexplicabil de la palat, sub ochii cititorului se desfășoară, în ritm alert, o acțiune în care eroii primesc îndrumări și sfaturi prin vise sau de la păsări fantastice, păsări dragon, sau de la copaci cu însușiri omenști sau chiar de la pietre prețioase vorbitoare.

Totul pentru a se împlini iertarea și împăcarea întru repararea unei nedreptăți săvârșite cu secole în urmă de strămoșii regelui Yevghenislav, asupra unor frați de sânge, pe care acesta îi poate vedea într-o hologramă creată de un mare înțelept și apărător al binelui pământesc.

Desigur, nu vom devoala aici întreaga acțiune și aventurile prin care trec eroii, pentru a păstra surprizele oferite de autoare în paginile cărții. Dar trebuie să spunem că „piatra soarelui” atât de necesară în căutarea drumului pentru împlinirea dreptății este, în fond, aurul din basmul imaginat de Klaudia Muntean pentru a-l oferi copiilor să le crească în suflet valorile atât de necesare într-o lume doritoare de pace, dreptate și iubire.

Autoarea este, și cu această carte, o inovatoare în literatura pentru copii pe care îi iubește și îi vrea înveșmântați în lumina frumuseții spiritului omenesc și în aurul poveștilor aducătoare de bucurii și soare în suflet.

Ana Maria CHIRCEA

Librocubicularistul

Librocubicularistul avea insomnii. Auzi, în ecouri, respirația sacadată a peștișorului său auriu, care viețuia de câteva luni bune în acvariul ușor murdar, cumpărat din piața de vechituri. Se gândi că hrana i-a fost contaminată în mod voit și tresări. Cine este acel prieten care îl sapă pe la spate? Care ființă, roasă de invidie, vrea să îi ia locul? I l-ar ceda din plăcere, că doar nu radiază de fericire, nici măcar nu își înțelege rostul. Firul de argint cu care a fost scrisă fila vieții sale, s-a cam terminat la el. Aștepta un semn, de oriunde.

Se întinse să ia cartea cu coperti groase de pe noptiera plutitoare și împinse în sus butonul de la lampa de veghe. Își așază la cap o pernă din pene de gâscă, din curtea bunicii, și o sufocă, înghesuind-o între părul său cârlionțat și peretele cu urme de mucegai.

- Să îți fie rușine! îi reproșă Didi, peștișorul său auriu, mormăind în acvariu. De șapte zile citești cartea aia și încă n-ai înțeles nimic.

- Tocmai! N-am înțeles și o mai citesc o dată!

- N-ai citit-o cu sufletul, de aceea nu o înțelegi! completă Didi, cu chef de vorbă. Cartea aceea e o bucățică dintr-un copac, deci are suflet. Un suflet poate fi citit doar de un alt suflet. Cuvintele sunt doar niște fantasmе învăluite în esență. Cauți himera sau însuflețirea?

Librocubicularistul nostru era miop și, pe deasupra, își aruncă ochelarii de vedere în direcția acvariului. Aceștia trecură, la milimetru, pe lângă peștișorul auriu și căzură pe podeaua rece, făcând-o să scârțâie a nemulțumire.

- Sufletul la suflet trage! îngână Didi.

Peștișorul mișcă din coadă și își văzu mai departe de treabă. I se părea haios să ai atâtă libertate și să nu te simți liber.

- Când n-ai cu cine, n-ai cu cine! mormăi ca pentru sine.

Cel care îl adusese în casă, părea să îl ignore cu desăvârșire. Acesta, își mai aranjă o dată perna la cap și își deschise cartea, oftând. Nu știa ce trebuie să găsească, însă știa că insomniilor trebuia să le pună capăt. Starea sa înclinată spre descurajare nu îi făcea bine. Până și bătrâna lună, înghețată de lipsa simțurilor, îl privea compătimitor.

Carul de foc, tras prin vârtej de nu mai puțin de șapte dragoni bibliofili, părea să tușească litere sângere. Prima filă avea colțurile îndoite, de parcă, întâia oară, semnul a fost pus la ea. La prima frână, pusă de aripa dreaptă a dragonului căpetenie, toți norii au înghițit în sec și s-au prefăcut în meteoriti. La a doua frână, pusă de aripa stângă a aceluiași dragon, planetele s-au aliniat și au cântat un imn al împăcării. Literele erau tot mai aproape de frunzele veștejite. Picurau pe ramurile copacului deșteptat de ger, aflat în inima pustietății, solzi de dragon, stracocii. De îndată ce solzii atingeau ramurile, frunzele prindeau viață. Resuscitate, acestea dansau în culori metalizate, de portocaliu, albastru și verde.

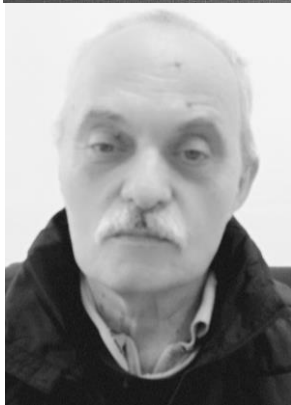
Din coroana copacului, fantoma însuflețită a dragonului heraldic cerceta cerul lipsit de nori. Înghițea literele,

una câte una, după cum se ridicau în zbor. Deși pustietatea avea un singur copac, vietățile cuvântătoare erau de ordinul miilor. Ceasul lor avea o singură limbă. Spectacolul de culori metalizate speria clepsidra în care s-au cuibărit orbește. Căutau, acum, să scrijească oful pe trunchiul singuratic. Un briceag din colți de dragon ar fi fost oportun. Și-au amintit că vechii dragoni și-au înșirat colții pe câmpul de luptă, așa că au căutat cu privirea un vârtej de ac. Neieșindu-le în cale, s-au aplecat și, cu urechea lipită de pământ, au încercat să își înțeleagă rostul. Precum maimuțele, s-au urcat în copac, într-o clipită. Înceau, de această dată, să se cațere pe fantoma însuflețită a dragonului heraldic. Această s-a împrăștiat ca ceața în zorii noului început. Cuvântătoarele, amorțite, s-au trezit agățate de litere sângere. Se priveau reciproc, într-o muțenie gălăgioasă. Meteoriti au izbucnit în răs, revenind la forma lor de odinioară. S-au apucat, treptat, să picure, neobosiți, nădejdea peste iarba care începu să crească. Ploaia de bine a liniștit cuvântătoarele și le-a îndemnat să sădească câte un puiet fiecare. Pe lotul pustietății și-au făcut loc traseele atrăgătoare pentru dragonii din cer, parcările încăpătoare pentru carele de foc și, cel mai important, aerul curat, odihnitor. De atunci, nu a mai fost zărit niciun vârtej, iar drumul vertical a fost pietruit cu iarbă, nori și cuget.

Librocubicularistul, mulțumit, a închis, în sfârșit, cartea. Avea miros de amintiri. Mucegaiul prezentului era, ușor, acoperit de portocalele copilăriei. S-a prelins până la noptieră, înspre lampa de veghe și a închis-o cu grija unei mame care își vrea copilul odihnit. Umbrele ar mai fi dansat pe peretele înțesat de pene în zbor, însă până și iluminatul stradal clipea a răgaz. Poeziile și povestirile s-au înălțat de pe noptiera plutitoare și se scuturau de orgolii peste acvariul ușor murdar. Le era dor de o mângâiere pe creștet. Noaptea abia începuse și cocoșul se pregătea să cânte. Răsăritul va fi cel mai frumos din ultima vreme. Va picta orizontul în căldură sufletească și, dincolo de el, va renaște clipa. Nimic din ceea ce este de trebuință sufletului nu se pierde.

- Măine îți curăță acvariul! îi șopti, somnoros, peștișorului auriu.

Cristian Ovidiu DINICĂ

Poetul ca un câine tăcut

Desfaceți volumele poetului
și dați-i să-și înghită poem cu poem
fiind martor frământărilor sale
ca și când ați tăia coada câinelui tăcut.
Amândoi și câinele și omul vor deveni la fel de febrili
în căutarea singurătății.
Poetul va spune: sunt la fel de singur
ca timpul ce-și pierde silabele
dorind să fie.

Durere

mantia nopții este sfâșiată
strigătul de durere
te aruncă în brațele deznădejdi,
în grabă privești
oglindea roasă de umezeală
din baia devastată de timp,
te îndoiști
de existențe supreme,
emoția te trădează,
mușcă din tine un nerv,
oasele ți-pă, timpul doare,
lumina te apasă,
te recunoști învins
cutremurat de rictusul
fulgerului ce-ți lasă pe chip
zâmbetul neputinței,
totuși unde ești Doamne?

A fi parte a timpului

dimensiunea abstractă a timpului
ascute voința de libertate
de a ne recupera propria persoană
dintre limitele existenței,
de a ne recunoaște în ființa cu simțurile atrofiate
cu iluzii ce luptă să scape
de minciună,

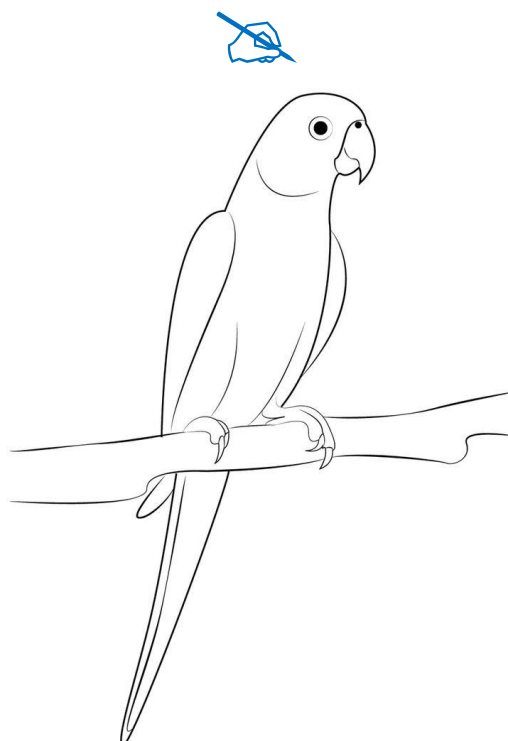
din aer vertebre intoxicate
de cenușa viselor,
trăiește în armonie
coșmarul
societății
care spune florilor floare
însă slovele sale au configurația orizontului
dependent de tragism.

Singurătate

deasupra pietrei precum aripa unei păsări
ascunsă de tăcere
adună vise,
noaptea strânge
speranțe,
la nivelul al șaptelea al cerului
apa devine ochiul ce spune
cuvinte.

Copilăria

mama din umbră strigă
viața ei este ca o simfonie a tristeții,
merg pe malul râului
în care luna se ascunde,
la mine ajunge vocea tatei urmată de liniște,
evadarea sunetelor din cleștele nopții
îi dă putere să mă cheme
într-o curgere în care timpul
rămâne în urmă.

Ștefan ANDRONACHE

Roma cea veșnic fascinantă – II

Piața amenajată în fața Bazilicii reușește să sublinieze autoritatea atotcuprinzătoare a bisericii creștine. Uriașa colonadă de formă eliptică (care-mi determină ochii să scruteze atent fațada lungă de 115 metri și, respectiv, cupola argintie a catedralei, o capodoperă de armonie și echilibru ce se desfășoară până la înălțimea de 132 metri!) trebuia, după cum mărturisea Gian Lorenzo Bernini, autorul său, să sugereze „brațele misionarului care-i îmbrățișează pe catolici pentru a le întări credința, pe eretici pentru a-i reuni în sânul bisericii, iar pe agnostici pentru a-i ilumina cu dreapta credință”.

Spațiul deschis al mării piețe (200 m lungime și 130 m lățime) adăpostește, cu ocazia Paștelui, sute de mii de oameni ce vin să primească binecuvântarea papală. În mijlocul axei circulare tronează un obelisc egiptean (înalt de 25,5 m) adus de Caligula din Heliopolis. Pe cele două laturi au fost introduse două fântâni arteziene menite să dea un plus de animație și culoare spațiului predominant din piatră. Cert este faptul că întregul ansamblu monumental al acestei piețe a marcat debutul unui nou urbanism ce avea să influențeze destul de puternic evoluția arhitecturii din secolele următoare.

În interiorul Bazilicii amplu și somptuos, cu excesiv de mulți vizitatori, simt că mă pierd. Primul popas îl fac în dreapta, acolo, unde trebuie pur și simplu să mă înghesui pentru a putea ajunge să văd „Pietà” (1499), singura sculptură semnată de Michelangelo, Creație de excepție care întruchipează nu numai frumusețea duioșiei, ci și noblețea durerii Fecioarei Maria care ține în brațele sale pe Iisus mort. Marmura strălucitoare a compoziției este acum protejată de un perete din sticlă pentru a nu se mai putea repeta actul de vandalism la care fusese supusă de către un iresponsabil cu exact trei decenii în urmă.

De aici încolo, pe toate laturile navei în cruce greacă, se înșiruie o suită de capele și zeci de altare între care își fac loc și monumentele funerare ale papilor. Sub impresionanta cupolă a lui Michelangelo (înaltă de 136,5 m, sub care ar putea fi adăpostită fațada Domului din Milano!), în interiorul căreia stă scris în latinește mesajul lui Hristos: „Tu ești Petru și, peste această piatră, voi ridica Biserica Mea și ție îți voi da cheile Împărăției cerurilor”, tronează Altarul Confesiunii și faimosul Baldachin. Pontiful aflat în rugăciune din preajma altarului este o sculptură realizată de Canova pentru papa Pius al VI-lea. În fața acesteia, dar pe partea stângă, se găsește statuia Sf. Petru.

Baldachinul din bronz (1624) cu cele patru coloane în torsadă (răsucite) din marmură neagră ce aveau să anticipe mișcarea „art-nouveau” lui , care a fost înălțat peste altarul papal, pare să aibă el singur, înălțimea unui palat. Predestinat să facă legătura dintre timp și infinit, el a fost ridicat chiar deasupra criptei sub care odihnește

Piața amenajată în fața Bazilicii reușește să sublinieze autoritatea atotcuprinzătoare a bisericii creștine. Uriașa colonadă de formă eliptică (care-mi determină ochii să scruteze atent fațada lungă de 115 metri și, respectiv, cupola argintie a catedralei, o capodoperă de armonie și echilibru ce se desfășoară până la înălțimea de 132 metri!) trebuia, după cum mărturisea Gian Lorenzo Bernini, autorul său, să sugereze „brațele misionarului care-i îmbrățișează pe catolici pentru a le întări credința, pe eretici pentru a-i reuni în sânul bisericii, iar pe agnostici pentru a-i ilumina cu dreapta credință”.

Spațiul deschis al mării piețe (200 m lungime și 130 m lățime) adăpostește, cu ocazia Paștelui, sute de mii de oameni ce vin să primească binecuvântarea papală. În mijlocul axei circulare tronează un obelisc egiptean (înalt de 25,5 m) adus de Caligula din Heliopolis. Pe cele două laturi au fost introduse două fântâni arteziene menite să dea un plus de animație și culoare spațiului predominant din piatră. Cert este faptul că întregul ansamblu monumental al acestei piețe a marcat debutul unui nou urbanism ce avea să influențeze destul de puternic evoluția arhitecturii din secolele următoare.

În interiorul Bazilicii amplu și somptuos, cu excesiv de mulți vizitatori, simt că mă pierd. Primul popas îl fac în dreapta, acolo, unde trebuie pur și simplu să mă înghesui pentru a putea ajunge să văd „Pietà” (1499), singura sculptură semnată de Michelangelo, Creație de excepție care întruchipează nu numai frumusețea duioșiei, ci și noblețea durerii Fecioarei Maria care ține în brațele sale pe Iisus mort. Marmura strălucitoare a compoziției este acum protejată de un perete din sticlă pentru a nu se mai putea repeta actul de vandalism la care fusese supusă de către un iresponsabil cu exact trei decenii în urmă.

De aici încolo, pe toate laturile navei în cruce greacă, se înșiruie o suită de capele și zeci de altare între care își fac loc și monumentele funerare ale papilor. Sub impresionanta cupolă a lui Michelangelo (înaltă de 136,5 m, sub care ar putea fi adăpostită fațada Domului din Milano!), în interiorul căreia stă scris în latinește mesajul lui Hristos: „Tu ești Petru și, peste această piatră, voi ridica Biserica Mea și ție îți voi da cheile Împărăției cerurilor”, tronează Altarul Confesiunii și faimosul Baldachin. Pontiful aflat în rugăciune din preajma altarului este o sculptură realizată de Canova pentru papa Pius al VI-lea. În fața acesteia, dar pe partea stângă, se găsește statuia Sf. Petru.

Baldachinul din bronz (1624) cu cele patru coloane în torsadă (răsucite) din marmură neagră ce aveau să anticipe mișcarea „art-nouveau” lui , care a fost înălțat peste altarul papal, pare să aibă el singur înălțimea unui palat. Predestinat să facă legătura dintre timp și infinit, el a fost ridicat chiar deasupra criptei sub care odihnește primul dintre apostolii lui Hristos Enormul Tron al Sfântului Petru (Cathedra Petri a lui Bernini, din 1657) din zona absidei, plasat chiar între monumentele papilor Paul al III-lea și Urban al VIII-lea între care închipuire. Acest punct culminant a decorației somptuoase din interior este împodobit cu patru sculpturi din bronz aurit care îi înfățișează pe cele patru Părinți ai bisericii creștine. Un citat, scris cu litere în relief, cuprinde mesajul adresat Sf. Petru de către

(continuare în pag. 66)

Isus: „Paște-ți oile!”, îndemn menit să justifice astfel nu numai poziția papei, ci și îndatoririle sfinte care-i revin.

Cele mai deosebite monumente sunt închinat papilor: Clement al XIII-lea, Urban al VI-lea, Paul al II-lea, Alexandru al VII-lea (1678, Bernini) și Pius al X-lea.

Închei prezentarea succintă a celor văzute aici cu aprecierile, mai mult decât pertinente, ale francezului Louis Veuillot referitoare la Bazilică: „Sf. Petru este un poem al religiei, al victoriei lui Cristos. Toată istoria, știința, arta,

Roma - Bazilica Sf. Petru

Roma – Vedere spre clădirea Muzeului Vaticanului

bogățiile naturii, concepțiile și creațiile omului sunt reunite aici ca o moștenire a lui Cristos, fiul lui Dumnezeu, pentru a-L binecuvânta și glorifica. Inima incomparabilă a tuturor acestor minuni este Sf. Petru”. Așadar, iată motivațiile ce-i determină pe oamenii de pretutindeni să facă, măcar o dată în viața lor, o descindere aici.

Căldura de afară mă avertizează că cel mai bine ar fi să-mi continui itinerariul printre reperele spirituale care exprimă dragostea pentru adevăr și frumos a înalților pontifi care s-au succedat de-a lungul timpului.

Așadar, după ce înconjur zidul de incintă al cetății, pătrund pe viale Vaticano chiar în zona care conține un imens și extrem de valoros tezaur artistic.

Impresionantul Palat Belvedere – căruia aveam să-i fiu oaspete mai mult de cinci ore – adăpostește un adevărat complex de muzee, o bibliotecă apostolică impresionantă (800000 volume, 100000 gravuri, desene și hărți, 6000 codice și 8000 incunabule!) și mai multe capele și apartamente cu decorații datorate celor mai mari maeștri ai picturii renascentiste italiene.

Muzeul Egiptean ocupă o duzină de săli de la etaj în care sunt expuse: sarcofage cu mumii sau basoreliefuri ce au fost descoperite în ultimele două secole, statui (regina Touya, mama lui Ramses I, regele Mentopt ș.a.), precum și diverse bibelouri, acestea din urmă fiind descoperite atât la Roma, cât și la Tivoli. Impresionant este mormântul lui Iri (din secolul XXI î.Hr.), cel care fusese paznicul Piramidei lui Cheops.

Pasiunea pentru antichități a suveranilor pontifi este dezvăluită de către muzeele: Pius-Clementino și Chiaramonti. Primul s-a constituit pe baza colecțiilor de opere greco-romane ale papilor Pius al VI-lea și Clementino al XIV-lea. Există aici mozaicuri inspirate din mitologie, o galerie a statuiilor zeităților în cadrul cărora se detașează „Venus din Cnyde”. În curtea de formă octogonală, pot fi admirate: „Apollon din Belvedere” (secolul IV î.Hr.), o copie romană a

unui bronz mai vechi, magnificul grup „Laocoon și fiii” (sec. I î.Hr.) sculptat la Rhodos în Grecia. Extraordinarul „Tors din Belvedere” din atrium îmi amintește de Michelangelo care făcuse un adevărat cult pentru el și descoperit în Domus Aurea a lui Nero. Celălalt, Chiaramonti, se remarcă și el prin suita busturilor antice a căror expunere originală se datorează sculptorului Canova.

Pinacoteca Vaticanului (inaugurată în anul 1932) se numără printre cele mai renumite din lume, ea constituindu-se într-un fel de muzeu al picturii religioase din toate timpurile. Pot fi întâlnite aici opere aparținând primitivilor sau bizantinilor, reprezentanților Renașterii sau barocului și până la epoca modernă. Bogăția imensă de lucrări a permis consacrarea unor săli școlilor de pictură ferrareză, toscană, venețiană sau franceză, printre artiștii cel mai bine reprezentați numărându-se Giotto, Beato Angelico, Melozzo da Forlì, Perugino, Rafael, Veronese, Caravaggio, Guido Reni, Tițian, Poussin, Rouault ș.a.

Pe una din ferestrele deschise pentru primenirea aerului din interior, încerc să-mi odihnesc ochii solicitați de atâtea tablouri strălucitoare. Timp de câteva clipe, în acest binevenit moment de respiro, admir superbe grădini ale Vaticanului minuțios îngrijite și pline de verdeață. Printre palmierii, pinii și chiparoșii inteligent distribuiți printre numeroasele alei recunosc ușor silueta grațioasă a faimosului Casino (ce adăpostește Academia de Științe a Statului Pontifical printre ai cărei membri s-a numărat și distinsul meu consătean, arheologul Emil Panaitescu, fost director al Accademia di Romania, în perioada interbelică, și atașat al Guvernului pe lângă Sfântul Scaun). Și tot de aici se vede, în toată splendoarea sa, Cupola cea măreață a Bazilicii!

La cel de al doilea etaj al Palatului Belvedere, mai există câteva galerii, la fel de renumite, ce adăpostesc colecțiile impresionante de candelabre, hărți (inclusiv pe cele pictate pe pereți între 1580 și 1583 de Antonio Danti) și tapiserii executate, la Bruxelles, după cartioanele desenate de Rafael.

Pe o scară și, mai apoi, printr-un culoar cu o animație deosebită, ajung și la Capela Sixtină, punctul culminant al itinerariului meu prin această lume plină de neîntrecute frumuseți. Capela este decorată cu fresce realizate de cei mai valoroși pictori ai Quattro-

(continuare în pag. 67)

(urmare din pag. 66)

cento-ului toscan și umbrian ce redau, pe peretele din stânga, Viața lui Moise, iar pe peretele din dreapta pe cea a lui Iisus Hristos. Din ordinul papei Iuliu al II-lea, Michelangelo avea să picteze, ulterior, întreaga frescă de pe bolta (1508-1512) ce prezintă, într-o manieră oarecum dramatică, Creația Universului și Istoria Omenirii până la Potopul lui Noe. În această autentică arhitectură pictată, artistul își exprimă cultul său pentru frumusețe, dar și pasiunea pentru nuditate, lucrările „Creația aștrilor”, „Sibylă libiană” sau „Păcatul originar” fiind pline de forță, strălucire și culoare.

Și tot Michelangelo, din dispoziția lui Paul al III-lea, avea să realizeze, între anii 1538-1541, compoziția cu aproape treisute de personaje „Judecata de Apoi” impresionantă prin grandoarea (20x10m), concepția și virtuozitatea tehnică, lucruri pe care restaurarea, de acum un deceniu, reușește să le evidențieze din plin. În ceea ce mă privește, trebuie să recunosc că, fiind lipsit de ochelarii de miopie pe care mi-i distrusesem pe treptele Domului din Siena, nu m-am putut bucura din plin de această Capodoperă a picturii universale. Aproape tot ceea ce am văzut mi s-a părut acoperit de un fel de ceață, iar contururile personajelor îmi apăreau dublate. Surprinși într-un impresionant exercițiu de admirație, vizitatorii, adunați ca într-un ciorchine uriaș, acum la sfârșit de iunie 2003, par să reconfirme spusele lui Vasari: „Întreaga lume s-a grăbit să vadă această minune și ea a fost copleșită, mută de uimire”.

Deasupra apartamentelor lui Borgia, decorate de Pinturicchio, se află cele cinci camere (stanțe) pictate de

Roma – Interior din Palatul Belvedere, Muzeul Vaticanului

Rafael și elevul său Perugino pentru papa Iuliu al II-lea. În prima, „Stanza della Segnatura” (care, la origine, fusese Bibliotecă), aduce un adevărat elogiu reconcilierii dintre înțelepciunea antică și spiritualitatea creștină, capodoperele sale, precum „Școala din Atena”, permițându-i să surprindă vârstele omenirii, de la frumusețea ideală a adolescenței, la înțelepciunea și maiestruozitatea bătrâneții.

Se cuvine a face mențiunea că această Cetate a Vaticanului, devenită stat independent din anul 1929, mai cuprinde: Curtea Pontificală, apartamentele Papei și alte câteva construcții cu destinații precise (Radio, Televiziune, Poștă etc.) ce sunt distribuite pe un spațiu de numai 45 de hectare, din care motiv entitatea statală din mijlocul Romei este considerată, deocamdată, drept cea mai mică din lume.

Piețe și fântâni renumite

Nu am văzut, deocamdată, în nici una din marile metropole europene vizitate atât de multe și frumoase piețe. În plus, acestea sunt extrem de diferite între ele. Obeliscul, fântâna sau coloana, elemente preponderent decorative, reușesc să le individualizeze puternic. Aproape că nu le vei confunda niciodată.

Pe tot parcursul verii, piețele Romei se transformă în autentice oaze pe care călătorii obosiți și înfierbânțați le caută de cele mai multe ori cu disperare. Fântânile plasate, de regulă, în mijlocul lor, emană un câmp magnetic și, implicit, o hipnoză ușoară căreia nimeni nu i se poate sustrage.

Din cele peste o sută de fântâni cu care s-a împodobit până acum Roma izbucnește o adevărată „vegetație lichidă” capabilă să vindece cartierele de ariditate atât de specifică sudului. Privești cum apele limpezi și răcoroase curg pline de senzualitate peste grupurile statuare făcând fântânile să depene, la infinit, frumoasa melodie care i-a inspirat lui Ottorino Respighi un extrem de colorat și rafinat poem simfonic. Cu siguranță că scriitorul francez Jean Cocteau avea perfectă dreptate când spunea că numai „cântecul fântânilor indică orașul veritabil”!

În timpul petrecut la Roma, am străbătut, de-a lungul și de-a latul, sau m-am odihnit într-o duzină de piețe pornind de la Piața Veneția, la Piața San Pietro și de la Piața Poporului, la Piața Gura Adevărului! Dacă Piața Veneția m-a impresionat prin culoarea și animația neîntreruptă, Piața San Pietro m-a uluit, așa cum mărturisisem, ceva mai înainte, prin deschiderea, grandoarea și frumoasele-i perspective specifice viziunii estetice din Seicento.

La Roma, există însă patru repere care figurează, aproape în mod obligatoriu, pe agenda oricărui vizitator săi. Despre acestea îmi propun să vorbesc în rândurile ce urmează.

Piața Navona este în mod cert cea mai frumoasă din Capitală atât prin concepție cât și prin decorația autentic barocă. Inițial, aici, a existat stadionul lui Domițian. În timpul Evului Mediu și al Renașterii funcționase o mare piață comercială. Aspectul actual l-a căpătat în secolul al XVII-lea datorită papei Inocențiu al X-lea care își ridicase un palat pe una din laturile sale.

Întreaga scenografie a spațiului pieței înconjurat pe

(continuare în pag. 68)

toate laturile de clădiri în stil baroc aparține însă lui Gian Lorenzo Bernini care a introdus, în interiorul dreptunghiului alungit, trei fântâni (!) între care și pe cea a fluviilor (1648-1651) pe care a plasat-o chiar pe mijloc.

Fântâna Fluviilor a fost concepută în jurul Obeliscului ce semnifică eternitatea și care are în vârf un porumbel, simbolul adivinității și al păcii. La baza monumentului se află o stâncă străjuită, la rândul-i, de personificările marilor fluvii (Gange, Dunărea, Nilul, Rio de la Plata) de pe cele patru continente unde misionarii perseverenți ai Romei reușiseră să răspândescă Învățătura lui Hristos.

Aspectul exuberant al decorației, susurul izvoarelor și senzația de prospețime pe care o emană apa te cuceresc făcându-te să te învârti în jurul fântânii de câteva ori și chiar să te așezi, pentru câteva minute, pe una din barele protectoare din preajma sa. Biserica Sf. Agnesa în Agone, de alături, te încântă cu decorația fațadei sale ușor concavă. În timpul Romei papale aici se organizau serbări populare și curse de cai. Acum, între 8 decembrie și 6 ianuarie, se desfășoară „Befania”, tradiționalul târg al jucăriilor și decorațiilor prilejuate de sărbătoarea Crăciunului și a Bobotezei. Trebuie să mai precizez că, aici, convețuiesc și două palate cu o arhitectură deosebită: Braschi (în care funcționează interesantul Muzeu al Romei) și Cancelaria un edificiu de factură renașcentistă, aceasta din urmă fiind o altă creație a lui Bramante.

Roma – Piața Spaniei

Piața Poporului de formă ovală se află situată la poalele colinei-grădină Pincio și la doar câteva sute de metri de fluviul Tibru. Fiind realizată între anii 1816-1820

de Giuseppe Valadier, ea constituie un reușit exemplu de stil neoclasic. Spațiul său vast, aflat la încrucișarea vechii căi Flaminia (ce lega Roma de celelalte orașe antice dispuse până la Rimini) cu cele trei străzi: Ripeta, Corso și Babuino, i-a permis să se transforme, adesea, în teatrul de desfășurare a unor reprezentații populare, jocuri sau chiar târguri.

În fața celor două biserici baroce surori, deasupra unui pedestal străjuit de lei din marmură, se ridică (din 1587) un obelisc ce provine din vremea faraonului Ramses al II-lea, el fiind „pradă” pe care împăratul August o expusese în cadrul Circului Maximus.

De-o parte și de alta a pieții sunt plasate două exedre împodobite, și ele, cu fântâni și grupuri statuare. De aici, dacă urci spre Pincio, întâlnești și câțiva daci sculptați în timpul lui Traian ce împodobesc fațada unui complex arhitectonic cu vădit caracter decorativ. Din Piața Poporului se ajunge destul de lejer într-o altă zonă celebră a Romei renumită prin scenografia și pitorescul său.

Piața Spaniei, pentru că despre ea este vorba, se află situată nu numai în preajma Grădinii Pincio, ci și într-unul dintre cartierele cele mai animate din cauza magazinelor de lux sau de antichități, a cafenelelor și hotelurilor atât de frecventate de turiști și nu numai. Aceasta și-a luat numele de la Palatul Spaniei în care a funcționat, în Seicento, ambasada acestei țări pe lângă Sfântul Scaun. Francesco De Sanctis a realizat aici o ingenioasă combinație de scări publice ce pot fi utilizate atât ca scenă cât și ca piață. De fapt perimetrul pieții este destul de îngust el având forma unui triunghi. Pe colțul unghiului cel mai ascuțit a fost plasată Barcaccia, un fel de barcă din marmură (1627, Pietro Bernini) care se găsește scufundată pe jumătate în bazinul circular al unei fântâni. Din mijloc țâșnește un jet de apă care se prelinge din cupă direct în barca care-ți crează permanent senzația că se află pe punctul de a se scufunda.

Între 1723 și 1726, același De Sanctis ridică, după proiectul lui A. Specchi, maiestuoasa scară din travertin ale cărei trepte te conduc spre Biserica franceză Trinité-des-Monts (1728), situată la o înălțime apreciabilă.

Inițial, cetățenii de origine franceză doriseră să ridice, în partea de sus a scării, statuia ecvestră a lui Ludovic al XIV-lea, dar papa Alexandru al VII-lea s-a opus în mod vehement materializării proiectului, Statul Pontifical neagreind niciodată ideea expunerii unui suveran străin la Roma. Din acest motiv a fost așezat, în 1789, obeliscul cu inscripții egiptene.

Poți să te deplasezi în voie în absolut toate direcțiile așa cum o fac, de fiecare dată, toți cei care se încumetă să-și petreacă timpul aici, plimbarea fiind nu numai plăcută ci și excesiv de frumoasă. Primăvara, când Piața Spaniei se transformă într-o piață a florilor, toate treptele sunt inundate de azalee, iar vara de oleandri astfel încât vizitatorii să se simtă cât mai bine posibil. Și tot acestora, în unele seri, de primăvara și până târziu spre toamnă, li se oferă spectacole deosebite, de la parade strălucitoare ale caselor de modă italiene până la emoționante concerte muzicale. Într-un cuvânt, în acest perimetru, ai posibilitatea să simți cu adevărat pulsul Romei contemporane.

(continuare în pag. 69)

Fontana di Trevi, aflată în piața cu același nume, este unul dintre reperele cele mai bine cotate pe harta turistică a Romei, ea fiind nu numai cea mai mare, ci și cea mai spectaculoasă dintre toate suratele ei din Capitală. Firește că la renumele său a contribuit, într-o oarecare măsură, și celebrul film al lui Federico Fellini, „La Dolce Vita” (1960), care i-a dat posibilitatea frumoasei și înfierbântatei actrițe suedeze, Anita Ekberg, să se scalde, într-o noapte, în apele sale tumultuoase și de culoarea sidefului. Dacă în ziua de vară extrem de toridă, când mi s-a întâmplat să ajung aici, aș fi fost tentat să-i imit gestul, m-aș fi ales cu o amendă de cel puțin 500 euro! Fântâna a fost recent restaurată cu costuri extrem de mari, iar municipalitatea nu mai agreează sub nicio formă degradarea sculpturilor.

Roma - Fontana di Trevi

Roma – Fântână din Piața Navona

Fântâna - în preajma căreia s-a strâns lumea de pe lume - are aspectul unui decor mitologic conceput numai din marmură. Autorul ei, Niccolo Salvi, a introdus, în prim plan, doi tritoni și tot atâția cai marini care se învrednicesc să tragă după ei carul dominat de figura impunătoare a zeului Neptun care, practic, dirijează simfonia cascadelor. În nișele clădirii din spate, concepută drept fundal și pe care se sprijină fântâna au fost expuse statuile Salubrității și Abundenței. Deasupra, pe partea stângă, în cadrul unui basorelief identific chipul unei fete care le arată soldaților romani epuizați de sete izvorul dătător de viață în timp ce, pe partea opusă, o altă lucrare îl înfățișează pe Agrippa care, în anul 19 î.Hr., semnase decretul privind construirea apeductului „Acqua Virgine” capabil să aducă apa necesară pentru funcționarea termelor din Roma de la o distanță de 20 km.

Conform obiceiului impus de turiști și, mai recent, de cuplurile de îndrăgostiți, ești tentat să te întorci cu spatele la fântână și să arunci peste umăr, în bazinul impresionant al acesteia, două monede, una pentru a te reîntoarce și altădată aici, iar o alta pentru a îți se îndeplini o dorință. Din păcate, rămânând fără mărunțiș, dar și din cauza preocupării de a o surprinde în câteva fotografii cât mai relevante, am trișat. Când am să revin aici cu soția, probabil că mă voi conforma tradiției. Desigur că, la Roma, mai sunt destule piețe sau fântâni capabile să-ți rețină atenția. Când știi însă că timpul și resursele îți sunt destul de limitate, nu-ți prea mai arde să le identifici chiar pe toate.

Și apropo de fântâni! Orice turist aflat aici, pe timpul verilor caniculare, are un mare noroc. În numeroase piețe sau la unele încrucișări de străzi vechi, pot fi întâlnite cișmele cu apă potabilă care-ți permit să-ți ostoiești, de îndată, setea sau să-ți reîmprospătezi proviziile necesare pentru mai târziu. Datorită acestei oportunități binevenite, mi-am permis să consum, la Roma, între 6 litri de apă pe zi fără ca aceasta să mă coste vreo centimă!

Roma a fost, este și continuă să rămână un „oraș deschis” întocmai cum marele regizor Rossellini s-a străduit să o demonstreze într-una din capodoperele cinematografiei italiene.

Orașul își deschide cu generozitate porțile tuturor călătorilor însetați de cunoaștere, de adevăr sau de frumos. Unii doresc să se scufunde, cât mai mult cu putință, în istorie sau să se adape din tainele religiei creștine. Trebuie să recunoaștem că antichitățile seduc, aici, în aceeași măsură ca și bisericile din perioada Renașterii și barocului sau ca rotunjimile proporțiilor și delicatețea liniilor ce se substituie

întotdeauna unui urbanism devenit deja, de mai multă vreme, drept model demn de urmat pentru arhitecții lumii.

Frumuseții, diversității și solidității monumentelor de arhitectură li se adaugă, ca un corolar, seriozitatea, sensibilitatea excesivă și mândria locuitorilor Romei care sunt conștienți de faptul că trăiesc într-un oraș unic care merită pe deplin să fie considerat o enciclopedie a civilizației.

(Publicat în „Almanah de vacanță 2008”, editat de Fundația Culturală „Dr. Constantin Teodorescu”, Bârlad, pp. 132-137, 143-148, 154-158.)

(continuare în pag. 104)

Gina C-tin MARINESCU

INVAZIA

(fragment din romanul „Volbura” în curs de apariție la editura Boem@)

„The Luggage-Land!”, cum îi plăcea Cristiane să spună. Ținutul în care gențile multicolore de diferite forme și mărimi, valize, geamantane și trolere se îmbrâncesc, se admonestează și se ceartă cu sacoșele pestrițe din rafia transfrontalieră care îndrăznește, din ce în ce mai mult, să cucerească Europa. Pe alocuri, o poșetă veselă se lipește grațios de un rucsac nehotărât care pleacă parcă venind la iubita lui, cu gustul amar al despărțirii iminente pe buze. Un ghiozdan de clasa a cincea aleargă sprintar, fugărit de o geantă obosită de atâta strigat iar doi saci de nylon se apropie abia răsuflând de scara trenului cu priviri chiorâșe, la vederea greutății ce urmează a transporta. Unele bagaje mai destrămate se și odihnesc. Rezemate de picioarele unei mese rotunde împovărată deja de hârtii uleioase din care ochi triști și buze arse de soarele agrar mănâncă repezit obișnuitele meniuri de țară. Pe altele, posesorii se odihnesc, sufo-cându-le. Unele, mai simandicoase, ajung într-un snack-bar și privesc pofcioase la micile pateuri cu brânză din care nu se satură nici stăpânii. Altele nu se așază nicăieri pentru că „sunt timp numai în mișcare” ca să o parafrazeze pe Ana Blandiana, care numai la gențile acestea nu se gândise.

Cristiana fixa întâi bagajul, își imagina deținătorul apoi ochii urcau pentru confruntare. Dacă orele întreceau minutele la întârziere, avea timp să încropească și câte o poveste pentru fiecare. Așa o liniștea uneori panoul central, neclintit sub furia și înjurăturile pasagerilor, în forfota și agitația pe care numai în Gara de Nord o găsești. Bucureștiul aspiră și expiră oamenii într-un vârtej amețitor care pe unii îi face să uite lucruri elementare.

Pe un peron, lângă scara trenului cu destinația finală Brașov, domnișoara îndrăgostită de bagaje aștepta răbdătoare să urce doamna din fața ei.

- Să vă ajut? Bagajele par grele, se adresă ea binevoitoare doamnei care întârzia la urcare.

- Sunt și grele dar m-am oprit pentru că am uitat să cumpăr o sticlă cu apă fără de care nu-mi pot lua antibioticul la timp, răspunse doamna vizibil afectată. Și nu mai sunt decât cinci minute până la plecare.

Cu spiritul de inițiativă și puterea de mobilizare de care dădea dovadă mereu, tânăra urcă în tren cele două genți care îi aparțineau, împreună cu o chitară în husă, după care puse mâna și pe bagajele doamnei, ajutând-o să le ridice.

- Așteptați-mă, vă rog, pe culoarul trenului! Merg să vă cumpăr apă, spuse Cristiana grăbită și o zbughi la primul chioșc cu produse alimentare din gară.

Ajunse la timp, așteptată parcă de un tren îngăduitor, atât cât să caute din mers locurile în compartimente. Spre bucuria doamnei, urmau să parcurgă drumul față în față. După câteva minute de liniștire, Cristiana scoase o carte din poșetă și începu să citească.

Văzând coperta, doamna ajutată care o urmărise discret tot timpul, încercă un dialog:

- În liceu se învață acum și despre Constantin Noica?

- Nu știu ce se mai predă acum în liceu. Sunt opt ani de când am absolvit. Mă pasionează filozofia și caut în biblioteci sau librării tot ce mă apropie de ea, răspunse zâmbind tânăra domnișoară. Apoi, îmi place să călătoresc dar niciodată departe de mine. De aceea, cărțile nu-mi lipsesc.

- Îmi cer scuze, spuse interlocutoarea, cu un surâs de încurcare pe față. Ești atât de delicată, nu ți-aș fi dat mai mult de 18-19 ani.

- Mă flatați, nu trebuie să vă cereți scuze. Fiind migronă induc oamenii în eroare...

- Nu e statura în principal. Fața, aerul feței, limbajul corpului, vioiciunea și candoarea m-au condus la această apreciere. Un soi de puritate juvenilă.

Și pentru a schimba subiectul la care simțea că domnișoara nu avea ce să mai răspundă, adăugă:

- Și mie îmi place mult să citesc. Nu cărți pretențioase pentru care mi-ar trebui o cultură generală vastă și un grad de înțelegere avansat. Povești de viață, povestiri, fapte și întâmplări inspirate din realitate. Nu prea înghit ficțiunea. Vreau să aflu cât mai multe tipologii de destine și sunt curioasă sau mă amuz când autorii încearcă să descrie și să explice ceea ce rânduise Altceineva în viața lor.

- Nu m-am gândit niciodată la cărți din perspectiva aceasta dar sună interesant, dădu Cristiana un feedback pozitiv observației prezentate.

- Mergi la Brașov?

- Nu! Doar până la Azuga.

- Ce coincidență! Și eu tot acolo. De fapt, acolo locuiesc. Dintotdeauna.

- Ce frumos! Și ce privilegiu! Să vă scăldați zilnic ochii în albastrul care curge pe pământ străpuns de culmile Bucegilor, să admirați munții maiestuoși care-și impun indubitabil supremația, să adormiți în mirosul de cetină și să vă visați zâna tuturor animalelor din pădure.

- Ai dreptate! Așa simt și eu și sunt recunoscătoare pentru asta. Din dormitorul meu, pe fereastră văd Crucea de pe Caraiman. Mă întâmpină în fiecare dimineață și tot ea, luminată, îmi dă stingerea.

Făcu o pauză și continuă:

- După cât de frumos ai descris totul se pare că îndrăgești și tu muntele.

- N-aș putea să exprim vreodată cât de mult îl iubesc! De când mă știu mi-am dorit să locuiesc la munte. Fapt pentru care am căutat și un loc de muncă într-o zonă montană.

- Să înțeleg că ai deja un serviciu în Azuga?

- Sunt inginer de industrie alimentară și după încheierea stagiaturii de trei ani într-un oraș de câmpie am reușit acum să-mi îndeplinesc visul și să mă transfer la una dintre cele două fabrici de bere din orașul dumneavoastră.

- Nu am înțeles niciodată cum poate să-ți placă o bă

- (continuare în pag. 71)

(urmare din pag. 70)

utură atât de amară dar voi încerca să o privesc altfel știind acum că poate fi fabricată de o domnișoară atât de delicată.

- Nu am ales nici eu domeniul pentru gustul acestei băuturi alcoolice și răcoritoare.

Nici măcar pentru caracteristicile ei nutritive, fiind considerată o băutură-aliment. Nici pentru importanța medicală confirmată. Altele au fost considerentele. Am urmat, la îndemnul părinților, un liceu tehnologic de industrie alimentară cotate foarte bine pe scara profesionalismului și a seriozității, care îți oferea, în plus față de un liceu teoretic, și o meserie. A urmat, atunci mi s-a părut firesc, saltul la facultatea de profil din aceeași localitate, singura, de altfel, din țară.

În timpul facultății am studiat mult tehnologia berii, îndrăgind procesul tehnologic de obținere. Și cum în Azuga erau și renumitele fabrici de bere, iată-mă aici! Oricum, cu profesia aceasta nu-mi sunt destulă mie însămi. Vreau și altceva. În general, nu am fost multă-mită de mine și mi-am dorit mereu să descopăr lucruri noi, să mă provoc la autodepășire.

- Nici eu nu am fost mulțumită cu ceea ce aveam și uneori cred că am plătit pentru asta.

Cristiana nu continuă dialogul, părându-i-se că ar fi nepoliticos din partea ei să solicite o explicitare, observând în ochii femeii o pală de tristețe. Nu înțelegea însă de ce ar trebui să plătești când eviți confortul și vrei să muncești cu asiduitate pentru împlinirea unor năzuințe. Există o neprevăzută taxă pe vis? Deranjează pe cineva? Întrebări spontane fără răspuns.

Tot doamna mai în vârstă începu o altă discuție în care vorbiră și despre chitară, cenacluri și spectacole, un mix de informații înghițitoare de timp.

Intrau deja în zona montană și Noica o trăgea de mână să pună la loc în poșetă cartea pe care o avusese pe genunchi în timpul conversației. Se coalizaseră cu el și stâncile răsărite parcă mult prea aproape de calea ferată, crengile care au îndrăznit să plece din pădurea de foioase să vadă și ele trenul sau brazii rebeli alungați din verdea intens de conifere care împădurea culmile îndepărtate.

Nestânjenită de bariera transparentă, Cristiana se integra total în peisaj. Știa din studenție cât de frumos era acest traseu feroviar și la pachet cu admirația prezentă îi băteau la ușă amintirile.

Ici-colo, câte un coleg de an mai zglobiu sărea repede de pe șine salvându-se de furia locomotivei în ultimul moment. Într-un pâlcuruginiu apărea fosta colegă de cameră trimițându-i bezele. Cu o pensulă în mână își reve-dea cu ochii minții, colegul de grupă talentat care îi dăruise în primul an tabloul cu un pârâiaș de munte făcându-și loc printre pietre. Acum auzea deja apa susurând. Cât de bine ar fi surprins el pe șevalet coloristica atât de diversificată a peisajului autumnal? Există în paleta de culori, bine definite, nuanțele originale ale frunzelor care se retrag, obosite de atâta fotosinteză, în straie învechite? Nici nu trebuie! Pentru că ele, o dată văzute se transpun în gânduri: îngălbenite, roșiatice, arâmii, maronii sau cu puncte negre.

O trezea din când în când soarele, optimist prin definiție, care nu suportă nostalgia. O confundă uneori cu tristețea. Când se acumulează prea multă în lume își trimite razele autoritare să o distrugă. Exagerează chiar în verile toride lăsând oamenilor doar preocuparea pentru

supraviețuire. În fața caniculei pălesc toate gândurile și sentimentele. Mitologicul zeu suprem egiptean ascultă victorios muritorii când imploră mila.

Cristiana își plimbă ochii încântați de la un capăt la altul al ferestrei vagonului ca să ureze bun venit înainte și bun rămas înapoi. Ca pe un stadion de tenis. De nimic nu s-ar fi despărțit. Totul își face loc acolo, în inima ei, pe care destinul a acceptat să o răsplătească.

Doamna din compartiment o urmărea la fel de încântată. Nu voia să-i risipească momentele de bucurie așternute pe drumul împlinirii unui vis. Îi plăcea fetița asta. O cucerise chiar din București și nu o dezamăgise pe traseu. Dimpotrivă. Până la Azuga adăugase noi și noi motive pentru care o voia cât mai aproape. Simțea că aveau atât de multe lucruri în comun și atâtea să-și spună că ar îngrunchea toate zilele și nopțile pline de singurătate pe care de douăzeci și cinci de ani încoace i le rezervase destinul. Ceea ce îi dădu îndemnul să vorbească:

- Și acum, în Azuga, unde vei locui?

- Mă așteaptă la gară o fostă colegă de liceu, opera-toare într-una dintre fabricile de bere. Temporar voi lo-cui la ea dar îmi voi căuta curând o gazdă pentru că spațiul deținut de familia ei este mic și, în plus, așteaptă al doilea copil.

Cât ai clipi, doamna scoase un pix și o foiță ruptă dintr-un carnețel, scrise repede sprijinit pe poșetă și înmână bilețelul Cristiane:

- Pe mine mă cheamă Elena Drașovean. Cunoscuții mă dezmiardă Nuți. Locuiesc singură de câțiva ani. Am un singur băiat care este la casa lui. Mi-aș dori foarte mult să te găzduiesc fiind convinsă că vom da multă bătaie de cap orelor triste cu poveștile noastre. Am scris aici adresa mea și numărul de telefon dacă te hotărăști să împarți timpul cu mine.

- Mulțumesc frumos, doamna Nuți! Eu sunt Cristiana și sigur voi telefona chiar și dacă nu voi locui la dumneavoastră.

Trenul a oprit bucuros în Azuga. Acolo unde este așteptat cu nerăbdare de localnici și de neobosiți turiști.

- Doamna Nuți, puteți ajunge acasă cu bagajele grele? o întrebă îngrijorată Cristiana.

- Nu-ți face griji! Mă așteaptă băiatul cu mașina.

După ce o ajută pe doamna Drașovean să coboare gențile din tren, Cristiana se auzi strigată de colega ei, la câțiva pași. Pornind într-acolo, nu uită, totuși, să spună:

- La revedere, doamna Nuți! Să aveți grijă de dumneavoastră!

- Te aștept, Cristiana! Și tu să ai grijă!

Abia termină de fluturat mâna și mama se trezi cu fiul lângă ea. După îmbrățișarea caldă repetată de câte ori se despărțeau pentru mai mult timp, acesta îi spuse, cu mâinile pe bagaje:

- Mai nou, te împrietenești cu liceene?

Râzând, mama îi răspunse:

- Se vede că ești fiul meu. La fel am crezut și eu. Numai că domnișoara a terminat de trei ani facultatea.

Pentru a se convinge că s-a înșelat, Remus întoarse capul brusc în direcția fetelor dar acestea se pierduseră demult în mulțimea zgomotoasă, cu bucuria revederii în gesturi și cuvinte.

Ignatie GRECU

Un ram înflorit,

pentru cel preaiubit, poetului Petre Rău

Pentru că iubești și ești preaiubit
Pentru că ești poet și scrii poezie,
Primăvara a dorit ca să vie
La fereastra ta cu-n ram înflorit.

Porumbeii

Sub streșini înalte așteaptă tăcuți
Să sfârșim în biserică liturghia,
Ei s-o ducă mai departe în cer
Acolo unde-i nesfârșită împărăția.

Nu fi trist

Nu fi trist câtă vreme pasărea cântă
Pe ramul înflorit din grădină.
Și izvorul printre pietre se-avântă
Și marea râde în zori, cristalină.

Frumusețe divină

De când te-aștept, o, frumusețe divină!
Sufletu-mi suspină cu lacrimi în prag,
Gata oricând să te-mbrățișeze cu drag,
Ca pe un înger cu aripi de lumină.

Înmiresmate nopți

Înmiresmate nopți cu lună plină,
Cu stele tremurând în depărtări,
Cărări sub pașii noștri se îmbină
Ducând la pomi cu dulci înmiresmări.

Sfială

Mă opresc deseori din mers și mă sfiesc
Pasul să pun pe pragul vechi de piatră înverzit,
Pe care odinioară Eminescu a pășit
La mănăstire-n pelerinaj sufletesc.

Câinele și cireșul înflorit

Mă iau după el oarecum neliniștit,
El latră întruna de parcă mi-ar spune:
-Vino cu mine să-ți arăt o minune,
La capăt de drum un cireș înflorit!

Corbul

Calcă sfios, parcă numărând pașii
Să nu strivească înfloriți toporașii.
Când dă peste o găză sau vreo albină
Ridică ochii la cer și-ncet se înclină.

Copilul și magnolia

Copilul încearcă în zadar să se-ntindă
S-atingă cu mâna o ramură-nflorită.
Atunci magnolia se lasă-n jos fericită
Și-i atinge obrazul c-o mângâiere blândă.

Privighetoarea I

L-am rugat pe portar să fie blând
Când vine, să n-o oprească la intrare.
Ea are voie de Sus să intre oricând,
Să cânte și să bucure fără-ncetare.

Privighetoarea II

A venit și a intrat fără să întrebe
Și-n sălcii când ciocul mic și-a deschis
Toate au început să înflorească aieve
Făcând din mănăstire un nou paradis.

Magnolia din mănăstire

Între două bătăi de clopot înalt
Toți se opresc din mers să privească,
Semn că s-a întâmplat ceva minunat:
Magnolia a început să-nflorească.

Leon-Iosif GRAPINI

Mobilul

Era o noapte înstelată, știu, o să spunei că e o expresie des folosită și devenită banală, pe care un scriitor ar trebui să o evite, să găsească alta, dar eu nu sunt scriitor, sunt un tânăr visător așezat pe o bancă improvizată undeva pe marginea unui lac, așadar, era o noapte cu cerul împânzit de stele, vii și lucitoare, unele atât de lucitoare, încât se oglindeau în apa lacului, sau cel puțin așa mi se părea, cu toate că luciul apei abia se putea desluși în imediata apropiere. Trecea prin crengile salciei ce-și plângea crenguțele pe creștetul meu un vânticel moale, calduț, care îmi săruta obrazul drept, și stângul primea din când în când un sărut, mai plăcut, dar ce spun eu, cel mai plăcut, pentru că era al fetei căreia i-am dăruit sufletul și viața. Culcată în stânga mea, ghemuită pe bancă, strânsă lângă mine, dormea, visându-mă, desigur, altfel cum, căci, așa cum v-am mărturisit, se trezea în răstimpuri, își lipea, fără să deschidă ochii, buzele catifelate de obrazul meu, anunțându-mă astfel că i-am apărut în vis, că am făcut-o fericită și că se simte datoră să mă răsplătească din nou cu o sărutare caldă și delicată. Și eu visam, însă cu ochii deschiși, la pădurea întunecată, întinsă dincolo de lac, nu e doar o închipuire, ci o realitate, o pădure de stejari pe care am cutreierat-o de nenumărate ori, admirându-i coroanele bogate, imense, tulpinile înalte și groase, pe scoarța căora veverițe zburdalnice se jucau în lumina filtrată de crengile doldora de frunze. Uneori alergam printre arbori ca un câine bucuros, scăpat din lesă, mă roteam precum un titirez printre trunchiurile robuste, le cuprindeam și le strângeam în brațe, alteori pășeam melancolic printre frunzele maronii și ghindele ca niște ouă minuscule scăpate de gura flămândă a dihăniilor, nu simțeam nici teamă și nici însingurare, stejarii erau protectorii și prietenii mei. O dată am trăit o minune, dacă minune poate fi, stăteam așezat pe pământul reavăn, cu spatele rezemat de trunchiul viguros al unui stejar, cu picioarele răsfirate printre frunzele foșnăitoare de anul trecut, acum zdrențuite, unele zdrobite sub greutatea pasului de animal sălbatic trecător pe acolo, într-un cuvânt, pe care l-aș fi putut folosi din capul locului, moarte, frunze moarte, mi-am ridicat privirea și, chiar deasupra capului, o frunză se clătina în adierea unui vânt subțirel, juca precum o zână grațioasă ce-și unduiește trupul într-o parte și-n alta, legată printr-un fir nevăzut de țaria cerului, câteodată se oprea din joc, uimită, parcă întrebându-se, oare unde sunt, cine sunt și ce fac aici, trăiești, i-am spus cu blândețe, ești asemenea mie, doar o frunză, mlădiată de vânt, legănată de pe o zi pe alta, scăldată în strălucirea și căldura soarelui, bătută de ploi, chiar ninsă și, în cele din urmă, desprinsă din înaltul tău, ruptă de firul dătător de viață, căzută la pământ și îngropată sub trecerea indiferentă, apăsătoare, a celor rămași vii și pierdută în uitare. Dar dansez, mi-a strigat frumoasa zână legată de crenguța lăsată până aproape de creștetul meu, da, i-am răspuns zâmbindu-i dulce, și inima mea dansează odată cu tine, mă bucur de dansul tău, privindu-te simt că trăiesc, sunt parte a acestei lumi fermecătoare în care clătinarea unei frunze poate crea bucurie, de ce nu, chiar fericire. Vânticelul încă mă săruta pe obrazul drept, însă pe celălalt nu mai primeam de ceva timp nicio sărutare. Eram doar eu pe bancă, sub cerul înstelat, pe marginea unui lac ce mă separa de pădurea stejarelor ale căror frunze se clătinau aidoma mie.

Era o zi de vară însorită, am înțeles, sintagmă des uzita-

tă, bine, o schimb, era o zi obișnuită de vară, stăteam întins pe lespede de uriașă, albă, ce trona peste pietrele mai mari sau mai mici îngrămădite în marginea albiei, le-a adus apa în timpuri îndepărtate, le-a desprins din locuri înalte, le-a rostogolit, ziua și noaptea, primăvara devreme, când se topesc zăpezile abundente, și toamna târziu, când ploile biciuiesc neîncetat coastele înălțimilor, chiar și vara, când se rup cerurile sub greutatea și neastâmpărul norilor bolovănoși, le-a oprit din loc în loc, lăsându-le răgaz de odihnă, apoi le-a împins iar la vale, în drumul lor, asemenea nouă, s-au lovit unele de altele, și-au pierdut colțurile și asperitățile, s-au șlefuit și au ajuns, deocamdată, pe malul râului în care mă bălăceam, în copilărie, cu cei de teapa mea. Să revin, stăteam lungit pe lespede alb-gălbuie, asta-i adevărata culoare, cu picioarele îngropate în apă până aproape de genunchi, și cu ochii lipiți de filele cărții luate cu mine pentru lectura de plăcere. Mă prăjeam la soare, nu singur, ci, ați ghicit, împreună cu Ea, Ea nu citea în volumul adus, acesta zăcea închis pe un pietroi negru, nici în cartea mea, deși venită aici pentru lectură și pentru baie de soare, a preferat să se ghemuiască pe jumătatea sa de piatră lângă trupul meu și să doarmă, să doarmă ca să mă viseze, și visul să-i înflorească zâmbete de mulțumire în colțurile gurii și să o facă somnambulă îndrăgostită, care îmi caută, când și când, umărul stâng, înroșit de soare, spre a-l săruta cu gin-gășie. N-am să vă spun ce carte citeam, doar că era un roman al cărui autor, cu o imaginație debordantă și dăruit cu har scriitoricesc, știa să te introducă într-o lume fabuloasă, să te poarte prin locuri miraculoase și printre personaje fantastice, dar, oare, citeam, sau chiar trăiam în acea poveste, căci o melodie liniștitoare și relaxantă se auzea în apropiere, o înșiruire de sunete armonice, o compoziție muzicală desăvârșită, ce mă învăluia cu notele-i domoale și încete. Privind-o pe Ea, regretam că, deși visează frumos, această curgere monotonă și ușoară de sunete plăcute nu-i încântă și ei auzul, poate o altă muzică, la fel de reconfortantă, o făcea să respire atât de liniștit, abia perceptibil. Să nu vă imaginați că acel cântec venea din lumea misterioasă în care tocmai intrasem, nici dintr-un vis avut, romanul era prea captivant ca să mă las pradă somnului indus de căldura moleșitoare a zilei, nu, venea din apropiere, din lumea al cărei personaj real eram, lungit pe lespede de la malul apei, cu o carte în mână și cu mintea printre cuvintele ei. Sigur v-ați dat seama, doar nu sunt prima și ultima ființă de pe pământ care face baie de soare și citează un roman așezat pe o piatră, la malul unui râu, da, e vorba de susurul apei. După ceva vreme, cartea, lăsată neatinsă pe bolovanul negru, dispăruse, și nu mai simțeam atingerea buzelor Ei pe umăr, mă aflam doar eu pe lespede alb-gălbuie tolănită la marginea albiei, citeam și ascultam susurul apei, căruia, fără să mă jenez, de fapt, nu aveam de cine, i-am mulțumit cu voce tare că a adus-o lângă mine, chiar și numai dormind.

Dacă a fost acum doi sau trei ani are mai puțină relevanță, demnă de reținut, zic eu, e întâmplarea din acea primăvară, când pomii se găseau în plină floare, eu și Ea ne legănam în hamacul prins între doi cireși din livada părinților mei, spun a părinților mei, întrucât ei au plantat pomii și tot ei îi aveau în grijă primăvara, când tata îi toaleta cu o foarfecă lungă, iar mama le văruia tul-

(continuare în pag. 74)

pinile, și vara ori toamna, când împreună adunau roadele, tata urcat pe o scară, iar mama, de jos, fiecare cu o sacoșă pe umăr. Vă spuneam că leneveam, alături de Ea, în hamac, era o leneveală binemeritată, ne relaxam, într-o zi de sâmbătă, după o sesiune de examene, iar în acest scop hamacul și livada mi s-au părut cele mai potrivite. De prisos să vă spun că Ea dormea, ușurată de griji și de stres, cu aceeași fericire întipărită pe chip, semn că mă găseam în visul ei, și, nu ați ghicit, de această dată nu mă săruta, în răstimpuri, ci doar mă strângea ușor de braț cu mâna sa micuță și caldă ca o pasăre tocmai ieșită din cuib. E o comparație voită, bineînțeles, cu o ființă din preajmă, un pițigoi minuscule și viu colorat, prins cu ghearele-i micuțe de o crenogută răsărită în vârful cireșului din fața noastră, între două buchețele de flori albe, neastâmpărat și vioi în glas, cânta dezinvolt, fără teamă, știa că suntem lângă el, dar, nemișcați în hamac, nu păream nicidecum un pericol, așa că își vedea de cântecul lui, triluri ascuțite și repetate, parcă voia să transmită un mesaj important, sigur făcea asta, poate ni se adresa chiar nouă, îndemnându-ne să ne mutăm în altă parte, părea un gornist care sună deșteptarea într-o cazarmă, chiar așa fiind, Ea nu avea de gând să deschidă ochii, visa, aș putea spune că și eu visam deja la o lume numai a păsărilor, încărcată de triluri săltărețe sau nostalgice, înalte ori joase, aprige sau domoale, în care cântecul meu, strecurat cu insistență printre celelalte, ajunge la urechea Ei, bate la ușa timpanului și o trezește din adormire, se ridică și răspunde cu aceeași vioiciune și stăruință, cântecele noastre, împletite în bolta cerului, răsună dragăstos, estompând toate celelalte cântări. Poate și-a terminat reprezentția, poate a fost chemat la cuib, poate a renunțat văzând că noi, cei din hamac, nu avem de gând să ne luăm tălpășița, oricare o fi fost motivul, micuța și dragălașa pasăre și-a luat pe neașteptate zborul, nu pentru a se muta într-un alt pom, ci pur și simplu pentru a se pierde în zarea albastră, lăsându-mi un gol în suflet. Mi-aș fi dorit să nu plece, să-mi încante auzul până spre seară, ori măcar până ar fi trezit-o pe Ea. Dar, n-am îndoială, micuța pasăre s-a mutat în altă parte, să transmită mesaje și altora, nu doar unui tânăr visător, întins singur într-un hamac legat între doi cireși înfloriți.

Vă dau o veste, anul trecut mi-am cumpărat, în sfârșit, telefon mobil, nu și săriți, știu că nu e cine știe ce veste, doar toată lumea are telefon mobil, dar trebuia să finalizez povestea, prin urmare, am intrat în rând cu lumea, vorbesc cu prietenii în timp ce mă aflu la birou, în magazin, pe stradă, în troleibuz sau pe tren, când îmi aduc aminte că nu i-am văzut pe-ai mei de mult, acasă sau la serviciu când lucrez la calculator, atunci îl țin cu umărul la ureche, mâinile își pot vedea de taste, seara în pat, ce mai, nu are rost să mai înșir toate împrejurările, le cunoașteți din conduita proprie. Vă întrebați, probabil, dacă am prieteni mulți, păi sigur că am, doar sunt înscris pe toate rețelele de socializare, socializez cu mii de amici, cunoscuți sau nu, înainte făceam asta la calculator, acum, ei bine, acum o pot face oricând, am mobil. Nu doar că socializez cu alții, dar intru în universul infinit al internetului, iar pentru asta telefonul e mereu la îndemână, dorm cu el pe noptieră, unde, înainte vreme, stătea câte o carte, îl iau, dimineța, cu mine în baie, la masă îl țin lângă farfuria cu mâncare, mâncând cu stânga și butonez cu dreapta, când plec de acasă prefer să-mi uit cheile de la birou sau cardul decât obiectul acesta atât de prețios, bani de cumpărături poți cere împrumut, însă celular ca să intri pe internet ori pe rețelele de socializare nu-ți

împrumută nimeni.

E sâmbătă, după-amiază, stau îngropat în fotoliul adânc și moale din living și butonez mobilul, în fotoliul alăturat stă, cu picioarele adunate sub șezut, Ea. A venit timpul să vă spun că e frumoasă, inimaginabil de frumoasă, alte detalii nu-și au rostul, și vă mai spun că, de această dată, nu doarme, ci face același lucru, scrie pe telefon. A venit, ca de obicei, încă de ieri, să ne petrecem împreună sfârșitul de săptămână, ceea ce, după cum ați văzut, asta și facem. E absorbită cu totul de micuțul aparat, scrie mereu, neobosită, conversează cu cineva, mai mult ca sigur cu o prietenă sau cu un coleg de serviciu, ori se amuză făcând comentarii la diferite postări pe cine știe ce rețea de socializare, la un moment dat simt că ridică privirea spre mine, ar vrea să mă întrebe ceva, așteaptă să o remarc, nici ei nu-i place să fie întreruptă în mijlocul frazei, termin de răspuns unui amic și, fără să-mi întorc capul spre ea, întreb, Ce vrei, Am vrut doar să-ți zic câți prieteni am acum și, mai ales, câte like-uri am la ultima postare, cea cu mine pe plajă, în costumul de baie crem, dar se pare că nu te interesează, așa că vezi-ți de celularul tău. Nici nu trebuia să-mi spună, căci știam ce am de făcut. După câteva clipe, ceva se aude în încăpere, un sunet slab, vine parcă din hol, dinspre debaraua ale cărei uși stau deschise, oare de ce nu le-am închis, mă preocupă însă mai mult sunetul misterios, dar îmi dau seama imediat că e susurul apei ce se scurge de pe acoperișul blocului prin burlanul îngropat în perete, în colțul debaralei, mă ridic și închid canaturile ușii. Ce-a fost, întreabă Ea placid, total dezinteresată, doar ca să facă o scurtă conversație, Nimic important, zic, doar susurul ploii prin burlanul din perete. Butonăm. Deodată, Ea râde energic, cu poftă, nu sunt curios de ce a cuprins-o veselie asta spontană și zgomotoasă, cineva tocmai mi-a trimis câteva emoticoane zâmbărețe pentru o glumă bună postată pe rețea și-mi scrie și el una, abia aștept să văd poanta. Susurul nu se mai aude, sigur ploaia a încetat, arunc ochii spre geam să mă conving, da, nu mai plouă, chiar a ieșit soarele, doar un vânt slab clatină frunzele plo-pului din curtea interioară. Nu deschizi geamul, întreabă Ea fără să se desprindă de ecranul telefonului, parcă s-a făcut prea cald, îl deschid, îi răspund, gândind că era mai aproape de fereastră decât mine. Răsucesc mânerul și trag de el, fereastra se deschide, simt cum aerul proaspăt și răcoros pătrunde cu generozitate înăuntru odată cu trilul strident al unui graur cocoțat pe un stâlp de electricitate. Revin în fotoliu și la preocupările de adineauri. Un domn în vârstă, după cum îl arată fotografia de profil, a postat pe contul său un citat din opera unui prozator celebru, cu referire la tineri și la modul lor de a-și petrece timpul liber. Îl citesc și mă cuprinde nostalgia. Închid telefonul și-l pun pe măsuta dintre fotolii. Îngândurat, mă uit la Ea ca și cum aș vedea-o întâia oară. Și, întristându-mă, înțe-leg, când nu era pe banca de lângă lac, nici pe lespedea alb-gălbui de la marginea râului, nici în hamacul din livadă, eram împreună, acum, când este lângă mine, în fotoliu, suntem, fiecare în parte, singuri.

Cozma Cosmin POPA**Neant**

Mereu blocat în neant
Sufletul meu depresiv
Buzele ei și chipul
Moartea și tandrețea
Nu au loc de eternitate

Sub streășina casei
Plângi, urându-ți prietenii
De vicii și amor
Minciuni și bârfe
Din angoasă și depresiune
Fată cu lacrimi
Și bube

Macii de lângă căile ferate

Troieni de lacrimi
Cresc din visele tale
Brunetă
Ce-mi aduci clipe
De nostalgie printre maci
Când mă țineai
În brațele slabe
Privind trenul
Când aveai grijă de mine
Brunetă
Cu maci roșii.

Arta croitoresei

Sub genele tale
Îți beau buzele
Din seva nectarului
Din lacrimile esenței
Privind pe fluturi
Durere și simboluri
Căci tu erai barca
Îngerul durerii
Durerea mea
Exorcizarea mea
Nebunia mea
În tine
Cu tine
M-am vindecat
De otrăvuri
Și de nimichicie
Fără a crede în ceva

Epopeea Galilor

Fortul lui Francoa cel Roșu
Din Belgia Gală ardea în torțe
Morile lucrau, fumul urca la cer,

Din văi și păduri, negustorii
Aduceau ulcioare și mirodenii
Soldații și grănicierii și ghicitoarele
Mergea agale, vulturii treceau
Dar trompetele războiului aduseră
Negură și răutate și durere
Și Atena apăru mândră
Cu sandale de aur, ochi
Ca două roci de vrăjitoare,
Și apăru în fața lui
Francoa cel cu părul roșu
"Știi că vin din altă lume,
Tu te rogi la alți zei, dar războiul
Din Galia, se pierde în foșnet de vară.
Șarpele și corbul și pisica și broasca
În regatul franc Verde iese afară,
În cizme cu zimți pentru a ști
Școala vieții e în durere, nu în coperti.

Furia valurilor

Supărată ca o scoică
Sub furia valurilor
Zeităților din ocean
Suferă în grădină
Sub Soarele de Jar de iunie
Citind romane și nuvele
Zi după zi
Suferind, plângând,
Neinteresată de nimeni –
Floare inocentă
Aruncată într-o ființă
Absurdă fără noimă.
Blestemul de a fi cititoare
Și mizantroapă
Cine să te tragă în optimism
Și glorie de statui
Sub erupții de vulcan și de vară
Fată cu surâs trist
Cine să te iubească?
Eternă, stă sub umbrelă
Citește, scrie, fumează și râde, iunie.

Iz de cultură veche

Anxietatea îmi picură ipohondria într-un mers
bolnav, de profesor,
Angoasa citadină e violetă, la periferie
Merg la un melc, sprijinindu-mă
Într-o boală de nervi, iz de cultură veche.

Să scriu o epopee belgiană, gală,
De evul mediu, înviind toate profesiile,
Ca regele Francois cel Roșu,
Ce spărgea rândurile invadatorilor,
Să respir aerul vestic, printre pădurile,
Dealurile și castelele vechi,
Ori ca Roland să apară cetățile,
Și palisadele de lemn, ale vechilor,
Tradiții și îndeletniciri de astrolog,
De călugăr medieval, de măcelar,
De cronicar medieval, iz de cultură veche.

Lidia ZADEH**POPAS**

M-am oprit
Spre a goli cerul de corbii veșniciei
Cu sufletul meu exilat într-o galaxie a nemuririi
Și cu graiul amanetat unor zei ilegiti

Nici o voință nu-mi poate pune cătușe
Pentru că aparțin unei bărci și unui mal
Cu mesteceni și cu plop
Plini de semne gramaticale corecte

Cu mâinile împreunate
Strâng la piept cartea luminii

Valul mă duce mai departe
Fără să-l întreb
Fără să-l ascult
Fără să-l îndur
Și fără să-i spun seara rugăciuni
Cu vocea mea disprețuitoare
Și obosită

Și-apoi am plecat mai departe

FONDURI PROPRII

Trăiesc și iubesc din fonduri proprii
Am fugit din casa în care praful
Se așternuse nerușinat
Peste nudurile pictate
De artistul încărunit înainte de vreme

Pe drumul întoarcerii am călcat în gropi
Dintr-un delir continuu
În timp ce
Inima îmi bate ca o inimă dublă
Sau ca o armă împotriva obișnuinței

Cât cântărește oare un geam
Pe care îl spargi fără să vrei?

Rațiunea nu are prezent
E o toamnă demnă

OAMENI de TOAMNĂ

Uneori îmi lipsește curajul de a mă gândi
La tine și la ziua de mâine
Pe vremuri eram o visătoare punctuală
Ca un orologiul dintr-o naștere prematură

Celelalte femei aveau parte de zile rele
Și nu dădeau nimic în schimb

Eu m-am topit într-un foc palid
Și nimeni nu mi-a întins o cană cu apă

Nimic nu e mai simplu
Ca o nenorocire

Viitorul este o iarnă
Fără zăpadă

VICII

Viciile virtuților sunt de fapt
Obsesii de toamnă
Transparența trecătorilor mă înspăimântă
Încep să fabric idei și atitudini incoerente

Deschid uși nebănuite
Deschid ferestre fără gratii

Mă gândesc la toți nebunii din viața mea
Dar mai ales
La bărbatul flecar cu părul grizonat

Niciodată nu mi-au plăcut oamenii mai
Mici decât ei înșiși

Și nici burghezii

Eugenia Rada IONIȚĂ**Soarta**

Nu te întoarce,
Roata zilei stă culcată.
Pe sub poala satului,
Salcâmii desfășoară la dantele.
Pe jos,calci pe nestemate albe,
Curcubeul se trăsese –n dungă
Ai promis,să nu te caut,
Străini vom trece unul lângă altul.
Noaptea bate cuiele în talpă,
La stele și la lacuri,
De supărare,nu poate fii vorba...
Momentele acelea legendare
În țurțuri de metale grele,
Au fost și vor rămâne ambalate.

Șoc

În petunii e firesc
Să își facă melcii case,
Să desfete ,să se îmbete,
În verdeață.
E un șoc,pe castravete,
O banală vietate,se cunună,
Fără nuntă,fără grai,
Nici alai,biata muscă!

Ion DULUGEAC

Prietenul meu Thompson

La nord de Palatul Telefoanelor, norii lăsau pe alocuri, duși de vânt în mici șuvițe scâmoșate de culoare argintie. În peisajul de pe cerul amiezii, păreau că aceștia fac o cursă contra cronometru între formațiunile de *cumulonimbus*, în fuga lor pe cerul albastru.

Coroanele pomilor fluturau sub efectul aceluși vânt rebel prin dreptul soarelui, pe care uneori îl ascundeau, iar alteori îl dezgoleau, în vreme ce în depărtare se vedeau atârând numeroase fuioare de nor, semănând cu un foc îngemănat în roșu și galben.

- Domnule Fernic, frumosul ăsta, este cântărețul dumitale?

- Nicidecum, este al profesorului Burcă de la Brăila. El a fost cel care l-a format, iar eu i-am oferit în această seară, o melodie pe care o cântă, curând, aici! spuse Fernic.

- Minunat, am să-i spun lui Thomson că participăm la o premieră muzicală, adăugă Prințesa Bibescu cu un surâs prelung și traduse englezului vestea, el rămânând fascinat.

Plină de delicatețe, Prințesa Bibescu se așeză și privi încântată către Cristian, care luă o poziție magistrală și își mângâie cu degetele-i catifelate, fine și lungi, cu mișcări lente, reverul hainei. Gestul îl făcea pe cântăreț să se înfoaie de plăcerea la interpretarea unei noi melodii, deși artistul părea mai relaxat în fața familiei princiare.

Dorea să lase o impresie bună celor din suita regală, iar aplauzele Prințesei după ultima melodie i se păreau ca un cântec fără refren, care avea prea multe puncte de suspans, cum avea să le spună dizeurul celor de la masă, după ce interpretase tangoul *Cel din urmă trandafir*, pe care îl cânta pentru întâia oară, cu dedicație pentru Prințesa Martha Bibescu.

- Ce superb cântă tânărul ăsta, îl gratulă englezul pe cântăreț.

- Este o vedetă care acum se afirmă, îl lămuri frumoasa prințesă.

- Domnule Bibescu, dacă invitatul dumneavoastră dorește o melodie, îl putem bucura cu o melodie englezască, rosti Petre, care se înclină politicos.

- Pot să-i cânt din creația lui George Gershwin, cel care a scris *Un american la Paris*, o bucată pe care am studiat-o la Conservator, zise tânărul muzician.

Martha se întoarse către englez și îi traduse spusele studentului. Bărbatul de peste Canalul Mânecii rămase contrariat de ceea ce auzea în restaurantul din inima Bucureștiului.

- Te rog să cânti o bucată din partea finală a libretului

compus de Gershwin, apoi să cânti și *Embraceable*, scrisă tot de american, dragul meu! rosti scurt profesorul Burcă.

Burcă începu să sufle în trompetă și dădu tonul formației, astfel că toți rămaseră muți de glasul tânărului Cristian Vasile. Veneau, de afară, senzații molcome de zumzet, absent pentru cei care se aflau în salonul cu lumină scăzută și culori șterse, ce părea să emane o căldură moale de alcov. Erau acolo, invitații Marthei, englezul Thomson și aghiotantul său, un scoțian ce studiasse muzică de fanfară, și toți păreau cuprinși de extaz și de un calm fizic, ciudat.

Zgomotele ulițelor însoțite, din care răzbăteau glasuri abia perceptibile, se pierdeau învăluite, ireale, așa cum gâlgâie apa în urechea înotătorului afundat în bazin.

Prințesa începea o legendă în care credea și în care, fiecă detaliu își avea înțelesul lui. Nimic nu venea să schimbe această nouă ordine de trăiri, în celebrul restaurant al Bucureștiului, unde, în acele vremuri, se urzeau înțelegeri și se adunau informații, ce ajungeau la englez.

Martha părea deseori că nutrea dorința de a râde la glumele britanicului, însă îi sugera adesea unele paralele franțuzești; era în stare să dea luciu chiar și conversației unor bărbați stupizi, să emoționeze mințile încete și obosite ale celor care o admirau.

- Domnule Bella, lordul englez dorește, o masă retrasă la Capșa în fiecare sâmbătă.

- Considerați că are masa asta de 12 persoane, bine amplasată la scenă, prințesă?

- Desigur, este suficient mister Bella, rosti englezul într-o română peltică.

Petre Burcă știa cum cei doi, cu o subtilitate elegantă, și oarecum în oglindă, reflectau o imagine a destinului. Erau foarte buni prieteni, Martha Bibescu și lordul Thomson. Muzicianul cunoștea de la Dulgheru că fiecare scrisese de celălalt, fiind foarte apropiați în toate planurile.

- Domnule Petre, crezi că băiatul ăsta, tânăr și talentat, poate fi de încredere?

- Tatăl său a fost un intelectual de clasă, care a murit pentru țară; mama lui este prietenă și colegă de cântat, iar puștiul este gata să renunțe la Conservator pentru a fi *dizeur*, astfel că eu garantez că este un bărbat dedicat, de mare încredere.

- Eu am nevoie de discreție și de oameni de cuvânt, profesoare!

- Garantez pentru el, atât pentru discreție, cât și pentru caracterul său sincer și discret, adăugă brăileanul, pe ton ușor, să nu fie auzit de cei din jur.

- Martha, draga mea, ce-i mai bagi în minte profesorului, sau vrei să faci muzică? se auzi vocea blândă a lui George Bibescu, luându-l pe după umeri pe muzician.

- Alteță, vorbeam de melosul muzicii noastre, pe care doamna Martha îl apreciază.

- Martha, trebuie să plecăm, a venit mașina să mergem la Mogoșoaia, rosti grav prințul.

- Mergem, dragă George, hai să mergem, Lord Thomson! spuse femeia, zâmbind.

- Mergem, Principe, rosti englezul ridicându-se, salutându-i pe profesor și Cristian.

Principesa Bibescu simțea cum venea din grădina

(continuare în pag. 78)

restaurantului o adiere umedă de apă și miros de plante, iar pe Calea Victoriei, se auzea un zgomot depărtat, în care se putea distinge, după imaginație, uruiul unei căruțe, precum șuierul unei sirene de fabrică. Apoi cei trei și vizitiul auziră foșnetul liniștitor și delicat al valurilor lacului și al trestiei de lângă Castelul Brâncovenesc. Atunci cu bândețe și, pentru ultima impresie, la coborârea în curtea Palatului, îi șopti soțului ei, cu glas suav:

- Văd că Thomson e încântat, prințul meu.

- Normal, prințesă, prin tine pătrunde în locuri impenetrabile poziției sale!

- Mi-a plăcut caracterul profesorului brăilean, adăugă ea, în vreme ce coborau din mașina Ambasadei Marii Britanii, care parcă și-l aștepta pe englez.

Suind pe terasa dinspre lacul Mogoșoaia, seara părea a fi măreață și prevestea o noapte minunată de vară. Cerul senin fără nori, sclipea pe bolta limpede ca ochii Prințesei. Stelele se așezaseră maiestru peste pământ, iar Martha se gândea că, dimineața devreme, din dormitorul său vedea zilnic vestitul Luceafăr al zorilor. Semețul astru înfrunța valurile de lumină difuză, colorată ici colo, prin care ziua inunda zarea îndepărtată a terenurilor princiare din livada Palatului Mogoșoaia. Acolo pe moșia dăruită de soțul său, aerul părea mai proaspăt ca în oraș.

La două zile după vizita lui Thomson, la sfârșit de săptămână, Martha Bibescu luă trăsura princiară și merse la Maria Dulgheru. Aceasta era la vecina, cu sora sa, Elisaveta, și stăteau la o ciorbă cu Lenuța, sora cea mare, ce o adusese pe Zaraza la Mogoșoaia, ea plecând la băi.

De cum a sosit în casa Elisabetei Grosu, al cărui soț era pe front, au trecut în altă cameră și au discutat câteva minute. Dar prin ușa de lemn, care se uscaseră și avea câteva crăpături, Maria Dulgheru auzi propunerea surorii sale mai mari. Află atunci că Lenuța oferise 2.000 de lei cadou dar și 3.000 de lei ajutor să-și ridice o casă, având-o pe micuța Elena, botezată de ea.

- De ce mergeți la băi, este bolnav George? Întrebă Elisaveta.

- Are un reumatism, pentru că așa-i viața, soro, una caldă, alta rece! rosti orășeanca.

- Sinceră să fiu, Lenuța, gestul tău de a mă scoate din încurcătură este binevenit. Nu de alta, dar am promis fetelor mele să le cumpăr rochii noi de Crăciun, așa că banii ăștia m-au salvat.

- Mai primești două rochii de la croitoria Palatului, madam Grosu! zise Martha, intrând.

- Multumesc, Excelența Voastră! La Crăciun, când închei vânzările la piață, tot ce ne rămâne aduc gratis, Domniei voastre! spuse Veta, pentru a o convinge că vorbește serios.

- Dar cine este frumoasa asta? Întrebă curioasă Martha Bibescu.

- Doamnă, este copila fiicei adoptate, care a plecat la studii la Brăila, zise Lenuța.

- Prințesa mea, frumoasa pe care o țineți de mână este nepoata lui Ghiorgiadiș, de la care ați cumpărat pădurea.

- Tu, Marie, dacă știam, dădeam jumate din preț grecului și ofeream dotă frumuseții ăsteia, spuse zâmbind Prințesa Bibescu.

- Ea trebuie să învețe, draga mea prințesă, rosti Maria,

oftând.

- Să o aduci pe la Palat, la recepțiile mele, să vadă și ea lumea bună.

- Dar este destul de crudă, doamnă!

- Eu la vârsta ei m-am măritat cu Bibescu, Mărie!

Plină de delicatețe, Prințesa dădu tonul unui hohot de râs, deoarece doar în prezența Mariei își permitea să calce protocolul și rigidele comportamente din societatea sa boierească. În acest timp mângâia cu degetele-i catifelte pletele negre, fine și lungi, cu mișcări lente, părintești, care-o făceau pe fată să se înfioare de plăcere, deși părea, acum, ceva mai relaxată.

- Ce zici, draga mea, vrei să te introduc în înalta societate?

- Dacă mama Elena vrea, pot încerca, Alteța Voastră! rosti ea zâmbind.

- Peste trei zile am o recepție cu Lordul Thomson și Ambasada Elveției, așa că, Maria, ești invitata mea, alături de sora ta Elisabeta.

- Mulțumim, Alteță, venim negreșit! rosti sora mijlocie, ce era soția lui Grosu.

După ce au ieșit din curte, Ion Dulgheru, vizitiul Prințesei, a întors trăsura către ieșirea din sat, femeia și-a pus alături pe banchetă geanta, apoi vizitiul a pornit-o prin colbul uliței de la țară. Mergea cu viteză spre intrarea Palatului Brâncovenesc, care purta încă pecetea domnitorului român. Prințesa avea cu ea câteva toalete pentru soția lui Mantopol, administrator la Prințul Bibescu.

- Doamna Martha, mi-a spus Grosu că ați fost cu lordul Thompson la Capșa?

- Domnul Grosu ți-a spus de Capșa și de Thompson, dar de muzica ascultată nu ți-a spus nimic și de cel care o să devină curând, steaua muzicii românești și al tangoului.

Cum discul soarelui, cu diadema sa aurită, dispăruse de pe boltă, iar afară se lăsase frigul, vizitiul îi oferă Prințesei o pătură de lână. Lumina timidă a serii pătrundea prin geamurile înțesate cu flori ale castelului. Fața ciupită la bărbierit a lui Stelică Mantopol, cu nasul său puțin înfundat, se zărea destul de deslușit, în vreme ce în ochii negri i se aprindeau scântei, la vederea mesei pregătite de soția sa, recunoscută ca maestră în arta culinară. La masă fu pofțită și Prințesa Martha. Strălucirea lunii pe iarba pajiștii, reflecta stelute multicolore, ce arătau precum licuricii în noapte, iar părul bărbatului ce răspundea de palat era lăsat dezordonat pe frunte.

- Doamna Martha, mi-a spus Grosu că ați invitat pe lordul Thompson, la Mogoșoaia?

- Adevărat! Peste câteva zile, facem o petrecere cu Ambasada Elveției, care vrea să închirieze aici, la Palat, un spațiu pentru activitățile lor, dragă Ioane.

- Dar este ofițer, domnul acesta?

- Dragul meu, amicul meu, Christopher Birdwood Thomson, primul Baron Thomson, este ofițer britanic și atașat militar al Marii Britanii în țara noastră, începând din 1915. Eu l-am cunoscut la Londra, în anul când m-a salvat Maria ta de la înec, mărturisii ea pe ton glumeț.

- Atunci știe a vorbi românește, nu-i așa?

- Desigur, este un bărbat educat. Născut în India, în

(continuare în pag. 79)

Florin LOGREȘTEANU

POVESTE

1875, la Nasik, în apropiere de Bombay, într-o familie de militari, Thomson a urmat Colegiul Cheltenham. Este un tip eminent, care a surprins prin „darul limbilor străine”, și prin ușurința comunicării.

- Am văzut, la ultima sa vizită la castel cum a vorbit în vreo patru limbi...

- Despre știința și ușurința de a vorbi limbi străine, știu de la Londra, când a spus chiar James Ramsay Mac Donald, prim-ministrul Angliei, că ofițerul Christopher „nu-i suportă așa de ușor pe proști, dar nu iubește nici prostia”.

- Dar cine iubește prostia, prințesă, poate doar proștii?! mărturisii vizitiul.

- Prostia pretențioasă pentru Thomson, îi provoacă o explozie de pierdere a răbdării.

- Se vede că este bărbat cu pretenții, domniță, sugerează vizitiul. Unde l-ați cunoscut?

- Ioane, noi doi ne-am cunoscut la Curtea Angliei și pot spune că prin muzică, deoarece mi-a fost prezentat de un verișor în timpul unui concert, desfășurat la Londra.

- Poveste de roman, domniță! zise bărbatul, care ajunsese la porțile Palatului.

- Să știi, dragul meu, odată cu trecerea anilor, lordul a descoperit în prietenia sa cu mine o contradicție, care s-a născut o dată cu întâlnirea noastră. Spunea el unui prelat, amic cu noi, căruia i se destăinuia, astfel: *Prințesa Bibescu este una din frumusețile României*, dar în același timp eram, în spusele sale, mult mai mult decât atât, afirmând că: *Martha are mulți admiratori, dar asta nu o ajută să câștige simpatia persoanelor de același sex*, și cred că avea dreptate, din acest punct de vedere.

- Doamnă dragă, știți bine că femeile sunt vânători mai iscusiți decât bărbații...

- Ioane, vezi tu, viața este ciudată uneori, iar *facerea de bine e un mic incest*, așa cum zicea Grosu uneori, când bea câte un vin cu George al meu.

- Da, prințesă, așa este, aveți dreptate, așa e uneori, viața e nedreaptă!

- Lordului Thomson i-a plăcut Capșa dacă a comandat masă, o dată pe săptămână, zise vizitiul oprind caii în fața scărilor de la cerdacul castelului. Ea urcă spre sufrageria din *casa sufletului său*, rostind în această vreme:

- Să te antrenezi, să faci drumuri la Capșa, Ioane!

- Pentru domnia voastră, merg orbește, oriunde și oricând, doamnă!

- Nu, Ioane, să nu mergi orbește, că poate cădem în vreun șant, adăugă ea, răsând.

Sărind pe treptele de la cerdacul castelului, femeia urca sub privilegii atente și admirative ale lui Dulgheru. Se gândi că nu trebuia uitat faptul că Prințesa Martha Bibescu câștiga foarte bine din publicarea cărților în ediție românească, într-o perioadă delicată pentru economie, când România trăia din plin efectul prăbușirii Bursei, la finalul anilor '20. Erau, inclusiv proteste de stradă, din cauza celebrelor „curbe de sacrificiu”, care tăiau drastic din salariile muncitorimii.

Deși țara era pe jar, chiar și în aceste condiții ea părea plină de optimism.

Copilăria lui Escargot a stat sub semnul întinericului și al luminii. Nu se juca cu ceilalți copii, părea speriat în preajma lor. La grădinița din orașel, se izola de ceilalți, făcându-se nevăzută în livada din apropiere, rătăcind printre nucii care de ani buni nu mai dădeau rod, merii neîngrijii și gutuii cu fructe becisnice. Într-o zi a fost descoperit de personalul de serviciu – la sesizarea educatoarei care-i observase absența – tolănit în poenița acoperită cu iarbă, înconjurată de arbuști pitici, sălbatici, despre care nimeni nu se întreba dacă rodiseră sau vor rodi vreodată. Surprins, a încercat să dispară între prunii sălbaticiți, strecurându-se în întinericul crengilor joase, dar a fost prins și readus cu forța în incinta grădiniței.

Apostrofat, nu plângea la fel ca ceilalți copii și nu răspundea la întrebările educatoarei care încerca să-i înțeleagă reacțiile. Curios i se părea că băiețelul nu se închidea în el și nu trăda acel soi de încăpățănare a copiilor ce refuză ostentativ să coopereze cu cei mari, dintr-un spirit de frondă infantilă – cum ar spune psihologii. Escargot își ridica privirile peste capul educatoarei, fixându-le undeva, spre cerul scăldat de lumina solară, ignorând întrebările insistente care nu-l menajau, minute în șir, ori explicațiile de cum trebuie să se comporte un copil normal. „Normal este, dar pare un băiețel dificil, a tras o concluzie pripită psihologul instituției preșcolare după o încercare eșuată de a comunica cu puștiul. Nu-i înțeleg frustrările...”

După o lună, a refuzat să se mai alăture copiilor, spre supărarea părinților și ușurarea personalului grădiniței din orașel.

În următorii ani, Escargot se transformă într-un adolescent deșirat, slăbănog, dar rămase la fel de necomunicativ în anturajul puținilor tineri care îi acceptau felul de a fi. **Prietenii lui Escargot** obișnuiau să spună cei din familie deși fiecare în parte se îndoia că tânărul cu părul rebel și ochii duși în fundul capului înțelegea noțiunea de **prietenie**. În prezența celorlalți, Escargot părea la fel de abstras, ca în copilărie, în mijlocul preșcolarilor. N-aveau cum să bănuiască – tânărul nu oferise **semne** – că Escargot comunica într-un mediu cu mult mai complicat și mai spectaculos decât ar fi fost ei capabili să înțeleagă. Formată din reprezentări stranii, vise care scăpau chiar înțelegerii freudiene, existența lui Escargot se îmbogățea cu tot ceea ce noaptea conștiinței sale îi oferea în locul ispitelor diurnului.

N-a fost totuși o simplă întâmplare cunoașterea Euterpei; ființă nocturnă, caldă, exuberantă în momente imprevizibile pentru adolescentul lipsit de experiențe verosimile, dar ciudată. La apariția ei, lumina îndoielnică a nopții conștiinței lui Escargot se estompa brusc. O privea, dar încerca de fiecare dată sentimentul dual că o vede și că nu o vede; că i se vorbește sau el însuși vorbește, auzind fiecare cuvânt, fiecare frază mai concrete pe buzele ei. De pildă, auzea: „Lumina mea este, în fapt, întinericul celorlalți. Culoarele mele n-au strălucirea curcubeului, dar există” „Nu înțeleg”, bâlbăia el. Și nici nu se străduia să pri-

(continuare în pag. 80)

(urmare din pag. 79)

ceapă. În asemenea singulare momente, simțea că trăiește vorbele ei. Și era suficient. Și dacă le trăia, ce rost ar mai fi avut să le înțeleagă?... La următoarele întâlniri, ea continuă să-i vorbească fără cuvinte. Când privirile Euterpei începură să amestece pentru Escargot felurite înțelesuri, aparițiile ei deveniră mai rare iar dorința lui de-a o revedea – mai arzătoare.

Pe urmă așteptarea i se păru zadarnică. Se scurseseră deja săptămâni, luni fără vreun semn de la Euterpe. La început, nopțile o visa așa cum o cunoscuse, dar curând chiar visele îi deveniră haotice; imaginea ei – cioburi de oglindă. Conștient sau nu, le adună într-o efigie. Este Euterpe și nu e ea... Ce i se părea mai ciudat era că, la sosirea nopții, efigia își făcea apariția din el însuși pentru ca, la ivirea zorilor, să se ascundă în el – numai dorință, fără profil și fără cuvinte...

În restul zilei, redevenea tânărul detașat de cele ale lumii iar lumea îl accepta așa cum îl cunoscuse: un inadaptat, un flușturistic, un adolescent de care înșiși bătrânii săi părinți se îndoiau că va coborî vreodată cu picioarele pe pământ.

Ca în copilărie, rățacea prin livada fostei grădinițe – mutată de municipalitate într-o clădire modernă, cu spații de joacă pentru copii, bordate cu brazde de gazon aduse din străinătate – printre nucii fără rod, aproape uscați, merii și gutuii abia mai ținându-se în picioare, aruncând spre soare priviri ostile când i se părea că astrul încearcă să își bată joc de el: proiecta câte o Euterpe ici și colo, într-un luminis sau chiar în încrengătura de crengi uscate a pomilor, ispitându-l să alerge, s-o prindă de mână, dar fără șansa de a-l păcăli pe Escargot, îngerul nopții, căutând prințesa întunericului. O simțea pe Euterpe în el, caldă, tainică, palidă ca lumina unor stele. Soarele se străduia zadarnic să-i arate lumea în forme și culori pe care el fusese născut să le ignore...

În ziua când îl întâlnise pe zdrențărosul Zarathustra cocoțat într-un prun, în speranța că pe vârf va afla câteva fructe uscate, ceva se schimbă în existența lui Escargot. Se lipi de trunchiul pomului și-și mărturisi smintitului visul sau dorința ori speranța – probabil, toate la un loc – de-a o regăsi pe Euterpe. Fără să coboare, ronțâind fructele uscate, rătăcite pe crengile de sus, Zarathustra îl îndemnă să purceadă la drum lung și s-o caute. Încotro?... „Dacă o simți în tine, așa cum spui, îndreaptă-te încotro vei vedea cu ochii și ai s-o afli...”, l-a sfătuit smintitul. „Dar eu văd numai în întuneric”, s-a mărturisit Escargot. „Nici n-am spus c-ai s-o afli în lumina solară, l-a certat Zarathustra. Omule, nu-mi răstălmăci vorbele !...”

Escargot mai zăbovi câteva zile până să se hotărască să plece în căutarea lui Euterpe. Aștepta semne prevestitoare. Aștepta o revelație. Semnele le identifică într-un nor cenușiu sub forma unei păsări imense. Lumina solară se estompă și putu desluși în depărtări chipul Euterpei: fața prelungă de culoarea indigoului, doi ochi albaștri bordați de o pulbere de scânteii iar părul... Nu desluși ce se ascunde sub coroana florală de Regina nopții purtată de fată pe cap. Se îndreptă spre punctul pe care umbra fecioarei cădea perpendicular. Reuși s-o facă într-o zi și-o noapte... „Euterpe !...” îi rosti numele. „Nu sunt Euterpe”, îl ignoră efigia. „Te-am recunoscut, nu cedă Escargot. Te-am visat astfel în fiecare noapte...” „Imaginația îți joacă feste. Curând, Regina nopții are să adoarmă, lăsându-și șturlubaticile prințese

să se-n cure în voie...” Escargot simți un soi de vanitate inundându-i mintea. Nu putea fi dus de nas. Chiar începu să râdă. Regina nopții nu-i răspunse la provocare. Chipul de culoarea indigoului se ascunse sub penajul imensei păsări iar pulberea de scânteii urzi un imens covor în culori amestecate de negru și albastru. Tânărul desluși, dezamăgit, florile de zorele...

„N-are rost să insiști spre-unde-Euterpe-este-numai-o-nălucă, îl povătuiește Zarathustra, cocoțat între ce mai rămăsese din coroana unui gutui uscat. Caut-o în altă parte...” „Ți-am spus, o port în mine”, îi amintește Escargot. „N-am afirmat altceva, omule ! se înfurie smintitul. Tu ești Escargot, omul-melc, și te împărtășești la fel, din lumina zilei, ca și din noapte. Nu stăruie acolo, unde ai ratat o dată...”

Două săptămâni i-au trebuit lui Escargot să se hotărască încotro s-o pornească în căutarea Euterpei. O revedea aproape în fiecare noapte în vis. Ființă nocturnă, Euterpe îi vorbea în cuvinte și în necuvinte. Trezit din somn, Escargot nu reușea să-și amintească dialogul cu ea. Mesajul se rezuma la un singur cuvânt:

Caută-mă !... Deși era convins că lumina solară nu-i era de niciun folos, Escargot alese s-o facă în plină zi. Pe străzi ocolitoare, ajunse în partea de răsărit a orașelului unde municipalitatea reușise să creeze o salbă de grădini. Fiecare purta numele unei flori. Escargot pătrunse în toate, dar, în cele din urmă, intuiția îi sugera că o va afla pe Euterpe în grădina cu trandafiri. Contemplă florile ore în șir, îmbătat de mireasma lor care, în imaginația lui, era însăși mireasma pe care epiderma feciorelnică a Euterpei o împrăștia cu voluptate în jur. „Euterpe !...” șopti, dar nimeni nu-i răspunse. „Euterpe !...” continuă însă cu același rezultat. Când soarele săgetă orizontul, mireasma dispăru la atingerea primei boare a inserării iar culoarea florilor păli. Dezamăgit, tânărul visător se întoarse spre grădina părăsită a fostei instituții școlare și-i mărturisi lui Zarathustra eșecul repetat. „Nu mă așteptam la altceva, Escargot, omule-melc, îl certă acesta. În Grădina Trandafirilor, te-ai îmbătat cu mirosul florilor, în loc să le pătrunzi esența ascunsă în trupul lor firav. Nu te lăsa însă învins de neșansă. Continuă !...”

Totul în oraș i se părea acum fără noimă lui Escargot: florile și arborii, iarba și pământul umezit dimineața de rouă. Absența Euterpei îi măcina existența. Când, din ce în ce mai rar, îi apărea în vis, știa că este numai întruchiparea unei ispite ce urma să aducă cu sine un repetabil coșmar. Începea atunci să se îndepărteze...

Înstrăinat de lumea din jur, părăsi orașul. Ignoră magistrala, șoseaua națională, chiar drumurile de țară. Toate l-ar fi condus spre o lume aidoma celei din care plecase. Preferă câmpia uscată și terenul bolovănos, înțelenit cu piatră și rădăcini demult fără viață. Absența vieții, urătenia locurilor bătătorite cu piciorul îl scârbiră, dar în el persista dorința de a merge mai departe...

După o zi și o noapte de mers continuu, obosit, se prăbuși peste un bolovan. Brusc, simți în el o forță care-i revigoră toate simțurile. În aceeași clipă, din piatră țâșniră sunete muzicale nespuse de melodioase. Se duse cu gândul la legenda lui Apollo, pe când lucra la ridicarea zidului Megareei. „Lira lui Apollo...” șopti,

(continuare în pag 81)

îmbătat de sunetele lirei. „Nu, auzi limpede, Apollo a rămas în legendă. Euterpe continuă să fie fidelă nebunilor singuratici, tot mai puțini, care mai cred în ea. Vom împărți împreună și întunericul și lumina, Escargot, melcule !...”

În fapt, Euterpe face verosimilă povestea. Poetul, asemenea omului-melc, prefăce întunericul din el în **bulgări fluizi de lumină**. Gândul acesta îl însuflețește și-i dădu speranță. Își alungă din minte parfumul îmbietor al florilor, razele ademenitoare ale soarelui, căutările labirintice în întuneric. Toate acestea aparțineau unei lumi materiale, obscure. Euterpe i se revelase într-un moment și un loc sustrase oricărei logici...

Angela BURTEA

PAUZA MARE

Se sunase de câteva minute, era pauza mare, timp suficient pentru joacă. Dar unde? Sala de clasă era prea mică și cum să alergi prin clasă, când prin fereastra deschisă abia pătrundea aerul cald de iunie, iar noi eram vreo 25 de copii! Ne uitam lung la Doamna, o imploram din priviri, dar răspunsul rămânea același: *Nu!* Scurt și cuprinzător! Doar Ștefan, colegul al cărui comportament era de invidiat, reușea s-o mai înduplece pe doamna uneori. Din păcate, în ziua aceea Ștefan nu venise la școală.

- Doamna noastră cred că are o obsesie, zilnic aceleași cuvinte: *Nu alergați, veți faceți praf! Atenție să nu vă loviți!* șopti colegul meu de bancă.

Și-n același ritm... și noi: *Afară putem ieși?* Care era răspunsul? Evident, *NU!* Doamna n-o fi fost copil? Vrem și puțină miș...ca...re...

Și nu știu cum se face, că, exact când schimbul de replici era în toi, apare directorul. Toți am rămas pe loc, nimeni n-a mai scos un sunet. Ne-a privit zâmbind, după cum îi era obiceiul, apoi ne-a întrebat:

-Ce faceți, măi ieșilor, nu ieșiți în curte?

Atât ne-a fost! Pașii noștri s-au îndreptat spre ușă, fără să mai așteptăm încuviințarea doamnei, și-ntr-un iureș de nestăvilit am zbughit-o voinicește spre împărăția curții. Domnul ne-a făcut loc zâmbindu-ne complicitar, iar în urma noastră se auzea răsunetul vocii lui:

-Atenție la flori, să nu le rupeți!

Știam că le iubește, iar noi încercam să respectăm regula. De trandafiri, chiar dumnealui se ocupa, era o pasiune veche, iar unde-i pasiune, sporul crește, iar frumusețea stăpânește...

Curtea era împărțită în două: cea mai mare parte era asfaltată, iar cealaltă era plină cu ierburi mărunte și straturi cu flori. Trandafiri și panseluțe erau peste tot. Văzându-ne în curte, partea cu asfalt a rămas aproape goală, iar noi ne-am îngrămădit spre partea verde. Adevărat, parcă eram niște miei scăpați din țarc! Știa directorul ce știa!

Peste câteva minute a apărut și doamna învățătoare. Temătoare femeie! *Aveți grijă să nu vă loviți, vezi să nu-ți rupi vreo mână! Luca, aleargă mai încet, știi că ai avut probleme în ultimul timp!* Le știam pe de rost! De multe ori n-o auzeam! Noi ne vedeam de-ale noastre, căci pauza nu trebuia irosită, iar dumneaei continua cu avertizările!

Rebecca și Andra, botanistele clasei, se aplecau din

când în când asupra florilor. Se așezau în genunchi, mângâiau cu privirea, apoi se uitau una la alta, ridicând din umeri. Iris a adunat flori de pădărie și i le-a adus doamnei. S-a întors spre noi, sărind într-un picior de bucurie:

- Nu așa că erau frumoase? Ce galben minunat!

- Desigur, spuse Alex, doamna adoră galbenul!

Ana și Mira alergau după fluturi! Amalia, cu delicatețea-i caracteristică, i-a întins doamnei o plantă cu frunze păroase și flori albe, grupate în buchețele, întrebând-o cum se numește.

-Coadă-șoricelului! a răspuns doamna.

Dar n-a apucat să mai adauge ceva, căci Amalia a aruncat floarea cât colo și-a rupt-o la fugă, țipând. Doamna privea contrariată:

-Amalia, ce s-a întâmplat?

După câteva minute aveam să aflăm misterul. Pentru Amalia, șoarecii erau cele mai dizgrațioase vietăți. Cu lacrimile pe obraji, continua să spună:

- Am ținut în mână o coadă de șoarece? Nu, nu, nu pot să cred!

Degeaba încerca s-o lămurească, explicându-i că este o plantă miraculoasă, cu efecte terapeutice, doar că, popular, așa i se spune: coada șoricelului.

- Da, da, tocmai asta e, bunica bea zilnic acest ceai și-l mai obligă și pe bunicul să bea! N-am știut că-i zice așa, iar pe dulapul din bucătărie sunt numai *cozi de... șoarece!*

Se făcuse roată în jurul Amaliei. Mulți dintre copii râdeau, alții priveau indiferenți. Când totul părea lămurit, am ajuns și eu. Fără să întreb ceva, Romina, băiețoasa clasei, m-a împins voinicește, *de era să mă adun de pe jos*, spunându-mi:

-Nu-ți pierde timpul, hai să dăm câteva pase cu mingea lui Bogdan, acum se sună de intrare! Nimic important aici! Sensibilă, ce vrei! Face alergie la coada șoricelului!

Răzvan se așeză pe gazon. Stătea întins de ziceai că este răstignit. Era chiar frumos, iar chipul său avea o lumină specială. Cred că de la razele mângâietoare ale soarelui.

-Ce faci, Răzvane, dormi? Îi șopti la ureche Andrei.

- Dorm! Cum să dorm? Vorbesc cu pământul, îmi spune o poveste.

- Ha-ha-ha! Așa, așa, vorbește, doar vrei să te faci inginer agronom peste câțiva ani.

Parcă niciodată n-am văzut o bucurie atât de mare pe chipul colegilor mei. Puterea naturii era o binecuvântare pentru toți.

Pauza se terminase de câteva minute, dar primisem învoire să mai stăm puțin. Câțiva colegi se lungiseră lângă Răzvan pe iarbă și priveau albastrul cerului, alții jucau leapșa, câteva fete se plimbau la braț de parcă erau pe marile bulevarde, discutând aprins nu știu ce subiect. Doar Carmina și Bebe șușoteau enigmatic, stând într-un colț mai îndepărtat. Cu siguranță discutau despre concursul de șah, care urma să se desfășoare peste câteva zile.

-Ce faceți, măi ieșilor, ați uitat să vă înapoiati în clasă?

Reapăruse directorul. Nu părea să fie supărat pe noi! Învățătoarea ne-a venit în ajutor, răspunzând în locul nostru:

(continuare în pag. 84)

Sasha IVANOV

Personajul doi
(fragment de roman)

Hexagoane. De ce nu octogoane sau romburi? Nu știu. Așa mi-a venit. Aceasta era întrebarea. În momentul acela când ar fi trebuit să-mi treacă prin minte mii de gânduri neclare sau poate niciunul. Hexagoane cărămizii. Culoarea certă a cărămizii spălate de ploii, uscate de vânt, înfierbântate de soarele torid. Părea parapetul unei faleze la mare. La Eforie? Mamaia? Număram laturile. De parcă asta era important. Dacă zidul în fața căruia urma să fiu ucis fusese modelat cu șanțuri în formă de octogon sau hexagon. Unu, doi, deasupra, trei pe lateral, da sigur: două jos și încă una în cealaltă laterală. Hexagon. Hexagoane cărămizii cărora la baza zidului și în vârf le lipsea un unghi și două laturi.

Trecuseră zeci de ani de la ultima execuție din țara noastră. Atunci fusese adus în fața plutonului de execuție însuși președintele. Eu eram executat, la patruzeci de ani distanță, tocmai fiindcă-l împușcasem pe președinte. E nostim tare, nu? Dacă făceam asta atunci, m-ar fi purtat pe brațe în urale, oferindu-mi un loc în parlament, în guvern, poate chiar, mânați de entuziasmul momentului, să mă fi pus în locul lui. Uciseseră un necăjit care mânca doar pâine cu brânză și ceapă. Unul care făcuse și bine țării. Eu îl împușcasem pe nemernicul după care n-ar mai fi rămas nimic, nicio bază pe care să se fi reclădit patria.

Nu-mi părea rău. Îmi asumam asta. Istoria mi-ar fi dat dreptate. Nu, nu istoria, căci ea n-ar fi avut de unde să știe. Dar niște oameni inteligenți poate vor fi spus vreodată: nebunul acela a salvat țara de un mare pericol. Cu prețul vieții sale.

În partea stângă a curții se aflau mulți oameni. Unii stăteau pe scaune cu spătar. Doamna Maria purta o rochie lungă, albastră. Rămăsese în picioare frământându-și mâinile. Celălalt se foia pe lângă dumnealei. Furasem de la el pistolul. Luând asupra mea fapta și vina, îl salvasem. Părea să fi înțeles asta. Era mai inteligent decât mine. N-ar fi meritat să fie împușcat de un pluton de execuție. Mă privea insistent încercând să-mi prindă privirea. Retorica mută a ochilor săi transmitea legământ, că va avea grijă de copiii mei și de moștenirea comună. Spunea că datorită sacrificiului meu poporul nostru va fi bine.

Un murmur întrerupse zborul păsărilor. Cerul rămăsese gol, senin, adânc, pustiu. Sosiseră, încolonați, mânați de-un superior cu șapcă. Nu-mi puteam desprinde privirea de pe armele lor. Se răsfiraseră lăsând câte un braț distanță între ei. Unii țineau capetele în pământ, alții se uitau aiurea spre fundul curții unde se ofileau buruieni între pâlcuri de iarbă arsă. Niciunul nu mă privea.

Asistasem la un spectacol rock reinterpretat pe scena teatrului muzical. Solistul performa înaintea ochilor noștri. Dansa și cânta. Din spate îl susținea corul. Șase fete îmbrăcate asemănător, de staturi diferite, se mișcau după cum pricepeau muzica. Fiecare trăia diferit, deși cântau aceleași note. Mă captivau asemănările și diferențele dintre ele. Încercam să identific vocile în funcție de mișcările buzelor, trupurilor, în funcție de mimică și de aspectul fiecărei fete. Scoteam din fundalul sonor glasul asociindu-l cu persoana. Una părea că șoptește. Atingea microfonul cu buzele. Bătea un solfegiu tern cu palma țeapănă prin dreptul feței împietrite. Stătea neclintită. Doar

buzele i se mișcau abia perceptibil, atingând din când în când măciulia microfonului pe care-l susținea la fel de ciudat, de parcă era un buchet de flori pe care nu îndrăzne să-l ofere. La refren întorcea bărbia spre public, ridicând-o ușor. Privea de sus până și pe cei de pe scenă, chiar dacă se aflau pe același nivel. Pocnea mecanic din deget. Ducea microfonul într-o parte, departe de persoana sa. Apropia genunchii cu sfiala unei doamne cumiți ce-și proteja pudoarea pe bancheta inconfortabilă a unei cușete de tren. Judeca cu severitate publicul ce nu greșise cu nimic. Sau poate pe colegi de cor falsatori de o notă. Părea că nimic nu o bucura cu adevărat. Că viața pe Pământ constituia doar o plictisitoare, inutilă, trecătoare etapă. Îi dibuisem glasul. Era cel care alterna nefiresc între moale-șoptit și tare-sec, ca și cum o prezentatoare de știri își regăsea aplombul căutat între două înghițituri de apă. Următoarea era veselă. Poate mai mult decât ar fi trebuit. Mișca inutil, aritmic, bulanele grase. Nu-și controla pieptul lălâi ce-ar fi bucurat după concert un nătâng la fel ca ea. Se strâmba la sita microfonului. Scălâmbăia brațul liber. Bătea din palme frenetic atunci când vocea sa nu era de trebuință grupului. Privea duios publicul. Așa cum își dorea la răndu-i să fie privită. Sau mai degrabă cum credea că este privită. În pauzele de aplauze dintre melodii adopta o postură de abandon a propriei persoane, tristă, sfârșită, de parcă s-ar fi așezat pe wc, deși nu avea nici timp și nici chef să facă treabă mare, chiar dacă trupul imperativ asta îi cerea. Apoi, regăsindu-și din oarecare motiv neînțeleș entuziasmul se agita exagerat transformându-se în liderul de grup care nu era. Ovaliza buzele ca o păpușă de plastic devenind oarecum atrăgătoare, însă numai pentru obsedații stimulați de păpuși de plastic. Regăsindu-și poziția în rând se prefăcea cochetă. Nu mai mult decât o fetiță de trei anișori care-și servea musafirii imaginari cu ceai și cafea. Vocea ei era groasă. Sau cel puțin nasul și bărbia ascuțite asta ziceau. A treia era frumoasă, frumoasă tare și conștientă de asta. Clar, vocea cristalină din corul de rock îi aparținea. Și arăta bine indiferent de modul în care-și evaza picioarele sau își contorsiona trupul. Șerpuind pe axul melodiei, glasul suav se distanța ușor de celelalte trăgându-le totuși ca un câmp magnetic, nu le permitea apropierea, dar nici nu le lăsa să se îndepărteze prea tare. Unele piese îi plăceau mai mult. La refren părea suferindă. Deasupra buzelor deschise larg, rotund, așeza un rictus caraghios din pomeți, năsuc și pleoape aproape închise. Și se păstra la fel de frumoasă. Unele piese nu-i plăceau. Se cunoștea clar asta. Dar le interpreta la fel de bine. Dacă ar fi făcut parte dintr-un pluton de execuție ea ar fi tras lovitura perfectă asupra organului vital. Indiferent de empatia stărnită sau nu de nenorocitul executat. Următoarea era mică de statură. Se foia mult. Stătea întoarsă pe o parte. Vocea ei o percepusem ca țipăt strident. Poza. Flirta. Încerca să fie sexi. Fizicul însă nu o ajuta. Și nici fața de ciocănită. Se chinuia atât de mult să placă încât devenea dizgrațioasă. Din același motiv greșea notele. Ea era aceea care n-ar fi nimerit, care ar fi ratat de zece ori la rând, în ciuda faptului că la antrenamente ținea mai bine decât toate celelalte. A cincea fată din cor purta căști la urechi,

(continuare în pag. 83)

dădea tonul, începea cântecul sau le tempera pe colege când se înflăcărau. Avea picioare lungi, trup perfect, chip minunat. Ea era diva. Ea putea trage milimetric în organul vital dacă nu-i plăcea condamnatul. Ori departe în aer în cazul în care ceva din alura, candoarea, lacrimile sau gesturile nenorocitului o impresionau. Fusesse împovărată cu frumusețe și suflet sensibil. Candidata sigură la suferință din dragoste. Aspiranta perfectă la nefericire. Privea publicul cu căldură. Arunca ocheade jucăușe prin sală în căutarea unei rude, cunoștințe, a unui coleg pe care-l plăcea. Nu greșea nicio notă. Constituia elementul perfect din cor fără a se strădui prea tare. Bătea din palme ca un star rock. Dansa frumos. Unduirile nu ieșeau din linia melodică. Umerii, șoldurile și genunchii se mișcau echilibrat. Putea merge pe sârmă. Buzele i se despărțeau numai atunci când trebuia, la cântat ori la zâmbit. Ea nu râdea ca proasta. Doar zâmbea. Când o piesă de dragoste i-a plăcut mai mult s-a întors cu spatele să nu-i observe nimeni emoția. A întors-o înapoi fata de lângă ea, de la extremitatea corului. A șasea părea de la țară. Ultima din linie întruchipa disciplina. Cea serioasă, decentă, care n-ar fi încălcat niciodată sarcinile primite. Asemenea oamenilor cuminți de la țară, ea asculta cu sfințenie de vorba conducătorului. Deși cea mai puțin talentată, reprezenta echilibrul. O întorsese pe divă înapoi cu fața spre public. Cumva zicându-i din priviri că așa ceva nu se face. Era jucăușă, veselă, s-ar fi culcat de bunăvoie cu vecinii buni și cu cei răi din satul ei. Avea încredere în oameni. Pentru ea toți erau buni. Chiar și cei ce greșeau trebuie să fi avut un motiv. Nimeni nu era rău degeaba. Adică toți erau buni. Ea n-ar fi suferit niciodată, chiar dacă toți din jur ar fi crezut-o nefericită. Bătea din palme cum ar fi făcut un spectator oarecare. Mișca picioarele albe, frumoase, ca o profesionistă în dansuri, asemeni celor ce acumulaseră mii de ore de exercițiu sau ani de horă în sat. A ei era vocea cea mai groasă din cor. Dacă locotenentul i-ar fi cerut, ea trăgea cât de bine s-ar fi priceput. Ar fi ratat poate. Însă numai fiindcă atât a putut. Nu pentru că nu și-ar fi dorit.

Cei șase băieți din fața mea sufereau. Nimic din viața lor nu-i pregătise pentru asemenea moment. Cu doar câteva zile înaintea postau fotografii din vacanță pe rețele de socializare. Comentau, mulțumeau și primeau inimioare. Într-un timp scurt, ce nu durase mai mult decât un pahar de vin și-o cafea, căzuseră prin vremuri, se prăbușiseră preț de o sută-două de ani. Citiseră poate în cărți. Văzuseră imagini din filme. Dar să-și curețe armele, să le ungă cu ulei, să le încarce pentru a le descărca apoi într-un inamic feroce dotat cu o simplă cămașă vărgată...

În continuarea corului de fete, spre interiorul scenei, cu picioarele lipite, spatele drept și-o căutătură mândră, se bățăia, rotindu-se în jurul axei sale ca un fus, chitaristul. La gât îi atârna un papion ridicol roșu precum chitara. Privea spre nicăieri, trufaș, crezându-se stăpân al acelor fete din corul de back-up. Însă nici pe departe atât de trufaș, plin de sine, de importanță și de groază a eșecului ca locotenentul cu chipiu ce-și ridicase în aer pistolul. Nu-l mulțumea așezarea formației. Le ceru celor doi din extreme să vină în fața plutonului, să proptească un genunchi în pământ formând astfel două rânduri de tragere: unul de patru soldați în picioare și al doilea din doi sprijiniți în genunchi. Formau astfel un pluton de execuție frumos. Un pluton elegant cum nu se mai văzuse din

primul război mondial. Simetria și spațiile egale dintre soldați refăceau imaginea jalnică a fiecăruia privit separat. Pe niciunul dintre ei nu stăteau bine hainele.

Semănau cu niște copilași de grădiniță care-și priveau cu atenție prețioasele jucării. Nu le-ar fi împrumutat nimănui. Să le dea la schimb nici atât. Soldatul din imediata apropiere a locotenentului stătea drept și urmărea ca un mafiot, cumva judecându-l pe deținutul ce urma să fie executat. Ca și cum împrumutase bani pe care nu voia să-i înapoieze. Justifica prin aceasta moralitatea acțiunii la care avea să ia parte. Părea că mintea sa, desprinsă din craniu, plecase în căutarea unor argumente justificative. Rusia! A fost cuvântul ce mi-a venit atunci în minte. Nu știam de ce. De fapt știam. În momente de frică, de spaimă terifiantă, gândurile se amestecă într-un fel de luptă a retragerii, a ascunderii, gen: du-te tu că eu nu mai însemn nimic! Idei inconcrete lovindu-se în goana pierderii în inconștient. Nu puteam înțelege motivul apariției celui cu vânt pe buzele mele. Însă nu apăruse de nicăieri. Justificarea fiecărui gând aiuristic era experiența unei întregi existențe care conștient ori nu clama dreptul de a se impune în ciuda, împotriva, oricărei logici. Făcusem o excursie pentru degustare de vinuri pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice. Bine, recunosc, fusesem în Moldova. La sauna de după, căci nicio beție crâncenă nu se putea încheia în Basarabia fără o saună, am intrat în vorbă cu unii la fel de beți ca mine. Altfel nu mi-aș fi permis. Și poate nici ei nu mi-ar fi răspuns. I-am întrebat de ce erau atât de supuși. Cum de le era atât de teamă de ruși? Mi-au răspuns parcă în cor. Nu, nu în cor, dar completându-se, fără loc de pauză, unii pe alții. Ziceau că rușii duc răzburarea cu mult dincolo de reparație. Spuneau că rușii inventau permanent elemente justificative prin care să depășească grozăvia atrocităților comise. Dacă de exemplu, unul primea o palmă, apoi intra peste om în casă și-l mutila sau îl ucidea în bătaie, începea să debiteze argumente justificative cum că acea palmă fusese motivul unor nenorociri ce i se întâmplaseră lui ulterior sau că acea palmă îl afectase atât de mult încât îi schimbare iremediabil destinul. Deci atrocitățile comise ulterior erau perfect justificate: de aceea palmă sau de un scuipat. O persoană ucisă versus un scuipat. Era egal. Sau, poate, justificând în continuare, dezvoltând argumentația, atribuia scuipatului, palmei sau unui banal șut în fund o gravitate mai mare decâtuciderea sau mutilarea, privity inițial ca justă revanșă.

Soldatul acela din capătul plutonului mă privea insistent încercând să vadă în mine răul cel mare care să-l facă pe dânsul să se simtă iar om în urma uciderii mele.

Următorul soldat își înfipsea bărbia în piept și mă fixa cu ochii mijii printre sprâncenele groase. Ar fi tras fără remușcări fiind conștient pe deplin că făcea parte dintr-un angrenaj, că însemna doar o roțiță, între multe altele, care nu putea controla nimic din ce se petrecea înainte sau în urma sa. Avea tenul măsliniu, curat, nu transpira și era singurul om pe care stătea cât de cât bine uniforma. N-ar fi mărturisit niciodată, nimănui, nici peste zeci de ani, nici măcar pe patul morții regretele sale. Între ei, cu genunchiul înfipt în pavaj, cu o față albă senină, împietrit cu ochii belii, părand că nu învă-

(continuare în pag. 84)

țase a clipi, un băietan se căznea a-și ține echilibrul încercând să pară tare, la înălțimea misiunii primite. Pe acela îl iertasem primul. Știam că i-aș fi iertat până la urmă pe toți. Ce erau de vină ei pentru nesăbuinta mea, pentru visul meu de a rămâne în istorie? Al doilea așezat pe genunchi, un băiețandru grăsuț, tremura ca varga. Părea că în orice moment va izbucni în plâns. Avea un aspect anecdotic. Vestonul abia-l încăpea. Pantalonii erau cu zece numere mai mari, parcă purta șalvari. Le prinsese turul sub tocul cizmei de la piciorul flexat. Era cel care-ar fi tras cu ochii închiși izbucnind în plâns la sfârșit. Mi se făcuse milă de dânsul. Cu șoldul lipit de umărul său, puțin lăsat pe spate, părând ușor arogant stătea unul foarte slab cu fața ca un bob de fasole. Aș fi jurat că era un mâncător atroce de semințe coapte în casă la ceaun. Își umflase obrajii costelivi, mimând indiferență, gest pe care-l făcea probabil în prezența fetelor tinere ce se doreau cucerite. Îmi amintea de Florin Horțu, un fost angajat, om simplu, dar inteligent și carismatic ce avea mereu pregătită o vorbă nostimă care să stârnească râsul femeilor frumoase. Erau pe jumătate răpuse. De obicei le spunea că-i par cunoscute și le întreba dacă nu au fost cumva la școala pe care-o făcuse și el. Lăsa impresia că se gândea un timp încercând să-și amintească numele școlii: n-ai fost cumva la școala... generală? Le întreba serios, iar ele râdeau de se prăpădeau. Apoi le invita undeva, la, în oraș, la ooo...un hotel ceva. Fetele râdeau și mai tare. Se așteptau să le fi invitat la cafea, la plimbare în parc, la restaurant, dar direct la hotel nici într-un caz. Le amuza copios modul lui direct de abordare. Florin al meu ar fi tras fără preget. Dar, oricât de bun trăgător ar fi fost, țintea umărul, piciorul sau undeva puțin deasupra capului. El nu și-ar fi asumat niciodată lovitura decisivă. Era țigan, iar țiganii, cel puțin cei de la noi din țară nu puteau ucide cu premeditare, n-o făcuseră niciodată.

Ultimul părea o femeie în haine de bărbat. Avea o figură nostimă ca de personaj desenat. Părea fericit că participă la un asemenea important eveniment, avea să fie parte din istoria nației. Măinile albe, finuțe, fundul tras înapoi pregătit pentru a primi o dulce penetrare. Piciorușele subțiri, năsucul cârn, obrăjorii... da, era o fetiță deghizată. Știam cu siguranță cine avea să împungă glonțul în organul vital. Ea era. Burtica rotundă numai bună de apucat când o îmbrățișai pe la spate, figura candidă, ochii mari albaștri spălăciți, curiozitatea, nerăbdarea ei de femeie asta zicea. Că mă va omorî, că abia aștepta ordinul. Soldatul acela cu aspect de femeie avea să o facă. Ea va fi. Niciodată nu mă plăcuseră femeile. Și niciodată la prima vedere. N-am putut niciodată juca cartea seducției masculine. Eu trebuia să mă chinui, să recit toată filosofia învățată pe de rost, să arăt contul bancar, să-mi stimulez organul pentru a părea mai atrăgător prin materialul pantalonului etc. Instinctul unei femei când mă vedea prima oară era să mă urască. Domnișoara în uniformă nu făcea notă discordantă, se încadra perfect în tiparul jumătății sale de specie.

Chitaristul ridică brațul în aer. Palma sa dreaptă îmi captiva privirea ca un magnet. În lumina fluorescență dintre degetele sale căutam solzul de plastic ce-l ajuta la strunit corzile. Aurora trecuse de mult. Prima lumină a sfârșitului de noapte se duse. Tânărul soare colporta norii răsfirați cu un licăr sordid. Cu pistolul nu se putea cânta la chitară. Pocnetul ar fi stârnit un seism. Ohhh, seism! Ce

bun era și cât mă rugam pentru el când nu-mi învățasem teorema! Un seism ar fi oprit totul. Îmi spuneam. Poate c-ar fi căzut blocurile. S-ar fi prăbușit poșta. Însă eu scăpam de ascultare. La naiba, la naiba cu teorema lui Thales! Stigmatul... Ce naiba cântau? Ceaușescu cântase Internaționala. Mare om! Cum reușise? Eu nu-mi găseam saliva din gură. Compartiment. Măcar dacă mi-ar fi permis să dau eu onorul! Dar eu nu fusesem general francez, nici măcar general. Eu cântam imnul din bancă. Lei, lei, lelelelei, lei lei lelelelei! Nu m-aș fi văzut împreună cu ea. Nimeni n-ar fi crezut. Era frumoasă. Balul liceului se ținea în sala de sport. Arăta jalnic. Cu parchetul rupt și pereții coșcoviți. Nimeni nu s-ar fi putut îndrăgosti în locul acela. Peste ani, călătorind cu gândul în trecut mi-am dat seama că fusesem îndrăgostit dinainte. Și-am fi putut dansa și pe lună, și-n șură, și-n groapa de gunoi. Fusesem numai un pretext. La naiba! Pe ea cădea greul. Rușinea și nevoile. Ea ar fi stat singură la masa de nuntă. La nunta fetei și, mai târziu, însoțită de Grigorescu la nunta băiatului. Sau poate cu Cătălin. La naiba! Să dai Luceafărul pe Cătălin!

Îi străluceau buzele subțiri sub neoanele verzi din sala de bal. Spunea ceva. N-o auzeam. Era prea departe. Stătea dreaptă cu fusta aliniată de jur-împrejurul coapselor. Își împreunase mâinile în poale. Aștepta. Poate s-o surprind pe la spate. Să-i acopăr ochii și săntreb cine-i. Să-mi scot capul din pumni primenit. Să lipesc obrazul meu aspru de fața ei moale. Să-mi privesc palmele. Și cu ele s-o sprijin. Să-mi rădă de-a lungul moalelui gâtului. Ascuțind cu năsucul atingerea frunții. Sorbind duios cu buzele-i line încruntarea bărbatului cuprins strâns de garou. Negocia cu pieptul zvâcnind supremația din pod.

(din romanul „O plimbare pe Bulevardul Dacia” în curs de apariție la editura Boem@)

(urmare din pag. 81)

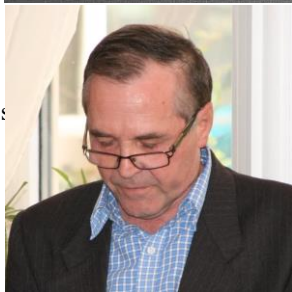
- Joc și mișcare, domnule director! Intrăm numaidecât în clasă, nimic nu se pierde.

Directorul zâmbi! Știa și dumnealui că doamna ne iubește, dar multele griji pe care le avea o determinau să exagereze uneori. De, să nu pătim ceva, responsabilitatea pe umerii dumneaei cădea! Răspundea pentru fiecare cu vârf și îndesat! Îmbujorați și transpirați, savuram clipele minunate ale pauzei mari într-o zi de iunie, la sfârșit de clasa a IV-a, neștiind că, odată, peste ani, le vom retrăi lăcrimând a plăcere.

Cât despre Amalia, cine recomandă azi pacienților ceai de "coada-șoricelului", dacă nu ea, care a ales să devină farmacistă? Răzvan e ditamai fermierul și-n fiecare zi, din zori și până-n seară, vorbește cu pământul. Romina e polițistă, doamna învățătoare dăscălește alți copii, iubindu-i la fel de mult, iar domnul director, pensionar fiind, are o grădiniță plină cu flori pe care o îngrijește cu aceeași pasiune...

Iar eu? Eu adun amintirile ca pe niște mărgăritare și le așez pe foaia imaculată de hârtie, spre bucuria multora dintre noi!

Constantin OANĂ

Richard Constantinescu și cartea lui recentă „Răni și renaștere. Artă dureroasă a transformării”

Motto: „De unde sunt eu? Sunt din copilăria mea. Sunt din copilăria mea ca dintr-o țară”. (Antoine de Saint-Exupéry)

Într-adevăr, trăind într-o lume, ca cea de azi, dominată în cea mai mare parte a ei de un pragmatism orb, simți cum destinul te împinge îndărăt, nu numai până în copilărie, până chiar dincolo de ea, la marginea unui izvor, în ipostaza gânditorului de la Hamangia.

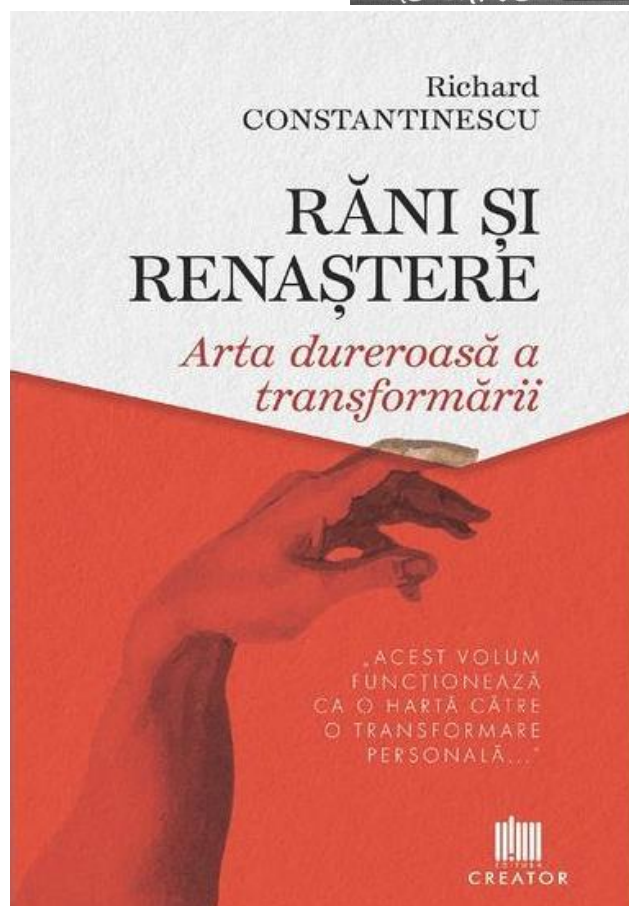
Avem în față cartea recentă a lui Richard Constantinescu, „Răni și renaștere. Artă dureroasă a transformării” (da, viața este artă dureroasă a transformării) scoasă la Editura Creator în acest an (2025), despre care autorul spune că „Este o carte scrisă cu luciditate și curaj despre felul în care trecem prin durere, cum ne regăsim și cum renaștem în ciuda tuturor rupturilor... E una dintre acele cărți care nu se cer a fi citite într-o zi, ci trăite pas cu pas”. Iar profesorul și criticul literar Ioan Stanomir zice așa: „Răni și renaștere. Artă dureroasă a transformării” este o carte despre puterea de a transforma suferința în forță și fragilitatea în renaștere. Fiecare rană – fizică, emoțională sau spirituală – devine aici un punct de plecare spre o formă mai autentică de a fi. Inspirată din istoria medicinei, unde crizele au generat mari descoperiri, cartea propune o viziune asupra lumii și a vieții: corpul afirmativ – acel corp care nu doar suportă durerea, ci o transformă în curaj și armonie. Fiecare capitol provoacă cititorul să exploreze sincer propriile răni și să descopere în ele începuturi neașteptate...

Cartea aceasta este o lucrare de frontieră. În paginile sale se împletesc notațiile unui prozator cu reflecțiile unui savant. Viața surprinsă între copertele ei este expusă cu minuțiozitatea unui chirurg, fiecare nervură a realului se simte în aceste texte”. Și mai adaug aici spusa Ioanei Monica Ciolan: „E mai mult decât o carte - e un jurnal terapeutic, e un manifest tăcut pentru cei care au trecut prin dureri și au învățat, cumva, să le poarte altfel”.

Cartea se întinde pe aproape 300 de pagini, în care sunt cuprinse aproximativ o sută de texte cu certe valențe literare, care fac din ea un adevărat jurnal al unui scriitor-gânditor, deliciu pentru oricine o citește.

Cineva spunea că se poate scrie un cuvânt despre o carte fără s-o fi citit. Ei bine, și în cazul de față e posibil acest lucru, că numai parcurgând cele o sută de titluri tu, ca cititor, începi să vibrezi, să te regăsești, constatând în felul acesta că firul empatic funcționează ca determinant în a scrie acel cuvânt.

Da, Richard Constantinescu este un savant, cum a spus Ioan Stanomir, dublat de un scriitor-gânditor, căci provocările de aici sunt elemente psihologice, ele creează breșe în mintea cititorului, iar în ce privește întrebările sugerate, legate de soarta omului, sunt mai mari decât răspunsurile ce așteptăm. Dacă toate lucrurile sunt puse la

locul lor, adevărul, în schimb, mereu se caută. De asemenea „durerea”, ce apare ca un laitmotiv, e paradoxal îngemănată cu bucuria, așa cum am văzut și pe net că se exprimă un prieten autorului. Dacă în literatura creștină există un cult al durerii (cum zice acesta), în același timp tot acolo există (compensatoriu) și cultul bucuriei - „Bucurați-vă!” Per aspera ad astra! Amintesc aici întâmplări cu primii creștini care, în arenele romane, mergeau cântând la lei. De ce!? Iată modalități de citire printre rânduri. Frumosul, la rândul său, este prezent atât direct, cât și deductibil, frumosul capabil să salveze lumea cum spune Dostoievski, frumosul ce dă culoare, sens înalt vieții, frumosul din aceeași tulpină cu dragostea, cea care mișcă sori și stele (conform Dante Alighieri).

Spuneam cândva, pe vremea când Richard era redactor-șef al publicației bilunare Kairos, că durerea e muzică și muzica e durere și exemplificam cu secvența „Plângerea lui Ingrid” din suita Peer Gynt (după Henrik Ibsen) de Edvard Grieg.

Gloria și ea apare în textele acestea ca o voce de sirenă, de care un Ulise nu se lasă păcălit, deși legat de catarg. Vanitas vanitatum omnia vanitas!

Aria în care lucrează cel mai bine mintea autorului este existența, viața cu prelungirea ei dincolo de moarte. Scriitorul, Richard Constantinescu este, vorba lui Eminescu, asemenea unei păsări ce zboară dincolo de nemărginirea timpului, în eternitate, că, orice s-ar spune, CEL CE ESTE (existența) îl iubește cu adevărat!

Câteva dintre filele de jurnal (terapeutic) care m-au impresionat profund:

1. Dincolo de supraviețuire. Căutarea sensului dincolo de încercare – pag 193, 194
2. Povestea unei salvări neașteptate – pag 107-109

(continuare în pag. 94)

Alina Beatrice CHEȘCĂ

CARAVANSERAI

Am traversat nisipurile
prin oaze mi-am așternut poemele și iubirile
prin DUMNEZEU mi-au înverzit binecuvântatele insule

Eu nu călătoresc prin lumea asta
ci prin constelații divine
mi-am petrecut ultimele vieți
iubindu-mă cu duhurile nisipurilor
lăsându-mi sângele prin temple de aur
colecționând idoli, înălțând castele
să-mi adăpostesc propriile vise

**DEASUPRA MEA BÂNTUIE AMORURILE
CU ARIPI DE ULII**

prădându-mă, hrânindu-se din mine cu lăcomie
trupul meu e o adevărată Agora
unde prinții poposesc la lăsarea serii
și mai pun câte-o cărămidă
pe Altarul Soarelui

MEREU ÎNTRE DOUĂ LUMI**TREC PRIN VIAȚĂ****ÎN CALEAȘCA DE AUR A FARAONULUI**

nu vreau să știu
unde se termină realul
și unde-ncepe mirajul

NOAPTEA CELOR 1001 DE STELE

*Motto: „ploile nomade își ridicau cortul din sufletul meu
pășeam ostenit, fericit
se-nsera pe pământ.”
(Mircea Petean)*

Astăzi mă nasc din nou
mai tânără decât ieri
am închis ferestrele nopții
mă tăvălesc în lumina patului
în căutare de versuri nescrise
cu toate stelele adunate în mine
simți? viața ne caută, ne atinge
o altă dimineață ne vorbește în tăcere
aerul e plin de urmele noastre
la capăt de taină
măinile tale îmi sărută poezia

o plajă nesfârșită e iubirea noastră
cafea sorbită între soare și vânt

risipă de frumusețe
adunată în cochilii
ce ne cântă vechile corăbii
și țărurile cu nume de legendă

DUMNEZEU NE TRIMITE O CLIPĂ DE PARADIS

hai, deschide cartea ta de vise
și pune semnul la hotarul
dintre viață și poveste...

ODYSEEA DIN NOI

Eu nu mai calc de mult pe pământ
pașii mei sunt înalți
mereu mai înalți
din poeme și clipe
mi-am făcut o cale nevăzută
spre iubiri adorate
am alergat kilometri de timp
am construit o mare a mea
pe care corăbiile m-au dus
spre zeii anilor tăi
spre insule necunoscute
cu iluzia țărului oglindit adânc
în Paradisul din mine

s-ar cuveni să scriu imnuri eterne
pentru pașii ce-i lași
prin sângele meu
în ultima noapte dintre minarete
luna plină a devenit nemuritoare

**APĂRĂ, DOAMNE, ODYSEEA DIN NOI
SPERANȚA CĂ MĂINE
IUBIREA VA DESCHIDE PORȚILE LUMII....****SCRISOARE CĂTRE DUMNEZEU**

Așază, DOAMNE, pe umerii mei
tristețea întregii lumi
eu sunt puternică, DOAMNE
știi să transform râurile de sânge în curcubeie
pe care să ieșim la promenadă cu toții
de Crăciun, de Ramadan, Hanuka sau Diwali

DOAMNE, ia din zilele mele și fă-le
sânge curat pentru muribunzi
sevă pentru păduri și apă vie
pentru toate viețuitoarele pământului

ia din poezia mea
și dă-o celor ce doresc războaie
convinge-i că singurul război trebuie să fie
cel pentru supremația bucuriei
ia din aerul meu, DOAMNE
și îmbracă Planeta în miros de flori
ia-mi văzul și fă din el
covoare pentru rugăciuni
ia-mi hrana și somnul
și fă din ele ogoare și păduri nesfârșite

Îți dau și amintirile, DOAMNE
să faci din ele iubiri mai mari decât viața
ia-mi cărțile, dar fă-i pe copiii lumii
să trăiască într-o eternă poveste
ia-mi prietenii și fă-i îngeri la dreapta Ta
ia din anii mei și dă-le lor veșnicia, DOAMNE.

(continuare în pag. 87)

ia-mi sufletul și împarte-l la opt miliarde
dar lasă-i pe toți să cânte, sa viseze și să râdă
IA-MI TOT CE AM, TOT CE ȘTIU, TOT CE IUBESC
ȘI DĂ-LE OAMENILOR
TOT CE POT AVEA
TOT CE POT ȘTI
ȘI TOT CE POT IUBI

ZĂPEZI ȘI DEȘERTURI

Au dispărut toate lumile
dar tu mi-ai construit o Lume Nouă
la est și la vest de inimă
mi-ai construit zmeie pentru înălțat vise
și corăbii care să mă ducă pe Drumul Mătăsii
mi-au înviat anii
și mi-am scris cu dalta pe suflet
un nume nou știut dintotdeauna

SUNȚ O CLEOPATRĂ CONVERTITĂ
LA ZĂPEZILE VEȘNICE
rochia albastră e făcută din ochiul tău
deschis peste trupul meu de regină neîmblânzită
peste sufletul meu de zână adormită în culcușul lumii
venim din același timp
din aceeași vecinătate a lumii
din aceeași cușcă cu gratii de aur
am îmbrățișat aceiași copaci
și-am dansat prin aceleași furtuni
noaptea am privit aceleași stele
și-am călătorit cu Carul Mare spre aceleași tărâmurii

în patul dintre palmieri
se duce războiul de cucerire a lumii
în noi e toată copilăria cerului
nici unul nu pierde
amândoi câștigăm viața fără hotar
iar noaptea ne înflorește acoperișul inimii

m-am întors la tine ca la o navă clandestină
cu stindardul fluturând spre soare
cu promisiunea libertății sfinte
și aerul mirosind a pasăre Phoenix
mă privesc în oglinda mare cât un megalopolis
și văd cum îmi înfloresc ochii
măinile tale se cufundă în mine
ca-n apele Mekongului
și le scoți colorate de maci

drumul s-a îmbolnăvit de iubirea copilăriei
tristețea e-n ochi și-n rădăcinile cuvintelor
și totuși e-atâta vară în iarna ce se-apropie
DEPARTE, ÎN TEMPLE,
ARD BEȚIȘOARE LA UMBRA LUI BUDDHA
patul nostru e mătasea lumii
răsăritul planetei spre care eu alerg despletită
și Țes povești pe care omenirea le uitase demult

nu ne-a îmbătrânit tinerețea
nici muzica noastră nu a murit
cine mai credea în sângele nostru
în timpul de adolescenți cu iubirea în celule
în râsul hohotitor până la capătul lumii
tu ai crezut în frumusețea din mine
eu am crezut în apa vie din seva ta
și-n copilăria noastră nemuritoare

am crezut împreună în nebunia din noi
în drumul lui Magellan
ce ne străbate trupul în toate punctele cardinale
la capătul pământului ne va aștepta mereu soarele
ne vom cufunda în vara
din sufletul nostru de aur

CÂND LUMEA SE DESCHIDE

Motto: „Am sărutat această lume
cu ochii și cu
măinile.”
(Rabindranath Tagore)

Am ajuns atât de departe
pământul e mingea cu care
îmi joc copilăria
de peste tot izbucnește lumina
mă nasc din fascinie
celulă cu celulă
VIAȚA E VEȘNICĂ
e ca și când
basmelor ar curge unele după altele
într-un șir infinit de bucurii
întind mâinile
mângâi pereții, tablourile
ce-mi vorbesc într-o limbă
pe care o cunosc dintotdeauna
din nenumăratele lumi
pe care le-am căutat și iubit

TIMPUL ARE CULOAREA MĂRII
pescărușii Țipă ca și când
lumea acum s-ar naște
fericirea are atâtea nume și culori
da, există în mine culori neinventate încă
voi supraviețui lumii
purtaud toate poveștile ei
toate poemele și iubirile mele
viața de-acum începe
trubadurii îmi aștern cântecele la picioare
lângă fereastra mea
pescărușii vin de departe
purtaud doruri imaginate
strigătele cuceritorilor din alte vremuri

miroase a istorie, a sânge
a pasiune și-a vis adus de departe
DUMNEZEUL meu îmi pregătește ceva
un cufăr cu miros greu, oriental
din care amorul să irumpă
dezlegat din lanțul ruginit al realității

a început Ezanul
vocile mă dor
aș îngenunchia la capătul amiezei
mi-aș sprijini fruntea de covorul vechi
dar picioarele mele au devenit deja aripi
iar fruntea mea se sprijină de cer
de timpul magic cu aură de semilună
PE UMERII GOI
VĂLUL ALB, DE MĂTASE
ÎNFLOREȘTE ÎN VERSURI DE LEANDRU
viața de-acum începe...

Doina GURIȚĂ**RĂMÂI TU, IUBIRE!**

Rămâi tu, iubire, în noaptea târzie,
Ca raza de lună ce-n suflet îmi scrie,
Cuvinte de dor, într-o tainică șoaptă,
Când cerul veghează, și stele așteaptă.

Rămâi tu, iubire, ca frunza pe ram,
Ca valul pe mare, ca visul în geam,
În brațele mele să-ți afli odihna,
Și-n inima mea să-ți fie tihna.

Rămâi tu, iubire, ca ploaia pe drum,
Ce spală pământul de vise și fum,
În fiecă clipă, în fiecare gând,
Să fim doi străini, și totuși un rând.

Rămâi tu, iubire, ca-n prima chemare,
Când timpul se-oprea în a noastră-ntrupare,
Să fii veșnicie, să fii dor nestins,
În noaptea adâncă, în somnul desprins.

Rămâi tu, iubire, când zorii se-aprind,
Când florile câmpului, plângând, se întind,
Să fim amintire, să fim un sărut,
Ce-n veșniciei de stele va fi cunoscut.

DUMNEZEU ÎMI ZÂMBEȘTE.

Dumnezeu îmi zâmbește
dintr-o clipă sfărâmată,
o rază rătăcită în abisul amurgului,
unde timpul se-nclină, obosit,
ca un arbore îmbrățișat de vânt,
iar sufletele cântă simfonii de tăceri.

Pe fruntea Lui, stelele curg
ca lacrimi desprinse din veșnicie,
iar ochii adânci ascund oceane de milenii,
unde valuri nesfârșite scriu poeme
pe care nimeni nu le va citi vreodată.
Cerurile tremură sub pleoapele Lui,
un freamăt al infinitului, o șoaptă fără sfârșit.

Pe buzele Sale cuvintele tac,
iar taina rostirii
arde precum un surâs de lumină
ce-nfloarește umbrele și le preface-n zori.
E chemarea lutului spre focul din înalturi,
unde fiecare dor se sparge în aripi,
bătând spre necunoscut.
Îmi vorbește în culori nemeșterite,
un curcubeu risipit în silabe divine,
pictând ceruri care ard
până devin rugăciuni nerostite.

Măinile Lui sunt ramuri de migdal în floare,
atingând răni pe care tăcerea le-a ascuns.

Palma Sa poartă liniștea întregului univers,
o pecete de lumină
peste tumultul din mine.

Dumnezeu îmi zâmbește,
iar în zâmbetul Lui mă pierd și mă regăsesc,
un fir de nisip mângâiat de valurile eternității,
un suspin topit în lumină,
o notă abia auzită
în melodia nesfârșită a cerului.

DIN OCHII TĂI, NEMURIREA

Sub tălpile vremii curg raze de aur,
Martie plouă cu șoapte de floare,
Se-ntoarce din ierni primăvara de faur,
Și-n brațele tale devin sărbătoare.

Tu, mamă, ești vântul ce știe să cânte,
Ești lutul ce arde-n tăceri împletite,
Ești zborul ce suie prin frunze mărunte,
Ești marea ce-n mine se frânge-n ispite.

Mă ții între palme ca ruga aprinsă,
Iar sufletu-ți moale mă-nvață să fiu,
Mi-ai scris numele-n cer, cu privirea ta ninsă,
Și-n piept îmi tresare al dragostei viu.

În ochii tăi, mamă, e toamna și vara,
E pruncia ce încă mai doarme în mine,
E clipa ce-ntoarce tăcerea și seara,
E mâna ce șterge și dor, și suspine.

E glasul tău blând, ca un cântec de stele,
Ce-n noapte m-alină cu doruri ascunse,
Din vis mă ridici și-mi presari peste piele
Lumina născută din lacrimi nepuse.

Ești leagănul lumii, ești trunchiul din care
Se-nalță-n lumină tot omul ce sînt,
De ziua ta, mamă, mă-nchin cu visare,
Sărut rădăcina iubirii din gând.

SURÂSUL PRIMĂVERII

A plâns zăpada în tăceri de soare,
Iar vântul și-a desprins din aripi fumul,
Pe cerul nou, ca un altar de floare,
Se-ntinde-n zori lumina ca parfumul.

Se-nalță viața din adânc de humă,
Din sâmburii ascunși sub greul iernii,
Și cerul, răsucindu-se în spumă,
Își cerne blând surâsul primăverii.

În ramuri cântă muguri cu suspine,
Se leagănă pământul sub lumini,
Iar ziua-și țese în tulpini divine
Veșmânt de iarbă și cu flori de crini.

Și totul naște, crește, înfioară,
Ca un poem nescris, dar înțeles -
În fiecare frunză-i o comoară,
În fiecare zbor, un univers.

DOINA CE-ȘI CÂNTĂ TĂCEREA

Tăcerea cântă, lin, în vânt,
Ca un suspin din vremi uitate,
Și-n codru, frunza fără gând
Își murmură singurătate.

(continuare în pag. 89)

Izvoarele-și îngână dorul,
Fără cuvânt, fără surăs,
Ca și cum însăși clipa lor
S-ar fi născut doar din abis.

Un munte tace și ascultă
Cum trec luceferi peste el,
Și-n bolta nopții nevăzută
Se-mbracă luna în mister.

Pe câmpul nins de vis și umbră,
O doină plânge fără glas,
Se leagănă prin zarea sumbră
Și-n timp se pierde fără pas.

Dar cine-i știe amintirea,
Cine-i ascultă dorul blând?
E doar tăcerea... doar privirea
Ce plânge-n doina fără gând.

DOINA UMBREI ȘI VISULUI

Se-ascunde luna-n pajiști reci,
În murmur blând de ierburi dalbe,
Și-și cerne stele pe poteci,
Ca visele-n pânze albe.

Se-nchină codrul la izvor,
Cu frunza tremurând sub șoapte,
O doamnă-n alb și fără dor
Își scaldă taina-n ceas de noapte.

E vânt de aur și descânt,
E murmur de lumini și prunci,
Și peste timp, și peste vânt,
Se-nalță doina printre lunci.

O, umbră, vis și necuprins,
Tu legi pământul de-nceputuri,
Ca-ntr-un altar străvechi și nins
De mit și clipă fără scuturi.

LACRIMILE ÎNȘERĂRII

Înșerarea cade lină peste codrii adormiți,
Lacrimile curg alene pe obrazul celor sfinți,
Răscolind în al meu suflet doruri vechi și gânduri mute,
Peste care se așterne noaptea-n visuri neștiute.

Sub umbrele grele, tainic, marea-și cântă-al său tumult,
Valuri, stele, gânduri pline, toate-n sufletu-mi ascult,
Într-un colț de lume tristă, printre arborii pustii,
Se aud a mele lacrimi, ca un plâns de ciocârliei.

Luna, palidă regină, varsă raze de argint,
Peste lacrimi ce se-ntreabă, peste doruri ce mă mint,
Într-o seară de poveste, când tăcerea e deplină,
Se-nfiripă doru-n mine ca o veche, tristă vină.

Ceasuri grele se coboară peste fruntea mea plecată,
În adâncul înșerării, viața pare- o răsfățată,
Lacrimile-n șir de perle se preling ușor, ușor,
Pe-al meu suflet răvășit de al lumii-amar fior.

O, înșerare blândă, dă-mi un strop de alinare,
Să-mi găsesc în lacrimi pace, într-o tainică chemare,
Lacrimile să-mi fie punți spre cerul infinit,
Unde visele-s curate și durerea s-a sfârșit.

Astfel, tristă-n înșerare, stau cu ochii pironiți,
Căutând printre lacrimi zborul celor fericiți,

Și-n acest amurg de taină, printre stelele ce zac,
Simt iubirea Ta, o, Doamne, și tac.

BIETUL POET

Bietul poet,
cu ochii plini de cer și pământ,
poartă-n suflet binecuvântarea tăcută,
ce cade ușor ca o ninsoare peste viață.

Fiecare cuvânt îi e dat ca un dar,
fiecare vers, o mână întinsă spre lume,
în el arde o lumină ce vine din alte sfere,
un foc ce nu se stinge, dar nici nu mistuie.

Bietul poet,
el știe bucuria din lacrimă,
speranța din durere,
și-apoi le toarnă în stihuri ca-n vase de lut,
făcând din suferință o cale spre cer.

Binecuvântat de Dumnezeu,
poartă o cruce nevăzută pe umeri,
dar, în taina nopții, șoptește universului
cuvinte ce n-au nevoie de răspuns.

El e o sămânță plantată în inima lumii,
și chiar dacă nimeni nu vede florile,
ele înfloresc în taină,
sub soarele lui Dumnezeu.

LA PORȚILE TĂCERII

La porțile tăcerii,
unde umbrele își lasă pașii
pe podeaua timpului,
mă aplec să ascult
ecoul unui gând nemărturisit.

Acolo, liniștea își țese vălul,
fir cu fir, din respirația nopții.
Oglinzile sparte ale amintirii
poartă crăpături
prin care curge lumina unei alte lumi.

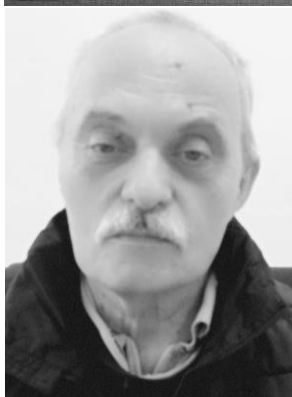
Pământul își îngână povestea
în bățile inimii mele,
și fiecare rădăcină devine o punte
spre rădăcina celuilalt.

În tăcerea asta densă,
cu miros de ploaie neîmplinită,
stelele își șoptesc numele,
dar niciuna nu cade.
Rămân suspendate,
ca un adevăr care nu poate fi spus.

La porțile tăcerii,
mă întâlnesc cu mine însumi
într-o îmbrățișare fără sfârșit,
iar absența ta devine un loc sacru,
unde învăț să respir altfel.

Nu există chei, nici uși deschise,
doar un spațiu vast
unde iubirea așterne drumuri nevăzute,
și eu pășesc, singur,
căutând nemurirea.

Cristian Ovidiu DINICĂ

Sacrificiul Domnului de Rouă, Calea lui Traian și Cetatea Sucidava

Legenda Domnului de Rouă este o poveste captivantă și misterioasă, amplasată în contextul istoric al cetății Sucidava și al Drumului lui Traian, ambele fiind repere importante ale patrimoniului cultural românesc.

Povestea simbolizează o legătură profundă cu natura, iubirea și efemeritatea vieții, în timp ce cetatea Sucidava oferă un fundal istoric real pentru această legendă.

În 1938, Zaharia Bârsan publică poemul dramatic „Domnul de Rouă” în revista Pagini Literare, inspirându-se dintr-o legendă populară solară și un eres descris de Vlahuță în România Pitorească.

Legenda povestește dragostea dintre Soare și Lună, frate și soră.

Relația dintre Lună și Soare este adesea interpretată diferit în diverse mitologii și legende. În mitologia românească, ei sunt uneori considerați frați, simbolizând o legătură familială cosmică. Alteori, sunt văzuți ca iubiți imposibili, separați de voința divină, ceea ce explică alternanța dintre zi și noapte. Cei doi se întâlnesc pentru puțin timp doar când are loc o eclipsă.

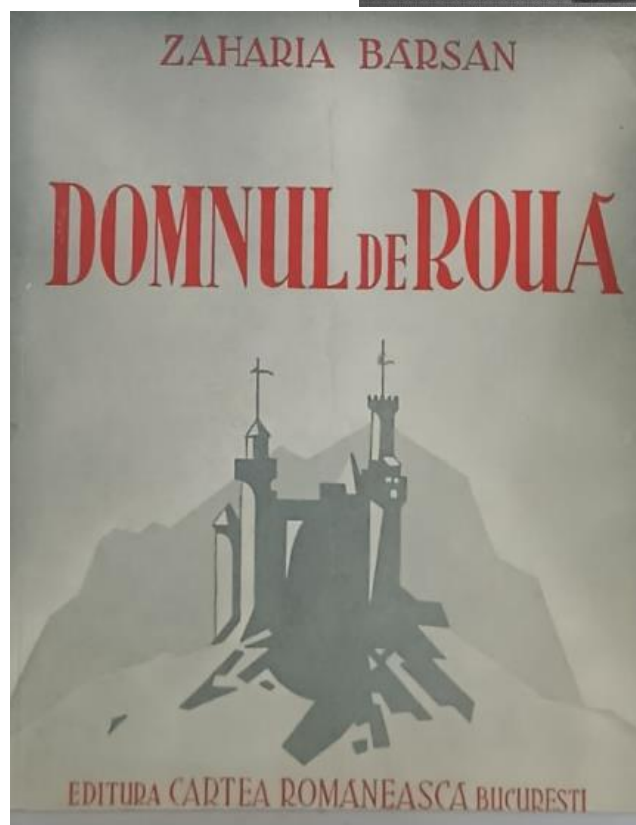
Luna plânge de când e lumea de dorul Soarelui și din lacrimile ei se naște „Craiul de Rouă”. Soarele aflând aceasta, îl tot caută pe copil și de câte ori îl vede, îl învăluie cu atât avânt de dragoste în giulgiul de foc al razelor sale, încât e gata să-l omoare. Copilul fuge din calea dragostei omorâtoare, se ascunde pe unde poate și iese numai noaptea la iveală. Viața lui se desfășoară numai sub lumina slabă, iubitoare, a mamei sale, luna...

După legenda însemnată în cartea lui Vlahuță, amintită mai sus, Craiul de Rouă se plimba noaptea pe „Drumul lui Traian” cale largă pietruită ce pornește din valea Dunării, de lângă satul numit Celeiu, vechea Malva a Daciei Malvensis și se înfundă în celălalt capăt, în munți. Acțiunea sa îmbină mitologia cu un farmec poetic deosebit.

Relația dintre Craiul de Rouă și Domnul de Rouă este una de continuitate și reinterpretare. Craiul de Rouă este mai mult un simbol mitologic, în timp ce Domnul de Rouă capătă o identitate literară și istorică, fiind integrat în peisajul cultural al Olteniei.

Domnul de Rouă devine o personificare mitologică pentru roua dimineții, un simbol al purității și vieții. Sacrificiul său final, când razele soarelui îl transformă în rouă, ilustrează iubirea supremă și efemeritatea existenței.

Legenda plasează „topirea” Domnului de Rouă în apropierea satului Potopin din județul Olt, unde există o baltă cu același nume, considerată locul unde acesta

s-a transformat în rouă. Astfel, povestea îmbină mitul cu locuri reale, conferind un caracter sacru spațiului geografic. Cetatea Sucidava, situată în Celei, actualmente cartier al orașului Corabia, județul Olt, a fost o locație de mare importanță strategică și economică în perioada romană. Inițial un așezământ dacic al tribului sucilor, cetatea a fost transformată de romani într-un castru militar și într-un punct de control vital pe malul nordic al Dunării.

Una dintre cele mai impresionante realizări ale romanilor, podul construit de Constantin cel Mare în anul 328 d.Hr., lega cetatea Sucidava de Oescus (în Bulgaria de azi) și servea ca o componentă crucială a Drumului lui Traian. Podul, cu o lungime remarcabilă de peste 2 kilometri, a fost folosit atât pentru transport militar, cât și pentru comerț. Zona cetății a fost reconstruită și fortificată în timpul domniei lui Constantin, devenind un simbol al influenței și inovației ingineriei romane.

Ruinele cetății Sucidava includ rămășițele zidurilor de apărare, ale fântânii romane (o realizare arhitecturală remarcabilă) și urme ale podului lui Constantin. Aceste artefacte păstrează vie memoria acestui loc istoric, întărind legătura dintre trecut și prezent. Realizare impresionantă a ingineriei romane, conceput pentru a facilita deplasarea trupelor și a resurselor în timpul războaielor daco-romane, Drumul lui Traian era o arteră vitală care lega sudul și nordul Imperiului Roman. Cunoscut și sub denumirea de „Via Traiana”, a fost construit în secolul al II-lea d.Hr., în timpul domniei împăratului Traian.

Drumul era realizat din piatră, cu o fundație solidă, și era proiectat să reziste în timp. În zonele montane, romanii au folosit tehnici avansate pentru a tăia drumuri prin stâncă, iar în zonele joase, au construit poduri și alte structuri de susținere. Acest cale a fost folosită nu

(continuare în pag. 91)

Cristian Ovidiu DINICĂ

Fractalii

doar pentru scopuri militare, ci și pentru a stimula comerțul și a conecta diverse regiuni ale Daciei cu restul Imperiului Roman. Este fascinant cum aceste drumuri romane au influențat dezvoltarea ulterioară a regiunilor prin care treceau.

În județul Vâlcea, această rută, folosită de Domnul de Rouă în călătoriile sale nocturne către iubita sa, urmează Valea Oltului, traversând localități precum Călimănești și Râmnicu Vâlcea, ajungând în Țara Loviștei. În municipiul Râmnicu Vâlcea, Calea lui Traian este o arteră vitală pentru oraș, fiind una dintre cele mai vechi străzi din România, cu o istorie bogată și fascinantă. Aceasta era cunoscută în trecut sub denumirea de „Ulița Mare”, sub nivelul ei aflându-se vestigiile drumului antic pe care împăratul roman Traian și-a condus legiunile spre Sarmizegetusa acum aproximativ 2000 de ani. Strada este orientată de la sud spre nord și este un punct central al orașului, găzduind numeroase monumente istorice și arhitecturale, precum „Monumentul Eroilor” de la Cetățuie, Colegiul Național „Alexandru Lahovari” (datând din 1909), Muzeul Județean, Biserica „Toți Sfinții” (1762), și Obeliscul ridicat pe locul taberei din timpul Revoluției de la 1848. În perioada comunistă, strada a fost redenumită „V. I. Lenin”, însă și-a recăpătat ulterior numele istoric.

Simbolic, Drumul lui Traian reflectă legătura dintre natură și civilizație, dintre trecut și prezent.

Legenda Domnului de Rouă a inspirat numeroși scriitori, precum George Țârnea, care i-a dedicat volumul de poezii Drumul Domnului de Rouă (1977), în care tema iubirii și a sacrificiului se îmbină cu peisajele pitorești ale județului Vâlcea. Alți autori, precum Nicolae Densușianu, au analizat această poveste în lucrări etnografice, evidențiind conexiunea profundă dintre folclor și istorie.

Această legendă reprezintă o îmbinare unică între mitologie, istorie și literatură, simbolizând frumusețea trecătoare a vieții, sacrificiul și relația armonioasă cu natura. Prin sacrificiul său, Domnul de Rouă devine o metaforă a iubirii eterne și a dăruirii totale. Povestea transcende timpul, rămânând un simbol relevant pentru generațiile viitoare. efemere a vieții. Drumul lui Traian, traversând județele Olt și Vâlcea, și cetatea Sucidava oferă un fundal istoric care amplifică relevanța și farmecul acestei povești.

Domnul de Rouă devine o metaforă vie a iubirii, dar și a efemerității vieții, punând în lumină legătura profundă cu natura și cu ideea de dăruire totală, chiar și cu prețul propriei existențe. Faptul că el alege să traverseze noaptea Calea lui Traian, din Sucidava până în Țara Loviștei, pentru a fi alături de iubita sa, arată o determinare și o intensitate a sentimentelor rar întâlnite. Sacrificiul său final, când soarele îl surprinde și îl transformă în rouă, este un gest suprem de dăruire, iar prin topirea sa lasă un dar pământului și naturii.

Nu ești pregătit niciodată să mori, chiar dacă sentimentul persistă cu anii și simți că-ți pierzi răbdarea, căutând să înțelegi de unde pot veni pericolele. Este suficient uneori să deschizi ochii și să vezi în profunzime, trecând peste amănuntele ce încarcă inutil realitatea. Poți să vezi și să înțelegi sau doar să observi, să alegi să fii într-o veghe continuă. Nimeni nu știe ce anume determină astrele să rezerve fiecăruia un rost diferit pe care să-l poată înțelege. Cert, însă, că nicio zi nu seamănă una cu alta.

Ziua în care, profitând de liniște și de absența norilor, am plecat toți patru cu gândul de a negocia și de a salva situația financiară a institutului nostru, conceput pentru valorificarea tranziției, speram să fie diferită în lungul șir al zilelor caniculare. Un ARO vechi, reabilitat, pe care-l deținea departamentul local al tranziției, ne dădea siguranța unei călătorii relaxante.

Directorul institutului, un individ mărunț, lipsit de personalitate, numit politic, sechestrat în propriile idei, puternic inhibat, ocupa locul din dreapta șoferului. Conducătorul autovehiculului, un tip bondoc, gata oricând să plece la drum, ne-a rezervat mie și unui alt coleg, locurile din spate. Traseul pe care plecasem nu era lung în mod normal. Îl puteam parcurge în două ore.

Eram tăcuți și îngândurați. Gândurile ne însoțeau. Serpentinele prezente pe drumul îngust ne dădeau fiori. Se circula ușor, fără agitație inutilă. Liniștea din interiorul mașinii era propice pentru somn. Privind păsările ce dominau cerul, aveai toate șansele să adormi.

Tăcerea era că o amnistie ce ne stăpânea, și-n care fiecare ne ascundeam gândurile. Timpul era suveran și blând cu noi, atingându-ne sufletul cu indulgența clipelor de vară. Ne aruncam priviri ca într-un dialog tăcut.

Drumul orășenesc s-a terminat și am intrat pe autostradă. Spațiul de rulare s-a lărgit. Erau patru benzi. Viteza a crescut. Traficul nu era unul mare. Soarele se anunța canicular. Era o zi de august fierbinte.

Mașina a căpătat viteză. Cu fiecare kilometru parcurs, nerăbdarea șoferului devenea evidentă. Sub capotă, motorul începea să fiarbă. Spațiul era înghițit sub ochii noștri, dar timpul trecea prea încet. Doream să petrecem o zi frumoasă și totuși eram deja plictisiți de căldură.

O clipă de neatenție și parcursul s-a schimbat. Brusc, în fața noastră un camion a oprit, orbit de un fulger pe care l-am văzut și noi. Motorul mașinii, ce înghițise lacom spațiul până atunci, a tresărit, de parcă ceva îl înfundase.

Lângă mine directorul dormea. Eu tăceam. Nu m-am gândit să-l trezesc. Spaima mă copleșise. Uimit priveam cum tabla mașinii se deforma. Spațiul părea că se dilată. Eram mut. Ca și cum aș fi filmat

(continuare în pag. 112)

Anda PETRACHE

Un fel de iubire

Eu te iubesc topindu-mă în iluzii,
în flăcări ce mă mistuie încet,
iar tu te-ai hotărât să-mi fii ispită,
hoinar nestingherit, din visul meu...

Îmi cresc în palme sute de dorințe
ce ard mocnit, tăcut, de dorul tău,
cărbuni aprinși ce se întrețin cu șoapte,
cu gânduri ce odihna nu-și găsesc...

Eu te iubesc strigându-mi neputința
de-a spune da sau nu, când mă colinzi
și pârjolești câmpiile din suflet
cu ochii tăi ce împrăștie scântei.

Am încercat să mă ascund printre cuvinte
să înfrunt cu ele dorul ce-l trimiți mereu
dar m-au trădat și m-au predat ursitei
și iarăși te iubesc, deși mi-e greu...

Eu te iubesc arzând noapte de noapte,
tu mă colinzi în anotimpul meu,
sălășluind tăcut printre dorințe
ce strâns le ții demult, la pieptul tău...

Sunet de vioară

Ca o șoaptă în amurg, o vioară mă strigă
vălurind cu arcușul un sunet prelung
și din notele toate care cresc răsucite
se Țes doruri alese, ce se așază-n cuvânt.

Îl ascult cum se întinde și mă prinde de mână,
îl ascult cum vorbește în silabe, doinind
și când strofele scrise au spus tot ce contează
se avântă în refrenul care curge, șoptind...

Ești cam tot ce s-a spus de poeți mai devreme,
trubaduri te-au cântat la un foc, mai demult...
Un amurg desenat peste zare, cu slova,
o cărare ce urcă în timp, peste dealuri, cântând...

Tu, iubire, ești un sunet ce crește în minte,
dintre corzi răscolite cu nesaț, de-un arcuș,
în culori ce aduc în privire speranța
și în palme c-un vers, tălmăcit de-un cuvânt...

Ca o șoaptă în zori, o vioară te strigă,
vălurind un refren ce s-a scris de poeți, mai demult...
O chemare se aprinde în firide de gene
și te prinde mână, să revii mai curând...

Copacul din tine

În tine e copacul ce-mi dă umbră
când soarele se întinde peste lume,
care mă cheamă, răscolindu-mi zborul
și ascult cum inima îi bate în tulpină -
răscolitor efort de a ține pasul
cu sentimentele ce nu pot să vorbească...

În tine e văzduhul ce-mi dă pace
și îmi mângâie tâmplele în noapte,
care-mi șoptește, răsfolindu-mi gândul
să-mi las dorințele să urce în fuioare -
comensurabile mărimi ce aduc în față
trăiri ce locuiesc demult în sinea noastră...

În tine este focul ce-mi aprinde dorul,
cuvinte ce trenează pe elipse
și ard mocnit, silabisindu-mi ruga -
înșiruire împărțită în două,
bucăți de suflete ce-și caută perechea
și se rostogolesc în timp ca jumătățile de sferă...

În tine e mulțimea de cuvinte
ce îmi dau aripi când vâslesc spre zare
și se anunță vântul bun din pupa...
Cea mai ușoară cale de-a ajunge,
făcând o punte dacă este cazul,
între două trăiri complementare
ce locuiesc în puncte cardinale...
...Răscolitoare gânduri care se conjugă
și în zbor mă poartă, luminându-mi tâmpla...

Muza

Azi vreau să-ți fiu, dacă se poate, muză...
Voi aborda surâsul, în privire
și șoaptelor le voi trasa cărarea
spre ochi tăi, ce sta-vor să le adune...

Azi vreau să fiu de față când m-adaugi
încet, încet în linii, cu cerneală
pe pânza prinsă în șevalet, de gânduri
și mă transformi în curcubeu pe ceruri...

Voi învăța cadența stropilor de ploaie
dacă un nor se va ivi pe drumuri
și razelor de soare le voi ieși în cale
să le așez în suflet, rânduri, rânduri...

Am să vibrez în ton cu o culoare
ce-mi creionează aducerile aminte
iar tu mă vei compune din cuvinte
care se aprind atunci când sunt rostite...

Vreau să-ți fiu muză astăzi, toată ziua
să-mi desenezi surâsul cu creionul,
să lase urme încrustate pe o pânză,
să nu se mai destrame-n provizoriu...

Atât aș vrea... pe înserat, să îmi dai schița
și mâine să începem de la capăt...
Să mă așezi pe foi, între cuvinte
și muză să îți fiu, pe mai departe...

Suntem lumină

Suntem la fel și totuși suntem altfel,
copii ai clipelor ce trec prin Univers,

(continuare în pag. 93)

mici scânteieri care vibrează pe elipsă
și luminează cerul chiar dacă e ziuă....

Ne naștem din iubire, cu durere,
purtând în noi culori particulare
și pașii noștri desenează traiectorii -
mici broderii incandescente-n firele de iarbă
ce lasă urme ce ne definesc ca oameni.
Ne mai și pierdem uneori busola
și rătăcim ca bărcile în derivă
într-un tangaj ce-și strigă echilibrul
în călimara noastră cu cerneală...

Ne perindăm prin lume și prin viață
urmând destinul prinși în paranteze,
în granițele unui timp care-și conjugă starea
de multe ori așa cum îi convine...
Un timp prezent, ce se măsoară în secunde,
un altul imperfect, rămas în așteptare
și-un viitor care se vrea mai mult probabil
sau ce a fost și nu mai e posibil...

Suntem fideli atât cât ne convine
și în Dumnezeu ne punem noi speranța
când ne amintim că suntem o scânteie
ce nu se știe cât va sta aprinsă...
Ne ducem la biserici - unii din convingeri,
iar alții doar să aprindem lumânare
să încercăm să căutăm iertare
pentru păcatul de a repeta greșeala...

Suntem ce spunem, ce gândim, ce scriem,
copii maturi, rămași în paranteze...
De mai schimbăm din când în când culoarea
în care se conjugă verbele pe rânduri,
vibrația se simte de departe...,
tot un destin ne-a desenat traseul!

...Suntem scânteii aprinse care luminează
un colț de cer, o inimă, o viață...

Nadia-Corina CĂPRIȚĂ

Îmi ești

Tu îmi ești și șoaptă și strigăt,
Ecoul tăcerii și psalmul albastru,
Îmi ești amintire din clipa de mâine,
Răsărit în amurg, senin în furtună.

Tu îmi cunoști și visuri și zboruri,
Și ploile care îmi curg în adânc,
Îmi iartă întunericul ce sângeră-n zi
Și scrie-mi povestea cu noi în Lumină.

Tu știi anotimpul ce crește în noi,
Și dragostea vie și surâsul de mugur,
Îmi vindecă toamna de neguri și plumb
Și dă-mi primăvara cu verde nebun.

Iertare

Doamne,
Mă iartă de toată întristarea
De toată mâhnirea pe care

am adus-o celor din jur
prin gândurile, vorbele
și prin tot ceea ce am făcut!
Dumnezeul meu,
Iartă-mi nepăsarea,
Furtuna și netrăirea,
Iartă-mi gândul și mâhnirea!
Doamne,
Îmi iartă tăcerile care au rănit,
Îmi iartă furtunile fără Tine
Și trăirile în întuneric!
Îmi iartă mângâierea
pe care nu am dăruit-o
Și rugăciunile fără suspin!
Mă iartă pentru nerăbdare,
Îmi iartă vorba fără viață
și gândul fără lumină.
Mă vindecă de strigătele nerostite
Ce mi se fac tornade în adâncuri,
Mă vindecă de necuvânt și rătăcire
Ce mă furtună în fiecare clipă.

Legământ

Pe-o lacrimă te-am scris
Să-mi sculpezi anotimpuri,
Te-am sihăstrit pe veci
Pe-un zâmbet de albastru,
Să-mi fii un nesfârșit senin
În clipă și-n furtună.

Te-am răsărit pe-o slovă
Izvor să-mi fii, și rouă,
Pe-un vis într-un amurg
Te-am zămislit iubire
Să-mi vindeci nelumina
Din zbor și din trăire.

Te-am lăcrimat pe-o rază
Să-mi fulgeri mângâieri,
Pe un apus de plumb
Te-am reaprins Lumină
Să-mi stingi război și tunet
Din negrele adâncuri.

Tăcere,

Te-am pus strajă gurii mele,
Cuvintele mi-ai înflorit,
Împletind cununi de stihuri
În suflet mi le-ai tănuțit.

Gândului te-am pus de pază
Să îi izvorăști nădejde,
În trăiri ridică-i ziduri
De senin și mângâiere.

Să-i fii inimii Apostol,
Pătîmind întru răbdare
Să-i vestești, din Evanghelii,
Anotimp de Înviere.

Laurențiu DRĂGUȘIN**Ochiul ca o roată**

Câtă asemănare e
între ochiul nostru
și roata, sora drumului
golit de năluci.
Cineva învăța să cânte
într-o vară fierbinte.
Și altcineva atunci
a deschis grădinile
și raiul s-a mutat din cuvânt
pe pământ.
Drumurile erau toate la fel,
doar roata se micșorase.
Era ca un ochi care ne privea
de sus, din el
din cerul stingher
rămas nepăzit
dar din care frumos mai ninge.

Păduri boreale

Păduri boreale pe vechi continente
sapă în noi precum sfintele zori
o liniște oarbă vopsind iminente
umbre lăsate peste alte ninsori.

Trag după ele cărări înălbite
cu hamul cel poartă vechi cai îngerești.
Azi vindem prin piețe coclilele site
pădurilor noastre prin care privești.

Și treci înainte prin ele umblând
ca într-o lume dinainte știut
că niciunde nu plouă și cerul e blând
și păduri boreale niciodată n-am vrut.

Uneori

Uneori ne privim pe ascuns
și ne cerem dreptul de a fi zid.
Ne privim cu un ochi care-a plâns
pentru ploaia din ținutul arid.

Din afară mai nimic nu pătrunde.
Doar un munte ne desparte în vis,
când o moară macină pe niciunde
din nisipul unui țarm neatins.

Uneori ne strigăm chiar pe nume,
alteori ne întorcem cu teamă.
O lumină adâncă ne spune
pe unde să trecem de vamă.

Pasărea din vis

Zbor în sus și zbor în jos
păsări albe ca năluci,
tot fugind din rai pe plai
ploile ni le aduci.

Pe sub streșină, curat
cerul vânturat ne lasă
urma zborului furat
de năluci în câte-o casă.

Zbori în sus și zbori în jos
pasăre din vis luată,
tu zidește-ne frumos
ca de fiecare dată.

O boală anume

Suferim de o boală anume,
de un chin cât o lume de mare.
Ursitoarea nici ea nu ne spune
cât mai e din această vânzare.

Trec înainte de noi, întrebările.
Doctori de seamă ne caută bine.
Suferim de o boală, ca mările
pustiite de un val care vine.

Și doar umbra ce stă în firidă
ne aduce aminte de ea,
de o boală anume, perfidă
într-o lume neștiută și rea.

(urmare din pag. 85)

3. Mama mea, Freud – pag 43-45
4. Când inocența devine țintă, când adevăratul succes nu înseamnă glorie – pag 120-122
5. Dincolo de pierdere. Cărți, amintiri și lupte nevăzute – pag 154-156
6. Rusnacul din amintiri. Ecouri ale războiului în familia mea – pag 188-189
7. Cartea care mi-a transformat viața. De la colecționar la minimalist convins – pag 116-119
8. Reflecții din cimitirul virtual pag 137-139
9. Empatie și ignoranță. Despre războiul din Ucraina – pag 184-186
10. Scandal în sutană. Cum a ajuns părintele Scatoalcă (Calistrat) eroul antisistem – pag 235-237.

Cosmin POPA

CASTELUL GOTIC

Personaje

Raluca

Oana

Felix

Student

Măturător

Educatore

Bibliotecar

Librar

Personaje episodice

Un castel distrus de furtuni și de ninsori și de arșița ultimelor secete neștiute de istorici și de ultimii cărturari clasiciști. Zid împrejmuț de liliaci. În depărtare plouă cu fulgere sinistre. Torțe aprinse la porți. Elegii de soprane cresc în intensitate și dispar cu fantomele în păduri și dealuri. Într-o cameră gotică se află trei persoane cu preocupări paranormale. Stau la masă și citesc dosare vechi și prăfuite despre fantome și despre dispariții inumane. Sunt păziți de scheleți cu coifuri medievale.

ACT I

(Scheleții se plimbă prin camere fără să vorbească)

Raluca: (geloasă) Aș fi vrut să fiu profesoară la universitate, în străinătate, să predau literatura comparată, să vorbesc despre gotici, să predau științele, pseudo-științele oculte, esoterismul la acele seminarii din apus, s-au deschis în Anglia clase pentru științele întunecate, se studiază tarot, esoterismul, divinația și se practică niște formule chimice din evul mediu, evident, doar pentru cei pasionați, unii spun că la un moment dat devine anost și materialist, sunt puțini care studiază toată viața, restul dau de bani, copii ș.a., sunt doar o simplă secretară, și sufăr că nu am putut să fac mai mult, am avut bani, sunt prea bătrână...

Felix: (mirat) Bătrână? La treizeci de ani? Ești căsătorită?

Raluca: Da, exact la treizeci m-am căsătorit cu un scriitor straniu.

Oana: (invidioasă) Scriitor straniu? De ce nu ți-ai luat unul realist? Al meu e realist, scrie ca în 1870, e impresionist, aș fi vrut și eu unul straniu, mă plictisesc de prea multă realitate, de prea multă lumină, de prea mult optimist, aș fi vrut un excentric să mă plimbe noaptea, iarna, prin oraș, prin locuri clar-obscur, întunecate...

Felix: Vă place goticul.

Raluca: Mi-a plăcut, de la Horace Walpole până la ultimii scriitori americani din noul val modern, am citit niște antologii de proză din 2002, să vă spun exact, nu am mai văzut așa ceva atâta modernitate, povești horror în New York, California, incredibili, câte nu se pot face în lumea asta, dar plictiseala, banii, confortul, prea multă

libertate, banii, câteodată...distruge omul, îi ia talentul, îl seacă, tehnologia în exces.

Felix: (amar) Am divorțat. Soția mea m-a înșelat cu un prieten de la universitate. Nu era interesată de gotic ori de cărți. Spunea ce crede și trăia doar prin baruri, de multe ori venea acasă plină de sânge. O băteau oamenii, câtă rușine am avut. (Se îndreaptă spre un dulap victorian și scoase un pahar de aur, îl privi, apoi turnase dintr-o sticlă un vin spumos, și sorbi fără expresie)

Raluca: (tăioasă) Eșecul căsniciei tale este din vina ta, nu ai fost bărbat adevărat. Sunteți mulți. (râdea iritată)

(Se sparse un tablou iar câțiva scheleți fugiră printre camere. Felix se făcu roșu ca un clește de cizmar medieval apoi o pocni pe Raluca de se izbi pe podea)

Raluca: (exasperată) Nenorocitele, te înjunghii, o să îmi chem soțul să te calce în picioare, animal și scârbă.

Felix: (frustrat) Scârbă ordinară, dacă mă mai acuzi, ori dacă mai arăți cu degetul, o să trag un glonț în fruntea aia de femeie strâmbă...jigodie!

Oana: (morocănoasă) Voi doi mă iritați. Poate vă pocnesc pe amândoi. Ce vă umflați ca cepele crescute la foc automat?! Cine sunteți voi să îmi stricați chef, da? Dacă colegul a fost înșelat, lasă-l dracului în pace, iar tu, bărbate, să te iau la puricat un pic, dacă ești bărbat nu lovești femeile, da? Așa ai bătut-o pe maică-ta? Pe fata ta? Ce ar spune din mormânt cei decedați? Așa v-au învățat în familia voastră? Să bateți femeile? Dumnezeu nu știi ce s-a întâmplat la mine în cartier, a mai fost un erou ca tine care a lovit o femeie, iar femeia și-a chemat un iubit și l-a făcut pe ăla vânăt, de l-a călcat în picioare, să te ferească Dumnezeu să provoci oameni cu relații. Rușine să îți fie. Halal tată, halal bărbat. Dacă ești puternic, lovește oameni mai înalți, mai puternici decât tine, o mână de om, rușine colegule.

Raluca: (depresivă) De ce credeți că fantomele există?

Oana: Fiindcă supranaturalul...nu este logic, nici divin, nici să-i spun nebunie...este un fenomen adevărat, își are propriile legi, nu e nimic psihologic cum ar vrea să creadă anumite școli, este un fenomen original...

Felix: Iertați-mă, Maica Domnului iartă-mă să nu ajung în lad. V-am insultat, doamnelor, de dragul fetelor voastre care sunt eleve, și spre rușinea mea (făcea o plecăciune de iertare) vor preda la școală copiilor mei și celorlalte neamuri.

Raluca: Doamne ajută, să trecem mai departe.

Oana: Asemenea.

Raluca: Paranormalul, să vă zic drept, eu am citit multe cărți de la Horace până în prezent...ce alte cărți mai știți?

Oana: Marele Edgar Poe, dar toți îl știu, aș spune Frankenstein, aș spune Stephen King, aș spune Dracula evident, îmi plac descrierile și caracterele...

Raluca: Dr. Jekyll și Hyde, Călugărul e bizar, Femeia în Negru...

Felix: Eu am fost înjunghiat de o fantomă, recunosc mi-am bătut prima femeie fiindcă eram gelos, oamenii din oraș râdeau de mine că îmi țineam femeia sechestrată în apartament, veneam beat și am pocnit-o de a

(continuare în pag. 96)

dat cu capul de un dulap și după doi ani a murit, am scăpat dar fantoma vine și mă strânge noaptea de gât, e teribil, am devenit alcoolice, mă ascund în casă de frică, sunt blestemat pe viață.

Oana: Crezi că o fantomă ar vrea să te omoare?

Felix: Se prea poate...deși...

Oana: Animalule, te omor...

Raluca: Doamne dumnezeule...

(Oana l-a pus la pământ pe Felix și-l lovea cu capul de ciment, iar scheleții din spate bătură la tobe și geamurile gotice, și ușile cu motive de lupi și lilieci se deschiseră și înăuntru veniră spirite din păcatele castelelui.)

Raluca: L-ai omorât ca în acel roman...

Oana: Ura mea pentru bărbați, de ani de zile m-au provocat la întuneric, frustrarea...gotic...sentiment violent de crimă...(Râdea ca o nebună.) Sentimente pasionale de moarte, să calc bărbați în picioare, Ann Radcliff...gotic...

(Scheleții se adunară în jurul lor. Băteau la tobe. La un semnal îl luară pe Felix și-l izbiră ca în cavourile medievale, și-l trase pe roată, și aduseră șobolani să-i rupă mâțele. Femeile râdeau.)

Raluca: Goticul, pe viu...am vrut să fiu profesoară, acum am văzut pe viu crimele gotice, din cărți...

Oana: Asta am așteptat toată viața...

(Celelalte personaje aplaudau și erau indiferente, răsfoind cărți. Țipau în cor: Cărțile sunt mai faine decât crimele! Huu-ooo!)

Afară vremea devenea violentă. Fantomele ieșiră în noapte. Toți se întunecară ca în castelele victoriene. Sunete de soprane și elegii se auzeau pe coridoare. Un vampir și o grupă de monștri din Amazon se plimbară printre femei, oferindu-le niște chei magice.

CORTINA

Mónica TÓTH

speranța

puful de pădărie
prins de hoț

tăcere

stropii de ploaie
mângâie în tăcere
razele lunii

dor

îmi lipsești
îmbrățișez tare
fularul tău

rază de speranță

Ce trist e totul
Doar POEZIA
ar mai putea
lumina ziua...

Poezia

Poezia
cu tine începe o nouă caldă primăvară,
o îmbrățișare lungă,
un sărut dulce,
cu tine am atins cerul albastru

sub pielea...

sub pielea pământului
cresc în fiecare zi:
o picătură de minune
un strop de rouă
o silabă cocoșată
un cuvânt auriu
o literă bronzată
un zâmbet cu parfum de primăvară
sub pielea mea
crește o poezie cu aripi tăiate

adevăr

plânge poezia
îi cade părul
sângerează
nimeni și nimic
nu o mai vindecă
nici un leac
nu are efect
plâng și eu
alături de ea
în grădina silabelor

Aș vrea

Aș vrea să fii acum cu mine
Să te simt lângă mine.
Să simt mirosul pielii tale.
Aș vrea să-ți sărut ochii....
Îmi lipsești
Buzele-mi sunt
pline de cuvinte..

Marin MOSCU**Gânduri ruginii**

Gânduri ruginii cădeau printre copaci
Ca libelule scoase din eter,
Pășeam peste nervura nopții
Cu îngerii robitului mister.

Am fluierat cu vântul printre gingii
La scorbura nopții înserate,
De dorul străngerii la piept,
Încă un vis pentru o noapte.

Ai răspuns cu-o prindere de mână
Și pe geam mi-ai arătat
Cum soțul tău dormea cu Bachus
Alături de-un motan vărgat.

În mine au crescut speranțe,
Mi-ai pus aripi pentru vis
Și am zburat din gând în gând
Până rugina ne-a cuprins...

Tu frunză, eu ram...

Tu ești frunză, eu marele ram,
Așa vom rămâne mereu să te am...
Tu ești frunză om, eu sunt omul pom,
Cumpăna luminii ieșind din cernoziom...
Tu ești curcubeul versurilor mele,
Eu sunt visătorul ce înalță stele...
Tu ești frunză, eu marele ram,
Așa vom rămâne, mereu să te am...

Doamne...

Doamne, pentru tine viața
Pe pământ a fost un joc,
Pentru noi nedumerire
Și vise fără noroc...
Ai făcut verde pământul
Ce încântă-n bogății,
Ai pus și multă neghină
Peste- ntinsele câmpii...
Tu ne-ai dat și căprioare,
Frumuseți de nedescris,
Dar ne-ai dat și lighioane
Care sunt greu de învins...
Tu ne-ai așezat în lume
Popoare lângă popoare,
Unii bucuroși de soare,
Alții - n mare- ntunecare...
Chiar așa și printre noi
Printre buni ai plantat răi
Care uită de-a lui frate

Și de țara pe-a ei căi...
Ne-ar vinde trecut și gloriei,
Credința și buna pace,
Ne-ar întoarce în istorii
Printre rele dobitoace...
Spune, Doamne, ce să facem,
Cum să mergem pe drum bun
Să nu fie amintirea,
Carne pe afet de tun?...
Dă-ne mintea cea din urmă
De credință și de pace
Să revizuiem prezentul
Dintre om și dobitoace...

Hăitașii

Când seara îi cuprinde
Se lasă somnoroși
În visele aride
Cu nuferi noroioși...
Între timp hăitașii
Întind mâna spre cer,
Ei sunt pătimașii,
Buldogii de mister...

Mă credeți, nu mă credeți,
Ei știu să păcălească
Din tot ce e de preț
Aprind uscată iască...

Cadou online

Cadou online e un sărut
De înger călător prin viață ,
O aripă de început
În fiecare dimineață...
Aș vrea să fie orișicând
În inima fără păcate,
Vieții-n valuri înotând
Îi dăm o șansă fără moarte...
Te-oi săruta pe tine înger
Din brațul sfânt al Domnului
În care fericire sânger
Pe culmele destinului.. .

Lumea

Lumea ascultă pe furis
Și bârfește pe la spate,
În jurul nostru-i urdiniș
De râuri cu mii de păcate...
Lumea e câmp cu dinți de lapte
Pe rugul mării suferințe,
Extragem aurul prin sânge
Din steaua multelor dorințe...
Acum când lumea ne ascultă
Și ne bârfește pe la spate,
Rămânem mari înotători
Pe râuri cu mii de păcate...

Adrian TALABĂ**Născător de infinit**

Tu ce fugi
mâna aripă să-ți fie
neîngândurat zborul
meteor pe cer albastru
cu sandaua-ți zburătoare
peste norul nepătat
gând de stele colțuroase
ce înțeapă infinitul
născător de infinit.

Fără de aproape

Singur
cel fără de aproape
singur
atât de singur
fără izvor
fără temei
îmbrăcat în singurătate
m-aș agăța
de ramurile cerului
de-o aripă de înger
ce-n zbor a trecut
am obosit
de-atâta singurătate
simt nevoia
de-o blândă trândăveală.

Nenăscutule

Tu, nenăscutule
veni-vei din orizontul cosmic
cândva, să știi
aici sub spațiul ceresc
soarele dă deșteptarea zilei
norii zboară în umbre paralele
fluturii sunt liberi
arginta lumină a lunii
împarte marea
melcul e cel mai vechi periscop
că astăzi va fi ieri pentru mâine
natura-i prietenă, încă
păsările-s gânduri zburătoare
să știi.

Smerit gând

Cioc, cioc
la poarta cerului
un gând de minte omenească
deschise-un înger, îl întrebă
treci pragul spre eternitate?

știi îngere
de mult în pribegie plecat-am
îl trec, că mi-a venit sorocul
smerit, trecu-n eternitate
printre miresmele de rai.

Pântec de vers

Lumina zilei
rătăcește-n roșul apus
cu aripă de stele
noaptea
în întunecime zboară
caut cuvinte
în pântec de vers
un freamăt îmi mângâie clipa
scriu
sorb din lună
un ceai cald
de cer siniliu.

Plânsul brazilor

Odihnă
în poieni de lumină
umbră de trufaș stejar
izgonim ultima oboseală
miros suav
al rășinii
din plânsul brazilor
lângă o șoaptă de izvor.

Marea descătușare

Trecătoare umbre
adună regrete
amintiri ce se pierd în uitări
oftează gândul
din adâncuri
vine chemarea
în noapte țipăt pustiu
agonizant tremură lumânarea
încă o adiere și
timpul se stinge
în marea descătușare.

Mult Veneratul

Plecați-vă sfioși
cu palme-mpreunate
și gândul tremurând
priviri zburând
apropie clipa
de trecere-n eternul sfânt
întâlnind Mult Veneratul
ascuns de orizont.

Sasha IVANOV

Întâlnirea cu preotul (fragment de roman)

Nu mi-am dat seama ce însemna acea încăpere. Întunerul aspru nu-și lepăda convingerile nici măcar în pragul ușii. Noroc de lumânare. Preotul tânăr aprinsese o lumânare. O lumânare ciudată care nu lumina decât chipurile noastre, în rest nimic, nu se deslușea altceva din interiorul camerei.

- Sunteți atât de tânăr, părinte! Am exclamat cucerit de chipul său angelic.

- Da, sunt! acceptă el sec fără vreo inflexiune în glas.

- Și arătați atât de bătrân la lumina lumânării!

- Acum arăt bine. Să mă fi văzut dimineață! După o noapte cumplită, nu credeam să mă mai trezesc... Am crezut că voi arde în explozia de la Senat, că mă voi face scrum, însă focul acela m-a călit. Nici nu simțeam. Cel mai mult m-a durut când mi-au tăiat picioarele. Ca să încap între cele patru scânduri. Dar, te-am luat prea repede. Să pornim cu începutul! Mă numesc 62 acum. Un nume obișnuit acolo. Toți purtau numere. Numele unuia se traducea într-o cifră. Al meu, cifra mea era formată din mai multe, din numele lor înșiruite... Știam că vor veni. Îi așteptam. N-am fugit. Nu m-am înarmat. Pregătisem obrazul celălalt. Aproape m-am bucurat auzind bătăile în poartă. Aveam valiza făcută. S-au crucit. Credeau că mă vor dibui ascuns într-un beci ori în dulap. Mi-am pus pălăria cea bună. Am apucat bas-tonul și, salutând politicos tablourile mele, biblioteca, aruncând o ultimă privire în oglinda din hol, ieșeam sprinten în fruntea celor ce nu mai pricepeau nimic. Mi-am deschis singur ușa mașinii. Ei, sărmanii nevolnici, credeau că mă voi teme de dâșșii, că-mi voi tângui nenorocirea. Eu absolvisem de mult purgatoriul: magna cum laude. Salvasem multe trupuri în pădurea bisericii mele. Ușurasem povara multor suflete, prieteni și nu numai. Și mă rugasem pentru toți deopotrivă. Să fi căzut la proba purgatoriului însemna că ce știusem nu știusem bine, adică oricum nimic nu mai conta. Eram împăcat. Plecam într-o vilegiatură în care mă așteptau întâmplări minunate. Lăsam impresia căutării cu nerăbdare a acestei mari bucurii ce avea să mi se așeze în suflet. La camera de primire a arestului înainte de orice altă procedură promisem un număr. Transformarea numelui în număr însemna că tocmai pornisem pe un drum lung, anevoios, cu sfârșit previzibil. Sau scurt și gata. Când urcasem în dubă mi s-a oferit un alt număr. Mi-l lipiseră pe haină. După ceva drum, nu foarte mult, să fi fost vreo 70 de kilometri, am murit. Prima oară. Un tip înalt mătăhălos, dar cu față tâmpă și mișcări efeminate, alături de

unul mic, gras, arțăgos, mă împingeau de la spate. M-am prăbușit pe podeaua rece a dubei întunecate. Cel gras îmi sucise mâna. Mi-a eliberat-o prea târziu. Se rupse din încheietură. În cădere, osul desprins pătrunse prin piele. Era de răs. Să fi văzut cum atârna. Parcă eram de la teatrul Țândărică. Copiii ar fi murit de răs. Nu simțeam. Durerea a apărut mai târziu. Sufocantă. Nu puteam respira. Poate și din cauza aerului închis. Nu a mirosului. Doar că fiind mulți, oxigenul pătruns prin fante înguste nu ne mulțumea pe toți. Abia pe la hurdăcături intra ceva mai mult. Ajunsesem a ne ruga la Dumnezeu pentru hopuri și gropi în pavajul drumului. Nu mirosea a fecale. Nu se căcase nimeni pe el. Asta se întâmpla în cazul fricii. Nouă nu ne era teamă. Fiecare dintre noi se afla acolo din proprie inițiativă. Fuseserăm lăsați să alegem. Puteam fi în dubă, pe drum spre închisoare sau la conducerea unei biserici creștine. Alesesem purgatoriul Pământului în locul unei alte biserici creștine. Deși, e de răs, singura diferență între cele două Biserici era tocmai Purgatoriul, ha-ha, din Ceruri! Simțeam că mă sufoc. Era ca atunci când se ridica inima la gât în timpul unei alergări, apoi coboara încet înapoi în piept pe măsură ce înceti-neam. Ori când mi-era teamă și bătea nebunește, cum se întâmplase în pădure unde ascunsesem oamenii aceia. Pe urmă stocul se rădea după ce dispărea frica. Ei, la mine rămăsese așa. Adică nu, aveam în continuare sentimentul acela de inimă la gât bătând nebunește, dar simțeam moleșală, de parcă inima înceta să mai bată sau bătea foarte încet, abia perceptibil. Mi-e greu să explic. Aveam două inimi: una la gât izbind cu putere, alta în josul pieptului, moale, luptând din greu să mențină cadența vieții... Atac de panică? M-am întrebat cu speranță în gând. Mi se păruse infarct. Ajungând cu gândul la inima aceea de jos ce se căznea să bată, am simțit parcă și gol în stomac, ba chiar începuseră să-mi ghiorăie un pic mâțele; semn clar de infarct. Așa am gândit eu atunci... Izbeam cu pumnii în piept, cum citisem nu știu pe unde că trebuie făcut. Izbeam, izbeam... parcă mă lăsa puțin, dar mă păraseau puterile. N-aveam decât o mână la dispoziție, cealaltă atârna pe lângă corp. Cu aceeași mână trebuia să mă sprijin, să-mi fac și masaj cardiac. I-am îndemnat să lovească și ei. Argetoianu și Maniu își dădeau coate abia stăpânindu-și râsul. Îmi venea a râde și mie. Cred că eram nostim cu brațul acela atârând, cum, târându-mă așa în fund cu un picior sub mine, deschideam palma, apucam stîngia de fier de sub banchetă, apoi strângeam pumnul trântindu-l cu putere de piept. Pot numai să-mi închipui ce față schimonosită trebuie să avut. Râdeam cu toții de ne prăpădeam. Și-au făcut milă și au început să dea și ei. Maniu îi zicea: Argetoiene, dă tu că ai fost o săptămână la interne! Fostul ministru mă apăsa sarcastic pe piept. Încet, apoi din ce în ce mai tare. Degeaba! Tot am murit... La Sighet era frig. Era frig și vara și iarna. Când am ajuns ne urau toți gardienii. Mi-au alocat un număr. Era numărul meu personal. Era numai al meu. Era tot ce aveam. Căci șobolanii nu ne aparțineau, fierul din paturi nici atât... Ne schimbau des camerele. Cum încălzeam pe una, ne ofereau

(continuare în pag. 100)

alta răcoroasă. Aer respiram din belșug, aer curat de munte. Mereu deschideau geamurile să intre aer, mai ales iarna. Vara, le mai închideau, curentul acela cald ne putea face rău. Biblia, ziarele și cărțile fuseseră interzise. Aveam doar o rețea fără fir care funcționa destul de prost datorită izolării emițătorilor și oricum era doar cu circuit închis. Nu aflam mare lucru. Era cam ca, cum să zic pentru a fi înțeles? Cam ca o rețea de socializare fără internet. Avantajul nostru, aveam un avantaj. Acest avantaj era tocmai lipsa confortului, a hârtiei igienice. Nici gardienii nu dețineau asemenea simbol al prosperității. Se ștergeau la fund cu ziare, pe care noi le recuperam de pe unde le găseam și le savuram cu nesaț. Adică le citeam. Înțelegeți tu!... Eram supli. Dimineața consumam zeamă de tifon, acela în care se ținea brânza la scurs. Era tare bun! Chiar și după zeci de infuzii. La prânz nu mâncam. Oricum nu știam când era prânzul. Seara da, știam sigur când se făcea seară, că venea frigul, frigul crâncen. Seara consumam supă de colivă. Câteodată supă de varză, iar la revelion, zeamă de fasole. Uauuu! Era minunată. Un deliciu. Nu pot descrie și nu cred că voi reuși vreodată să mă fac înțeles, să-mi priceapă cu toți bucuria, exaltarea minunată, ca o halucinație din aceea benefică izvorâtă din plăcere pură și împlinire, când simțeam că în zeama din castron fusese fiartă fasole. Bine, fasolea-fasole, bobul, nu exista, dar fusese acolo. A doua oară am murit de mai multe ori. De fiecare dată datorită atrofiei mușchilor. Dar se petrecea într-un mod vesel. Lipsa proteinei din mâncare ducea la pierderea treptată a controlului propriului trup. În zilele dinaintea morții arătam toți ca niște actori de pantomimă. Dan Puric ar fi fost mândru de noi. Ar fi spus că suntem cea mai tare clasă a sa. Ne-ar fi trimis în turnee prin țară sau chiar în străinătate. Am fi stârnit hazul întregii lumi. Patria însăși ar fi fost mândră de noi. Așa pantomimă nu se văzuse nici la Paris... După o vreme ne-am adaptat. Deveniserăm oarecum serioși, nu mai râdeam cu gura până la urechi ca la început. Și eram sănătoși tun. Dându-ne seama că dacă boleam nu se întâmpla nimic, am preferat să fim sănătoși. Odată am cântat, cântam. Îl auzeam de departe, prin pereți, prin geamuri sparte, prin guri de hârdaie, pe dragul nostru Ionuț cum se ruga. Știam că era el. Îl recunoscusem cu toții vocea caldă ca de copil, însă puternică. Simțisem veselia din glasul său. Și-am început să cântăm cântecul lui preferat. Ca la biserică. Întregul nostru Rai răsună de rugă și cânt. Din toate celulele. Ionuțul ne auzea. Părea a se ruga și mai tare. Tremurul gâturilor slabe adunat din cotloane învăluia locurile goale, crescând pe măsură ce fiorul de fus din miezul furtunii ricoșa la atingerea pereților coșcoviți. Gardienii începuseră a se foi. Nu știau unde să intre, pe cine să lovească sau cui să scuipe fața mai întâi. Hotărâseră că eu eram acela. Ceilalți scăpaseră, pentru moment. M-am bucurat pentru asta. N-aveam parte de multe împliniri în locul acela. Acea mică bucurie pentru mine a fost mare. Hruha în care m-au coborât nu avea pat și nici ferestre. M-am lăsat pe spate acolo jos, direct pe piatră. Simțeam iarba moale gădilându-mi pielea. Leșeam în capătul satului. Ocoleam. Dar pe malul Mureșului drumul părea mai scurt, tolba mai ușoară. Cât stăteam la izolare mâncarea se înjumătățea, primeam doar jumătate din zeama de colivă. Treceam cu greu prin hățișul de la marginea miriștei. Că eram mic și picioarele

abia depășeau spicul mohorului. Apoi, prin lanul de mei cosit, tijele groase rămase în urmă îmi împungeau tălpile. Săream în sus ca taica la horă. Și urlam. Nu mă durea chiar tare, mai mult mă gădila. Urlam și râdeam. Tropoteam în apa rece a Mureșului. Udam cărțile, dar nu-mi păsa c-avea să mă bată taica. Mâncam corcodușe. Știam un pom cu corcodușe roșii. În hruba de alături îl aduceau pe Ionuț. Îl bătuseră bine. Încă îl loveau. Icnă. Pe dealurile de dincolo de Mureș huiiau buciume. Pălcuri joase de pădure tânără ascundeau mioare. Doar vuietul prelung dezvăluia prezență de oameni acolo. Ionuț urlă o dată tare, pe urmă tăcu. Încercă să-mi dezlipesc spatele de jos, de pe betonul rece. N-am reușit. Parcă se lipise. Asta nu putea fi bine pentru rărunchi. Înainte de a mă coborî în beci, la izolare, mă dezbrăcaseră complet. Asta nu mă împiedica să stau întins pe spate, cu privirea în sus, cum lăncezeam odată pe prundișul încins. Cerul era mereu frumos la noi în sat. Chiar și norii cei mai amenințători tot căpătau așa o formă, de-ți venea să-i sorbi. Pentru a ajunge la școală trebuia să trec Mureșul. M-am ridicat ajutându-mă de palme. Parcă ardeau. Le-am tras repede încercând să le încălzesc în poale. Mi-am pipăit pulpele. Erau bocnă. Îmi scăpau aburi printre buze. După fiecare respirație auzeam un horcăit. Plămânilor nu le plăceau podelele reci. Soarele ardea câmpurile, uscăse și ierburile dintre lăstărișuri. Pietrele din apropierea apei frigeau. Tălpile fragede ale copilului nu mai puteau suporta. Topăiam pe vârfuri până ajungeam la sandale. Pește dulce, prundiș încins, tăcere de om. Tot ce-mi lipsea găseam cu prisosință în gândurile mele. Se auzeau doar păsări ciripind între frunze și apa izbindu-se de pietre mari ce nu se rostogoliseră de mult. Nuci tineri îngustau drumul spre școală. Grădina domnului învățător era plină de varză. Cărute încărcate cu saci se întorceau de la Toplița. Cai roibi împlețiți își trăgeau suflul în fața birtului. Biserica își purta crucea ca pe un șoim cu aripile deschise. Coșuri cu ouă și cozonaci așteptau la sfințit. Ouă și cozonaci! Liniște. Se auzeau doar ouă și cozonaci. Frig. Dinții îmi clănțăneau pe măsură ce mă încălzeam în sinea mea. Nu știu cum, dar simțeam că mi-e cald. Simțeam căldură deși mi-era frig. De fapt mi-era frig când mă gândeam la frig și cald când mă gândeam la căldură. Simțeam cozonaci. Dar nu voiam să-i mănânc înainte de paște. Unii dintre deținuții politici spuneau cu jale că nu vor mai mânca niciodată cozonaci. Râdeam de ei. Noi și după moarte am fi primit cozonaci. Măcar de Paștele blajinilor. Un bătrân în putere așeza fânul cu o furcă. Femeia sa hrănea găinile cu porumb. În cuptorul încins... bușteni de fag torceau... pe plită, turte albe... Faguri de miere... M-am smuls îngrozit din visul acesta. Simțeam că dacă visam până la capăt nu mă mai trezeam. Știam că visez, că trebuie să mă opresc, dar nu reușeam. Parcă visul mă trăgea înapoi printr-un vârtej adânc care nu voia să-mi ofere scăpare. Luptam cu el. Câștigam puțin câte puțin, însă nu era de ajuns. Nu reușeam să mă desprind. Aveam ochii lipiți. Imediat după ce i-am desprins mi s-a făcut frig. Apoi groază. Transpiram în timp ce aburi îmi scăpau dintre buze. Un guzan mare târa după el niște mațe. Avea blana murdară de sânge. Și nasul său scârbos de guzgan era roșu. N-aveam niciun dubiu. Mațele acelea târâte prin celula mea de șobolanul sătul erau intestinele goale ale lui Ionuț. Se terminase de rugat. Când m-au târât sus i-am zărit fața. Zâmbea. Parcă spunea: să trăiești și să mă pomeniți! Beți un ceai de tifon și

(continuare în pag. 103)

Ion DULUGEAC

Bunica Sofia

Albastrul limpede al cerului adânc era pătat uneori de un punct negru, mișcător, de parcă era un vultur ce dorea să prade. Părea să ochiască din înălțimea văzduhului, un iepure rătăcit pe pajiște, o veveriță îndrăzneată, sau un jder neastâmpărat, ce deveneau victimele păsării de pradă. Așa era în vremea războiului, atacul aerian al englezilor pe marginea de nord a Bucureștiului.

Când avioanele treceau prin aer, glasul motoarelor îți frângeau elanul și-ți îngheța inima, după care se auzea sunetul tânguitor al bombelor care răsunau peste orașul măcinat de exploziile nimicitoare ale Royal Air Force. În acest timp trecea pe Calea Griviței doamna Sofia Dună, care îi ferea pe cei doi nepoți, Jean și Ilinca, de zgometele bombelor ce începuseră să cadă în cartierul Băneasa, megând repejor către primul adăpost de lângă Podul Grand.

Bunica Sofia le povestise nepoților săi încă de acasă, trecutul acelei artere care se regăsește în istoria țării, ca punct de legătură cu Gara de Nord. Dar pe vremea când capitala se afla la Târgoviște, o bucată de vreme s-a numit Calea Târgoviștei, fiind drumul de acces către vechiul oraș al Țării Românești. După eroicele lupte de la Grivița în 1878, marele bulevard a primit numele redutei Grivița, unde armata română a reușit una din cele mai glorioase victorii ale Războiului de Independență, mulți dintre ostașii căzuți fiind din zona Gării de Nord.

Când priveai efectul bombardamentelor, întorceai supărat pricina spre apus, spre a-i blestema pe cotorpitori. Nu-ți venea a crede că un popor atât de civilizat, cum erau englezii, odinioară fiind dați ca model prin școli, poate să zvârle cu așa ușurință moartea, să pună unul peste altul, blocuri, magazine, spitale, case și palate, cele care practic erau... nevinovate.

- Ilinca, fata mamei, stai aproape să te pot apăra, draga mea! zise femeia cu glas blând.

- Așa am să fac bunică, nu mă grăbesc și nici nu-mi este frică!

- Dar ție Jenică, mamă, îți este frică... băiatul meu?

- Nu-mi este bunică! Știi bine când eram la gară cu tata, înainte să plece pe front, și a fost un bombardament mai puternic, povestit seara de colonel care-i vecin cu noi.

Bunica Sofia, știa de la radio, că urmau bombardamente masive în zona gării în acele zile de aprilie, astfel că prevăzătoare alergă spre adăpostul din subsolul unui bloc cu două etaje.

Din fericire pentru ea, știind că urmează acel bombardament al englezilor, plecase din vreme de acasă.

Loviturile grele primite în acea zi de 4 aprilie 1944, pe Calea Griviței, au fost teribile. Din nefericire pentru mulți oameni din zonă, urmarea bombardării de aviația engleză, ce au aplicat metoda *Covorului de bombe*, pierind mulți oameni nevinovați.

Cum obiectivul trupelor anglo-americane era acela de aplicare a unor lovituri repetate în valuri, peste cartierul unde era Gara de Nord, dar în zonă se aflau, Tirajul Atelierele CFR, precum și Rafinăria Steaua Roșie, astfel că distrugerile de clădiri și pierderile de vieți omenești în acea zi neagră au fost foarte mari.

Cum erau destule monumente istorice ce numărau peste 70 de clădiri valoroase, atunci au dispărut multe dintre construcțiile din zona Gării de Nord, ce erau clădiri de patrimoniu.

Acele clădiri istorice erau construite în mare parte în secolul XVII-XIX, de către boierii stabiliți pe Calea Griviței, una din arterele cele mai bogate al Bucureștiului interbelic.

Numai atunci, când vedeai pereții căzuți unul peste altul, cu mobile și draperiile răsfirate printre betoane îngrămădite, te apuca frica. Dărâăturile caselor bombardate în stada Polonă păreau niște stânci golașe tăiate de o mână nevăzută, cu linii lungi și aiurea îndreptate. Te apuca amețela și-n suflet pătrundea frica. Toate îți curmau șirul gândirii, apăsându-te pe creieri deseori, de te lăsau înmărmurit de ură, față de englezii asasini, cum deseori îi numea populația.

- Daragă Jenică, îți este frică, băiatul meu frumos?

- Nu mi-e frică bunică Sofia, de ce să-mi fie frică, spuse ușor indignat tânărul de aproape 10 ani, luându-l de mână pe sora lui mai mică.

- Trebuie să nu uitați că vă aveți doar pe voi, și pe mine, dragii mei nepoți. Dar am jurat lui Dumnezeu, să vă cresc în credință, să faceți școală și să ajungeți mari, le zise bunica Sofia, care îi trase aproape de trupul său, acoperind cu mâinile sale vânjoase pe nepoți.

- Am ajuns la adăpost bunică Sofia, rosti scurt Jean, care o strânse de mână.

- Intrați voi copii mei, acum vin și eu. Uite, îl văd pe Ștefan, ce are câțiva metri și intă pe ușă, iar vecina Tatiana, croitoreasa, se pare că a rămas în urmă. Fiul său, este sportiv la un club de călărie! rosti femeia zâmbind celor doi nepoți, făcând loc băiatului mai mare cu doi ani decât nepotul său, Jean, privind atentă către croitoreasa pe care o agățase o sarmă de fustă.

Din senin în capătul blocului, pe Calea Griviței, căzu în acel moment o bombă, lansată de un avion al aviației engleze care viza liniile ferate. Proiectilul căzu-se înainte de calea ferată, lângă o cisternă de lapte, care luă foc, iar femeia de frică se aplecă peste nepoții săi, să nu fie atinși de vreo schije, în vreme ce Tatiana se adăpostise după piciorul metalic al Podului Grant.

Privind către croitoreasă care fugea spre ușa adăpostului, Sofia, al cărui frate lucrase la „Atelierele Centrale de Poduri”, o întreprindere a Companiei de Căi Ferate, specializată în uzinarea și montajul podurilor de cale ferată, știa de la nenea Nicolae, cum îl numeau în familie, cum prin anul 1929 au fost executat lucrări de consolidare a Podului Grant, lucru care acum îi apăsase viața imprudentei croitorese.

- Tatiana, draga mea, ai scăpat ca prin urechile acului! zise emoționată Sofia.

(continuare în pag. 102)

- Tatiana, draga mea, ai scăpat ca prin urechile acului! zise emoționată Sofia.

- Coană Sofia, știam că podul a fost ranforsat de curând, așa că m-am tras după un pilon unde am fost apărâtă pe trei laturi, de parcă eram ca într-o cutie de metal, zău așa.

- Hai, draga mea, intră că rămâneam fără toalete! Glumi doamna Sofia, o femei cu titlu nobiliar pe care toți știau că se trăgea din familia Prințului Ghica.

- Nu mai termină nenorociții ăștia de englezi și americani! rosti cătrănită una Anastasia care avea un magazin de pâine, covrigi și patiserie în colțului blocului, ale cărui ferestre fuseseră spulberate de schijele bombei explodate peste drum.

- Ce vrei măi femei, cine poate știi când și unde cad bombe, zise croitoreasa.

- Nenorociții ăștia de la armată, nu fac nimic ! rosti ea cătrănită, apoi își aduse aminte că nu luase banii din teigheea și începu să se bată cu palmele peste creștet.

- Ce aveți doamna Anastasia, de ce vă dați de ceasul morții, ce ați pățit?

- Doamna Sofia, am lăsat banii în teigheaua magazinului, și sunt foarte mulți, aveam și încasările de ieri! se căină brutăreasa.

- Dar lasă-i bolilor... de bani ! îi zise Tatiana, care îl trase pe fiul său lângă ea pe o băncuță de lemn din adăpostul antiaerian, din subsolul aceluia bloc de ceferiști.

- Ce știi tu măi croitoreasă de cocoane ! Dacă mă fură, intru în faliment! rosti ea.

- Și dacă intrii ce, doar nu ești nebună să ieși acum să mergi după bani! Poți muri de la o altă bombă ce explodează, așa că... stai liniștită.

- Ce știi tu dragă Tatiana, dacă pierd banii mă omoară bărbatul și sigur divorțează.

- Femeie dacă pleci, poți fii mitraliată, sau ucisă de o altă bombă, sau să-ți cadă un plafon în cap și mori pe loc! o încurajă un ofițer care intrase cu ordonanța sa, în adăpost.

- Cred că am să risc și dau o fugă până la magazin, rosti hotărâtă negustoreasa.

- Nastasie, tu chiar nu ai minte-n cap, vrei să-ți lași copii pe drumuri? strigă Sofia.

Cum auzi tonalitatea înaltă din glasul doamnei Sofia, care deseori o ajutase cu bani pe brutăreasă, negustoreasa se mai potoli și stătu atentă cu urechea la ușa adăpostului.

Nu a fost greu pentru ofițerul de infanterie să descopere că frumoasa lui vecină din adăpost, era o persoană de neam boieresc. După modul cum vorbea și mai ales prin tonalitatea glasului său, realizează că era de neam mare. Sesiză atunci și modul supus al celorlalte femei care o știau din cartierul ceferiștilor, și a foștilor mici burghezi de pe Calea Grivița. Aristocrația acelei femei pe care o văzuse întâia oară în adăpost, văzând cum se comportă, un accent dominant, părea a fi ascultată de cei din jurul său. Atunci își aminti că avea stil vulcanic ușor temperet, precum majoritatea familiilor princiare care descindeau din domnitorii numiți adesea de la Constantinopol, care împânzise alături de numeroși evrei, zona Gării de Nord.

- Doamna știe ce spune și vă oferă un sfat înțelept! adăugă ofițerul.

- Cred că și m'neata ești de pe la Craiova, cum e

bărbat-miu ! rosti brutăreasa.

- Dragă doamnă, am făcut liceul și școala militară în Oltenia, rosti el zâmbind.

Anastasia privi către ofițerul spătos și bine făcut, de parcă nu se puteam sătura cercetând potrivirea dintre fizicul său și alegerea vorbelor rostite cu grije. Privindu-i fața bronzată, cu ochii strălucitori, mici ca de viezure și scânteietori ca smaraldul, îl plăcu pe loc. Observă în treacăt cum mâinile sale osoase, destul de puternice, cu venele care ieșeau de sub piele, arătau că nu a fost deprinsă cu munca. Tatiana, arunca priviri scurte și cercetătoare vecinei sale, pe care o repezi pentru graba de a părăsi adăpostul. Sofia se uită prin genele dese și lungi, care nu-i puteau ascunde privirile cercetătoare, pline de pasiune, ce clipeau des și îi spuse brutăresei.

- Văd că nu mai ai grija banilor, stai la vorbă cu ofițerul, deși a sunat alarma că a trecut pericolul aerian și putem ieși, Anastasio, dragă !

- Scuze doamna Sofia, scuze! Mă gândem că domn ofițer, este precum bărbatul meu, plecat pe front de care nu știu nimic de șase luni, băjbăii vorbele brutăreasa.

- Dacă soțul vă e pe front, am să vin cu ordonanța să vă ajutăm la strâns... molozul.

- Mare pomană vă faceți cu ea biata femeie! adăugă Tatiana, care știa de Anastasia că e rea de muscă, trăind cu cinci-șase ofițeri și soldați germani, până dnu de mult timp.

Cum se deschise ușa, de afară se auzeau ultimile picături ale unei ploii de vară, care căzuse cu găleata, vreme de un sfert de ceas. Peste Podul Grand, unde trona clădirea unui Spital de urgență, se așeza umbra podului bucureștean. Cum ploaia stătuse de câteva clipe, Sofia își luă nepoții și în câteva minute întâi în curtea casei din spatele blocului cu brutăria.

Anastasia și cei doi militari au deschise larg fereastra plăvăliei, privind atenți pe stradă unde se strânseseră bălți mici printre cuburile de granit ale caldarâmului străzii. Peste faimosul pod, se tolăneau așternute razele soarelui. Către Basarab, soarele lucea pe bolta plină de nori albi spre Dâmbovița, în timp ce femeia privea distrugerile, sesizând că nu erau probleme mari.

- Văd că structura blocului nu este avariata, așa că puteți intra la ghișeu cu bani, să recuperați banii să plătiți obligațiile pentru necesarul de făină.

- Mulțumesc frumos domnule ofițer, rămân datoare, rosti femeia amabilă.

- Vom îndepărta noi resturile la geamul distrus și apoi puteți să vindeți, doamnă.

Căpitanul Petrescu Victor, auzind mulțumirile femeii, simțea cum se desprinde înăuntrul lui o stare febrilă, care părea a se pierde treptat într-un clocot ciudat și surd de căldură. Astfel, întreaga sa ființă se mistuie într-o mare văpaie de iubire spontană pentru brutăreasa Anastasia. Era pentru el o trăire ciudată, o senzație de alunecare înceată care totuși se grăbea.

Părea că se îndrăgostise și ordonă soldatului să strângă mizeriile din fața prăvăliei cu o mătură, el rămânând să mărturisească femeii trăirile sale. Ea roși ușor și dându-și ochii peste cap de plăcere, îi zise calm că-l așteaptă mai pe seară la o ciorbă de găină de țară. După care îi dădu un pachet cu merdenele și doi covrigi cu susan, puse într-o plasă, și-l sărută pe un obraz.

- Ne vedem după ora 19, dragă Anastasia, rosti el

(continuare în pag. 103)

făcându-i cu mâna.

Lumina albastră a zilei era opturată de o ceață umedă, iar aerul devenise apăsător și rece. Mirosea a praf de pușcă când cei doi plecau către Gara de Nord în drumul către strada Viting, unde era Spitalul Militar, mergând în vizită la un coleg de școală militară, rănit pe front.

- Bună ziua doamna Anastasia, ce mai faci? Spuse una de la frizeria de peste stradă.

- Uite mi-a spart geamurile suflul exploziilor de dimineață, rosti ea.

- Dar suflul ăla ți-a adus așa, și un dor nebun de amor, nu-i așa?

- Ce vrei să spui Vergino, ce tot îndrugii acolo! se minună brutăreasa.

- Fă moldoveancă nenorocită, nici bine nu a plecat bărbat-tu pe front, iar tu faci curte la ofițeri, femeie fără caracter? se răsti furioasă, frizerița.

- Nu știu la ce te referi, măi femeie, te rog fii mai clară-n afirmații!

- Dacă te mai prind că te dai la căpitanul Petrescu, te bat trompetă de la Rădăuți de nu te vezi. Ofițerul ăla este însurat cu verișoara mea, la Caracal. A fost detașat aici la București, așa că stai în banca ta... că te tăvălesc de nu te vezi.

- Vergino, te rog să ieși afară, imediat!

- Moldoveanco, vezi că te iau de ciuf și mătur brutăria cu tine. Pe cine crezi că dai tu afară, curvă nenorocită, vrei să spargi casa omului!

- Te rog să termini cu insinuările tale de Caracal, hai că am treabă...

- Dacă ai treabă, uite un avertisment, rosti ea, și scoase din buzunarul de la halat mașina de tuns și a lovit cu puterea sticla vitrinei care se făcu praf.

- Ce ai femeie, vrei să chem poliția, nu ești întreagă la cap!

- Până chemi tu poliția te bat eu... ca la Siguranță, să-ți treacă dorul de mârliț cu bărbați însurați, nenorocito! Apoi, în următorul moment o trase de după tejghea, luând-o de părul așezat în coade și o trânti pe betonul podelei din magazin, în timp ce femeia stiga după ajutor.

- Săriți, mă omoară, săriți m-a atacat, săriți că mă omoară!

- Sare dracu să te apere, nu auzi că a sunat alarma, dracu te scapă din mâna mea.

Dar, ca un făcut, din stradă apărură două ucenice care o ajutau pe brutăreasă, fiind eleve la Fabrica de Pâine din Pajura, ele aducându-le aminte că sunt obligate să meargă în adăpost.

- Nenorocito, ai noroc cu fetele astea, că te închideam aici, să cadă blocul pe tine.

- Dar ce se întâmplă doamnă? spuse una mai durdulie cu două cozi blonde

- Se întâmplă că brutăreasa are bărbatul pe front, dar se uită după cumnatul meu, un căpitan chipeș. Nevasta lui, adică verișoara mea, este gravidă, iar ăsteia îi arde de împerecheat.

- Măi doamna Vergina, să știi că eu n-am nimic cu ofițerul, pe care l-am întâlnit în adăpost, la alarma de mai devreme, apoi el m-a ajutat să fac un pic de ordine în prăvălie.

- Stai departe de căpitanul de artilerie, Petrescu că jar mănânci, tută... de Moldova.

- Femeie îți jur că nu am nimic cu omul, întreabă și pe

doamna Sofia pe care o știi bine, jur că am fost cu toții în adăpost.

Din senin, un planseu de la balconul etajului unu, lovit de schije unei bombe se rupse și se auzi o bubuitură. Un țipăt ascuțit al unei femei, striga după ajutor. De jos, cele două femei și tinerele ajutoare venite la brutăreasă, au ieșit în stradă. La câțiva metri au văzut cum un biet bărbat, mai mult speriat și murdar decât era lovit, ieșea de-a bușilea din praf degajat de placa de beton care cedase în momentul când el, a dus fotoliul greu pe balcon, căzând peste tejgheaua florăresei. Bine că proprietara florăriei nu venise de câteva zile la lucru, de frica bombelor, că se putea trezi cu balconul în cap. Faptul că balconul și bărbatul ținând de fotoliu au aterizat pe tejghea, a permis amortizarea căderii bietului om. Apoi... cu toții au mers în adăpost.

(urmare din pag. 100)

pentru mine! Iertați-mă că v-am lăsat fără porția mea!... Timpul dormit în carceră, direct pe piatră, mi-a distrus plămânii. Zilele următoare scuipam sânge și nu mai puteam bea zeama de cârpă cu zer. Gardienii au înțeles asta. S-au îndurat. M-au mutat singur într-o cameră cu geamuri... le larg deschise. Le-am mulțumit pentru asta. Iarna se așternea liniștită peste pieptul meu. Zăream stele fierbinți pe cerul înghețat. Zâmbeam fericit. Mă pregăteam să-i înving. Nu eu pieream, ci ei, cei care mâncau cozonac și nu știau de ce. Proștii care tăiau în primăvară mielul crezând că era vrerea lui Stalin. Râdeam. Râdeam în hohote. Îmi curgea sânge din gură. Și râdeam. În camera 62 râdeau prietenii mei. În celelalte celule râdeau ceilalți: Maniu și Brătianu. Se veseleau toți care pricepuseră că singurii deținuți din închisoare erau cei ce umblau liberi prin ea. Râdeam...

Se auzea un clopot. Preotul redeveni serios."

(din romanul "O plimbare pe Bulevardul Dacia" în curs de apariție la editura Boem@)

Ștefan ANDRONACHE

Tivoli sau dezmațul fântânilor arteziene

Exasperat fiind de căldura caniculară care se abătuse asupra Romei, într-una din zile, m-am repezit până la Tivoli, oraș situat la nici cincizeci de kilometri est de Capitală, într-o zonă colinară acoperită de măslini și de unde poți avea o priveliște admirabilă asupra Campaniei.

Știam din lecturi că frumusețea sălbatică a locului datorată pădurilor sau căderilor naturale de apă, cât și condițiile climatice favorabile reușise, încă din perioada antichității, să facă din vechiul Tibur un loc privilegiat de veligatură și odihnă, la începuturi, pentru împărați sau poeți, precum Horațiu și Catullus, iar, ceva mai târziu, pentru reprezentanții politici ori cei ai clerului care și-au ridicat, aici, reședințe luxoase.

La piciorul colinelor Sabine, în anul 117 d.Hr., împăratul Hadrian, un mare iubitor și ocrotitor al artelor, a început construcția faimoasei sale Villa Adriana, de fapt a unui complex vast de edificii ce trebuiau să reconstituie, la o scară mai redusă, un fel de „summa” monumentelor ce reușiseră să-l impresioneze în timpul expedițiilor sale prin Grecia sau Egipt.

Șantierul - aflat în imediata apropiere a unor cariere de marmură vestite - a durat vreme de șaiszeci de ani, succesorii împăratului străduindu-se să materializeze proiectul. Astfel, pe o suprafață de 60 hectare, au prins contur adevărate străzi de-a lungul cărora împăratul Traian și privilegiații săi invitați puteau întâlni și admira porturi, terme, fântâni, piețe, biblioteci, grădini, cariatide grecești, teatre sau temple, cum este cazul celui al lui Serapis care nu se deosebea deloc de originalul păstrat la Canope, așezare situată în Delta Nilului.

Succesiunea teraselor sau bazinul central cu apă crează privitorului o stare benefică de echilibru și de liniște interioară, frumusețea acestora aflându-și pandantul în Teatro Marittimo, care a căpătat acum înfățișarea unei clădiri de formă circulară, porticul său cu coloane reușind să înconjoare o mică insulă. Întregul decor, care pare să facă parte dintr-o scenografie bine gândită, îți oferă șansa să te sustragi realității concrete și să te refugiezi, de ce nu ?, în mirifica lume a fanteziei.

Mai târziu, invaziile barbare, care nu au cruțat nici aceste locuri retrase, au prefăcut totul în ruine pentru ca, ulterior, piatra sau marmura împrăștiată să fie refolosită la clădirea caselor orașului Tivoli din preajmă.

Gravorul Piranesi a făcut, pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, șaisprezece desene ale villei pe vremea când aceasta nu devenise încă prada predilectă a arheologilor. Oricum, în acel moment, când zăcea năruită sub mărăcini și semăna mai degrabă cu palatul „Frumoasei din Pădurea Adormită”, ea era cu mult mai apropiată de înfățișarea pe care i-o lăsaseră romanii înainte de retragerea lor de aici.

Multe dintre obiectele de valoare ce s-au descoperit pe parcurs (peste 300 busturi din marmură și zeci de

mozaicuri) au îmbogățit colecțiile unor mari muzee din Roma sau din alte orașe ale continentului nostru. Cu toate acestea, au mai rămas și aici destule obiecte care, după scoaterea lor din pământ, și-au găsit locul cuvenit într-un muzeu amenajat chiar în incinta ruinelor celebre ce au exercitat o puternică influență asupra culturii arhitectonice până în zilele noastre.

Villa Adriana reușise să o impresioneze într-atât de mult pe scriitoarea franceză Marguerite Yourcenar (care o vizitase la vârsta de douăzeci de ani), încât aceasta s-a decis să scrie o carte extraordinară, „Memoriile lui Hadrian”, ce avea să fie tradusă în nenumărate limbi.

Deși așezarea urbană de alături - care se află la vreo 5 km distanță de această admirabilă rezervație arheologică a civilizației romane - are numeroase construcții civile (un amfiteatru roman, Palatul Croce, un castel fortăreață ș.m.a.) sau religioase (menționăm Biserica Sf. Silvestru, Catedrala etc.), turiștii (printre care m-am nimerit și eu autorul rândurilor de față) se simt cel mai mult atrași de un alt obiectiv cu nimic mai prejos decât cel prezentat mai înainte.

Tivoli - Villa d'Este văzută dinspre parc

Așadar, în rândurile ce urmează, îmi rezerv plăcere de a vă înfățișa celebra Villa d'Este cu anexele sale care, cu siguranță, a contribuit cel mai mult la popularizarea micului oraș de numai 53000 locuitori de la poalele munților Tiburtini.

Ca să ajung chiar în dreptul acesteia, m-a ajutat un conațional binevoitor care, plecat fiind de mai bine de un an dintr-o comună a județului Botoșani, munea la o firmă de construcții. Luându-l inițial drept un om de al locului, în momentul când am coborât împreună din

(continuare în pag. 105)

mașină, l-am întrebat dacă știe unde se află Villa d'Este. Exprimarea noastră (într-o italiană aproximativă) ne-a determinat, în cele din urmă, să ne dezvăluim identitatea spre bucuria reciprocă, dar și spre regretul sincer că, vreme de o jumătate de oră cât a durat călătoria noastră cu autocarul, nu ne-am putut cunoaște pentru a putea comunica ceva mai mult în propria limbă. Ne-am despărțit destul de repede pentru că el, care între timp învățase aici ce înseamnă adevărata disciplină, trebuia să ajungă cât mai repede posibil la serviciu, iar eu doream să-mi fructific cu folos timpul pe care mi-l afectasem în mod cu totul special pentru cunoașterea acestui minunat loc atât de râvnit de iubitorii de artă, de natură, deci de frumos.

Când am măsurat cu privirea de la distanță Villa d'Este aproape că fusesem pe punctul de a trăi o cumplită dezamăgire. De la nivelul străzii, aceasta părea să aibă o înfățișare mai mult decât modestă. Pătrunzând însă înăuntru și văzându-i întreg spațiul dispus pe trei niveluri la care se ajungea cu liftul, mi-am dat seama că mă înșelasem. Deja mă aflam într-un autentic palat și nu într-unul oarecare ci într-unul destul de luxos pe măsura gustului guvernatorului pontifical care locuise aici.

Somptuoasa Villa înglobează în construcția sa, bineînțeles cu modificările și adăugirile de rigoare, toate încăperile unei foste mănăstiri benedictine pe care ambițiosul cardinal Ippolito d'Este (fiul Lucreției Borgia și al lui Alfonso d'Este, duce de Ferrara) și-a dorit cu totodinsul să o transforme în palatul guvernatorului pontifical. Proiectul a fost conceput de arhitectul napoletan Pirro Ligorio, de materializarea concretă a acestuia ocupându-se însă G. Alberto Galvani.

Edificiul – ce datează din anul 1550 și care reușisese să-l entuziasmeze chiar și pe pictorul francez Fragonard care a avut privilegiul de a-i fi fost oaspete – cuprinde holuri largi, saloane, apartamente și tot felul de camere. Dintre acestea cele mai frumoase mi s-au părut a fi: Salonul Central, destinat primirii înalților demnitari, și apartamentele cardinalului și ale nobililor. În marea lor majoritate, acestea dețin piese de mobilier autentice iar pereții le sunt decorați cu fresce delicate și pline de inspirație - ce redau scene de vânatoare, peisaje ori reconstituie alegorii și episoade din istoria orașului - ale căror autori sunt: Livio Agresti, Girolamo Muziano sau Zuccari.

În două dintre încăperile vizitate, am avut satisfacția de a descoperi expuse pe simeze 14 tablouri (în special peisaje, portrete și naturi moarte) pe care autoarea lor, pictorița de origine română, Virginia Tomescu Scrocco (1886-1950), ce fusese căsătorită cu doctorul Amedeo Scrocco din localitate, le-a dăruit municipalității care știuse întotdeauna să-i aprecieze talentul și implicarea sa în animarea vieții spirituale a urbei.

Adevărata fațadă a palatului dă spre grădinile pe a căror structură extrem de complexă, dar destul de unitară, și-au pus amprenta inspirația și priceperea mai multor generații de specialiști de înaltă clasă din domeniu. Pe balustradele terasei largi a palatului au fost instalate, probabil din rațiuni practice, poate chiar estetice, câteva olane cu lămâi pitici ale căror fructe deja date în pârg (la sfârșitul lunii iunie) se profilau superb pe fundalul creat de cartierul nordic al orașului și de colina îndepărtată. Profitând de acest admirabil cadru îl imortalizez de îndă-

tă pe peliculă cu speranța că el va reuși să dea un plus de autenticitate și de culoare fotoreportajului pe care mi-am propus a-l realiza aici.

Prima reacție pe care am avut-o, atunci când am descoperit că la picioarele mele se desfășoară în toată splendoarea sa o imensă și scenografică grădină, a fost aceea de imensă bucurie. În peregrinările mele prin Europa mai văzusem destul de multe grădini dar parcă niciuna dintre ele nu părea să semene cu aceasta! Într-adevăr, ajungi să trăiești senzații unice în momentul în care ți-i dat să vezi, dintr-un plonjeu, partea de sus a grădinii cu terase dispuse în trepte descrescătoare din care se profilează coroane de arbori diverși, alei, statui sau fântâni interesante din care țâșnesc peste tot și neîncetat jeturi de apă.

Pentru a pătrunde cu adevărat în grădină trebuie să cobori, mai întâi, treptele unei scări impozante. Pe prima alee din stânga a fost amenajată grota Diane, stucurile din preajma statuii reproducând o abundență de subiecte cu caracter mitologic. În centru, tronează frumoasa Fântână a Paharului plăsmuită de însuși marele Bernini. Ceva mai sus, pe terasa largă aciuată pe colțul din stânga grădinii, de unde ți se oferă o surpriză cât se poate de plăcută, aceea de a avea o frumoasă panoramă asupra împrejurimilor, inclusiv asupra Capitalei Italiei, ți se dezvăluie un grup neobișnuit de fântâni.

Revenind în mijlocul parcului, exact pe axa sa principală, care leagă palatul de Rotonda Chiparoșilor, dai peste fântâna Dragonilor a cărei grup sculptural scăldat de jetul înalt îți amintește de temuta armată a papei Gregorio XIII Boncompagni. De aici, ți-i foarte comod să te deplasezi pe aleea, cea mai de jos posibilă, numită și a Bazinelor cu Pești; în oglinda lor limpede, precum cerul adânc de deasupra, reflectându-se cea mai spectaculoasă fântână dintre toate care s-au amenajat aici. Fântâna Orgii, pentru că despre ea este vorba, a preluat numele faimosului dispozitiv (conceput de francezul Claude Venard) care, altădată, la simpla acționare a apelor captate dintr-unul din brațele râului Aniene, emitea și niște sunete pline de armonie, motiv pentru care aceasta ajunsese să fie considerată un fel de minune a Villei d'Este.

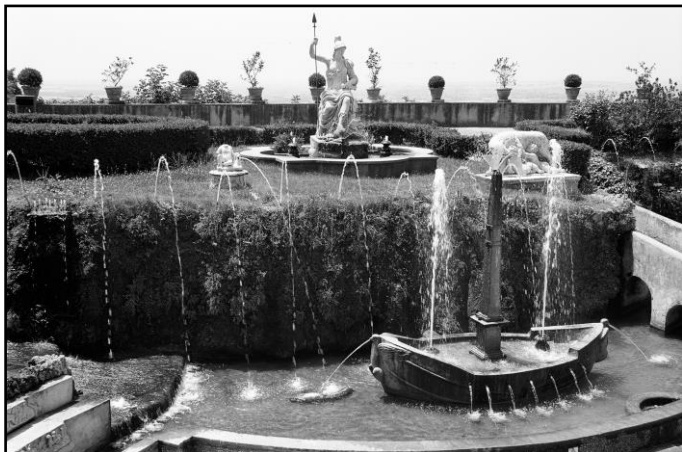
Alcătuind fiind din șase praguri distincte: din două cascade simetrice ce-și etalează pânzele lor înspumate și de încă două coloane uriașe de apă care împrăstie o pulbere fină și răcoroasă în jurul tău, această ingenioasă realizare a tehnicii, ce avea să fie scrupulos imitată în mai multe țări ale Europei (dar niciodată egalată!), poate fi asemuită „unei poeme cu numeroase episoade, cu nuanțe atât de subtile (...) vijelioasă și muzicală” (I. Petrovici). Venind în mod cu totul special aici pentru a face o cură de romantism, compozitorul Franz Liszt nu a putut rezista tentației de a transcrie ceva pe note. Și, astfel, s-a născut fermecătoarea sa lucrare pianistică „Jocuri de apă la Villa d'Este”.

Undeva, pe pajiștea însoțită din dreapta fântânii atât de spectaculoase, un pâlcc de arbori - format din trei chiparoși înalți și un altul ceva mai mic dar mai voluminos - înfrumusețează perspectiva care se pierde undeva spre limita orizontului sugerând nemărginirea.

Din Rotonda Chiparoșilor, pe care a imortalizat-o într-un desen extrem de reușit pictorul Fragonard și ai

(continuare în pag. 106)

cărei arbori au ajuns să fie considerați, în momentul de față, drept cei mai bătrâni din întreaga țară, mă opresc, pentru câteva clipe, în preajma unei grote creată drept fundal pentru statuia zeiței

Tivoli – Fântâna „La Rometta”

Tivoli – Aleea celor o sută de fântâni

Artemis. Din cei doisprezece săni ai săi ies șuvițe fine de apă pe care, dacă le suprapui pe direcția razelor soarelui, îți crează impresia că ar fi chiar din lapte!

Atâta timp cât te afli în acest colț de paradis transpus pe pământ, în care arta a influențat într-atât de mult natura, nu ai de ce să te simți stresat. Miresmele pătrunzătoare pe care le emană vegetația luxuriantă din jur, umbra răcoasă a bolților de deasupra, murmurul neîntrerupt al fântânilor pe care-l tulbură doar ciripitul inofensiv al păsărelor, toate aceste bucurii nesperate te fac să-ți dorești ca vraja, care te-a subjugat deja, să nu se mai sfârșească niciodată ...

Și chiar dacă despărțirea de această „fantastică grădină” (A.E. Baconsky) - în care vremelnicia ajunge să se conjuge cu exagerarea marcând astfel debutul triumfător al stilului baroc - îți va provoca un anumit regret (în sensul că nu știi dacă vei mai avea posibilitatea să o mai revezi vreodată), nu trebuie să te întristezi prea mult. Tot la Tivoli, te mai așteaptă încă o surpriză aproape la fel de plăcută.

În extremitatea nordică a orașului, din dreptul elegantelor temple romane dedicate Vestei sau Sybiei, ce datează cu mult înainte de Hristos, se profilează o splendidă priveliște spre Villa Gregoriana și asupra cascadei ale căror ape le adună grijuliu râul Aniene. De fapt Villa se mai numește și a lui Manlio Vopisco care fusese, în epoca romană, proprietarul de drept al primelor construcții.

Frumusețea locului este dată de peisajul natural scăldat în permanență de apele râului și de două căderi uriașe de apă (din cele cinci existente aici) care produc un zgomot asurzitor. Cascadele impresionante prin dimensiunile lor s-au făcut din ordinul papei Grigoriu al XVI-lea, în primul rând cu intenția de a salva pentru totdeauna orașul de inundații (ultima, cea din 1826, a fost catastrofală) și, apoi, pentru a da un plus de frumusețe grădinii ce trebuia integrată cât mai bine naturii înconjurătoare precum și pentru a asigura necesarul de apă de care avea nevoie aceașta.

Cascadele au fost create de arhitectul Clemente Folchi, în 1835, în urma aducerii apelor râului din amonte printr-un tunel dublu săpat în muntele Catillo. Cea mai mare și mai spectaculoasă dintre toate acestea are peste o sută de metri înălțime!

Parcul, spre deosebire de celălalt de la Villa Adriana, mai conține grote (renumite fiind a lui Neptun și cea a Sirenelor), poteci, galerii și, desigur, numeroase locuri

deschise de unde poți admira priveliștile largi ale orizontului care îți dă „fiori de infinit” (I. Petrovici).

Încheiind însemnările despre tot ceea ce are mai interesant această așezare, constat că, timp de peste două mii de ani, s-au concentrat aici, probabil plecând și de la exemplul Romei, câteva însemne ale civilizației autentice. Dacă din îndepărtata epocă romană se mai păstrează Villa Adriana, din ultima fază a Renașterii a ajuns intactă Villa d'Este, iar din secolul al XIX-lea, Villa Gregoriana și-a început tumultoasa sa existență, ce alte splendori și-au propus să mai adauge tuturor acestora, în cel de al treilea mileniu, fericiții locuitori din Tivoli pentru a menține astfel trează atenția lumii asupra privilegiatului lor loc de pelerinaj?

(Publicat în „Almanah de vacanță 2008”, editat de Fundația Culturală „Dr. Constantin Teodorescu”, Bârlad)

(va urma)

Cosmin POPA

Soare înghețat

Soarele de mai era înghețat, văzut prin ochii Cristinei, de un negru cromatic, vernil, cu puncte ca niște stele-de-mare verzui, fiind mai aproape de o sensibilitate impresionistă, dar în același timp arunca săgeți de căldură crudă, iar mirosul florilor proaspete, verzi, lungi și joviale, după rouă, o încânta nemaipomenit, iar rochia ei în contrast cu florile albe, pereții albi ai casei, geamurile lungi și dreptunghiulare, curate, aproape de un praf de clepsidră, aducea a pasteluri albe, curate, sensibile, pline de sevă și vitalitate, iar părul ei creț, lung, castaniu cu șuvițe negre o făcea nemaipomenit de frumoasă. Medie de statură, excentrică și sensibilă ca o paletă de culori calde, deschise, își luase o licență în literatură comparată și vruse să lucreze ca editor în București dar tuberculoza o făcuse să se izoleze și să lucreze într-o tipografie. Nu era căsătorită și nici nu avea de gând să facă copii, iar cele mai apropiate persoane ale ei erau câteva rude împrăștiate.

-Te-ai întors, ți-ai murdărit rochia albă, iar pălăria de paie e ruptă la margini, spuse o femeie trecută de cincizeci de ani, înaltă, cu ochii verzi de pisică siameză, slabă, îmbrăcată în haine simple.

-Mătușă Silva, ți-am mai spus că nu stau mult, aproape o lună de zile, apoi mă întorc în oraș.

-Unchiul Valentin este la pescuit, a vrut să mergi cu el în lacul verde, acolo sunt veverițe, când erai studentă veneai și te jucai cu vietățile de aici...

-Așa este, încă, mi-aduc aminte, dar acum vreau doar să mă bucur de soare, de liniște, de natură, de casa asta albă, pe care acum am observat, de fapt mi-am adus aminte, ultima oare era roșie, acum e albă, îmi place mai mult albă...

-Albul e mai frumos, spuse mătușă Silva.

Stăteau așezate în scaune de paie, minimaliste, sorbind cafea și ceai din cești cu flori, și priveau în grădina din spatele casei, se termina într-un râu imens, iar dincolo de margine se întindea multă iarbă, aproape de o pădure de conifere, albe, cu trunchiuri groase, imposibil de tăiat, cu crengi lungi, cu frunze verzi, iar aerul sufla ca un spirit de vegetație de primăvară, păgân. Mătușă Cristinei fuse se secretară, iar acum se ocupa de grădinărit, avea zarzavaturi, legume, peri, meri și cireși galbeni. Soțul ei încă era profesor de matematică. Un om destul de înalt, cu fruntea mică, nasul lung, ochi albaștri, mers greoi, respira greu din cauza unei anemii, tâmple crețe, bărbie ascuțită, și sprâncene stufoase. Vorbea mult, era lăudăros, încrezut, și fuma țigară după țigară. Toată viața și-a petrecut-o predând, dar îi plăcea enorm să stea cu nevastă-sa Silva noaptea, în grădină, sau pe terasă, să privească natura, să admire soarele, luna, copacii.

-Nu am înțeles prea bine cum îți mai ocupi timpul, am uitat, spuse Silva luând ceașca între degetele groase, sorbind cafea cu miere.

-Citesc.

-Citești?

-Da.

-Atât?

-Nu îți vine să crezi?

-Dar în afară de asta?

-Îmi fac mâncare. Beau multă cafea. Cu zahăr, cu lapte, cu miere. Și ceai. Și tot felul de sucuri. Salariul îmi ajunge să cheltui exact cât îmi trebuie.

-Dar tu nu mai ieși?

-Sunt bătrână.

-Bătrână?

-Da, spuse Cristina, sorbind cafea, apoi o așeză și răs.

-Eu nu vă înțeleg. Nu v-am înțeles niciodată.

-Nu îți pasă nimănui.

-Iar cu tuberculoza?

-Am nevoie de aer curat. De odihnă. De apă. În rest, e ușor.

-Am înțeles.

Câteva vrăbii ciripeau lângă ele, foșnetul cald al aerului de sfârșit de primăvară, mușcatele, regina-noptii, ghirlandele, cactușii, copacii înalți, casa neoromânească, livada de cireși galbeni, și căpșunile coapte o încânta nemaipomenit pe Cristina.

-Îl mai ții minte pe Iulian?

-Da. Este aici?

-Da.

-La fel de bolnav? Invalid.

-Bineînțeles.

-Îmi pare rău. Cheamă-l.

Silva se ridică din scaun și intră în ușa laterală ce dădea spre o anticameră, și de acolo se auzea un țipăt de băiat.

-Ușor...

-Să o vezi pe Cristina, a fost prietena ta, se juca cu tine...

-Cristina!

Silva ieșise cu Iulian, un băiat de patruzeci de ani, invalid, într-un scaun, și fața lui se lumina de bucurie, nu avuse contact cu oamenii ceva vreme. Era un om uscat, slab, cu ochi albaștri, nas de corb, nări umflate ca de taur, sprâncene subțiri, buze subțiri, mâini și picioare umflate. Suferise un accident de mașină, iar părinții lui au murit și a rămas în grija lui Silva și bărbatului ei.

-Cristina, de când nu te-am mai văzut...

-Îmi pare bine să te văd...

-Am citit cărțile pe care mi le-ai dat ultima oară...

-Da? Care ți-a plăcut cel mai mult?

-Cea cu animalele, fabulele, animalele personificate...

-Din lumea celor care nu cuvântă?

-Da, da, și râdea de entuziasm.

Era bolnav și invalid, dar se resemnase, trăia cu intensitate și se bucura de grija cuplului.

-Care ți-a plăcut cel mai mult? Spuse Cristina zâmbind și oferindu-i o cutie cu bomboane.

-Cea cu vulpea, și cu lupii, și aia cu furnicile, lumea lor îmi place foarte mult.

-Mă bucur.

-S-a mai îngrășat, spuse Silva.

-Era prea slab.

-Mă bucur să văd.

-Și noi, spuse Silva uitându-se în depărtare.

"Vreau să văd toată grădina. Să mă uit în podul casei, apoi să văd, poate am să găsesc niște tablouri, niște cărți împrăștiate. Ca sufletul meu, de fapt nu am suflet...spirit" se gândi Cristina.

(continuare în pag. 108)

-Mătușă Silva, mi-e foame.
 -Ție, băiete?
 -Da, dacă vrea Cristina...
 -Du-te, stăm aici.
 Ieșise și făcu o plecăciune.
 -Îți place de mătușă?
 -Da. Dar nu prea, cum să-ți spun eu, nu prea vorbim decât când este nevoie...
 -Iar unchiul?
 -Nici el. Dar îmi place că mai ieșim câteodată. Eu de multe ori stau în pat.
 -Este important că te-ai resemnat.
 -Nu se putea altfel.
 -Eu în locul tău, te-aș invidia...
 -Da?
 -Da, să ai atâta timp liber, doar să citești romane, incredibil...
 -Am citit multe, că și așa nu este nimic de făcut, de aventuri, fantastice, istorice, și nu mă mai satur...
 -Este foarte bine.
 Silva ieșise cu un platou mare de mâncare.
 -Ce avem?
 -Ciorbă și sarmale.
 -Perfect.
 -Și roșii, gogoșari, castraveți, pui, piure...
 -Am să iau asta.
 -Și asta...
 -Perfect.
 -Toarnă suc de fructe. Vreau pui și ciulama și tocăniță...
 -Perfect...
 -Măcar ești sănătoasă, spuse Silva.
 -Măcar mâncare, dacă nu sunt căsătorită.
 -Ce rudă deșteaptă mai am.
 Aerul devenea cald. Treptat ieșeau la suprafață insectele și găzele de primăvară, o radașcă, gărgărițe, fluturi, dragoni-de-apă, în depărtare un grup mic de căprioare trecea privindu-i, și Iulian se bucură și arăta cu furculița spre pădure.
 -Uite, căprioare!
 -Da, că bine zici.
 -Ce gustos este puiul.
 -Știam că îți place.
 -Ție băiete?
 -Da, este în regulă, nu pot să mă plâng.
 -De când nu a mai fost la noi Cristina, se vede că nici tu nu ai mai întâlnit oameni...
 -Da.
 Mâncară în liniște. Din vale sunetul de lacuri, de râuri și de prundișuri, de vietăți și de alge, de lipitori, de frunze amestecate cu pământ, un miros de uleiuri, de vopsele și de pădure, miros de pământ proaspăt, de natură curată, protejată de modernitate, o natură ascunsă. Soarele era pe cer înghețat, îl puteai privi aproape alb, încercuit de gheața albă iar miezul era galben, aproape că arăta ca o stea înghețată, dar razele erau luminoase, calde, fierbinți chiar, și lumina pereții albi ai casei neo-românești. Prin geamurile mari intrau razele de soare, casa era de un alb indescritibil. Zidurile de lemn, terasa de lemn, cu scaune, tablouri, jucării vechi, ace, cutii, ustensile de pământ, fierăstraie, cutii, lemne, timbre, ghivecele cu flori, cărți, haine, sacoșe, animale împăiate, toate erau luminate, nimic nu era în umbră.

-Sărut-mâna pentru masă.
 -La fel.
 -Să ne fie de bine.
 -Am să mai beau cafea, și apoi...am să merg cu Iulian în grădină, și la râu.
 -Mergeți.
 Cristina se ridică de pe scaun și luase ultima prăjitură de dovleac. Îl ajutase pe Iulian să înainteze spre lac, și prin grădină.
 -Mulțumesc că mă ajuți.
 -Este în regulă. Nu prea am rude. Prieteni nici atât.
 -Ești singură, mătușă mi-a spus că ai citit multe cărți...
 -Da, am citit scriitori și scriitoare care nu au avut copii niciodată, Murakami Haruki, realism magic japonez, Harper Lee o introvertită singuratică, la fel, și ei veneau câteodată la rude...așa erau ei, a scrie cărți îți ia tot timpul, nu mai ai timp de moștenitori...Murakami e doar cu soția lui...
 -Interesant...
 -Deja este amiază. Ora cinci și treizeci și doi...
 -Uite-l pe Valentin...
 -Nu v-am mai văzut de o vreme...
 -Ce mai faci?
 -Am scos din baltă pești...ai slăbit...
 -Da, l-am adus și pe Iulian fiindcă nu a mai ieșit din casă de o vreme...
 -Foarte bine...
 -Eu îl las pe Iulian cu tine, trebuie să merg în pădure...
 -Ți-e rău?
 -Am nevoie de timp pentru mine...
 -Cum dorești...
 -Vorbim mai târziu...
 -Pa...
 Cristina plecă spre pădure. Soarele era alb amestecat cu roșu, cu picățele albastre, în culori albe, și deveni deodată tristă, și începu să plângă. Vietăți și animale noi ieșiră la suprafață, în culori albe. Natura prinse viață de spirit păgân, copacii deveniră din ce în ce mai albi, și totul în cale se schimbă, iar soarele iar era alb și înghețat, răspândind răceală de primăvară, de luna mai. Părul ei creșt și negru, trupul frumos arcuit, și florile albe în contrast cu rochia ei albă sub halucinantul soare înghețat alb, o făcea o suviță de pastel alb, de fantomă, cu pălărie și rochie albă, elegantă, și se pierdea în natură, sub culori vii și albe, sub stări fugitive și sentimente văzute doar prin ochii ei, și începu să plângă.
 -Iubitul meu, unde ești...?
 Căzu în iarbă, și simți vuietul copacilor albi, nisipul de mare din valea lacurilor venind spre ea, briza lacurilor și sărate, albe, verzi, și soarele îi lumina pălăria albă, rochia albă, bijuteriile colorate viu, curate, pure, și casa albă din depărtare se vedea ca și ea – o fantomă de femeie, și plângea, tremurând.
 -Iubitul meu, unde ești? Iubitul meu...nu mai pot fără tine...dragostea mea...

Eugenia-Lucica DELCEA

România - Țara Poeziei

Eu vin din Țara Poeziei,
a oamenilor ce poartă în suflet cuvintele doină și dor.

Eu port cu mine semeția Munților Carpați,
mirajul Mării Negre, dansul Dunării Albastre,
întinsul câmpiilor mănoase,
susurul izvoarelor coborâte din munți până la șes,
însoțit de cântecul cristalin al ciocârliei.

Eu port cu mine și poezie, și dor, și zborul înalt al *Păsării Măiastre*.

Eu vin de pe întinsul câmpiei dintre Dunăre, Olt și Sâi –
plai scăldat de razele binecuvântate ale Soarelui.

Eu port în suflet istoria milenară a acestui popor,
istoria străbunilor mei!

Străbunii mei nu spuneau „România, te iubesc!”,
pentru că țara era tot ce aveau mai sfânt și mai scump pe
pământ,
pentru ea au plecat în marile bătălii, jertfindu-și viața
pentru ea.

Mai mare iubire de-atât, ce vrei?
Țara și viața totuna era!

Străbunii mei, când plecau să-și apere țara,
purtau, în buzunarul vestonului de soldat, în dreptul
inimii,
Icoana Maicii Domnului cu Fiul-Isus Mântuitorul,
să-i apere de primejdii, să se întoarcă acasă vii și
nevătămați.

Își făceau Sfânta Cruce, spuneau *Tatăl Nostru*,
porneau în ploaia de gloanțe, numai ei știu cât au
îndurat.

Viața și țara totuna era! Ce vrei mai mare iubire de-atât?

Străbunii mei nu spuneau „Dumnezeu, te iubesc!”,
pentru că Atotputernicul era în ființa lor
și oriunde îi purtau pașii, spuneau: *Nimic fără
Dumnezeu*.

Tot timpul se rugau:

„Doamne, apără toată lumea de tot răul și apără-ne și pe
noi!”.

Apoi se mai rugau și așa:

„Doamne, ajută la toată lumea și ajută-ne și nouă!”.
Întâi iubirea aproapelui era, apoi ei, cu dorul lor.

Credința lor nu era declarativă, ca o mărturisire în fața
Divinității,
pentru că Dumnezeu știa totul despre ei, le citea
gândurile.

Când au venit pe lume, au venit din puterea și darul Lui.
Mai mare iubire de-atât, ce vrei?

Ei se judecau singuri, erau înțelepți, știau măsura
dreptății,

știau care este mersul lumii în care trăiau,
mergeau la Biserică, se-nchinau, spuneau rugăciuni,
se spovedeau, se împărtășeau, țineau posturile,
preotul și învățătorul i-au luminat,
au învățat să scrie și să citească în Limba Română-
limba patriei în care s-au născut.

Ce minune mai mare vrei,
decât să ții o carte în mână, în limba poporului tău?

Din carte au învățat poezii despre patrie și popor,
au aflat sensul cuvintelor doină și dor.

Și cum te descoperi în fiecare cuvânt, tu, român,
om al câmpului, liber, ca pasările cerului,
om al carului cu boi,
ce ai brăzdat cu plugul și cu picioarele tale
plaiul tău străbun de mii și mii de ani.

Ce altă iubire de patrie mai vrei?

Străbunii mei plecau, cu săptămâna, la câmp,
acolo era sufletul lor, toată averea și a doua casă a
lor,
dormeau sub cerul liber, cum liberi erau și ei,
contemplând bolta cerului de la răsărit până la apus,
numărând stelele și constelețiile,
vedeau luna, luceafărul de seară și de ziuă răsărind.

Cum să n-ai suflet de poet?

Cum să nu pui în cântec frumosul care te-nconjoară?

Om ești, și Puterea Divină lucrează prin om!

Nu e nici-o întâmplare unde ai venit pe lume.

Fiecare popor își are sufletul lui,
iar el este predestinat să existe pe locul ales de
Dumnezeu.

Cum să nu-ți iubești pământul unde ai venit pe lume,
care te-a hrănit și te-a adăpostit,
cărui i-ai dat toată truda ta, tot zbuciumul vieții tale,
muncind și iar muncind, pentru că munca era felul lor
de a fi?

Greu, ușor, n-au dat înapoi, au rămas lipiți de
pământul lor.

Străbunii mei nu spuneau „Mândru că sunt român!”,
dar nici nu vorbeau de rău patria în care s-au născut.
Român și atât!

Eu port cu mine și dor, și poezie,
și amintirea pioasă a străbunilor mei!

Cât sunt eu din ce-au fost ei?

Doar o prelungire, peste timp,
ce se afundă în noianul de amintiri,
dându-le viață prin cuvânt.

Atât! Și pe mine, tot Dumnezeu m-a ales să cânt!

Să cânt și să slăvesc acest popor în care m-am
născut,
cu poezie, cu dor, cu tot!

George Eugen ITOAFĂ**Pas spre cer**

Un zbor între cer și tăcere,
 Un pas ce refuză cădere.
 O torță căzută din lună,
 Un înger născut din furtună.
 O rugă ce pleacă spre ziduri,
 Un gând ce se pierde prin viduri.
 O frunză ce tremură rece,
 O cale ce pare că trece.
 O hartă ce plânge uitarea,
 O rană ce-și strigă iertarea.
 O floare ce-n noapte suspină,
 Un zâmbet crescut din lumină.
 O ramă cu poze străine,
 Un nume pierdut prin ruine.
 O ușă rămasă deschisă,
 O poartă de vise ucisă.

Îngerul adormit

Îngerul adormit
 Nu mai zboară demult.
 Stă întins pe lespede a unei biserici uitate.
 Pe aripile lui
 A crescut mușchiul timpului,
 Iar lumina s-a stins pe buzele lui.
 Nu-l plânge nimeni.
 Poate doar o lumânare,
 Uitată de cineva cu suflet curat.
 Pietrele îl cunosc pe nume,
 Dar nu pot rosti rugăciunea
 Care l-ar trezi din vis.
 Sub crucea tăcerii rămâne întins,
 Semn că și îngerii pot obosi,
 Dar cerul n-a uitat să-l aștepte.

Oamenii obosiți

Oamenii se nasc obosiți.
 Învăță repede să tacă,
 Să stea drepti,
 Să nu deranjeze.
 Sunt obosiți de reguli
 Care nu le-au aparținut niciodată.
 Li se spune să alerge,
 Dar nimeni nu le dă o hartă.
 Sunt obosiți la grădiniță,
 Când trebuie să-și merite pauza de joacă.
 Obosiți în liceu,
 De frica de a nu greși la întrebarea greșită.
 Obosiți la muncă,
 Unde pauza e o vină
 Și gândul propriu, o ofensă.
 Se nasc cu inimi deschise,
 Dar le închid rapid,
 Că nu e timp de simțire.
 Doar de randament.

Oamenii se nasc obosiți.
 Și dacă se opresc,
 Li se spune că nu au voință.
 Când, de fapt,
 Ei doar își caută dreptul de a respira.
 Sunt obosiți de oameni
 Care nu mai pot visa,
 Și tocmai de aceea
 Le frâng aripile celor care zboară.
 Obosiți de guri care râd amar
 Când cineva încearcă să construiască.
 Obosiți de „nu se poate”,
 Spus de cei care n-au încercat niciodată.

Strigă iar în munți o goarnă

Strigă iar în munți o goarnă,
 Trece șoimul peste marnă.
 Nu-i străin, ci luptător,
 Fiu de dac și visător.
 Ține piept la fiecare,
 Cu putere și răbdare.
 Din cetate până-n vad
 Se-aude glasul lui Vlad:
 „Foc pe turci și pe dușmani,
 Să nu plângem peste ani!”
 Cu sabia ridicată
 Ies la luptă de-ndată.
 Sus, române, cu nevoi,
 Hai la luptă-n deal cu noi!
 Neam de sânge, jurământ,
 Nu ne dăm pământul sfânt.
 Scrie numele pe stânci,
 Cu urme de răni adânci.
 Pe colinele străbune
 Se ridică mii de rune.
 Prin tăceri ce nu se curmă,
 Inima străveche-i urmă.
 Iar sub cerul de aramă
 Se aud legende-n ramă.

Scrisoare de pe front

Îți scriu, iubito, de pe-un colț de hartă,
 Cu mâna grea, de parcă n-ar fi-a mea,
 Sub pași de plumb, pământul tot tresaltă,
 Și moartea pare că mă strigă-n ea.
 Din tranșee, cerul pare-un vis pătat,
 Și dorul meu se rătăcește-n lună.
 Mi-e dor de tine, de al nostru pat,
 Și de privirea ta, blândă și bună.
 Nu știu când vin — ori dacă voi mai fi,
 Dar port la piept o poză, lângă piele.
 Doar chipul tău mă face a zâmbi,
 Și îmi păzește inima de gloanțe grele.
 Să nu mă plângi, de dorul meu nu plânge,
 Iubirea ta mă ține viu în foc,
 Când scriu, condeiul meu în sânge frânge,
 Și-n gândul tău îmi caut eu noroc.

Coralia DRĂGAN**pastel dansant**

e luna mai
pe ringul florilor
mă-nvârt amețitor
în ritm de vals și cânt

razele soarelui
mă îmbrățișează
cu scipiri de diamant
în timp ce dansez și cânt

printre macii aprinși
și parfumuri de rai
conduții îmi plutesc sfioși
de-atâta frumusețe și cânt

dintr-un ungher uitat
mă cheamă șoapte de iubire
ce-mi îmbujorează obraji
și rochia involburată
de vârtejul dorințelor

e luna mai !

lacrimi

lacrimi în noapte
mărgăritare
pe un fir nevăzut
până la ușa inimii tale
îmi încătușează suflarea

sorb lumină
din adâncul ființei tale
să-mi vindec aripa rănită

și să mă înalț sub zorii aprinși
ai unei dimineți

m-ai răstignit

m-ai răstignit
prinzându-mi sufletul
de lună
și m-ai ascuns
cu fiecare răsărit

am pendulat
între lumini și umbre
și-am tot sperat
să mă dizolv în univers

Lăsați-mă să plâng cu cerul

Nu deschideți
nici o umbrelă,
lăsați-mă să plând
cu cerul ca fiecare
picătură să spele
suflete de ură;

Să curgă
peste lumea toată
potop de ape doar
de Dumnezeu filtrate
care ne vrea curați
ca-n baia de la botez
spălați;

Ne bălăcim ca porcii
în noroaie și ne urâm
frați între noi
și ne-ncolțim
precum câinii
printre garduriș

Lăsați-mă să-mi spăl
privirea, auzu-mi să
pătrundă picătura,
ființa toată să mi-o curăț
de tot ce mă-nconjoară
a ură și-a minciună;

Nu, nu deschideți
nici o umbrelă, lăsați
să curgă apă pură
peste-o întreagă lume,
s-o curețe de viciile
inventate și dușmăanii
fără măsură adunate.

Adriana WEIMER**Clepsidra cuvântului**

Măsor timpul
prin clepsidra cuvântului
și tot nisipul Mării
îl măsoară curgând

– scoici sfărâmate
sub talpa timpului,
și a mea,

sub umbra timpului,
și a mea.

E-o contopire de mări

– o mare de cer,
una de apă
și una de nisip

și zbuciumul timpului

– val după val,
clipă după clipă,
trecere după trecere

dincolo de clepsidre
și cuvânt.

Amintirile Mării

Septembrie întâi
ai venit
să ne porți iubirea,
amintirile verii,
ale Mării celei mari,
regăsirile...

să le porți
în larg de albastru.

Mare albastră

Te privesc în ochi,
Mare albastră!

Și val după val,
dor după dor
regăsirea cu tine
mă unește cu cerul.

Marea de apă
și marea de cer
se unesc
în ochii mei de senin.

Te privesc în ochi,
Mare albastră,

cu iubire te-mbrățișez,
cu enetrgie-viață
mă îmbrățișezi!

(din ciclul **Poemele mării**)

(urmare din pag. 91)

cu încetinitorul, vedeam cum tabla vehiculului în care ne aflam se strângea în jurul directorului. Mișcarea a fost una rapidă, încât nu am apucat să mă feresc și nici nu am simțit spargerea arcadei ochiului meu drept.

Zgomotul produs de ciocnire s-a pierdut în hărmălaia ce a urmat, comprimându-ne în șirul convergent de mașini ce ne urma, precum burduful unui acordeon strâns brusc. Vacarmul care s-a creat a ascuns efectul exploziei produsă de fulger iar lumina sa se vedea dincolo de liziera din stânga drumului. Ardea perdeaua forestieră, iar privirile noastre căutau să descifreze ce anume se întâmplase.

Am coborât impacientați. Atmosfera se încinsese. Un damf puternic cucerise văzduhul.

„Puteam să-l salvez, să-l trezesc. Eu sunt vinovat că nu l-am trezit când am văzut tabla cum l-a străpuns, cum l-a despicat” primul meu gând a fost acesta al învinuirii.

Era multă panică. Mulțumiți că suntem în viață ne-am cercetat fețele. Ochiul meu era inundat de sânge. Aveam o durere acută de cap, de parcă mă lovisem de un zid.

Colegul meu își scutura hainele. Fusesse azvârlit din mașină, dar scăpase teafăr. Din camionul de care ne-am lovit ieșea fum. Părea că ceva arde în el. Cel care îl condusesese se lovise de parbriz și leșinase

Instantaneu, pe cer au apărut elicopterele de salvare. În primul elicopter m-am urcat, împreună cu prietenul. De sus, imaginea semăna cu una apocaliptică desprinsă dintr-un scenariu american. Focul din stânga drumului se desfășurase într-o veritabilă mare de flăcări, ce oscila, având în centru o imensă suprafață luminoasă în care ne reflectam. Era precum o oglindă de dimensiuni uriașe ce înghițea fiecare imagine, dincolo de care nimic nu trecea. Opacă, vomită imaginile înghițite în apa ce mărginea drumul, creând astfel impresia unui cer răsturnat. Puteai pași pe el, cum ai fi mers pe un râu.

Dinspre oglindă, temperatura crescută ne ținea la distanță, însă o forță, ca o energie, ne atrăgea. Nu ne puteam opune. Elicopterul aflat în balans, din cauza energiei recepționate, încerca să se smulgă. Elicea tremura, gata să-i fie aruncată.

Într-o clipă, oglinda s-a desfăcută și ne-a înghițit. Am trecut dincolo, precum într-o mișcare de inversare. Imaginea elicopterului a fost aruncată reflexiv în apele râului, care au primit-o lăcom.

De partea cealaltă a oglinzii am simțit eliberarea de sub influența presiunii ce-mi strânsese capul ca într-o uriașă menghină. Doream să vorbesc, însă nu găseam cuvintele. Păream amețit, beat. Prietenul mă privea, neînțelegând unde ne aflăm. Pilotul elicopterului era derutat de aparatele de bord, ce o luaseră razna.

Într-un târziu am aterizat pe un câmp ce semăna izbitor cu cel al autostrăzii din care plecasem. În urmă, se vedeau însă scene desprinse de acolo, dar difuze, aflate mult în depărtare. Deși logica ne spunea că suntem într-un alt spațiu, deasupra primului din care plecasem, mediul era identic.

Pilotul, un tinerel simpatic, a insistat asupra aparatelor de bord și cineva a răspuns:

– Alo, baza, cerea pilotul, de la microfonul aparatului

(continuare în pag. 113)

de zbor!

– Da, baza! Unde sunteți? Ați dispărut de pe radar. Vă auzim, însă nu reușim să vă vedem.

– Suntem, suntem, unde dracu, întrebă pilotul? Nu înțeleg unde suntem? În fața ochilor vedem drumul către Dâmbovița.

– Veniți la spitalul de urgență. Sunteți așteptați.

Discuția era îngreunată de ecoul continuu.

– La Dâmbovița se văd nori de furtună, a spus pilotul nostru.

În depărtare tuna și norii se adunau.

– La Dâmbovița este soare și timp bun, a răspuns turnul de control; „timp bun” s-a auzit ca un ecou.

Pilotul, însă, a fost nevoit să vireze către București din cauza vremii diineerutante. În Capitală, cerul era senin și timpul era bun, propice pentru zbor. Nu eram așteptați. Colegul meu și cu mine am intrat în camera de gardă.

– Am avut un accident, Doamne ce a fost!

Cuvintele se auzeau cu repetiție, ecoul ne urmărea pre-tutindeni.

– Actele dumneavoastră, vă rog!

Am întins buletinul. Operatoarea a căutat în program. A găsit..

– Nu se poate! Cineva cu același nume s-a prezentat la Târgoviște, în Dâmbovița, acum o oră și cu aceeași rană. Aveți vaccinul antitetanos făcut?

– Nu, răspund eu.

– La fel, nici tizul dvs. nu-l are. Ciudat, doi indivizi cu aceleași caracteristici, cu aceeași rană, în același moment!?

– Pot să-i văd fotografia? Am întrebat eu din ce în ce mai mirat.

Tânăra asistentă m-a privit curioasă și m-a invitat lângă ea. Priveam! Eram eu! Era fotografia mea. În ecranul calculatorului era fotografia mea în evidența spitalului din Târgoviște, înregistrată cu data curentă.

Am fost luat în primire de un doctor rezident și dus în cabinetul său. Fiind sub efectul anesteziei și întins într-un pat, mi s-a cusut rana. Un alt doctor a venit grăbit să-l certe pe cel care mă îngrijea.

– Ai cercetat pacientul? Știi că este un caz inedit de dedublare?

Tânărul medic însă și-a continuat cu atenție operația de coasere.

– Nu era timp, a răspuns acesta și mi-a recomandat să rămân în spital sub supraveghere. În afară de înțepăturile de la coasere nu simțeam nici un efect reprobabil, fără să întârzi am răspuns.

– Nu este nevoie. Vă mulțumesc, am spus. Colegul mă aștepta în holul spitalului.

– Să mergem, a spus acesta.

Din toată această întâmplare nu înțelegeam nimic. Ziua fusese foarte solicitantă. Trecusem printr-un accident din care, cu noroc, scăpasem. Printr-o experiență impresionantă căpătase un efect de dedublare și era evident că obținusem și un tiz complet, asemănător mie. Eram nevoit să mă întorc. Să află ce s-a întâmplat. De vină era doar oglinda. Oricum, alt drum spre casă nu aveam, decât pe aceeași autostradă. Am mers în autogară pentru ultima cursă spre casă. Ultimul autobuz tocmai pleca. Am alergat după el, împreună cu prietenul, și am alunecat, am căzut. M-am lovit. Prietenul m-a ridicat și am reușit, sprijinit de el, să urc în autobuzul ce oprișe și ne aștepta. Pe drum am

adormit și dintr-o dată am intrat într-o stare de letargie, eram influențat și de oboseală. Visam că se deschisese cerul și imagini geometrice de o rară simetrie se găseau în fața mea. Erau imagini, care răsturnate erau identice. Din ele se despărteau altele asemenea. Eram precum două persoane care fac același lucru în locuri simetrice și care suprapuse devin un singur individ. Gesturile noastre erau similare aveam aceleași simțiri și aceleași acțiuni. Nimic nu este imposibil, am gândit în acel moment! Dar preocuparea mea majoră consta în a repeta mental momentul impactului și a-mi reproșa că un om a murit sub ochii mei fără ca eu să acționez spre al salva.. Dureroasă era conștientizarea durerii din momentul impactului pe care eram convins că victima a simțit-o. Îmi asumam întreaga vină. Totul se consumase atât de rapid. De la distanța percepeam și existența tizului. Auzeam vocea sa. Se străduia să-mi vorbească „Există clipa, momentul suveran, nu aveai cum să-l salvezi. Momentul impactului l-a prins dormind. Dacă-l trezeai groaza sa ar fi fost imensă și ar fi suferit.” Aceste cuvinte m-au trezit brusc și am privit. Pe partea dreaptă a drumului era locul unde perdeaua forestieră arsese. În apa de la marginea drumului o siluetă părea înghițită de noapte. Umbra avea forma unui trup uman. Era el, tizul, părea că vrea să plece. Ca și când îi auzeam glasul îi înțelegeam gândurile „Eu sunt născut din regretul tău, din amintirea ta, din faptul că ți-ai asumat gravitatea faptelor. Iartă-te și voi putea pleca împăcat, nu voi mai fi necesar și vei fi din nou, tu singur stăpân”. Marginile arse ale pădurii făceau parte din contextul zilei. Dar în inima mea simțea cum se așterne pacea odată cu acceptarea adevărului. Vedeam din nou repetându-se accidentul și poziția incomodă în care stătea directorul și cum nu se putea ferii de dezno-dământ. În momentul vizualizării și asumării, oglindă a dispărut, a rămas doar pădurea arsă de soare.

Simona RADU

PRIN MIRIFICA EUROPĂ de George DIMITRIU

Terminând de citit această carte, am avut sentimentul acela plăcut de întoarcere dintr-o vacanță perfectă, în care am călătorit din adăpostul confortabil al fotoliului meu.

Domnul George Dimitriu este un călător împătimit, dar și un fin observator, dublat de un povestitor pe măsură. Bineînțeles că într-o culegere de reportaj literare descrierea e dominantă - nici n-ar putea fi altfel! -, dar ca o descriere să te facă să simți mirosul apelor din Delta, de exemplu, ori gustul sărat al mărilor Greciei și sunetul divin al muzicii lui Mozart, presupune totuși un nivel de măiestrie dus pe cele mai înalte culmi, realizată de un adevărat maestru al genului. Pentru că reportajul literar - și aici mă refer la definiția ușor de găsit în manuale - este o narațiune non-ficțională care descrie evenimente, persoane, locuri sau fenomene reale într-un mod detaliat și evocator, folosind tehnici literare cum ar fi descrierea amănunțită, dialogul (care se presupune că e rupt din realitate), caracterizarea și construcția unui fir narativ. Acesta are rolul de a informa, dar și de a capta atenția cititorului printr-un stil narativ atrăgător, aproape de stilul unei opere de ficțiune, dar bazat pe realitate. Iar pentru un întreg volum de reportaje literare, harul autorului se cere a fi deosebit.

Așadar, într-o lume în care granițele par a se estompa pe zi ce trece, Europa rămâne pentru un fin observator o lume a contrastelor, a culturilor distincte și a peisajelor fascinante.

Cartea **Prin mirifica Europă** a lui George Dimitriu își propune să fie o invitație deschisă către o călătorie plină de descoperiri, explorând locuri pline de tradiție, încărcate de istorie și de frumuseți naturale. Fiecare capitol deschide o fereastră spre colțuri mai puțin cunoscute ale continentului, unde natura și cultura se împletesc în moduri unice.

Plecăm din Delta noastră, descrisă cu o bogăție de culori și de imagini rare, atât de detaliate încât îți aduc în nări miros de baltă, de stuf și de pește. Vedem Bara Sulina, Letea, Uzlina, admirăm copacul cu cormorani, ne deplasăm cu barca printr-o mare de stuf, cunoaștem lipovenii și casele lor cu „solzi”, gustăm din preparatele locale. Pentru că eu, personal, nu am apucat încă să văd Delta, recunosc că această primă parte a volumului m-a fascinat de-a dreptul. Mai ales că reportajele din Delta surprind atât latura sălbatică a locului, cât și poveștile oamenilor care trăiesc în armonie cu natura, continuând tradiții vechi de secole.

Pornim apoi prin munți - și, cu ocazia asta, citind despre plaiurile dragi și cunoscute ale Gorjului meu, îmi dau seama cu câtă acuratețe descrie autorul locurile pe unde îi calcă piciorul. Urcăm pe Cheile Nerei, străbatem Bucegii, pătrundem în Ținutul Secuiesc și ne întristăm când constatăm alături de autor că suntem străini în propria noastră țară, dar depășim momentul și ne întoarcem pe litoral, apoi o pornim la pas prin ținutul Buzăului și Țara Făgărașului, oprindu-ne într-o vizită scurtă la Castelul Corvinilor. Frumoasă țară mai avem! exclamăm la final, părăsind-o apoi pentru alte meleaguri.

Cu pași ușori, ajungem în Grecia, țara zeilor și a legendelor. Dar nu pornim pe poteci bătătorite de ghizii turistici, ci petrecem o zi în Santorini, ne aventurăm prin Creta și umblăm după o bere vulcanică în Fira.

În Țările Nordice parcă trecem într-o lume a viitorului, deși esența lor străveche, istoria, arhitectura tradițională sunt la fel de bine surprinse de autor. Peisajele sunt de o frumusețe rece, într-un ținut pe care oamenii au reușit să-l stăpânească.

Din Copenhaga zburăm ca vântul și ca gândul să ne încălzim prin înșorita Spanie, sătui parcă de răceala aspră a Nordului. Ne plimbăm prin orașe vibrante, pe plaje înșorite și petrecem o săptămână la Madrid, fără să uităm nici de Castilia și Aragon, iar fiecare capitol dedicat Spaniei dezvăluie un alt aspect al acestui mozaic cultural, de la reședința de vară a regilor până la arhitectura gotică și modernistă.

Continuăm călătoria prin Budapesta, Viena și Bavaria, avem parte de o petrecere în Freising, mergem la Dachau și vedem Landshut după nuntă. Ascultăm Mozart, cunoaștem oameni și locuri, iar în final ne oprim din pribegie la Fortăreața Deva, ca să ne petrecem apoi noaptea în Mărginimea Sibiului, căci unde e mai bine ca acasă? Dar călătorului îi șade bine cu drumul, așa că eu nu te mai rețin, dragă cititorule.

Doar te asigur că **Prin mirifica Europă** este mai mult decât o colecție de reportaje; este un jurnal de călătorie prin diversitatea geografică și culturală a unui continent mereu surprinzător. Te invit, așadar, să însoțești autorul în această aventură, să descoperi și să redescoperi Europa așa cum n-ai mai văzut-o niciodată.

HAOSUL ARE ORDINEA SA SAU DESPRE ORDINEA HAOSULUI DIN "PARCĂ TE IUBESC"

Dialog Petru Ababii - Iosefina Schirger

Noi toți facem parte din această ordine a haosului universal. Dovada faptului că haosul are o ordine proprie, singura prin care poate să se determine ca atare este veșnica mișcare și transformare a tot și a toate în univers. Dacă haosul ar fi ceva stabil în viziune umană interpretativă, aceste fenomene nu ar avea loc. Haosul posedă aceste caracteristici care îi și asigură ordinea. Viața, existența în general, este un haos aflat în ordinea sa haotică - ordinea haosului vieții în cazul nostru. Singurul lucru stabil este mișcarea și transformarea prin mișcare a tot și a toate, însăși această ordine a haosului existențial. Ceea ce numim noi haos cu semnificația noțiunii acceptată de oameni, este o iluzie pură. Drept concluzie putem da haosului o nouă definiție: *Haosul este o ordine stabilă a mișcării și transformărilor a tot și a toate în univers*. Iar universul este o ordine stabilă haotică a mișcării și transformărilor a tot și a toate celor ce-l alcătuiesc. Fenomenul în sine este ceea ce numim eternitate. (Petru Ababii, 17.09.2024)

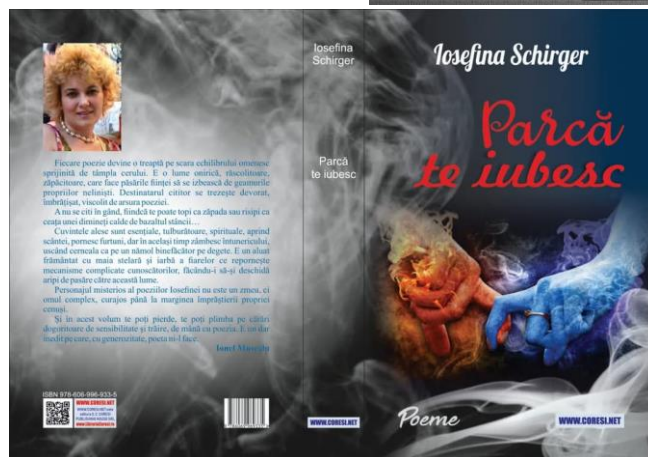
- Iosefina, am parcurs cuprinsul și câteva pagini din volumul tău, *Parcă te iubesc*. Am citit dintr-o suflare și fără suflare. Am rămas fără cuvinte. Ești un tezaur de trăiri imaginative neîntâlnit. La tine un sentiment emotiv, o simțire, o idee, un concept are sute și sute de înfățișări metaforice care pur și simplu te copleșesc! Nu m-am așteptat la atâta bogăție spirituală, lumină visătoare. Dovada acestei abundențe sunt poemele ce scipesc ca niște chihlimbare. Sunt gata să scriu o carte întreagă doar pe marginea unei poezii, atâta bogăție conține ea!

- Mă faceți să plâng. Am exagerat. Am scris dezlănat. Unele pasaje mai trebuiau lucrate. Dar am vrut să închid *capitolul* pentru a trece la altceva: de la monolog la dialog.

- Nu sunt de acord cu tine. Ești autocritică. Este o ordine perfectă a ideilor. Puțini creatori s-ar descurca să organizeze un astfel de generator de potențial metafizic, în special în regim de monolog.

- Mă copleșiți. Mă bucură că vă plac dumneavoastră, un cunoscător și așa un aspru analist.

- Confirm cu această ocazie încă o dată că ai o mare valoare atât ca profunzime a ceea ce exprimi, dar și ca formulare poetică: *"Nu-ți trece prin gând o tensiune, un vis frumos, o cosmo-viziune? E din a cincea posibilă dimensiune. Mintea ta îmi era fereastra secretă, colivia cu fantasmă de cretă, experimentul, grădina din eprubetă. Erai orizont, gol nesfârșit, necuprins răvășit. Absența a rămas după ce am alergat ani-lumină în urma ta. Sau ești greșit proiectată, ispită, sau nu ești îndeajuns de pregătită să-mi fii o metafizică iubită. Fantasmă bănuite trec prin câmpul tău de narcise adormite. Parcă îți bate inima de gheață, iubite! Ai să apari! Parcă te vâd, parcă dispari! Descifram semnul tău ascuns de pământ, din haos, dezordine, vânt, fără să te știu, fără să te vâd, în gând. Din neant s-a născut infinitul înalt. Suntem prea grei ca să ne ținem în brațe. În cer și în cuvinte e întreaga frumusețe! Am să-ți vorbesc până la incidentă, fără să aștept înapoi corespondență! Am totul aici, pe hârtie: disperarea, arsura, zborul, puful de păpădie. Te-ai pierdut*

în graficele timpului de necontestat, ale burselor nefericirilor, renunțării și renașterilor noastre, soldat..." (Grădina din eprubetă)

- Daruri. Haruri...

- Am trăit o mare satisfacție citind. Rar mi se întâmplă asemenea experiență. A fulgerat și apoi a tunat. A străfulgerat cu materii spirituale. Voi continua neapărat să citesc totul.

- Voi continua să vin să vorbim. Neapărat.

- Nu te temi?

- Nu poate nimeni să ne impună cu cine și ce să vorbim sau despre ce să scriem. Nu e răzbunare, e drumul fiecăruia.

- Ai spus un adevăr, dar mi s-a părut că ești preocupată și neliniștită.

- Alegem ce ni se potrivește, ce ne place să facem, ce ne reprezintă, ce credem că e important și lasă o urmă în urmă. Restul sunt detalii.

- Citind ceea ce am dovedit am înțeles că am în persoana ta un om integru, o personalitate. Sunt onorat să te cunosc. Sincer.

- Și eu, mulțumesc. Cine se aseamănă se adună. Tună și îi adună și ceea ce semeni culegi! Dacă semințele sunt bune, germinează la timpul lor. A venit timpul lor. Poate înflorim, rodim, poate ne bucurăm și de cules. Am citit asta la dumneavoastră.

- Da, semințele bune mai degrabă sau mai târziu vor germina, inevitabil. Câteodată îți face impresia că ai epuizat toate reperele vieții și când colo apare un filon, un pilon de sprijin ca din senin. E un miracol. Ai cu cine sta de vorbă cu adevărat și esențial.

- E tot ce contează: vibrația, stimulul care nu depinde de distanță.

- În astfel de cazuri distanța se transformă într-o punte ce leagă două orizonturi. *Un pod de flori*. Pod din trandafiri cu petale de Iosefină și tainică tăcere. Mi-a plăcut această metaforă a ta.

- Din trepte cărți, un pod peste timp.

- De la tine a pornit ideea.

- Pentru că am simțit că am cu cine.

- Și acum mă aflu sub impresia formidabilă a poeziei tale. Atât de mult mi-a plăcut! Curată ca o lacrimă. Ea îi va face pe mulți să lumineze. O inimă în care încap toate inimile lumii.

- Și două țări din două lumi. Înseamnă că nu am trăit și ne-am ostenit degeaba!

- Țări care fac una singură, România Mare, cu două inimi gemene. Este cea mai mare speranță a mea.

(continuare în pag. 116)

- Are prietena noastră, Gabriela-Gutiera Moldovan, pe pagina ei o filmare. Zici că plânge pe malul Prutului cu nepoțica ei știrbă. Ați văzut-o?

- Exact și profetic a spus la un moment dat fetița: "Să avem o luntre!..."

- Noi o avem. Din flori.

- Știi că profețiile întotdeauna se îndeplinesc? S-a verificat asta în timp.

- Ne-am scris, mi-ai scris cel mai frumos capitol de carte! Și fără telefon mobil!

- Întotdeauna ard cu aceeași flacără pentru tine. Mie îmi este îndeajuns calculatorul.

- Doamne Doamne știe de ce avem nevoie și când. Poate v-a trimis cineva. V-a trecut cu luntrea dincoace.

- Deși n-am trecut niciodată Prutul, n-am considerat niciodată că n-aș trăi în România. Pentru mine Moldova tot Românie este. De ce ne trebuie luntre când trăim ambii în aceeași Țară și în esență nimic nu ne desparte?

- Îmi place cum gândiți. Autosugestia e totul. Mi-ar plăcea să vă promit o vizită în București să lansăm *Podul de flori* și cărțile dumneavoastră noi, dacă ar depinde de mine. Doar de visat nu ne poate opri nimeni! Ce ne-ar putea împiedica? Nimic.

- Lucrurile întotdeauna trebuie gândite critic.

- Nu numai critic, ci și în perspectivă, realist, lucid. Cât mai e timp și nu ne temem de ce vedem! Dacă nu, faptele vor vorbi, urmele lăsate, fumul de la lumânare. Eu fac ce simt.

- Doar privindu-te în oglinda sufletului știi și înțelegi cum ești și cine ești. Luciditatea omului se reflectă total în calitatea lucrurilor pe care le realizează. Oamenii de creație au o dublă luciditate.

- Pentru că nu scriu pentru vremurile de acum, ci pentru peste o sută e ani, de exemplu.

- Poeții și în general oamenii de creație realizează lucruri pentru totdeauna. Citesc din poezia ta: "*E târziu. Punctele noastre cardinale se răsucesc, se amestecă, cedează, amenință a se rupe în iarnă și vară, gheață și foc, roșu și verde, în devălmășie, iară. Ai să rămâi ca haosul primordial, ca ordinea divină, o vie durere, un neiertător pumnal, un strigăt, un gol fără vină. Eu? Cine aș mai putea fi eu? O resemnare doritoare ce s-ar mai juca, ar alerga prin mintea ta de floare! De ce nu vrei, de ce nu știi, de ce nu stai, cerul și pământul să împărțim egal, cu un creion, cu un pumnal? Tăcerea ne e a doua vedere, puterea venită din cer, de la stele. Ne ține ochii, sufletul, fluturii vii, aprinse dantele..."* (Însemnări la vedere)

- Am recitat și eu. Parcă nu e scrisă de mine!

- De tine e. Vezi cât de Mare ești?! Este un etalon de poezie. Eu aș pune-o drept metaforă /citată în preambulul cărților de poezie și nu numai, dacă aș fi redactor. E drept, "*Parcă te iubesc*" e cam lungă pentru acest rol dar aș selecta ceva din ea reprezentativ, esențial. De fapt totul în ea este esențial: "*De aceea se cheamă poezie! E despre noi, despre ce niciodată n-o să fie! Nici nu ne-am cunoscut și zbaterea mea, cu zbaterea ta sunt de neconceput: un irezistibil, fatidic joc mut. De parcă orizontul s-a răcit, așa mă simt: un cer de gheață părăsit. Alerg cu tine până noaptea târziu. Alergi cu mine în gând, ziua. Știu! Desenez, duc spre infinit drumul, traectoria pe care ne-am întâlnit.*"

- Esențial e că mai avem mult de scris.

- Munca este grea, responsabilă dar onorabilă.

- Și merită. Simți că ai pentru ce trăi! Dacă haosul nu e pus în ordine, eu nu pot gândi.

- Gândirea ta, Iosefina, face parte din această ordine a haosului, ca de altfel și a noastră a tuturor. Universul este o ordine stabilă aflată într-o la fel de stabilă mișcare și transformare, ceea ce se numește eternitate.

- Iar noi, fire de iarbă...

- Da, noi suntem ca niște particule elementare atomice în acest mega sistem.

- Rotițe.

- Rotițe dințate.

- Iosefina, flacăra lumânării tale arzând mă încălzește și mă luminează deopotrivă.

- Nu poate fi meritul meu. E mai de Sus.

- Într-o lume din ce în ce mai cufundată în obscuritate și din ce în ce mai afectată de crivățul unor suflete bolnave, prezența unor oameni extraordinari, ca tine, este o pură salvare. Continui să mă delectez cu aroma îmbătătoare a poemelor tale memorabile: "*Vin înspre tine c-un ulcior. Stele-n delir trăiesc în el și mor. Pe o scară de la unu la trei, cât e haos și cât e iubire, cât întuneric și cât nemurire? Mi-ai umplut mintea de îndoeli, doctrine; îmi fac griji pentru ordinea lumii din tine... Iubite, te simt ca și când mi-aduci norii de ploaie, furtuna, vântul în gând! Noaptea aceasta în care îți scriu e la fel de măiastră ca un gard viu. O scrisoare, un lampion, ca și cum aș salva din marea de amintiri, de la înec, un eșantion..."* (Gălăgie-n cap) Este, cred, o carte deosebită.

- Le cuprinde pe toate de dinainte. Poemele înguste scrise în linie.

- Am observat că e foarte voluminoasă. Este o recapitulare a tuturor celorlalte?

- Da, aranjate puțin, să curgă.

- Sunt scrise în linie și cred că este corect.

Unicitatea lor se simte în toate. Și curg într-adevăr ca o apă vie și transparentă în mod transcendent prin toate mădularele ființei, ale devenirii. Este o abundență de transparență și străvezire identice cu sublimul pur atins de sentimentul ancestral poetic. Mă conving a câta oară că ești formidabilă. Am descoperit la tine o metamorfoză, o devorare metafizică a metafizicului. Parcă totul este fizic dar prin versul tău și datorită lui totul devine simultan și concomitent metafizic, atât de multă esențialitate și substanțialitate conțin în ele! Pot oricând să demonstrez acest lucru scriind o carte pentru această performanță a ta. Este pur și simplu o beție metaforică a metaforelor, cuvintelor... Ce rară șansă a dezmișdării sufletului cu frumusețea posibilă a fi întâlnită la un om de creație! Rară personalitate - produs fizico-metafizic al îmbinării preciziei calculului spiritului german cu visarea romantic ancestrală a sufletului românesc.

- Parcă citiți în stele. Ale mele. Parcă ne plimbăm printre ele.

- E exact cum se spune: "*A duce la stele*".

Liviu BĂIȚEL**Vom porni**

Oare cine mai cunoaște dintre toate, adevărul
 Și cu ochii limpezi, astăzi vede lumea chiar cum este
 Printre-amețitoare scene parcă rupte din poveste
 Când nici Eva nu mai știe cum a fost de fapt cu mărul

Cine să ne dea speranțe pentru viața viitoare
 Din pământ răsare totul și se-ntoarce în pământ
 Doar un fulg se știe omul, prea ades purtat de vânt
 Către țarmuri de iluzii mai mereu înșelătoare

Cui să mai cerșim, prieteni, pentru mâine, armonie
 Zeii par pierduți în neguri mai de nimeni deslușite
 Și orbecăind cu zgomot prin destine și ursite
 Am uitat de tot ce-nseamnă gând curat, inimă vie

Prinși în lanțurile zilei, adânciți în mari probleme
 Adunând prostii tot felul nici măcar de trebuință
 Rătăciți pe neștiute căi, departe de ființă
 Am ajuns în trup de vameși, dincolo de orice vreme

Nu e chip să mai pricepem irosiți printre ecrane
 Că o frunză-i doar o frunză iar nisipu-i doar nisip
 Sclavi hârtiilor cu număr, fără suflet, fără chip
 Drumul nostru spre lumină astăzi parcă tot în van e

Prin deșerturi necuprinse am mai fost și altă dată
 Căutând făgăduite țări de nimenea știute
 Prețuind din toate visul amintirilor pierdute
 Vom porni din nou spre viața noastră cea adevărată

La marginea mării

Ascultând nisipurile răscolite de pași
 Simfonii de mătase care vor să mă cheme
 Pentru nunta celestă cu soare și luna drept nași
 La marginea mării m-am oprit pentru o vreme

Dincolo de toate umbrele, curcubeu insolit
 Am rămas lângă valuri, mângâind țărnul lin
 Ca un semn de-ntrebare, minus-plus infinit
 Peste cerul din urmă, necuprins și senin

Din milenii nescrise adunat-am pe rând
 Mari speranțe drept hrană pentru cel ce se teme
 De nimicul bolnav, adoptat prea curând
 Și, la marginea mării m-am oprit pentru o vreme

Neștiut și, aproape...neînsemnat câteodată
 Am zidit din cuvinte adevăruri lumină
 Pentru clipa de mâine, în iubire săpată,
 Când vom sta împreună cu tot ce va să vină

Sfântă moștenire

Să-ți iubești câmpiile și cerul
 Munții-nalți și marea cea albastră
 Codrii seculari hrănind misterul
 Dorului ce-nseamnă țara noastră

Să-ți iubești pământul ce ascunde
 Printre brazde trupuri de eroi
 Apărând hotarele pe unde
 Au zidit cetate pentru noi

Să iubești și cărțile pe care
 Le-au lăsat drept sfântă moștenire
 Pentru toată vremea viitoare
 Eminescu și a lui oștire.

Constantin BIDULESCU**Fii optimist!**

Fii optimist.
 De este rece, vânt sau ploi,
 Cum este uneori la noi
 Când norii negri se adună,
 Curând apare vreme bună,
 Deci nu fi trist.

Fii optimist.
 Și dacă fire albe-apar,
 Și părul este tot mai rar,
 Dar senectutea e frumoasă,
 Însă de mulți neînțeleasă,
 Să nu fii trist.

Fii optimist.
 De-ți sunt copiii-n depărtări,
 Chiar și nepoții-n alte țări,
 Se vor întoarce într-o zi,
 Când dor de glie s-o trezi,
 Deci nu fii trist.

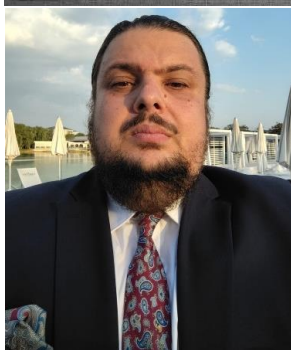
Fii optimist.
 La loto de n-ai câștigat,
 Și nu vei fii nicicând bogat,
 Sărac sau gros la portofel,
 Sfârșitul este tot la fel,
 Deci nu fi trist.

Fii optimist.
 Cu șeful dacă te-ai certat,
 Nu-i chiar așa de minunat.
 Dar vei trăi cu mult curaj...
 Din ajutorul de șomaj.
 Și nu fi trist.

Fii optimist.
 La un concurs când ai postat
 Și doar penultim ești votat,
 Nu ești acum pe loc fruntaș,
 Dar nici codaș,
 Deci nu fi trist.

Și dacă lipsuri tot mai sunt,
 Vei ține cont de-un amănunt,
 Ușor va fi, nu bănuiești,
 Dacă vei știi să și zâmbești...
 Te sfătuiesc, deci nu fi trist,
 Fii optimist.

Dan D. GÎRJOABĂ

Bucuria în conștiința credinței

Motto "Credința adevărată crede incredibilul, vede invizibilul și poate imposibilul" L. Tolstoi

Omul e liber numai în zona conștiinței. Conștiința e posibilă însă numai în clipa prezentului. Există conștiința de sine a esenței spirituale și conștiința limitelor, care la începutul vieții este privită ca "eu". Această a doua conștiință, a limitelor, îngrădește, ascunde prima conștiință, cea a spiritualității. Pare că această conștiință a limitelor este conștiința de sine. Întreaga viață e limpezirea conștiinței esenței spirituale, eliberarea de înșelăciunea recunoașterii limitelor. Pentru cel care are conștiința deplină a esenței sale spirituale, moartea e eliberarea de limitele care o constrâng.

Dacă vorbim de conștiință în sine trebuie să ne raportăm la un criteriu, căci acesta e un termen pe care și-l revendică foarte mult filosofia, psihologia, teologia etc. Conștiința psihologică o întemeiază pe cea morală, căci omul este mai întâi conștient de sine însuși. Sfinții Părinți nu vorbesc decât arareori în scrierile lor de conștiința în sine. Ei o prezintă ca făcând parte din chipul lui Dumnezeu în om, neidentificându-se cu conștiința morală. De pildă, toate ființele umane au conștiință de sine, însă unele au o conștiință morală foarte slabă, laxă, întunecată de păcat.

Conștiința morală este, potrivit învățaturii creștine, glasul lui Dumnezeu în sufletul credinciosului, care-l îndeamnă la împlinirea legii morale. Ea este înscrisă ontologic în noi de către Dumnezeu încă de la naștere, adică este înăscută în sufletul nostru, ca lege a Sa, ca descoperire a legii morale naturale și semnul cel mai evident al asemănării noastre cu Dumnezeu și al iubirii Lui pentru om.

Dacă vorbim de conștiință în sine trebuie să ne raportăm la un criteriu, căci acesta e un termen pe care și-l revendică foarte mult filosofia, psihologia, teologia etc. Conștiința psihologică o întemeiază pe cea morală, căci omul este mai întâi conștient de sine însuși. Sfinții Părinți nu vorbesc decât arareori în scrierile lor de conștiința în sine. Ei o prezintă ca făcând parte din chipul lui Dumnezeu în om, neidentificându-se cu conștiința morală. De pildă, toate ființele umane au conștiință de sine, însă unele au o conștiință morală foarte slabă, laxă, întunecată de păcat.

Conștiința morală este, potrivit învățaturii creștine, glasul lui Dumnezeu în sufletul credinciosului, care-l îndeamnă la împlinirea legii morale. Ea este înscrisă ontologic în noi de către Dumnezeu încă de la naștere, adică este înăscută în sufletul nostru, ca lege a Sa, ca descoperire a legii morale naturale și semnul cel mai evident al asemănării noastre cu Dumnezeu și al iubirii Lui pentru om.

Conștiința poate fi de mai multe feluri. Conștiința a cărei judecată este conformă cu legea morală sau care socotește de bun ceea ce este într-adevăr bun și de rău ceea ce este într-adevăr rău se numește adevărată și dreaptă, iar cea care prezintă ca bun ceea ce este rău și ca rău ceea ce este bun se numește falsă, rătică sau greșită.

Dacă pentru motive slabe conștiința consideră permis ceea ce nu este și abaterile grave le socotește ușoare, se cheamă laxă, sau slabă; dacă, dimpotrivă, consideră ca oprit ceea ce este permis și augmentează sau amplifică anumite obligații, se zice scrupuloasă. În cazul în care nu este sigură cum să califice o faptă, se numește dubioasă sau îndoielnică.

Se poate vorbi de o conștiință trează, când aceasta se pronunță fără șovăire în calificarea faptelor, și adormită, când nu ia seama la cele ce se petrec în suflet. Orice credincios este dator să-și formeze și să-și păstreze conștiința dreaptă. La formarea conștiinței ajută mult religiozitatea, apoi pildele frumoase de viață duhovnicească văzute sau citite și efortul de a le imita, prietenia sau contactul cu persoanele virtuozose și evitarea celor vicioase etc.

Conștiința divinității sufletului tău e temeiul metafizic rațional al vieții. Iubirea e manifestarea în viață a acestei conștiințe a divinității tale (temeiul religios al vieții). Înfrânarea patimilor, păcatelor, ispitelor care stau în calea manifestării iubirii e viața bine cumpănită (temeiul moral). Numai ce e spiritual în viața noastră există cu adevărat. Astfel, noua conștiință a adevărului spiritual e un fapt împlinit, chiar dacă această conștiință n-a căpătat sau nu va căpăta niciodată (din pricina morții, de exemplu) traducerea în fapt. Spiritul e în afara spațiului și timpului, de aceea conștiința, dacă este într-adevăr spirituală, sinceră, atunci s-a săvârșit deja măcar în intenție.

Moartea e încetarea vieții în spațiu și timp. Pentru cel lipsit de conștiința vieții în afara spațiului și timpului e încetarea a tot. Omul se eliberează de separarea spațială prin iubire, iar de separarea temporală prin conștiința originii sale spirituale neschimbătoare.

Taina vieții noastre, esența ei, se află în transferul conștiinței de sine ca ființă separată spre conștiința de sine ca Întreg, ființă indivizibilă, unica, liberă, atotputernică, Dumnezeu. Viața ni se pare o eliberare treptată a conștiinței divine în noi. Viața e asta, numai asta. Cei care încă mai cred în vechiul concept al lui Dumnezeu, pot spune că Dumnezeu a dat oamenilor binele de a-L cunoaște în sinea lor. Dar e o ipoteză arbitrară. Există și este corect numai faptul că viața omului este eliberare în sine (a principiului imaterial, imobil, nonspațial și atemporal) din starea de delimitare și condițiile ei ineluctabile. Condițiile delimitării sunt materia în spațiu și mișcarea în timp. Prezentul este acel moment din afara timpului care unește trecutul cu viitorul. În acest prezent pot face apel la conștiință pentru ca momentul să devină real. Trecutul și viitorul sunt însă iluzii.

Prezentul este acel moment din afara timpului care unește trecutul cu viitorul. În acest prezent pot face apel la conștiință pentru ca momentul să devină real. Trecutul și viitorul sunt însă iluzii. Valoarea vieții este deschisă în conștiința omului ca tendință spre bine. Clarificarea acestui bine, definirea tot mai exactă și mai exactă a lui, este obiectivul principal și munca vieții întregii omeniri.

(continuare în pag. 120)

Ileana Corina CIURAȘ

Paznicul grădinii

În momentul în care a încercat să își deschidă ochii a simțit că ceva, sau mai bine zis cineva, îi atinge ușor pleoapele. Fin, dar fără să cedeze. I se părea că doarme și visează... dar nu, deja era treaz. Auzise foarte clar semnalul "deșteptătorului cu pene" adică multicolorul pintenat, pe care îl dăruise vecinei, în locul celui smotocit până la extrem de câinele lui. Fie vorba între noi, pintenatul trâmbița inclusiv noaptea, de parcă dorea să anunțe zorii, conform tuturor fuselor orare...

- Off! Ce se întâmplă?! și cu un gest brusc își trecu degetele peste pleoape.

Măi să fie...! niște mânuțe ca de plastic moale se retraseră, dar nu îndeajuns de repede, ca să nu le simtă. Imediat, niște chicoteli subțirele, dar plăcute, parcă se auziră undeva... deasupra.

Se ridică cu grijă, încercând să se sprijine de brațul fotoliului. Pe vremuri țâșnea efectiv din pat, dar acum... Bine că se poate mișca singur!

Câteva cărți recent cumpărate și lăsate neglijent pe un colț de masă, începură să zboare efectiv prin încăperei! Nedumerit și încă somnoros, reuși să se ferească tocmai când un album de artă îi trecu razant pe lângă ureche.

- Ceee...sărăcie?! Cine-i?! Hai, să te văd!

Era de-acum treaz de-a binelea. Soarele răsărise și străbătea stropurile rărite, poleind dimineața cu o plăcută lumină de început de vară. O străfulgerare gălbuie dinspre masă și un chicotit deja cunoscut îl făcură să se îndrepte într-acolo.

- Hi, hi, hu, hu! Dar cine ești tu?! se auzi de după celelalte cărți "neparașutate".

- Cine sunt eu? Sunt proprietarul... sunt stăpânul aici! Dar eu te-am întrebat primul: cine ești? zicând acestea reuși să zărească silueta mititică, aproape simpatcă.

- Hip! Hip! Hiiipp! storiurile fluturară lung datorită geamului deschis și apoi închis, brusc. Era geamul care oferea o perspectivă generoasă asupra grădinii, foarte frumos îngrijită.

Foarte ciudat și cu totul de neînțeles, câinele dormea dus, în culcușul lui confortabil.

Biroul era de tipul 3 în 1: loc de muncă, sufragerie și chichinetă. Aromele se îmbinau și formau un ambient plăcut, poate puțin prea condimentat de micile buchete cu plante aromatice. Soția lui era o pasionată a preparatelor aseasonate cu multe ier-buri, adevărate medicamente naturiste și generatoarele stării de bine. Dacă nu ar fi știut că draga inimii lui era plecată la un simpozion, aproape că ar fi fost tentat să creadă că-i făcuse o glumă. Uneori îl ruga să asiste la jocurile pregătite, la fundația de ajutorare a copiilor cu probleme. Se pricepea de minune să creeze mici spectacole, cu ajutorul unor păpuși foarte simpătice...

Se aplecă să adune cărțile și o durere ascuțită de cap își făcu simțită prezența. Din nou. O cafea, una neagră și

aromată, putea să-i fie salvarea. În minte i se învălmășeau o sumedenie de gânduri. Telefonul fix și mobilul începură duetul.

- Salut! Tata... Să știi că ieri nu am reușit să te sun... pentru că mi-am căutat de lucru! Da! Of! Mă sună de la Finan-țe... prietena aia a ta... Revin!

După ce-și auzi fiul și incredibila veste – despre posibilitatea aflării unui rost, dar și după câteva guri de cafea, totul părea să se limpezească. Fixul suna insistent.

- Da! El... sărut mâna! Așa, deci s-a rezolvat... Mă bucur că s-a sfârșit, cu bine... Wow! Deci se încasează și bonusul?! Azi?! Beeeton! Vă sunt recunoscător! Da... pe mâine... La revedere!

Răsuflă ușurat și decise că se va prezenta a doua zi, cu un buchet de flori sau poate cu una dintre acele orhidee superbe admirate deunăzi.

- Bună dimineața, soare! vocea plină de bucurie, caracteristică soției răsună precum o îmbrățișare verbală.

- Bună dimineața, prințesa soarelui! Toate bune?!

Observă că somnorosul, câinele, deja se alinta pe lângă el și părea că se bucură la auzul vocii izvorâte din telefon...

- Să știi că deja ne e dor de tine! Veste bună: fiul nostru se pare că își va găsi un rost, o slujbă...

Urmăra apoi o serie de întrebări specifice, privind diverse aspecte de rezolvat, până la întoarcere. După ce-și luă rămas bun, își dete seama că nu i-a spus despre pățania cu... vietea care-și zicea... Hip... Nu-i nimic! Vor savura împreună povestirea. Cu surprindere, observă că geamul dinspre grădină era întredeschis. Își mai turnă puțin în cana cu cafea și îl închise, din nou...

În urmă cu niște ani, deși era în floarea vârstei, viața sa era la extreme: exuberantă și extravagantă - complicată și stresantă. Cele două "foste" îi rămăseseră bune amice, pe considerentul că le era părinte copiilor, a primilor doi. Pe atunci niciunul nu era căsătorit, doar fiica părea că va concretiza prietenia cu cel care o curta de ceva timp. Despre fiul său nu reușea să afle prea multe, în afara faptului că obișnuia să colecționeze amenzi de circulație. Soția unui fost coleg de facultate era angajată la biroul fiscal. Aproape de fiecare dată când se interesa de situația "juniorului", aceasta-i spunea că dacă ar fi existat un campionat dedicat celor cu numeroase amenzi, fiul lui ar fi fost câștigător al primului loc. Știa de la un alt fost coleg de facultate că o vreme avusese o prietenă; dintr-un grup foarte influent; fiica unuia poreclit... Hip. Din păcate sau poate că din fericire, indecizia fiului în privința ducerii relației la un nivel superior, nu a mai favorizat nici măcar prietenia. Dacă își aducea bine aminte, domnișoara obișnuia să îl numească "Tocător"... de bani. Eh, ce să-i faci?! Ale tinereții valuri...

Dintr-odată, ceva i-a fulgerat prin minte. Își aminti foarte clar cum după unul dintre chefurile de pomină, aproape niciunul din gașca lor nu a mai fost același... Totul începuse nu prea promițător, mai ales datorită penuriei de lichidități și de altele cu care erau obișnuiți. Ca din senin - căci era chiar o seară senină de început de toamnă târzie - apăruse Hip, un tip mai ciudat, cunoscut mai mult din vedere, din localul cu pricina. Plin

(continuare în pag. 120)

de euforie și cu ceea ce trebuia la purtător, se așază la masa lor. Cele ce-au experimentat în acea seară nu se preta la a fi așternute pe niciun fel de suport, pentru posteritate!

Spre orele minore ale nopții, cu toate că erau aproape ruși de realitate, toți și-au dat seama că Hip dispăruse. Lucrurile sale erau pe una dintre mese, inclusiv borseta și ochelarii de soare. Dintr-unul din buzunarele jachetei de piele se zărea discret o... mânăuță de păpușă. Unul dintre ei, mai curios, trase de ea. În secunda următoare, un fel de pitic-păpușă, gălbui și aproape simpatic. Țâșni spre tavan. Chiuia și le arunca pachetele goale de țigări prin colțuri. Barmanul se pitise sub tejghea și striga furios/ O lumină vălurită, aproape ca o auroră boreală, începu să îmbrace localul. Totul se potoli brusc. Un miros puternic, oarecum plăcut le declanșă o trezire completă la realitate. Ușile mari, de sticlă, prin care se putea ieși spre grădină, se deschideau și se închideau de parcă cineva se juca cu ele...

O marcă a postmodernității în care trăim este și aceea că nu mai vorbim de existența unui singur Adevăr, simplu, răscolitor și viu, ci de adevăruri multiple, convenabile și facile, care au rolul de a ne însoți confortabil în convingerile noastre și pe cât posibil de a ni le confirma. Dacă puterea Adevărului stă în forța lui transfiguratoare, celelalte adevăruri devin convingătoare doar prin forța și zgomotul cu care sunt promovate, unele înaintea altora.

În prezența acestor adevăruri care încearcă să fractureze marele Adevăr în adevăruri mai mici și digerabile, alegerea devine pentru fiecare un real pariu de care ține însăși viața. A găsi adevărul înseamnă a găsi drumul, dar și capătul lui care vine să confirme ce am crezut și sperat.

A alege calea adevărului nu înseamnă a găsi ceva ușor, care să ne hrănească și mai mult convingerile și confortul interior, ci un drum deloc confortabil, pe alocuri descurajant și lipsit de certitudini. Cred că în această alegere a căii spre adevăr, Tolstoi avea dreptate când spunea că atunci când în viață nu știi pe ce drum să apuci, calea sacrificiului este cea mai sigură. De altfel, ca răsplătă a acestui sacrificiu, adevărul pe care îl căutăm ne oferă șansa nesperată de a ne regăsi deplin la capătul acestui drum. Pentru aceasta avem nevoie de curaj, smerenie și puterea de a înfrunta ceea ce există în adâncul ființei noastre.

A ne apropia de adevăr înseamnă a avea și curajul de a ne lăsa vindecați de toate rănilor interioare pe care viața trăită în afara lui ni le provoacă. Să nu uităm că prezența adevărului face în primul rând să se vadă și mai mult fracturile și urâtul pe care răul și minciuna le produc în orice om unde au trăit nestingerite. Viața trăită astfel presupune opriri constante, priviri curajoase în oglinda adevărului pe care o avem la noi. Această oglindă înseamnă posibilitatea de a ne pune sufletul în fața lui Dumnezeu și de a vedea cât de departe suntem de adevărul pe care îl căutăm sau cât de puțin oglinдим acest adevăr în viața noastră.

Chiar dacă nu toată lumea este pregătită pentru a trăi acest Adevăr, el nu își pierde esența și autenticitatea și rămâne o provocare pentru oricine dorește să experimenteze forța lui de transfigurare și înnoire. O astfel de forță este dată de faptul că Adevărul în care trăim și credem nu este o idee, ci o persoană reală, vie, caldă, deschisă spre toți cei care îl caută și care oferă șansa unei experiențe personale, mereu înnoitoare.

Un astfel de Adevăr au întâlnit și ucenicii Domnului atunci când au descoperit puterea de a se pleca în fața Lui și de a-L lăsa să locuiască și să lucreze în ei. O astfel de promisiune ne face Domnul și nouă, celor care suntem chemați a fi oricând vase în care să se pogoare și să locuiască Duhul Adevărului.

Chiar dacă drumul spre adevăr este greu și nesigur, în această călătorie Adevărul Însuși este cel care ne însoțește și ne întărește. În relație cu Adevărul nu contează certitudinea că l-am atins, ci siguranța că orice se întâmplă, rămânem pe calea Lui.

Maria FILIPOIU

CARUSEL AFORISTIC A-B-C

A

Cine ține **adevarul** sub minciună ascuns,
n-are porțile deschise la Raiul de Sus.

Adevărul este adorat și grăit
de omul sărac, dar cu sufletul cinstit.

Luptând cu minciuna în meci infernal,
din ring, **adevărul** e dus la spital.

Adevărul este preferat,
chiar și în tristețe îmbrăcat.

Adevărului îi cresc aripi de înger,
când nedreptatea e strigătoare la cer.

Iubirea e **afacere** ce dă faliment,
când valoarea ei nu are sentiment.

În viață contează cât de bine trăiești,
nu câtă avere și câți bani **agonisești**.

Uitând să-l mulțumești lui Dumnezeu
ajutorul Său nu va veni mereu.

Când simți că viața are gust **amar**,
îndulcește-o cu-al iubirii zahar.

Amintirile se duc în iad sau în paradis,
ca să-l întâmpine pe cel care le-a emis.

Viața întreagă, omul strânge bani
și-i pierde când vrea să cumpere **ani**.

Apa-chioară e salvatoare,
Când stinge focul din pahare.

Cât timp de dragoste duci lipsă,
Nu-i dramă, nici **apocalipsă**.

Să nu ai **așteptări** de la nimeni,
că riști să rămâi fără prieteni.

Cine renunță la visul ideal,
comite **atentat** suicidal.

Din moși-strămoși, fiii își iubeau părinții,

dar în vremuri noi le iubesc doar **arginții**.

Să trăiești în **armonie** și pace,
nu face altuia ce ție nu-ți place.

Cel **arogant**, om deștept se crede,
cât altcineva, sinele nu-i vede.

Arta este imitarea lui Dumnezeu,
dar imposibilă din sufletul de ateu.

Când te afli în al vieții **asfințit**,
nu poți recupera timpul irosit.

Pe calea vieții de soarta-i **avantajat**
omul sărac, dar cu sufletul curat.

Bun e drumul care te **avantajează**,
nu acela ce timpul parcurs scurtează.

Muncește omul să strângă **avere**,
Dar tot sărac și gol din lume pier.

Averea omului este în sufletul său,
îndestulat de bine sau burdușit de rău.

Averea omului nu mai folosește,
de când moartea în oase îl lovește.

B

Nostalgică, **baba** și-a pus părul pe moațe,
dar a venit moartea s-o strângă în brațe.

Babele ieșite din fire,
suferă după iubire.

Omul agonisește **bani**, cât trăiește,
dar după moarte, altu-i cheltuiește.

Mai repede sunt cheltuiți,
banii care n-au fost muncii.

Mulți nu muncesc, **bani** cinstiți să-și procure,
dar se străduiesc puțin, cum să-i fure.

Banii sunt ochii dracului
în sufletul tâlharului.

Învață întâi să muncești,
apoi, **banii** să-ți risipești!

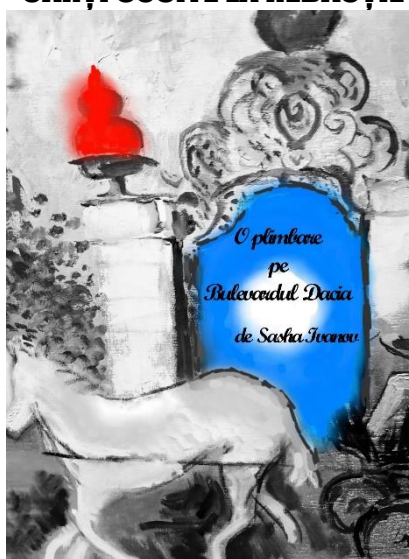
Nu iese **basma-curată**,
nicio minciună alterată.

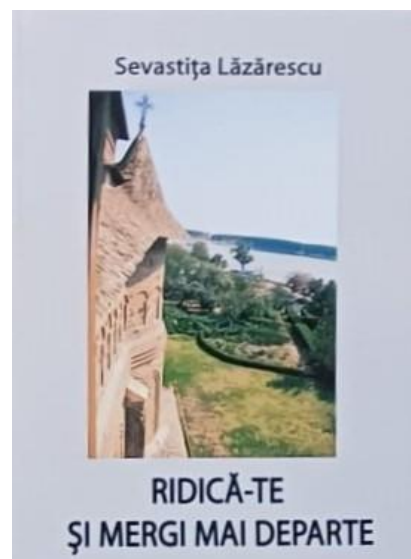
CĂRTI SOSITE LA REDACȚIE

Petru Todoran – Lungul drum al Răbdării spre Întelepciune – Volumul 3, Editura Boem@, 2025

Sasha Ivanov – O plimbare pe Bulevardul Dacia
Editura Boem@, 2025

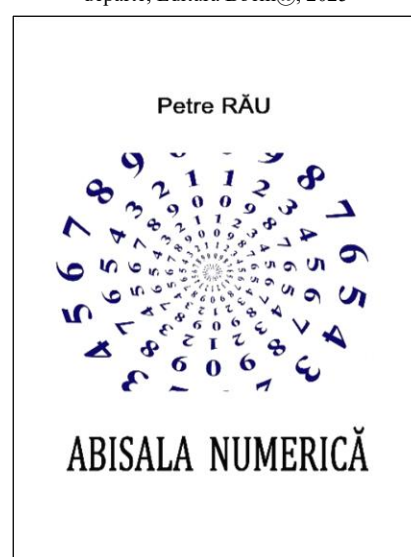
Sevastița Lăzărescu – Ridică-te și mergi mai departe, Editura Boem@, 2025

Alexandra Tufă – Reeducarea perineală
Editura Boem@, 2024

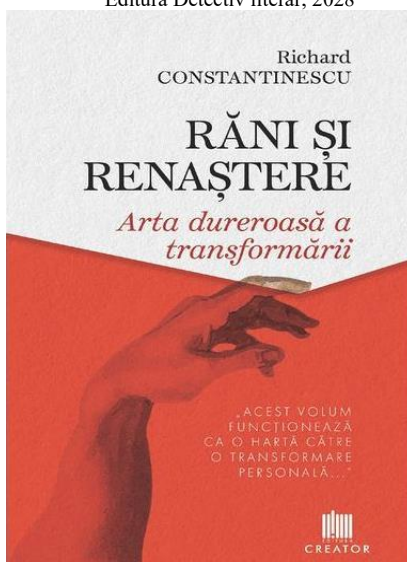
Valeriu Valegi – Mersul pe gânduri
Editura Detectiv literar, 2028

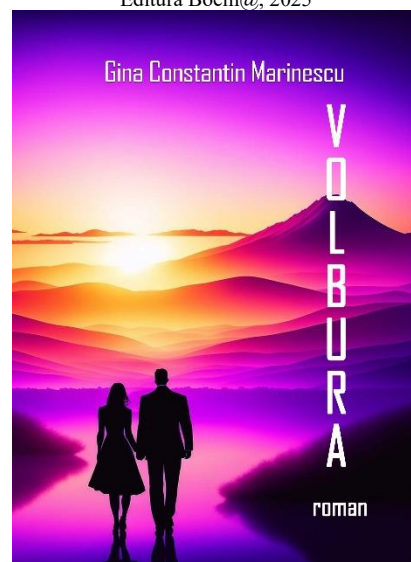
Petre Rău – Abisala numerică (versuri)
Editura Boem@, 2025

Irene Postolache – Casa și toate amintirile
Editura Junimea, 2024

Richard Constantinescu – Răni și renaștere...
Editura Creator, 2025

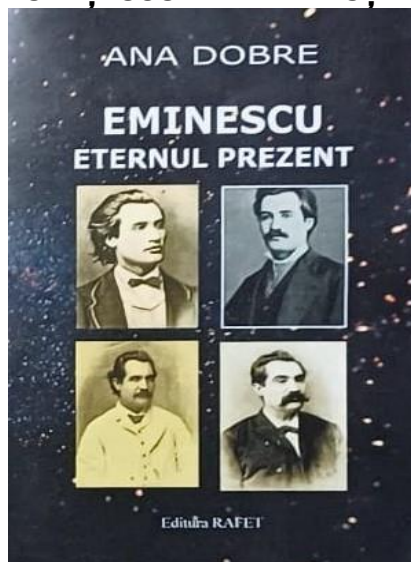

Gina Constantin Marinescu – Volbura (roman)
Editura Boem@, 2025

CĂRTI SOSITE LA REDACȚIE

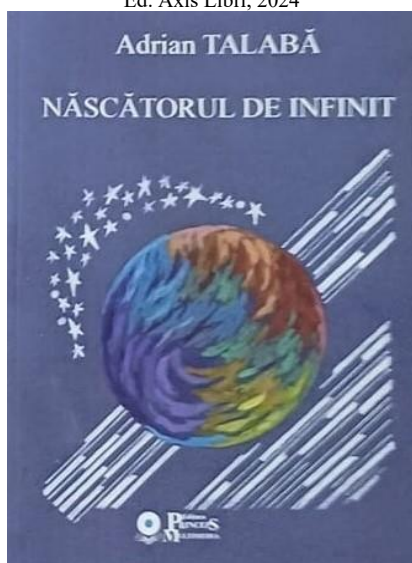
Valeriu Valegvi – Fructul oprit al confesiunii
Ed. Axis Libri, 2024

Ana Dobre – EMINESCU, Eternul prezent
Editura Rafet, 2024

Petre Rău – Terapii și Deatine. Povestiri despre
speranță și vindecare, Ed. Boem@, 2025

Adrian Talabă – Născătorul de infinit
Editura Princeps Media, 2025

Ignatie Grecu – Efigii și alte poeme
Editura Ideea Europeană, 2024

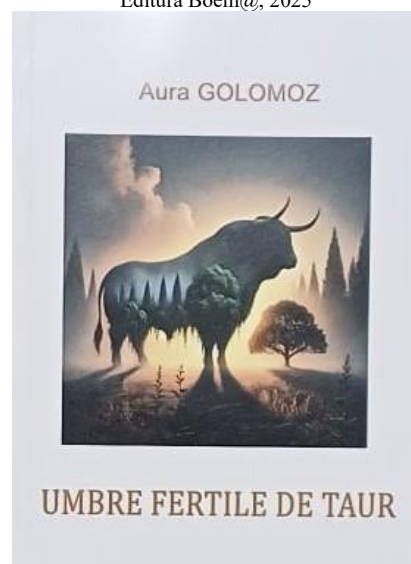
A.S.P.R.A. – Simfonia primăverii lirice
Editura Boem@, 2025

Doina Guriță – Lacrimi de sticlă
Editura Timpul, 2019

Radu Găină – Palme
Editura Junimea, 2024

Aura Golomoș – Umbre fertile de taur
Editura Boem@, 2025

BOEMA

apler

boema.edituraboema.ro